

ЛЕАНІД МАРАКОЎ

**РЭПРЭСАВАНЫЯ
ПРАВАСЛАЎНЫЯ
СВЯШЧЭННА І
ЦАРКОЎНАСЛУЖЫЦЕЛІ
БЕЛАРУСІ
1917 – 1967**

**Мінск
2006**

© *Інтэрнэт-версія: Камунікат.org, 2018*

© *PDF: Камунікат.org, 2018*

ЧАСТКА 1

АБАЛЕНСКИ (ОБОЛЕНСКИЙ) Аркадзій Мікалаевіч [1864 ці 1865, с. Раждзественскае Арлоўскай губ., цяпер Арлоўская вобл., Расія — ?], протаіерэй. Рускі. З сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя і прызначаны настояцелем царквы ў гонар Іверскай іконы Божай Маці ў Арле. Арыштаваны ў канцы сак. 1918 з шэрагам святароў Арлоўскай епархіі, царкоўным старастам і актыўнымі прыхаджанамі. Пасля вызвалення зноў служыў у Іверскай царкве. Паўторна арыштаваны ў 1923. Асуджаны да высылкі. Вярнуўся ў Арол у 1927. Неўзабаве пераехаў у Віцебск, служыў у адным з храмаў горада. У трэці раз арыштаваны 26.1.1928. Прыгавораны 4.5.1928 у адзін дзень з Васіліем *Вараб'ём* паводле пастановы калегіі АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў высылкі. Пасля вызвалення вярнуўся ў Арол. Зноў арыштаваны ў 1937. Асуджаны да ППК (тэрмін не выяўлены). Паводле інш. звестак расстраляны. Рэабілітаваны пракуратурай Віцебскай вобл. 4.6.1992. Асабовая справа А. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Реквием: книга памяти жертв политических репрессий на Орловщине;*

АБРАДЗІН (ОБРЯДИН) Ціхан [да 1885, Веліжскі пав. Віцебскай губ., цяпер Веліжскі рн Смаленскай вобл., Расія — 1918, ваколіцы Веліжа], дьякан Ільінскай царквы ў Веліжы Віцебскай губ., цяпер Смаленская вобл., Расія. Расстраляны як і святар Васілій *Лузгін* пасля падаўлення выступлення сялян супраць балынавіцкай улады пад Веліжам 15.11.1918. Калі дьякана вялі на расстрэл, ён спяваў сам сабе пахавальныя песнапенні. Дзесяцігадовага сына А. чырвонаармейцы прымусілі капаць для бацькі магілу. Пад сынаў плач дьякана і расстралялі.

Кр.: *Новые мученики Российские. В 2х ч. Сост. Протопресвитер Польский М. Ч. 2. С. 238—239. Рэпринтнае выданне. М., 1994. Арыгінальнае выданне выйшла ў*

НьюЙорку ў 1957;

АБРАЗЦОЎ (ОБРАЗЦОВ) Веніямін Аляксандравіч [12.1.1895, Вёссягонск, цяпер Цвярская вобл., Расія — пасля 1963, в. Азяты Жабінкаўскага рна Брэсцкай вобл.], псаломшчык. З сям'і службоўца. З 1933 служыў ва Уладзімірскім храме в. Крупчыцы Кобрынскага пав., цяпер тэрыторыя Жабінкаўскага рна Брэсцкай вобл. (вёска не існуе). У 1938 пераведзены ў Мікалаеўскую царкву в. Смаляніца Пружанскага пав. Палескага ваяв., цяпер Пружанскага рна Брэсцкай вобл. Арыштаваны 4.1.1940. Асуджаны 16.7.1940 асобай нарадай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да 8 гадоў ППК. Этапаваны ў Паўночначыгуначны канцлагер НКВД Комі АССР. З 1942 знаходзіўся у Казахскай ССР без права выезду. Вызвалены ў ліст. 1946. Вярнуўся на радзіму. Служыў ва Уваскрасенскім храме в. Вежкі Жабінкаўскага рна. У 1949 пераведзены ў Мікалаеўскую царкву в. Азяты. З 1963 за штатам. Рэабілітаваны 22.3.1989. Асабовая справа А. № 7403с з фотаздымкам захоўваецца ў архіве УКДБ Брэсцкай вобл.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2; БНДЦЭД.

АБРАМАЎ (АБРАМОВ) Канстанцін Дзянісавіч [1883 ці 1884, Холм Люблінскай губ., цяпер Хэлм Люблінскага ваяв., Польшча (паводле інш. звестак — Варшава) — ?]. Беларус. З сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. Да арышту настояцель СвятаІаанаўскай царквы в. Міхалёва, цяпер Бабруйскі рн Магілёўскай вобл. Быў жанаты, меў сына. Арыштаваны 7.3.1933. Асуджаны 26.5.1933 з актыўнымі прыхаджанамі, сялянамі аднаасобнікамі Аляксандрам Бокачам (н. ў 1888), Васілём Івановым (1891), Аляксандрам Лайкоўскім (1875), Антонам Скварцовым (1878), Адамам Хаванскім (1897), Сяргеем Шырокім (1878) калегіяй АДПУ за «антысавецкую агітацыю» і «зрыў гаспадарчых і паалітычных кампаній савецкай улады» да 5 гадоў ППК. Пасля вызвалення жыві з сям'ёй у мяст. Васіяцкае Мікалаеўскай вобл., Украіна. Зноў

арыштаваны 16.5.1949. Прыгавораны асобай нарадай пры МДБ СССР 28.9.1949 як «удзельнік антысавецкай групы» да высылкі ў Джамбульскую вобл. Далейшы лёс невядомы. Па першай справе (групавая, № 9220; захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.) рэабілітаваны 30.9.1966 калегіяй Вярхоўнага суда БССР, па другой (№ 12834; захоўваецца тамсама) — 25.10.1989. Кр.: *БНДЦЭД; НАРБ, ІКБР.*

АБУШЭНКА (АБУШЕНКО) Анікій Іванавіч. Беларус. 3 духоўнага саслоўя. У 1920я г. настояцель Мікалаеўскай царквы в. Вуць (тагачасны паштовы адрас: ст. Насавічы) Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Добрушскі рн Гомельскай вобл. Рэпрэсаваны ў 1929. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл., ф. 896, в. 1, с. 43, л. 61, 70.

АВЯРКОВІЧ (АВЕРКОВИЧ) Аляксандра Раманаўна [23.4.1884 хут. Аверкі Гарадоцкага пав. Віцебскай губ., цяпер тэрыторыя Шумілінскага рна Віцебскай вобл. (хутар не існуе) — ?], манахія ПолацкаЕўфрасінеўскага падвор'я на Пецяргофскай шашы. 3 1927 жыла ў Ленінградзе. Арыштавана 18.4.1932. Асуджана асобай нарадай АДПУ 16.6.1932 да 3 гадоў высылкі ў Казахстан. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *Синодик Санкт-Пецбургскай епархіі.*

АВЯР'ЯНАЎ (АВЕРЬЯНОВ) Антон Сямёнавіч [1877, в. Харкаўка Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Горацкі рн Магілёўскай вобл. — 26 ці 28.3.1933 (?), турма АДПУ], селянінаднаасобнік, царкоўны стараста. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Быў жанаты, меў пяцёра дзяцей. Арыштаваны 29.12.1932. Асуджаны калегіяй АДПУ 17.3.1933 за «антысавецкую контррэвалюцыйную дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны пракуратурай Віцебскай вобл. 28.4.1989. Асабовая справа А. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. 18.7.1937 у в. Харкаўка арыштаваны Авяр'янаў Васіль (н. ў 1917), сын

Антон Авяр'янава. 14.8.1937 асуджаны тройкай НКВД за «антысавецкую дзейнасць» і «пагрозу расправіца з камуністамі» да 10 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракурорам Магілёўскай вобл. 31.8.1989. Асабовая справа А. № 11830 з фотаздымкам захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: ЯАРБ, ІКБР.

АГАФОНАЎ (АГАФОНОВ) Максім Яфімавіч [1882, в. Кулінцы Віленскага пав., цяпер Літва — ?]. Рускі. З сялянскай сям'і. Да арышту настаецель аднаго з храмаў Свянцянскага пав. Віленскай губ. Быў жанаты, меў чацвёра дзяцей. Арыштаваны 30.3.1940. Асуджаны 10.8.1940 за «антысавецкую дзейнасць» да 5 гадоў ППК. Этапаваны ў Цемнікаўскі канцлагер НКВД Мардоўскай АССР. Вызвалены ў верас. 1941 (?) па амністыі для польскіх грамадзян. Жыў у Горкім, працаваў цесляром пры прадстаўніцтве польскага пасольства. 29.7.1942 зноў арыштаваны. 21.10.1942 асобай нарадай пры НКВД прыгавораны за «антысавецкую агітацыю» і як «польскі падданы» да высылкі за межы ССРСР. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракуратурай Мінскай вобл. 12.12.1989. Асабовая справа А. № 28837с з фотаздымкам захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Книга памяти жертв польтыических репрессий в Нижегородской области*; Памяць: Гісторыкадакументальная хроніка Мядзельскага раёна. Мн., 1998.

АГЕЕЎ (АГЕЕВ) Міхаіл Савелевіч [1876, Магілёў — ?]. Беларус. З духоўнага саслоўя. Да арышту настаецель СвятаТроіцкай царквы ў мяст. Галоўчын Магілёўскага пав., цяпер вёска Бялыніцкага рна Магілёўскай вобл. Арыштаваны 30.12.1932. Асуджаны калегіяй АДПУ 9.6.1933 як «член контррэвалюцыйнай царкоўнапаўстанцкай антысавецкай арганізацыі» да 5 гадоў ППК. Этапаваны ў Сібірскі канцлагер АДПУ Новасібірскай і Кемераўскай абл. Вызвалены 3.10.1937. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 18.7.1989 пракуратурай БССР. Групавае

справа А. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

АГІНСКІ (ОГИНСКИЙ) Вікенцій Восіпавіч [1890, Гродзенская губ. (?) — 1937 (?), Пскоў, турма НКВД], іерэй. Арыштаваны 21.10.1937. Асуджаны 15.11.1937 са святаром бел. паходжання Трафімам Раманюком і 25 інш. свяшчэннаслужыцелямі тройкай НКВД Ленінградскай вобл. за «антысавецкую агітацыю і прапаганду» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 4.8.1989.

Кр.: *Не предать забвенью;*

АГЛОБЛЕЎ (ОГЛОБЛЕВ) Пётр Якаўлевіч [1878, Віцебск — 7.10.1937, Віцебск, турма НКВД]. З сям'і нам. начальніка Віцебскай турмы. Скончыў павятовае вучылішча. Да Кастрычніцкага перавароту служыў — у Віцебскім акрутовым судзе, псаломшчыкам Віцебскага сабора, потым Крыжаўздзіжанскай царквы на Смаленскіх могілках. Жонка Еўфрасіння Еўлампіеўна працавала на фабрыцы «Сцяг індустрыялізацыі». Сын Аляксандр складальнік раскладу цягікоў на ст. Фарынава каля Полацка. Дачка Ганна (па мужувайскоўцу Шалкіна) жыла ў Харкаве. Сын Павел вучыўся ў Маскве. Арыштаваны 19.9.1937 у Віцебску па адрасе: вул. Кастрычніцкая, д. 50 (паводле інш. звестак 56). Асуджаны 28.9.1937 з 40 свяшчэнна і царкоўнаслужыцелямі, актыўнымі прыхаджанамі тройкай НКВД за «дзеінасць у складзе контррэвалюцыйнай арганізацыі» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 28.7.1956 прэзідыумам Віцебскага абл. суда. Групавая справа А. і інш. № 3040 П/51 захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. 28.12.1930 у Віцебску па адрасе: вул. Караваяеўская, д. 20 арыштаваны служачы Віцебскай чыгункі Аглоблеў Уладзімір Якаўлевіч (н. ў 1883 у Віцебску), брат Пятра Аглоблева. Разам з ім па адной справе праходзілі Якаў Дзямідаў (н. ў 1881), Міхаіл Іваноў (1875), Аляксей Маслякоў (1888), Ягор Селязнёў (1883), Яфім Стэльмакоў (1882), Іван Халціннікаў (1876).

11.1.1931 калегіяй АДПУ асуджаны за «антысавецкую агітацыю» да ВМП і расстраляны. Дата смерці невядома. Рэабілітаваны 25.12.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Групавая справа У.Аглоблева і інш. № 17192п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная кніжка Витебской губерны; Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі; НАРБ, ІКБР.*

АГЛОБЛІН (ОГЛОБЛАНН) Сімяон Лаўравіч [1894, в. Вальніцы Полацкага пав. Віцебскай губ., цяпер Верхнядзвінскі рн Віцебскай вобл. — ?], абнаўленчы протаіерэй. З сям'і мастака і настаўніцы. Скончыў Рыжскую духоўную семінарыю (1915), рукапаложаны ў іерэя. Служыў ва Уваскрасенскай царкве мяст. Лёзна Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Віцебскай вобл. У 1922 ухіліўся ў абнаўленчы раскол. Прызначаны настояцелем ПетраПаўлаўскага храма ў Віцебску. Адначасова ўпаўнаважаны абнаўленчага архіерэя, сакратар Віцебскай епархіі. Пасля закрыцця цэркваў у 1936 выконваў трэбы ў сваім доме. Меў жонку Ганну Мікалаеўну (43 гады), дачок Галіну (13), Лідзію (19). Арыштаваны 22.9.1937 у Віцебску па адрасе: Ленінскі пр., д. 28. Асуджаны тройкай НКВД 28.9.1937 з шэрагам свяшчэннай царкоўнаслужыцеляў, прыхаджан ПолацкаВіцебскай епархіі за «антысавецкую агітацыю» да 10 гадоў ППК. Вызвалены ў 1947. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны прэзідыумам Віцебскага абл. суда 28.7.1956. Групавая справа А. і інш. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі; ВНДЦЭД; Шнленок Д., сьмц. Нз нсторнн Православной Церквн в Беларусснн (1922—1939). М., 2006.*

АДАМОВІЧ (АДАМОВИЧ) Антон Іосіфавіч. Гл.: АНТОНІЙ (АДАМОВИЧ).

АДАМОВІЧ (АДАМОВИЧ) Канстанцін Сцяпанавіч [?, в. Багданава Мінскага пав., цяпер Валожынскі рн Мінскай вобл. — сак. 1933 (?), Магілёў, — турма НКВД]. Беларус. 3

сялянскай сям'і. Да арышту дьякан СвятаТроіцкай царквы в. Цялуша Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Бабруйскі рн Магілёўскай вобл. Быў жанаты, меў двое дзяцей. Арыштаваны 29.12.1932. Праходзіў па адной справе з актыўнымі прыхаджанамі Іосіфам Бурым (1895), Мікалаем Дудалем (н. ў 1891), Сяргеем Дудалем (1891), Тарасам Лаўрыновічам (1896), Яфімам Ступенем (1882). Асуджаны 5.3.1933 (?) калегіяй АДПУ за «ўдзел у контррэвалюцыйнай кулацкапапоўскай арганізацыі» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 27.5.1960 судовай калегіяй Вярхоўнага суда БССР. Групавая справа А. і інш. № 7131сн захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.
Кр.: *БНДЦЭД*.

АЖГІРЭЙ (АЖГНРЕЙ) Васілій [1880 — ?]. У першай палове 1920х г. настояцель Мікалаеўскай царквы ў мяст. Хатаевічы Барысаўскага пав. Мінскай губ. (тагачасны паштовы адрас: ст. Плешчаніцы), цяпер в. Акцябр Лагойскага рна Мінскай вобл. Паводле некаторых звестак далей служыў у РастваБагародзіцкай царкве в. Аздзяцічы Барысаўскага рна Мінскай вобл. Арыштаваны ў 1929 (?). Асуджаны да высылкі ў Іркуцкую вобл. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *НГАБ*, ф. 2786, в. 1, с. 67; *Сьнодык за веру н царковь Хрыстоу пострадавшнх в Мннскай епархши; Боянков П., свяці. Житне н небытне Плеіценнцкой округн // Акно. 2004. № 3. С. 52.*

АЗЕВІЧ (АЗЕВИЧ) Іаан Іванавіч [1876, в. Слабада Лепельскага пав. Віцебскай губ., цяпер Слабодка Лепельскага рна Віцебскай вобл. — 3.12.1937, Ленінград, турма НКВД], іерэй. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Арыштаваны 21.9.1937 у в. Кабякова Горка тагачаснага Капшынскага рна Ленінградскай вобл. Асуджаны 25.11.1937 са святаром бел. паходжання Андрэем *Забеліным* і 23 інш. свяшчэннаслужыцелямі асобай тройкай УНКВД Ленінградскай вобл. за «контррэвалюцыйную шпіёнскую дзейнасць і антысавецкую агітацыю» да ВМП.

Расстраляны.

Кр.: *ЛеннтрадскіЙ мартыролог.*

АКАЛОВІЧ (ОКОЛОВИЧ) Аркадзій Маркавіч [1880, хут. Залессе Мінскага пав., цяпер Дзяржынскі рн Мінскай вобл. — 1930 (?), Мінск, турма АДПУ]. Беларус. З сям'і царкоўнаслужыцеля. У пачатку 1900х г. вучыўся ў Мінскай духоўнай семінарыі, служыў псаломшчыкам у Крыжаўздзвіжанскім храме в. Бабчын Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер Хойніцкі рн Гомельскай вобл. Рукапаложаны ў іерэя. З 1908 настояцель ПетраПаўлаўскай царквы в. Чыркавічы (тагачасны паштовы адрас: ст. Парычы) Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Светлагорскі рн Гомельскай вобл. 7.2.1914 пераведзены ў РастваБагародзіцкі храм в. Янушкавічы¹ Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Лагойскі рн Мінскай вобл. У 1920я г. служыў у Крыжаўздзвіжанскай царкве в. Ясень Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Асіповіцкі рн Магілёўскай вобл. і, паводле некаторых звестак, у Крыжаўздзвіжанскай царкве в. Вітаўка (тагачасны паштовы адрас: ст. Ратамка) Мінскага пав., цяпер Дзяржынскі рн. Быў жанаты, меў васьмёра дзяцей. Арыштаваны 21.2.1930 на родным хутары. Праходзіў па адной справе са старастам царквы Іванам Феліксавічам *Лянчэўскім* і актыўнымі прыхаджанамі Міхаілам Валажынскім (н. ў 1900), Аляксандрам Сайкоўскім (1874), Міхаілам Сайкоўскім (1891), Сцяпанам Сайкоўскім (1863), Фадзеям Сайкоўскім (1890). Асуджаны 26.2.1930 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» і як «кіраўнік контррэвалюцыйнай арганізацыі» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 31.5.1989 пракуратурай Мінскай вобл. Групавая справа А. і інш. № 23234с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кнжжа Мннскай губерніі; Личный состав епархнального управления; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; Памяць: Гісторыкадакументальная хроніка Дзяржынскага раена. Мн., 2004.*

АКАЛОВІЧ (ОКОЛОВИЧ) Дзімітрый Лявонцевіч [22.9.1915, в. Таболкі Дрысенскага пав. Віцебскай губ., цяпер Верхнядзвінскі рн Віцебскай вобл. — 1985, Елгава, Латвія], працаіерэй. З сям'і службоўца. З двух да васемнаццаці гадоў жыў у дзеда Канстанціна Георгіевіча Акаловіча¹ (брат Дзімітрыя Георгіевіча Акаловіча²). З 1934 псаломшчык у Кокараўскім, Вілякскім, Лімбажскім прыходах Латвіі. Адначасова вучыўся ў Рыжскім Багаслоўскім інстытуце (скончыў у 1939), выкладаў Закон Божы ў школах. Рукапаложаны ў іерэя (1939). Да 1949 служыў у цэрквах Лімбажы, Руіне, Айнажы, Інтэне, Салацгрыве. Арыштаваны 10.8.1949 па даносе. Абвінавачваўся ў «антысавецкай прапагандзе» і «ўкрыванні злачынца» — святара Іакава *Лёгкага*, якога пад чужым прозвішчам уладкаваў на працу. 14.10.1949 асуджаны да 25 гадоў ППК і 7 гадоў пазбаўлення правоў з канфіскацыяй маёмасці. Этапаваны ў Пясчаны канцлагер МДБ Комі АССР (Варкута, п/с 223). Вызвалены ў 1956. З 1958 служыў у Мікалаеўскім храме Крустпілса (Латвія). З 6.5.1959 — у Кулдзігскай і Салдулскай цэрквах Латвіі. З 1979 і да канчыны — у царкве г. Салацгрыва, абслугоўваў прыходы Лімбаджскай і Алойскай цэркваў. Рэабілітаваны ў 1956.

Кр.: *Памятная кнжзка Внтебской губернии; Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі; Голаков А., свяц., Фомин С. Кровью убежденные. Мученики и исповедники СевероЗапада России и Прибалтики (1940—1955). Мартиролог православных священнослужителей Латвии, репрессированных в 1940—1952 гг. М., 1999.*

АКАЛОВІЧ (ОКОЛОВИЧ) Іаан Фаміч [1866, в. Ужляціна Віцебскага пав., цяпер Пумілінскі рн Віцебскай вобл. — 7.10.1937, Віцебск, турма НКВД], дьякан, брат Мікалая Акаловіча. Беларус. З духоўнага саслоўя. Служыў у адной з цэркваў ПолацкаВіцебскай епархіі. Меў шасцёра дзяцей. Арыштаваны 18.9.1937 у Віцебску па адрасе: вул. Фрунзе, д. 14. Асуджаны 28.9.1937 з 40 інш. свяшчэнна і царкоўнаслужыцелямі і актыўнымі прыхаджанамі тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да ВМП з канфіскацыяй

маёмасці. Расстраляны ў адну ноч з шэрагам святароў і вернікаў. Рэабілітаваны 28.7.1956 прэзідыумам Віцебскага абл. суда. Групавая справа А. і інш. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: *Памятная кніжка Вытебской губернии; БНДЦЭД.*

АКАЛОВІЧ (ОКОЛОВИЧ) Мікалай Фаміч [4.5.1863, в. Ужляціна Віцебскага пав., цяпер Шумілінскі рн Віцебскай вобл. — 1934 (?)], іерэй, брат Іаана *Акаловіча*. З сям'і псаломшчыка. У ліку лепшых скончыў Віцебскую духоўную семінарыю (1877), Маскоўскую духоўную акадэмію (са ступенню магістра багаслоўя). 6.10.1887 прызначаны сталаначальнік Полацкай духоўнай кансісторыі. 4.12.1877 пастановай епіскапа Полацкага і Віцебскага Маркела (Попеля) пераведзены на пасаду антыраскольніцкага місіянера Полацкай епархіі. Жыў у Рэжыцы Віцебскай губ., цяпер Рэзекне, Латвія. 17.1.1888 ажаніўся з Аляксандрай Дзецікевіч, дачкой адміністратара Холмскай епархіі (Люблінскай губ., цяпер *СНЕМ*, Польшча) протаіерэя Міхаіла Кірылавіча Дзецікевіча і ўнучкай епіскапа Маркела. Рукапаложаны ў іерэя (2.2.1888). 4.3.1889 прызначаны законанастаўнікам Полацкага кадэцкага корпуса. Адначасова старшыня Полацкага царкоўнага брацтва, Полацкага вучылішчнага савета. 19.6.1907 прызначаны рэктарам Варонежскай духоўнай семінарыі, галоўным рэдактарам «Воронежскіх епархіяльных ведомостей». Узнагароджаны санам протаіерэя. Са снеж. 1912 выкладаў Закон Божы ў рэальным вучылішчы ў Дзвінску, цяпер Даўгаўпілс, Латвія. З 1919 узначаліў адкрытую пры Віцебскім Мікалаеўскім кафедральным саборы пастырскую школу. З 1922 настояцель Мікалаеўскага сабора. У тым жа годзе арыштаваны. Вызвалены праз два тыдні. Служыў у Пакроўскай царкве в. Новікі Полацкага пав., цяпер Полацкі рн. З кастр. 1924 настояцель Ільінскага храма ў Віцебску. Быў жанаты, меў два сыны і дзве дачкі. Зноў арыштаваны 24.4.1931 у Віцебску па адрасе: вул. Верхняя Набярэжная, д. 51. Асуджаны з шэрагам святароў і вернікаў 14.7.1932 асобай нарадай АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3

гадоў ссылкі і пазбаўлення правоў. Паводле сведчання сына Пятра А. загінуў у зняволенні. Рэабілітаваны 12.9.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа А. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

4.8.1937 у Віцебску арыштаваны вартаўнік дзіцячага дома Акаловіч Пётр (н. 1891 у Полацку), сын Мікалая Акаловіча. 7.9.1937 асуджаны тройкай НКВД за «дзеінасць у складзе контррэвалюцыйнай групы» да ВМП і 26.9.1937 расстраляны ў турме НКВД у Віцебску. Рэабілітаваны 15.5.1989 пракуратурай Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжка Витебской губернии; НАРБ, ІКБР; Гарыдавец. У., свяшч. Мікалай Міратворац // Рэй (культуралагічны дадатак да «Настаўніцкай газеты»).* 3.6.2006.

АКАЛОВІЧ (ОКОЛОВИЧ) Міхаіл Фёдаравіч [15.10.1888, Віцебск — 26.3.1938, Хабараўск, НКВД], протаіерэй. 3 духоўнага саслоўя. Скончыў Віцебскае духоўнае вучылішча, Віцебскую духоўную семінарыю, СанктПецярбургскую духоўную акадэмію (1914). Рукапаложаны ў іерэя. Да 1918 служыў інспектарам у Іркуцкім епархіяльным жаночым вучылішчы (да яго закрыцця), потым у Іркуцкай Крыжаўздзіжанскай царкве (да 1925). Выкладаў Закон Божы ў Імператарскім Іркуцкім інстытуце высакародных дзяўчат. Член Епархіяльнага савета. Нарадай духавенства і вернікаў Іркуцкай епархіі ў 1917 выбраны дэлегатам Усерасійскага Памеснага Царкоўнага Сабора. Першы раз арыштаваны ў 1920. Зноў арыштаваны ў 1925 у Іркуцку і асуджаны да 3 гадоў ППК. Этапаваны ў Салавецкі канцлагер АДПУ Архангельскай вобл. Вызвалены ў 1928 без права жыць у 12 вызначаных гарадах, правядзення царкоўных службаў і пропаведзяў. Неўзабаве выехаў у Мінусінск. У 1932 арыштаваны трэці раз. 10.6.1933 калегіяй АДПУ прыгавораны за «антысавецкую прапаганду» да 10 гадоў ППК. Этапаваны ў адзін з канцлагаў КамсамольсканаАмуры. У 1937 лагернай тройкай НКВД асуджаны да ВМП і расстраляны.

У лют. 1938 за «ўдзел у контррэвалюцыйнай манархічнай

арганізацыі» арыштавана Акаловіч Марыя Максімаўна, жонка Міхаіла Акаловіча. Неўзабаве яна была асуджана да 10 гадоў ППК і этапавана ў адзін з канцлагераў Паўночнага Урала. Вызвалена ў 1939 у сувязі з пераглядам справы. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.*

АКШШЭВІЧ (АКННШЕВИЧ) **Яўгеній Палікардавіч** [12.12.1891, в. Старая Беліца Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чэрыкаўскі рн Магілёўскай вобл. — кастр. 1937 (?), Магілёў, турма НКВД]. Рускі. З духоўнага саслоўя. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. Служыў у РастваБагародзіцкай царкве в. Папараткі Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Краснапольскі рн Магілёўскай вобл. Арыштаваны 24.2.1930. Праходзіў па адной справе з сялянамі аднаасобнікамі, актыўнымі прыхаджанамі Лукой Арцём'евым (н. ў 1901) і Сцяпанам Цюлевыш (1875). Асуджаны 21.3.1930 са святарамі Паўлам *Бекарэвічам*, Фёдарам *Валуськам*, Міхаілам *Дземідзенкам*, Філіпам *Жайняровічам*, Васіліем *СасАляшкевічам*, Уладзімірам *Случаноўскім*, Феадосіем *Плэбекам* і інш. асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Пасля вызвалення вярнуўся на радзіму. Працаваў дворнікам. Зноў арыштаваны 29.9.1936, але 25.12.1936 справа А. была спынена, а ён вызвалены. У трэці раз арыштаваны ў верас. 1937 (?) у Магілёве. 28.9.1937 тройкай НКВД прыгавораны за «контррэвалюцыйную прапаганду» да ВМП. Расстраляны. Па першай справе (№ 10530сн захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.) рэабілітаваны Магілёўскай абл. пракуратурай 16.7.1989, па трэцяй (групавой, № 9171, па якой праходзіла больш за 30 чалавек) пастановай Магілёўскага абл. суда 9.4.1966.

Кр.: *БНДЦЭД.*

АКСАМІТАЎ (АКСАМНТОВ) **Макарый.** Настаяцель РастваБагародзіцкай царквы в. Ваўковіцкі Крупец Гомельскага пав. (з 1925 в. Урыцкае, цяпер г.п. Гомельскага

рна). Арыштаваны і асуджаны да 10 гадоў ППК. Пасля вызвалення вярнуўся на радзіму (1947). Служыў у гэтай жа царкве. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с. 12.

АКУЛІЧ (АКУЛНЧ, ОКУЛНЧ) Аляксандр Дзмітрыевіч [1886, в. Заспа Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер Рэчыцкі рн Гомельскай вобл. — люты 1930 (?), Мінск, турма НКВД]. Беларус. з сялянскай сям'і. У 1920я г. настацель Пакроўскай царквы в. Ачыжа Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Чэрвеньскі рн Мінскай вобл. Быў жанаты, гадаваў чацвёрта дзяцей. Арыштаваны 7.12.1929. Праходзіў па адной справе з царкоўнымі актывістамі Іванам Ігнатавічам (н. ў 1860), Пятром Лазарэвічам (1892), Мікалаем Паскрэбкам (1905), Трафімам Паскрэбкам (1869). Асуджаны 14.2.1930 асобай нарадай пры АДПУ як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі» і за «антысавецкую агітацыю» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 28.12.1989 пракуратурай Мінскай вобл. Групавае справа А. і інш. № 29749с з фотаздымкамі захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *БНДЦЭД*.

АКУЛІЧ (ОКУЛНЧ) Іаан Ануфрыевіч [9.3.1911, в. Гарадзішча, цяпер Баранавіцкі рн Брэсцкай вобл. — 29.5.1986], протаіерэй. Беларус. з сялянскай сям'і. Скончыў настаўніцкую семінарыю ў Нясвіжы (1933). Выкладаў у Нясвіжскай сямігодцы. З 1934 — у Заастравецкай школе, цяпер Клецкага рна Мінскай вобл. З 1935 загадчык школы в. Жукаў Барок, з 1937 — в. Сцяцкі, з 1939 — в. Новая Вёска (усе Стаўбцоўскага рна Мінскай вобл.). З 1941 настаўнік сямігодкі г.п. Гарадзья Нясвіжскага рна. У другой палове 1944 арыштаваны і асуджаны за «зраду радзіме» да 5 гадоў ІШК. Вызвалены ў 1949. З 14.12.1950 псаломшчык Мікалаеўскага храма в. Дубна, цяпер Мастоўскі рн Гродзенскай вобл. 21.11.1952 пераведзены ў Мікалаеўскую царкву ў Паставах Віцебскай вобл. Быў жанаты на дачцэ протаіерэя Мікалая Феафілавіча Корзуна (бацька Анатоля

Корзуна) Людміле (н. ў 1914), гадаваў сыноў Марыяна (1939), Мікалая (1944), Георгія (1950). 26.3.1976 у СвятаДухавым кафедральным саборы рукапаложаны ў дьякана, 28.3.1976 у іерэя і прызначаны настояцелем Мікалаеўскай царквы в. Забор'е Глыбоцкага рна Віцебскай вобл. 24.10.1977 пераведзены ў ПетраПаўлаўскі храм в. Празарокі таго ж рна. Узнагароджаны набедранікам (1978), скуф'ёй (1979), камілаўкай (1980), нагрудным крыжам (1982), санам протаіерэя (4.5.1986). Валодаў дарам мастакаіканапісца, аднавіў жывапіс у Празарокаўскім храме. Пахаваны ў Мінску.

Кр.: *Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення*, ф. 1, в. 2, с. 27; Шр: // *Інтэ.рэлі.саз.рп.*

АЛЕКСАНДРОВІЧ (АЛЕКСАНДРОВИЧ) **Аляксандр Іванавіч** [1865 — 1938, Мазыр, турма НКВД]. Скончыў гарадское вучылішча. Рукапаложаны ў дьякана (1900). Служыў у царкве св. Марыі Магдаліны пры духоўным жаночым вучылішчы ў мяст. Парычы Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Светлагорскі рн Гомельскай вобл., быў наглядчыкам вучылішча. У 1920я г. настояцель РастваБагародзіцкай царквы в. Міхалкі Мазырскага пав. Мінскай губ., цяпер Мазырскі рн Гомельскай вобл. Арыштаваны ў Мазыры. Асуджаны да ВМП. Расстраляны.

Кр.: *Памятная кніжка Мннскай губерніі; Памятная кніжка Мннскай епархіі; Личный состав епархаального управления; НГАБ*, ф. 2786, в. 1, с. 67; *Памяць: Гісторыкадакументальная хроніка Мазыра і Мазырскага раёна*. Мн., 1997.

АЛІЗНЮК (АЛІЗНЮК) **Фёдар Сцяпанавіч** [1875 — ?]. Да арышту настояцель ПетраПаўлаўскага храма в. Бацэвічы (тагачасны паштовы адрас: ст. Свіслач) Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Клічаўскі рн Магілёўскай вобл. Арыштаваны 16.5.1932. Асуджаны ў чэрв. 1932 (?) да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 31.10.1989.

Кр.: *Памяць. Гісторыкадакументальная хроніка*

Клічаўскага раёна. Мн., 1995.

АЛЬБАЎ (АЛЬБОВ) Іаан Мікалаевіч [1882, мяст. Маркава Вілейскага пав. Віленскай губ., цяпер в. Маладзечанскага рна Мінскай вобл. — 28.9.1937, Бабруйск, турма НКВД]. 3 духоўнага саслоўя. Скончыў Літоўскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя (1908). Служыў у Мікалаеўскай царкве в. Лебыда Лідскага пав. Віленскай губ., цяпер Лідскі рн Гродзенскай вобл. 3.10.1914 пераведзены ў Крыжаўздзвіжанскі храм мяст. Дзяляцічы Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Навагрудскі рн Гродзенскай вобл. 3 19М служыў у Мікалаеўскім саборы ў Бабруйску Мінскай губ., цяпер горад Магілёўскай вобл. Узнагароджаны камілаўкай (1916). У 1920я г. настояцель прыпісной царквы св. Марыі Магдаліны пры духоўным жаночым вучылішчы ў мяст. Парычы Бабруйскага пав., цяпер пас. Светлагорскага рна Гомельскай вобл. Арыштаваны 4.8.1937. Асуджаны 17.9.1937 са святарамі Васіліем *Гарачкам*, Грыгорыем *Рункевічам* і актыўнымі прыхаджанамі Фёдарам Бахановічам (н. ў 1876), Хрысанфам Гарбачэўскім (1876), Феліксам Рынеўскім (1878), Уладзімірам Турбанам (1878), Мейерам Хазанавым (1881) тройкай НКВД як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 3.9.1960 Магілёўскім абл. судом. Групавая справа А. і інш. № 7160сн захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

29.3.1937 у Льгове Курскай вобл., Расія, арыштавана АльбаваВалконская Аляксандра Мікалаеўна (н. ў 1873 у в. Маркава), сястра Іаана Альбава. 10.8.1937 тройкай НКВД асуджана за «спробу нелегальнага пераходу дзяржаўнай мяжы» да высылкі ў Казахстан. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана 23.3.1992. Яе асабовая справа № 32210с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кнажка Внленской губернші; Памятная кнжжка Манской губернші; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; НАРБ, ІКБР.*

АЛЬПЭЎСКІ (АЛЬПЕВСКИЙ) Мікалай Сямёнавіч

[1862, в. Балотня Рагачоўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Рагачоўскі рн Гомельскай вобл. — ?]. З духоўнага саслоўя. Верагодна, брат Аляксандра Сямёнавіча Альшэўскага¹. Беларус. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю (?), рукапаложаны ў іерэя. У 1900—10я г. настояцель СвятаТроіцкай царквы в. Царковішча (тагачасны паштовы адрас: ст. Бялынічы) Магілёўскага пав., цяпер Бялыніцкі рн Магілёўскай вобл. У 1920я г. настояцель Успенскай царквы в. Сухары Магілёўскага пав., цяпер Магілёўскі рн. Арыштаваны 12.2.1930. Праходзіў па адной справе з сялянамі аднаасобнікамі, актыўнымі прыхаджанамі Ігкатам Бабровым (н. ў 1888), Фёдарам Бейманавым (1871), Іванам Вараб'евым (1902), Паўлам Ласякковым (1892), Фёдарам Ласянковым (1862), Архіпам Макрыдзенкам (1875), яго сынам Пятром Макрыдзенкам (1902), Міхаілам Міхайлавым (1884), Аляксаўдрам Рамаявым (1881), Пахомам Сапёравым (1879), Грыгорыем Смешкавым (1864), яго сганам Аляксаўдрам Смешкавым (1910). Асуджаны 10.4.1930 калетіяй АДПУ за «антысазецкую прапаганду» да 3 гадоў зсылкі ў Сібір. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 31.8.1989 Магілёўскай абл. пракуратарай. Групавая справа А. і інш. № 10522сн захоўзаецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная книжка Могилевской губернии: БНЦЦЭД.*

АЛЯКСАНДР (РАЕЎСКИ) [Аляксандр Сямёнавіч; 13.2.1868, в. Іванаўка Екацярынаслаўскай губ., цяпер Днепрапятроўская вобл., Украіна — 31.10.1937 (паводле інш. звестак снеж. 1937), Магілёў, турма НКВД], епіскап. Украінец. З сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў духоўную семінарыю (1888), 3 курсы Кіеўскай духоўнай акадэміі. Рукапаложаны ў іерэя. Ухіліўся ў абнаўленчы раскол. 26.1.1923 хіратанісаны ў епіскапа Севастопальскага, вікарыя Таўрычаскага. Пасля пакаяння зноў прыняты ў лона кананічнай РПЦ і прызначаны епіскапам Керчанскім. Арыштаваны ў 1924. Высланы ў Маскву. З 1925 жыў у Адэсе, з 1926 у Сімферопалі. З 1928 епіскап Курскай, потым Кустанайскай епархій. З 1930 епіскап Смаленскай, з 1931

Свярдлоўскай, з 1932 Дакскай, з 1933 Бакінскай, з 1934 зноў Кустанайскай, з 1935 Акцюбінскай, з 1936 Омскай епархій. З 16.10.1936 епіскап Магілёўскі. Арыштаваны 3.9.1937. Праходзіў па адной справе з псаломшчыкам Кліменціем Юдзенічам. Ка допытах трымаўся з выключнай мужнасцю і нікога не абгаварыў. 31.10.1937 тройкай НКВД асуджаны за «ўдзел у контррэвалюцыйнай паўстанцкай арганізацыі» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 16.1.1989. Асабовая справа А. № 13226 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Смоленскый мартыролог; Стегіанов (Русака) В.* Сэндетельство обвинення. 1993. Т. 3. С. 227; *НАРБ, ІКБР; «гiгнг.обl.Ішгзlссiу.га; Крнеонос Ф., свяцi.* МученнческiЙ н нсповедннческiЙ подвiг Могнлевскнх святятелей ХХ века: Феодосня (Ваiцннскогo), свмч. Паванна (Крошечкнна) н Александра (Раевскогo). Мн., 2002.

АЛЯКСАНДР САУЛЬСКІ [Аляксандр Ерафеевіч; 1876, в. АчосаРудня Вылеўскай воласці Гомельскага пав. Магілёўскай губ. (тагачасны паштовы адрас: ст. Свяцк Новазыбкаўскага пав. Чарнігаўскай губ.), цяпер Добрушскі рн Гомельскай вобл. — 1.6.1938, Благавешчанск, Амурская вобл., Расія], свяшчэннамучанік. Верагодна, брат Фёдара Ерафеевіча Саульскага¹. Скончыў духоўную семінарыю. Рукапаложаны ў іерэя. Служыў другім святаром СвятаТроіцкага храма в. Мхінічы Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Краснапольскі рн Магілёўскай вобл. 11.2.1906 прызначаны настояцелем храма. Арыштаваны ў 1934. Асуджаны да 5 гадоў ІПК. Этапаваны ў Сярэднябельскі лагпункт Далёкаўсходняга краю. У лют. 1938 з епіскапам Белгародскім Антоніем (Панкевічам) асуджаны да ВМП. Расстраляны. Праслаўлены Архіерэйскім Саборам РПЦ у 2000 у ліку новамучанікаў.

Кр.: *Памятнная кннжка Могнлескогo губернцi;* Православная энцiклопедня. Т. 1, М., 2000. С. 481.

АЛЯКСАНДР ШАЛАЙ [Аляксандр Сямёнавіч; 20.11.1879, Слуцк Мінскай губ., цяпер райцэнтр Мінскай вобл. —

14.11.1937, Бабруйск Магілёўскай вобл., турма НКВД, свяшчэннамучанік. Протаіерэй. 3 сям'і службоўца. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя (1901). Прызначаны настояцелем Пакроўскай царквы в. Астражанка Мазырскага пав. Мінскай губ., цяпер Лельчыцкі рн Гомельскай вобл. У 1905 пераведзены ва Успенскі храм в. Кімія (Кімея) Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Барысаўскі рн Мінскай вобл. З 1909 служыў у СвятаІаанаўскім храме в. Дрычын (тагачасны паштовы адрас: ст. Мар'іна Горка) Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Пухавіцкі рн Мінскай вобл. У 1930я г. настояцель СвятаТроіцкай царквы в. Блонь Пухавіцкага рна Мінскай вобл. Пасля закрыцця ў жн. 1935 царквы савецкімі ўладамі працягваў адпраўляць трэбы па просьбах прыхаджан у іх хатах. Арыштаваны 6.8.1937 у в. Зарэчча Пухавіцкага рна. Асуджаны 10.10.1937 тройкай НКВД за «контррэвалюцыйную агітацыю супраць калгасаў» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Сям'я Ш. выслана. Рэабілітаваны пракуратурай БССР 10.4.1989. Асабовая справа Ш. № 23304с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі. У 1999 Сінодам Беларускай праваслаўнай царквы праслаўлены як мясцова шанаваны святы. Архіерэйскім Саборам РПЦ 2000 далучаны да ліку агульнарускіх святых.

Кр.: *Памятная кнжка Манской губернии; Личный состав епархиального управления; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; Жития и Жизнеописания новопрославленныхт. святых и Подвизниковъ Благодестія, вт> Русской Православной Церкви просіявшнхъ (отъ царствования царямученника Николая II Александровича і до нашнхъ дней). СПб., 2001. Т. 2 (августъдекабрь); Православная энциклопедия. Т. 1. М., 2000. С. 486.*

АЛЯКСАНДРАЎ (АЛЕКСАНДРОВ) Дзімітрый
Аляксандравіч.

Гл.: СЕРАФІМ (АЛЯКСАНДРАЎ).

АЛЯКСАНДРАЎ (АЛЕКСАНДРОВ) Дзімітрый Сцяпанавіч
[1878, Дзвінск Віцебскай губ., цяпер Даўгаўпілс, Латвія —

8.10.1937, Полацк, турма НКВД]. Беларус. 3 мяшчанскай сям'і. У 1920я г. старшыня царкоўнага савета СвятаТроіцкага храма в. Гарадчэвічы Лепельскага рна Віцебскай вобл. У 1930я г. настояцель Георгіеўскай царквы в. Банонь, цяпер Полацкі рн Віцебскай вобл. Быў жанаты, меў пяцёра дзяцей. Арыштаваны 19.9.1937 у в. Траецкае (існавала да 1965), цяпер тэрыторыя Полацкага рна. Асуджаны 25.9.1937 з царкоўным старастам Аляксеем *Слабковічам* і інш. тройкай НКВД за «дзеясць у складзе контррэвалюцыйнай арганізацыі» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 8.3.1958 прэзідыумам Віцебскага абл. суда. Групавая справа А. і інш. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: Кр.: НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; *БНДЦЭД*.

АЛЯКСАНДРАЎ (АЛЕКСАНДРОВ) Павел Іванавіч [1875, Табольск, Расія — 1940, Петрапаўлаўск, цяпер Казахстан], протаіерэй. Скончыў Табольскую духоўную семінарыю (1906). Рукапаложаны ў іерэя. Служыў у царкве в. Рынкі, цяпер Петухоўскі рн Курганскай вобл. Расіі. У 1918 згодна з прашэннем пераведзены ў Міхайлаўскі храм у в. Бахань Быхаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Слаўгарадскі рн Магілёўскай вобл. У 1920 у сане протаіерэя прызначаны настояцелем ПетраПаўлаўскага сабора ў Петрапаўлаўску. Арыштаваны 7.11.1937. Памёр у зняволенні. Рэабілітаваны ПаўночнаКазахстанскім абл. судом 13.12.1958.

Жонка святара Зоя Іосіфаўна ў 1948 выслана ў Іркуцкую вобл. Вярнулася, з 1968 жыла з хворым сынам у в. Цімкавічы Капыльскага рна Мінскай вобл. Памерла ў другой палове 1970х г.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2.

АЛЯКСЕЕНКА (АЛЕКСЕЕНКО) Сяргей Паўлавіч. Гл.: САСФЕН (АЛЯКСЕЕНКА).

АНАСТАСІЙ (ЧЫСЦЯКОЎ) [15.8.1900, в. Міхалёўка Рагачоўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер БудаКашалёўскі рн Гомельскай вобл. — 12.7.1978], іераманах. Беларус.

Вучыўся ў царкоўнапрыходскім 2-класным вучылішчы. У 1919—22 паслушнік Глінскай пустыні. З 1929 псаломшчык Мікалаеўскай царквы в. Данілавічы Веткаўскага рна Гомельскай вобл. 20.4.1932 архімандрытам Глінскай пустыні Нектарынам (Нуждзіным) пастрыжаны ў манашаства. 27.4.1932 архіепіскапам Чарнігаўскім Сцяфанам (Працэнкам) рукапаложаны ў іераманаха. Прызначаны настояцелем Мікалаеўскага храма мяст. Насоўкі Неясінскага пав. Чарнігаўскай вобл. У 1933—35 служыў у Прыснянскай царкве той жа (?) вобл. Арыштаваны АДГГУ 16.4.1935. Асуджаны да 10 гадоў ППК з канфіскацыяй маёмасці. Вызвалены 25.11.1943. З 23.5.1944 настояцель царквы в. Данілавічы. 9.1.1957 звольнены за штат. 19.11.1957 прызначаны ў Мікалаеўскі храм в. Дудзічы Чачэрскага рна Гомельскай вобл. У 1957—59 камандзіраваны ў Екацярынінскі прыход в. Гадзічаў Гомельскага рна, СвятаТроіцкі малітоўны дом в. Шарпілаўка таго ж рна, Мікалаеўскі малітоўны дом в. АгародняГомельская Добрушкага рна Гомельскай вобл., Мікалаеўскую царкву в. АгародняКузьмініцкая таго ж рна. З 30.6.1959 зноў служыў у Дудзічах. 13.2.1960 па стане здор’я звольнены за штат. Узнагароджаны набедранікам (1933), залатым нагрудным крыжам (1944).

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с. 501.

АНАТОШЬ БАТВІНШКАЎ [Анатолій Іванавіч; 15.10.1881, в. Капані Быхаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чавускі рн Магілёўскай вобл. — 13.11.1937, НКВД], прападобнамучанік. Беларус. З сялянскай сям’і. Удзельнічаў у рускайпонскай вайне, ваенных падзеях у ПортАртуры, паранены трапіў у палон. Вызвалены. Паступіў у манастыр (1906). Пасланы місіянерам у Кітай (1912—13). Пасля вяртання паслушнік МіколаЦярэбінскага манастыра Цвярской губ. Пастрыжаны ў манашаскі сан. Рукапаложаны ў іерадыякана (1920), затым у іераманаха. З 1928 служыў у царкве с. Сарагожжа Міхайлаўскага рна Цвярской вобл. Арыштаваны 5.11.1930. Асуджаны да 3

гадоў ІШК. З 1934 служыў у храме с. Дуброўскае Брусаўскага рна Калінінскай вобл. Зноў арыштаваны 14.10.1937. Прыгавораны тройкай НКВД 11.11.1937 за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны Цвярской абл. пракуратурай 15.6.1989. У жн. 2000 на Юбілейным Архіерэйскім Саборы РПЦ далучаны да ліку святых новалакутнікаў.

Кр.: УГОПНГ.ЮПСІ.Ш; *Книга памяти жертв политических репрессий Калининской области.*

АНГЕЛІНА СОН (ЗОН) [Наталля Фрыдрыхаўна; 9.12.1879, СанктПецярбург, Расія — ?], манахіня. Руская. З сялянскай сям'і. У першай палове 1920х г. насельніца СпасаПраабражэнскага манастыра ў Мінску. Потым прыхаджанка Мікалаеўскай царквы ў пас. Козырава. Арыштавана 27.4.1933 у Мінску па адрасе: вул. Лодачная, д. 9, кв. 1. Асуджана 7.6.1933 са святарамі і інш. манахінямі Мінскай епархіі асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў пазбаўлення правоў жыцця у 12 населеных пунктах і на Урале. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана 12.6.1989 пракуратурай БССР. Групавая справа А. і інш. № 24819с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *БНДЦЭД; Сінодык за веру н церковь Хрнстову пострадавших в Мннской епархии.*

АНДРЭЙ (ЦІШКО) [14.11.1871 — верас. 1942 (?)], ігумен. Скончыў народнае вучылішча ў в. Старая Слабада Віцебскага пав. (1885), фельдшарскія курсы пры Гродзенскім ваенным лазарэце (1894). Яшчэ будучы свецкім чалавекам А. пабываў у Іерусаліме і на Афоне. Уражанне ад паломніцтва стала штуршком для паступлення ў Маркаў СвятаТроіцкі першакласны мужчынскі манастыр у Віцебску. У пачатку рускаяпонскай вайны прызваны ў армію фельдшарам. За самаадданую працу і клопат аб параненых узнагароджаны Георгіеўскім крыжам. Пасля вайны вярнуўся ў манастыр. 12.12.1912 пастрыжаны і ўзведзены ў сан іераманаха епіскапам Полацкім і Віцебскім

Нікадзімам (Бокавым)¹. У пачатку 1й сусветнай вайны зноў накіраваны на фронт у палявы шпіталь Віленскай ВА, дзе служыў святаром да Кастрычніцкага перавароту 1917. За службу падчас вайны ўзнагароджаны ордэнам св. Анны II і III ступеняў і залатым нагрудным крыжам. Пасля прыходу да ўлады большавікоў звольніўся са службы і вярнуўся ў манастыр. У 1919 Віцебская кансісторыя прызначыла А. на вакантнае месца ў Стараслабадскую СпасаПраабражэнскую царкву. Пазней служыў у розных прыходах Латвіі. За шматгадовую плённую працу прадстаўлены да ігуменства, але мітрапалітам Рыжскім і ўсяе Латвіі Аўгустцінам (Петэрсанам)² прадстаўленне было адкладзена. Да вясны 1942 жыў у Старой Слабадзе і дапамагаў па службе настояцелю мясцовага храма. Пасля прашэння на імя мітрапаліта Літоўскага і Віленскага Сергія (Васкрасенскага)¹ прызначаны настояцелем Крэслаўскай царквы. Летам 1942 узведзены ў сан ігумена і накіраваны ў Пскоўскую місію. Паводле адной версіі расстраляны немцамі, паводле іншай памёр ад тыфу. Кр.: *чгпн. тiігоролiазрб. пi.*

АНДРЭНКА (ЛОЗ) (АНДРЕНКО, ЛОЗ) Спірыдон Тарасавіч [1877, мяст. Быхаў Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. — ?], манах Кіеўскага манастыра. Беларус. з сялянскай сям'і. Арыштаваны 5.5.1932 у родным мястэчку. Праходзіў па адной справе са святарамі Васіліем *Ганзіным*, Паладзіем *Катрэнкам*, Яўстраціем *Матлаховым*, Валянцінам *Нікаленкам*, іераманахам Піменам *Лебедзем*, манахінямі Марыяй *Куляшовай*, Марынай *Старавойтавай*, актыўнымі прыхаджанамі, фельчарам Пятром Разумоўскім (1887), сялянаміаднаасобнікамі Сямёнам Аўтушкавым (1887), Пракоф'яй Баранавай (1906), Ульянам Бараноўскім (1891), Дар'яй Драздовай (н. ў 1897), Домнай Емяльяненка (1887), Пракоф'яй Емяльяненка (1890), Платонам Каўшом (1880), Афанасіем Мазалоўскім (1867), Матронай Малашанка (1877), Сцяпанам Міронавым (1877), Уладзімірам Пузікавым (1891), Елісеем Смаляковым (1888). Асуджаны калегіяй АДПУ 3.9.1932 за «антысавецкую агітацыю і прапаганду» да

5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны Вярхоўным судом БССР 16.1.1989. Групавая справа А. і інш. № 10669 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл. Кр.: *БНДЦЭД*.

АНТАШКОЎСКИ (АНТОННКОВСКИЙ) Аляксандр [1887, в. ПагостГарбацэвічы (Гарбацэвічы) Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Бабруйскі рн Магілёўскай вобл. — ?], святар, службовец. Беларус. Сын Пятра Антанікоўскага¹. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю (1911). Ажаниўся, гадаваў дзіця. У 1910я г. аірымаў вышэзшпую адукацыю. У 1930я г. (?) працаваў аграномам на Беларускай інкубатарнай станцыі. Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі. Арыштаваны 17.7.1944 у Мінску па адрасе: вул. Мопра, д. 63, кв. 1. Асуджаны 9.11.1944 за «супрацоўніцтва з нямецкімі акупацыйнымі ўладамі» да 3 гадоў ППК з канфіскацыяй маёмасці. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 30.11.1989 пленумам Вярхоўнага суда СССР. Групавая справа А. і інш. № 30992с з фотаздымкамі захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кнжжка Мннскай губерны; Памятная кнжжка Мннскай епархіи; НАРБ, ІКБР*.

АНТОНІЙ (АДАМОВІЧ) [Антон Іосіфавіч; 1890, мяст. Старобін Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Салігорскі рн Мінскай вобл. — ?], абнаўленчы іераманах. Беларус. У 1918—20 у Чырвонай арміі. У 1920я г. іерадыякан, потым іераманах Слуцкага СвятаТроіцкага манастыра. Ухіліўся ў абнаўленчы раскол. Арыштаваны 1.4.1933 у Слуцку па адрасе: вул. Урыцкага, д. 8. Праходзіў па справе «Езуіт» з епіскапам (абнаўленчым) Слуцкага вікарыяцтва *Саваціем* (Засімовічам), епіскапам *Мікалаем* (Шамяцілам), святарамі *Уладзімірам Баталіным*, *Іусцінам Гаховічам*, *Мікалаем Дзелякторскім*, *Іаанам Духоўскім*, *Іаанам Жыдком*, *Генадзіем Захарэвічам*, *Уладзімірам Ляляўскім*, *Пятром Мардвілкам*, *Аляксандрам Маскалэвічам*, *Віктарам Пігулеўскім*, *Іаанам Сейруком*, *Мікалаем Струкоўскім*,

братамі Васіліем і Іаанам *Сцяпурамі*, Паўлам *Харкевічам*, Мітрафанам *Цімінскім*, Уладзімірам *Юшкам* (*Юшко*), псаломшчыкамі Нікіфарам *Ачапоўскім*, Аляксандрам *Лісоўскім*, Васілём *Рачкоўскім*, Уладзімірам *Хлябцэвічам*, старастам царквы в. Бранавічы Слуцкага рна Мінскай вобл. Прохарам *Івановічам*, актыўнымі прыхаджанамі і інш. Асуджаны асобай нарадай пры АДПУ 9.6.1933 як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі» да 5 гадоў ІШК. Этапаваны ў Далёкаўсходні канцлагер НКВД. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 18.4.1990 пракуратурай БССР. Групавая справа А. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР; Шнленок Д.*, свяціц. Нз нсторнн Праваславной Цэрквы в Беларусснн (1922—1939). М., 2006.

АНТОНІЙ (КРАЦЕВІЧ) [Барыс Мікалаевіч; 1(14).8.1889, мяст. Багуслаў (паводле інш. звестак мяст. Шандэраўка) Кіеўскай губ. — 21.11.1973, Маскоўская вобл.], мітрапаліт. Скончыў 2ю Кіеўскую класічную гімназію, вучыўся ў Кіеўскай духоўнай акадэміі. Рукапаложаны ў іерэя (1914). Служыў у Крыжаўздзвіжанскай царкве с. Пірагова Кіеўскай епархіі. З 1917 настояцель Екацярынінскага храма на Лук'янаўскіх могілках Кіева, з 1919 — на Байкавых; благачынны цэркваў 3й акругі Кіева. Узнагароджаны санам протаіерэя. У 1931 служыў у Сафійскім храме ў Маскве, у 1932 у РастваБагародзіцкім саборы ў Каўрове, благачынны Каўроўскай акругі Уладзімірскай епархіі. У ліст. 1932 за працу «Нсторня Страстной седмнцы до образования Студийского устава» прысвоена ступень кандыдата багаслоўя. З 1933 настояцель Увядзенскага храма ў Іванаве, з 1934 — сабора ў АрэхаваЗуеве Маскоўскай епархіі, з 1937 — у Пярова, благачынны цэркваў Раменскага і Ухтомскага рнаў Маскоўскай вобл. Арыштаваны. Абвінавачваўся ў «правядзенні антысавецкай прапаганды». Асуджаны да 5 гадоў ППК. Вызвалены ў 1942. У першай палове 1944 благачынны цэркваў Жытомірскай епархіі. 11.8.1944 прыняў манашаскі пострыг з імем Антоній. 14.8.1944 у Кіеве хіратанісаны ў епіскапа Жытомірскага. 3 чэрв. 1946

епіскап Кастрамскі і Галіцкі, часова кіруючы Яраслаўскай епархіяй. 25.2.1952 узведзены ў сан архіепіскапа. 16.11.1953 згодна з прашэннем звольнены на пакой. 9.2.1954 вярнуўся на кафедру, прызначаны архіепіскапам Тульскім і Белеўскім. З верас. 1958 часовы кіруючы Растоўскай і Новачаркаскай епархіямі. 25.2.1959 узнагароджаны крыжам на клобуку. 16.3.1961 узведзены ў сан мітрапаліта і прызначаны мітрапалітам Мінскім і Беларускаім. 5.7.1961 звольнены на пакой. З 12.1.1962 мітрапаліт Арлоўскі і Бранскі. 28.5.1963 зноў звольнены на пакой. З 30.3.1964 мітрапаліт Іванаўскі і Кінешэмскі, са студз. 1966 мітрапаліт Тульскі і Белеўскі, з ліст. 1968 — Тамбоўскі і Мічурынскі. Па ўспамінах сучаснікаў у апошнія гады жыцця пакутаваў ад нярвовага захворвання.

АПАЛОНСКАЯСТРАВІНСКАЯ

(АПОЛОНСКАЯСТРАВІНСКАЯ) Іна (Ніна) Аляксандраўна [1876, Віцебская губ. (?) — 1969, Рыга], пляменніца вядомага кампазітара І.Стравінскага. У 1893 скончыла з залатым медалём гімназію ў Дзвінску Віцебскай губ. Год жыла ў Жэневе, вывучала французскую мову. Пасля вяртання паступіла на курсы пры Александрынскім тэатры. З 1897 выступала на сцэне тэатра. У 1903 выйшла замуж за артыста драматычнай трупы тэатра Рамана Апалонскага (1864—1929). Амаль кожнае лета яны наведвалі манастыры. З 1925 давала прыватныя ўрокі спеваў. Арыштавана ў 1932 як «удзельніца рэлігійнага гуртка Г.Тайбаліна». Асуджана да 3 гадоў канцлагераў. Пасля сканчэння тэрміну выслана ў Сібір.

Літ.: *СанктПенгербургской епархіи Снодык.*

АРСЕНІЙ (СМАЛЕНЕЦ) [Аляксандр Іванавіч; 21.7.1873, Варшава — 19.12.1937, Таганрог], архіепіскап. З сям'і настаўніка гімназіі каталіцкага веравызнання. У юнацтве перайшоў у праваслаўе. Скончыў Варшаўскую гімназію, юрыдычны фт Варшаўскага унта са ступенню кандыдата права (1896). З 1896 служыў у Цвярскім, з 1897 — у Ладажскім акруговых судах, потым пераведзены на

радзіму, працаваў кантралёрам Варшаўскай акцызнай акругі. З 1899 вольны слухач, з 1900 студэнт Казанскай духоўнай акадэміі, якую скончыў за 2 гады са ступенню кандыдата багаслоўя. 23.3.1902 рэктарам акадэміі епіскапам Чыстапольскім Аляксіем (Малчанавым) пастрыжаны ў манаства. 31.3.1902 рукапаложаны ў іерадыякана, 8.7.1902 у іераманаха. Выкладаў у акадэміі, потым памочнік назіральніка Клеванскага духоўнага вучылішча Вальнскай губ. З 1903 інспектар Кіеўскай духоўнай семінарыі, узведзены ў сан саборнага іераманаха КіеваПячэрскай лаўры. З 1905 архімандрыт, рэктар Аляксандраўскай Ардонскай місіянерскай семінарыі (Асеція), з 1907 — настояцель РастваБагародзіцкага манастыра ў мяст. Бялынічы Магілёўскай пав. 22.10.1910 у СанктПецярбургу мітрапалітам Кіеўскім і Галіцкім Флавіянам (Гарадзецкім) хіратанісаны ў епіскапа Пяцігорскага, вікарыя Уладзікаўказскай епархіі. Адначасова настояцель НоваАфонскага манастыра. З 17.4.1912 — епіскап Старыцкі, вікарыі Цвярской епархіі, з лют. 1917 — Прыазоўскі і Таганрогскі, вікарыі Екацярынаслаўскай епархіі. Удзельнік Памеснага Сабора РПЦ (1917—18, Масква). З 1918 епіскап Растоўскі і Таганрогскі. У маі 1919 на ПаўднёваУсходнім Рускім Царкоўным Саборы ў Стаўрапалі выбраны членам Вышэйшага Часовага Царкоўнага Упраўлення ПоўдняУсходу Расіі. Арыштаваны ў сак. 1922 у РастовенаДоне. Абвінавачваўся ў супраціве канфіскацыі царкоўных каштоўнасцяў. 30.8.1922 асуджаны да ВМП, потым заменены на 10 (паводле інш. звестак — 3) гадоў ППК і этапаваны ў Салавецкі канцлагер АДПУ Карэльскай АССР. Вызвалены (1925). З ліст. 1925 кіраваў Саратаўскай епархіяй. З 13.7.1927 епіскап Мінскай епархіі. 1.11.1927 узведзены ў сан архіепіскапа і прызначаны ў Стаўрапольскую епархію. З 25.11.1927 — архіепіскап Сталінградскі. Узнагароджаны нагрудным крыжом (1929). З 25.6.1930 — архіепіскап Крымскі. 11.8.1931 прызначаны архіепіскапам Арлоўскім і Сеўскім, але ў кіраўніцтва епархіяй не ўступіў і 27.6.1932 звольнены на пакой. Зноў

арыштаваны ў 1933 у Сталінградзе. Асуджаны да высылкі. Некаторы час жыў у Барысаглебску. 17.9.1935 прызначаны архіепіскапам Сяміпалацінскім, але зза хваробы на месца службы не выехаў. Па прызнанні сучаснікаў валодаў ангельскай, французскай, нямецкай, італьянскай, лацінскай, грэчаскай і ідыш мовамі, быў моцным матэматыкам, з 1917 і да апошніх дзён пісаў успаміны (не захаваліся), супрацоўнічаў з газ. «Колокол». Пахаваны на гарадскіх могілках Таганрога.

Кр.: *Памятная кнжка Могилевской губернии; Православная энциклопедия. Т. III. М., 2001; Правжине архнерен Мннской епархии; Шр: // ІшГІ.рзШі.ссаз.гн.*

АРСЕШЬ (ТАМАШОЎ) [Аляксей Конанавіч; 1880, Быхаў Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. — 2.4.1938, Магілёў, турма НКВД]. Беларус. Іераманах Магілёўскага Богаяўленскага (Брацкага) мужчынскага манастыра. Праходзіў па адной справе з архімандрытам *Фролам* (Ганчарэнкам), манахам *Пятром* (Мартышкам), царкоўным старастам Емяльянам *Лабяком*, актыўным прыхаджанінам Ірынархам *Жабыкам* (н. ў 1879). Арыштаваны 19.2.1938. Асуджаны 9.3.1938 тройкай НКВД за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраяны. Рэабілітаваны 25.9.1965 прэзідыумам Магілёўскага абл. суда. Групавая справа Т. і інш. № 9105 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

АРФЕЕЎ (АРФЕЕВ) Іаан. Беларус. У 1920я г. настояцель РастваБагародзіцкай царквы в. Глыбоцкае Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Гомельскі рн. Рэпрэсаваны ў 1929. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл., ф. 896, в. 1, с. 43, л. 31.

АРЦЁМКАЎ (АРТЕМКОВ) Міхаіл Лук'янавіч

[1890, Магілёўская губ. — ?], святар. Арыштаваны

9.11.1928 у в. Ніжняе Пакроўскае, цяпер тэрыторыя Быстраістоцкага рна Алтайскага краю (вёска не існуе). Асуджаны 11.1.1929 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў высылкі ў Сібір. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракуратурай Алтайскага краю 17.2.1993.

Кр.: *Жертвы полнтических репрессий в Алтайском крае. 1919—1930.* Барнаул, 1998. Т. 1.

АРЭШКА (АРЕШКО) Платон Васілевіч [1877, в. Морхавічы Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Кіраўскі рн Магілёўскай вобл. — ?], дыякан. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Служыў у Мікалаеўскай царкве в. Пацава Слабада (тагачасны паштовы адрас: ст. Любонічы) Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Кіраўскі рн Магілёўскай вобл. Арыштаваны 3.9.1937. Асуджаны 19.10.1937 са святарамі Матфеем *Комарам*, Георгіем *Лісойскім*, царкоўным актывістам Андрэем Падалякам (н. ў 1884) тройкан НКВД за «антысавецкую агітацыю і ўдзел у контррэвалюцыйнай арганізацыі» да 10 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 4.2.1961 Магілёўскім абл. судом. Групавая справа А. і інш. святароў № 7275сн захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД.*

АСАДЧЫ (АСАДЧИЙ) А. П. Беларус. 3 духоўнага саслоўя. У 1920я г. настояцель Міхайлаўскай царквы ў мяст. Церахоўка Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер г.п. Добрушскага рна Гомельскай вобл. Рэпрэсаваны ў 1929. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл., ф. 896, в. 1, с. 43, л. 58.

АСАДЧЫ (АСАДЧИЙ) Арсен Фёдаравіч. Беларус. 3 духоўнага саслоўя. У 1920я г. стараста Міхайлаўскай царквы ў мяст. Церахоўка (тагачасны паштовы адрас: ст. Насавічы) Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер г.п. Добрушскага рна Гомельскай вобл. Меў сям'ю з 10 чалавек.

Рэпрэсаваны ў 1929. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл., ф. 896, в. 1, с. 80, л. 241.

АСІНКРЫТ (КУЧЫНСКІ) [Андрэй Іванавіч; 3.1.1871 в. Супраўшчына Лідскага пав. Віленскай губ., цяпер Лідскі рн Гродзенскай вобл. — 4.8.1936, ГУЛАГ], іераманах. Скончыў Ганчароўскае народнае вучылішча. З 24.3.1902 паслушнік Валаамскага манастыра. 24.3.1910 пастрыжаны ў манашаскі сан, служыў пры архіерэйскім доме архіепіскапа Фінляндскага ў Выбаргу. З 28.2.1911 у Вяжыцкім манастыры. 10.2.1912 рукапаложаны ў іерадыякана, 12.4.1914 — у іераманаха. З 4.8.1914 паводле распараджэння епархіяльнага кіраўніцтва камандзіраваны для выканання пастырскіх абавязкаў у 265ы пяхотны полк дзеючай арміі. 10.8.1916 за старанную службу ў абставінах ваеннага часу ўзнагароджаны набедранікам, крыжам на Уладзімірскай стужцы ў памяць 300годдзя царавання дома Раманавых. Пасля закрыцця манастыра жыву на прыходзе ў Наўгародскай вобл. Арыштаваны ў 1935. З 4.12.1935 — у адным з канцлагераў НКВД Карэльскай ССР. Загінуў у зняволенні ад інфаркта міякарда.

Кр.: *Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.*

АСМАЛОЎСКІ (ОСМОЛОВСКИЙ) Мітрафан Грыгор'евіч [1866, в. Студзянец Клімавіцкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Смаленская вобл., Расія — ?]. Рускі. З мяшчанскай сям'і. Скончыў духоўную семінарыю (?), рукапаложаны ў іерэя. У 1910я г. настояцель СвятаДухавай царквы мяст. Хатовіж Клімавіцкага пав. Магілёўскай губ., цяпер вёска Клімавіцкага рна Магілёўскай вобл. Арыштаваны 2.9.1937 у Слаўгарадзе, цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. Асуджаны тройкай НКВД 5.11.1937 за «антысавецкую агітацыю і прапаганду» да 10 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны Вярхоўным судом БССР 13.4.1993. Групавая справа А. і інш. № 11802п захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная кніжка Могнлевскон губернных; БНДЦЭД.*

АСНОЎСКИ (ОСНОВСКИЙ) Іаан Міхайлавіч [1888, Веліж Смаленскай губ., цяпер Смаленскай вобл., Расія — ?]. Рускі. З мяшчанскай сям'і. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. У 1920я г. служыў у Пакроўскай царкве в. Усвіца (тагачасны паштовы адрас: ст. Ула) Полацкага пав. Віцебскай губ., цяпер Ушацкі рн Віцебскай вобл. Арыштаваны 14.2.1930. Асуджаны калегіяй АДПУ 8.3.1930 за «антысавецкую агітацыю і прапаганду» і «заклікі да барацьбы супраць савецкай улады» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракуратурай Віцебскай вобл. 31.8.1989. Асабовая справа А. № 16760п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: НАРБ, ІКБР; БНДЦЭД.

АСТАНІН (ОСТАННН, АСТАННН) Ігнакенцій Пятровіч.
Гл.: ІГНАЦІЙ (АСТАНІН).

АСТАШКЕВІЧ (АСТАШКЕВИЧ) Платон Антонавіч [1872, в. Дабрыгор (Дабрыгоры) Лепельскага пав. Віцебская губ., цяпер Бешанковіцкі рн Віцебскай вобл. — 15.10.1937, Томск, турма НКВД], святар. Беларус. З сялянскай сям'і. Скончыў духоўную семінарыю (1912). Служыў псаломшчыкам у царкве с. Пача, з 1925 — у царкве с. Талаўка ЗаходнеСібірскага краю. У 1928 рукапаложаны ў іерэя, прызначаны ў адзін з храмаў Кемераўскай вобл. З 1933 настояцель Андрэўскай царквы с. Аляксандраўскае Томскай вобл. З 1935 — у храме ў гонар вобраза Божай Маці с. Багародскае Томскай вобл. Арыштаваны 19.9.1937 у в. Шагарка Томскай вобл. Асуджаны 8.10.1937 як «удзельнік «ПАВ» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 26.5.1961.
Кр.: *Кннга памяггы тпомычей.*

АСТРОЎСКИ (ОСТРОВСКИЙ) Юліян Іванавіч [дют. 1891, в. Савашы Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Карэліцкі рн Гродзенскай вобл. — 15.7.1938, Орша, турма НКВД]. Беларус. З сялянскай сям'і. У 1910я г. псаломшчык Анненскага храма в. Грабянец Ігуменскага пав. Мінскай

губ., цяпер Чэрвеньскі рн Мінскай вобл. 14.7.1915 пераведзены ў Ільінскую царкву в. Ячанка Ігуменскага пав., цяпер Уздзенскі рн Мінскай вобл. Рукапаложаны ў іерэя. У 1920я г. настояцель Мікалаеўскай царквы в. Горкі Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Старадарожскі рн Мінскай вобл. Ухіліўся ў абнаўленчы раскол. Быў жанаты, меў двое дзяцей. Арыштаваны 26.4.1929. Асуджаны 26.7.1929 са святарамі Елісеем *Панурыным*, *Уладзімірам Хіраскам* і інш. асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў ППК. Пасля вызвалення вярнуўся ў Беларусь, служыў у Аляксандра-Неўскай царкве ў Мінску, потым у Лепелі Віцебскай вобл. Зноў арыштаваны ў 1938. 25.5.1938 прыгавораны з абнаўленцкім мітрапалітам Мінскім *Пятром* (Бліновым) і інш. паводле пастановы калегіі НКВД за «шпіянаж на карысць Польшчы» да ВМП. Расстраляны. Па першай справе (№ 20735с; захоўваецца з фотаздымкам у архіве КДБ Беларусі) рэабілітаваны калегіяй па крымінальных справах Вярхоўнага савета БССР 23.3.1982. Па другой (захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.) пракуратурай БВА 18.9.1989.

Кр.: *БНДЦЭД; Сіноднк за веру н церковь Хрнстову пострадавших в Мннской епархын.*

АСТРОЎСКИ (ОСТРОВСКИЙ) Якаў Фаміч [1860, мяст. Бешанковічы Лепельскага пав. Віцебскай губ., цяпер райцэнтр Віцебскай вобл. — ?], шавец. Беларус. З сям'і рабочага. Да арышту стараста Ільінскай царквы ў родным мястэчку. Асуджаны 9.3.1938 калегіяй НКВД за «антысавецкую агітацыю» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 14.3.1959 прэзідыумам Віцебскага абл. суда. Асабовая справа А. № 4030п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД.*

АСТРЭЙКА (ОСТРЕЙКО, АСТРЕЙКО) Аляксандра Андрэеўна [17.1.1871 мяст. Старое Сяло Віцебскага пав., цяпер Віцебскі рн — ?]. З дваранскай сям'і. Падчас арышту

— удава. Арыштавана 2.4.1935 у Маскве. Асуджана 26.4.1935 асобай нарадай пры НКВД СССР па справе «нелегальнага ВысокаПятроўскага манастыра» да 5 гадоўсылкі ў Краснаярскі край. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана пракуратурай СССР 11.5.1989.

Кр.: *Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.*

АСЫКА (ОСЫКО) Павел Міхайлавіч [1877, цяпер Энгельс Саратаўскай вобл., Расія — 1.11.1937, Гомель, турма НКВД], святар. Арыштаваны 20.8.1937 у Гомелі. Асуджаны тройкай НКВД да ВМП з канфіскацыйя маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 11.7.1988. Верагодна, былі рэпрэсаваны і сваякі А.

Кр.: Памяць. Гісторыкадакументальная хроніка Гомеля. У 2х кн. Кн. 1я. Мн., 1998.

АТРОШЧАНКА (ОТРОЦЕНКО) Ферапонт Данілавіч [1868, Ябланаўская вол. Шрацінскага пав. Палтаўскай губ., цяпер Шрацінскі рн Палтаўскай вобл., Украіна — ?]. Украінец. З сялянскай сям'і. У 1920я г. настояцель Пакроўскай царквы в. Ланенка Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Дубровенскі рн Віцебскай вобл. Арыштаваны 12.4.1929. Асуджаны 26.6.1929 з псаломшчыкам Уладзімірам *Перлашкевічам* і інш. асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў высылкі ў Паўночны край. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 10.4.1992 пракуратурай Віцебскай вобл. Групавая справа А. і інш. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД.*

АЎДУЕЎСКИ (АВДУЕВСКИЙ) Павел Нілавіч [1875, в. Пустынікі Сенненскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Сенненскі рн Віцебскай вобл. — 31.3.1933, Магілёў, турма НКВД]. Беларус. З сям'і царкоўнаслужыцеля. Скончыў духоўную семінарыю. Да арышту настояцель СпасаПраабражэнскай царквы ў мяст. Хоцімск Клімавіцкага пав. Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. Арыштаваны 26.12.1932. Праходзіў па

адной справе з актыўнымі прыхаджанамі Сямёнам Кноразавым (н. ў 1895), Іванам Міхаленкам (1904), Фёдарам Міхаленкам (1891), Нікіфарам Петрачковым (1904), Іосіфам Рудніцкім (1874), Пятром Свідзерскім (1889), Максімам Шандрыкавым (1880). Асуджаны 23.3.1933 калегіяй АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 16.1.1989. Групавая справа А. і інш. № 10672 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл. Кр.: *БНДЦЭД*.

АЎСТРЫН (АУСТРІН) **Карл Якаўлевіч** [1878, в. Звендэра Саукенскай вол. Фрыдрыхштадскага пав. Курляндскай губ., цяпер Латвія — ?], дыякан. Латыш. З сялянскай сям'і. Арыштаваны 14.3.1930 у в. Буй Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Лёзненскі рн Віцебскай вобл. Асуджаны 16.6.1930 са святарамі Генадзіем *Базылеўскім*, Фёдарам *Волкавым*, Пракопіем *Кабышкам*, Дамянціянам *Ровіным*, Купрэем *Сіроткіным*, Карлам *Страусам*, Раманам *Трошчанком* і інш. асобай нарадай пры АДПУ як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі» да 5 гадоў ППК. Вызвалены ў 1934. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 7.5.1958 трыбуналам БВА. Групавая справа А. і інш. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД*.

АЎСЯНКА (ОВСЯНКО) **Іосіф** [1890, Ямвольская (?) вол. Люцынскага пав. Віцебскай губ., цяпер тэрыторыя Латвіі — ?], святар, сын Іаана Аўсянкі¹, брат Уладзіміра *Аўсянкі*. Беларус. Скончыў Віцебскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. Служыў у адным з храмаў Віцебскай епархіі. Быў жанаты, меў дачку Тамару (22 гады) і сына Ігара (21). Арыштаваны 26.9.1933. Праходзіў па адной справе з братам і супрацоўнікамі Беларускага ўпраўлення сувязі Андрэем Барысавым (н. ў 1889), Сяргеем Пруднікавым (1889), Барысам Сокалам Чарнілоўскім (1903), Ігнатам Яромлінскім (1890). Асуджаны калегіяй АДПУ 2.3.1934 як «удзельнік контррэвалюцыйнай шпіёнскадыверсійнай арганізацыі» да 10 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны трыбуналам БВА

7.9.1960. Групавая справа А., яго брата і інш. № 16626с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі. 2.12.1933 у Віцебску па адрасе: вул. 2я Елагская, д. 27 арыштаваны супрацоўнік Віцебскай канторы сувязі Ігар Аўсянка (н. ў 1912), сын Іосіфа Аўсянкі. 9.3.1934 калегіяй АДПУ асуджаны за «ўдзел у контррэвалюцыйнай шпіёнскадыверсійнай арганізацыі» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны і праходзіў па адной справе з бацькам і дзядзькам.

Кр.: *НАРБ, ІКБР; Памятная кнажка Вытебской губернии.*

АЎСЯНКА (ОВСЯНКО) Уладзімір [1885, Люцына Віцебскай губ., цяпер тэрыторыя Латвіі — 1945, ГУЛАГ], сын Іаана *Аўсянкі*, брат Іосіфа *Аўсянкі*. Беларус. Скончыў Віцебскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. З 1913—14 святар СпасаПраабражэнскага сабора ў Лепелі Віцебскай губ., цяпер райцэнтр Віцебскай вобл. Быў жанаты, меў сына Мікалая (н. ў 1911). Арыштаваны 26.9.1933 у Віцебску па адрасе: вул. Камсамольская, д. 53. Асуджаны калегіяй АДПУ 2.3.1934 як «удзельнік контррэвалюцыйнай шпіёнскадыверсійнай арганізацыі» да 8 гадоў ППК. Загінуў у зняволенні. Рэабілітаваны трыбуналам БВА 7.9.1960. Групавая справа А., яго брата, пляменніка і інш. № 16626с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кнажка Витебской губернии; НАРБ, ІКБР.*

АФАНАСІЙ (ВЯЧОРКА) [Фёдар Пятровіч; 11.8.1863, в. Новы Двор Пінскага пав. Мінскай губ., цяпер Пінскі рн Брэсцкай вобл. — 1.11.1937, Мінск, турма НКВД], абнаўленчы архіепіскап. Рускі. Сын Пятра Вячоркі¹. У ліку лепшых скончыў Мінскую духоўную семінарыю (1886), рукапаложаны ў іерэя (1887). Служыў у Пакроўскім храме в. Старажоўцы Мазырскага пав. Мінскай губ., цяпер Жыткавіцкі рн Гомельскай вобл. 10.11.1888 пераведзены ў РастваБагародзіцкую царкву в. Вяляцічы Шнскага пав., цяпер Пінскі рн. З 1893 2і святар Навагрудскага Мікалаеўскага сабора, адначасова павятовы назіральнік Навагрудскага аддзялення царкоўнашкольнай інспекцыі

Епархіяльнага вучылішчнага савета пры Мікалаеўскім брацтве. Узнагароджаны камілаўкай (да 1901). З 1907 настояцель Уваскрасенскага храма ў Слуцку, благачынны цэркваў 1й акругі Слуцкага пав. 2.5.1911 прыняў манашаскі пострыг з імем Афанасій. Да ліп. 1917 настояцель Слуцкага СвятаТроіцкага манастыра, узведзены ў сан архімандрыта. Адначасова інспектар народных вучылішчаў Слуцкага пав., загадчык і законанастаўнік царкоўнапрыходскай школы пры манастыры. Потым прызначаны настояцелем СвятаДухава манастыра ў Мінску. У 1918 выехаў на Украіну. У 1923 у Харкаве хіратанісаны ў епіскапа (абнаўленчага) і заняў Екацярынаслаўскую кафедру. Вярнуўся ў Беларусь. Арыштаваны 3.9.1937 у Мінску па адрасе: НоваКруглы зав., д. 6, кв. 2. Праходзіў па адной справе з епіскапам *Філарэтам* (Раменскім), яго сястрой *Марыяй Раменскай*, свяшчэннаслужыцелямі Іакавам *Бараноўскім*, Антоніем *Кіркевічам*, Сцяфанам *Кульчыцкім*, Аляксандрам *Наўроцкім*, Міхаілам *Рубановічам*, Сергіем *Садоўскім*, Уладзімірам *Лобачам* і яго жонкай *Верай ЛобачУрбановіч*. Асуджаны 25.10.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую дзейнасць» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 25.3.1989 пракуратурай БВА. Групавая справа А. і інш. святароў № 23379с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кнжка Мннской губернии; Памятная кнжка Мннской епархіи; Личный состав епархьяльного управления; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; Сноднк за веру н церкоєь Хрыстову пострадавших в Мннской епархіи; Пшленок Д., свяіц. Нз нсторни Православной Церквн в Беларусси (1922—1939). М., 2006.*

АФАНАСЬЕЎ (АФАНАСЬЕВ) Мікалай Якаўлевіч

[1874, в. Каралькі Магілёўскай губ., цяпер Талачынскі рн Віцебскай вобл. — 8.4.1933, Магілёў, турма АДПУ]. Беларус. З сялянскай сям'і. Падчас арышту настояцель СвятаТроіцкай царквы в. Стараселле Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Шклоўскі рн Магілёўскай вобл. Арыштаваны 24.12.1932 з актыўнымі пры хаджанами

Іванам Арэшкавым (н. ў 1870) і Аляксеем Сіткевічам (1871). Асуджаны 28.3.1933 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» і «ўдзел у контррэвалюцыйнай арганізацыі» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 22.8.1989. Групавая справа А. і інш. № 13889сн захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД.*

АФАНАСЬЕЎ (АФАНАСЬЕВ) Уладзімір Паўлавіч

[18.4.1871 ці 1872, в. Лоўжа Полацкага пав. Віцебскай губ., цяпер Шумілінскі рн Віцебскай вобл. — ?], протаіерэй. З сям'і вайскоўца. Скончыў СанктПецярбургскую духоўную акадэмію са ступенню кандыдата багаслоўя (1896). Працаваў у гаспадарчым упраўленні пры Св. Сінодзе. 15.8.1900 рукапаложаны ў іерэя. Прызначаны ў царкву св. Марыі Магдаліны ў Паўлаўску. З 12.9.1903 настояцель Уваскрасенскага храма пры Канстанцінаўскім артылерыйскім вучылішчы (да яго закрыцця ў 1918). 18.5.1914 узнагароджаны санам протаіерэя. З 1919 служыў у Казанскім саборы ў Ленінградзе. Арыштаваны 5.9.1922. Асуджаны 15.9.1922 да 3 гадоў высылкі ў Арэнбургскую губ. Вызвалены 26.9.1924. Са снеж. 1924 да снеж. 1927 служыў у кафедральным Уваскрасенскім саборы ў Ленінградзе. Зноў арыштаваны 25.3.1935. Высланы. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *Снноднк СанктпПетербургской епархнн; Антонов ВД., Кобак АЯ. Святыни СанктПетербурга. Нсторнкоцерковная энцнклопедня в 3 томах. Т. 2. СПб., 1996.*

АХОЦКІ (ОХОТСКИЙ) Фёдар Панкратавіч [1874, в. Залессе Клімавіцкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Касцюковіцкі (або Клімавіцкі) рн Магілёўскай вобл. — ?], іерэй. Беларус. З сям'і сваяшчэннаслужыцеля. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю (?). Прызначаны ў РастваБагародзіцкую царкву в. Надзейкавічы Клімавіцкага пав., цяпер Клімавіцкі рн. З 1913—14 настояцель Казанскага храма в. Прыволле Аршанскага пав.

Магілёўскай губ., цяпер Смаленская вобл., Расія. Падчас арышту служыў у Аляксандра-Неўскай царкве ў Мсціславе Магілёўскай вобл. Арыштаваны 6.1.1935. Асуджаны 1.4.1935 паводле пастановы калегіі НКВД за «антысавецкую агітацыю» і «ўдзел у контррэвалюцыйнай арганізацыі» да 5 гадоў ППК (заменена высылкай у Алма-Ату Казахскай ССР). Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 17.11.1989 пракуратурай Магілёўскай вобл. Асабовая справа А. № 13721сн захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжка Могилевской губернии*; *Памяць. Гісторыкадакументальная хроніка Клімавіцкага раёна*. Мн., 1995.

АЧАПОЎСКИ (ОЧАПОВСКИЙ) Нікіфар Сямёнавіч

[1863, Слуцк Мінскай губ., цяпер райцэнтр Мінскай вобл. — ?]. Беларус. Служыў псаломшчыкам у Слуцкай Міхайлаўскай царкве. Арыштаваны 14.3.1933 у Слуцку па адрасе: вул. Глухая, д. 26. Асуджаны 9.6.1933 з 20 святарамі Слуцкага вікарыяцтва асобай нарадай пры АДПУ за «контррэвалюцыйную агітацыю» да 3 гадоў высылкі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 17.7.1989 пракуратурай БССР. Групавая справа А. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *БНДЦЭД*.

БАБАРЧУК Дарыя Фамінічна [1887 (?), в. Пяркі Кобрынскага пав. Гродзенскай губ., цяпер Кобрынскі рн Брэсцкай вобл. — ?], манахіня. Арыштавана 17.2.1932 па «царкоўнай справе» ў Ленінградзе. Асуджана да 3 гадоў пазбаўлення волі. Выслана ў Казахстан. Далейшы лёс невядомы.

Літ.: *Санкт-Петербургской епархии Синодык*.

БАБІЧАЎ (БАВНЧЕВ) Уладзімір Ільіч [1890, мяст. Жлобін Рагачоўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Гомельскай вобл. — 21.3.1942, ГУЛАГ], іерэй. Беларус. 3 сям'і службоўца. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю (?). Служыў у Свята-Духавай царкве в. Жаліўе Чавускага

пав. Магілёўскай губ., цяпер Чавускі рн Магілёўскай вобл. Быў жанаты, гадаваў дачок Любоў (н. ў 1915), Зою (1916), Ніну (1924) і сына Яўгена (1919). Арыштаваны 13.4.1933. Асуджаны калегіяй АДПУ 9.6.1933 як «член контррэвалюцыйнай царкоўнапаўстанцкай арганізацыі» да 5 гадоў ППК. Этапаваны ў Дзмітраўскі канцлагер АДПУ Маскоўскай вобл. 6.9.1936 Маскоўскім абл. судом прыгавораны за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ІШК. Перамешчаны ў Бярозаўскі канцлагер НКВД Святрдлоўскай (?) вобл. Загінуў у зняволенні. Рэабілітаваны 18.7.1989 пракуратурай БССР. Групавая справа Б. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі. Кр.: *НАРБ, ІКБР*.

БАБОЎСКИ (БОБОВСКИЙ) Яўгеній Адамавіч

[17.8.1890, Гродна — 27.12.1972, Тосна, Ленінградская вобл.], протаіерэй. У 1910 скончыў СанктПецярбургскую духоўную семінарыю. У 1918—19 псаломшчык Увядзенскага сабора Петраграда. 27.8.1920 епіскапам Кранштацкім Венядзіктам (Плотнікавым) рукапаложаны ў дьякана, 28.8.1920 — у святара. Служыў ва Увядзенскім, з 1.11.1924 у Мікалаеўска-Богаяўленскім саборах. Арыштаваны 26.11.1924. Высланы ў Нованікалаеўск Краснаярскага краю. З чэрв. 1925 да ліст. 1928 зноў у кліры Мікалаеўска-Богаяўленскага сабора. Узнагароджаны санам протаіерэя. З 1929 да 1943 — у зняволенні (ссылка, ППК). У 1943 адкрываў Успенскую царкву ў Енісейску Краснаярскага краю, дзе служыў да 17.1.1953. 6.7.1953 прызначаны настояцелем Казанскай царквы ў Тосне Ленінградскай вобл.

Літ.: *Санкт Петербургской епархii Снодык*.

БАГАВЕНКА (БОГОВЕНКО). Гл.: ІААСАФ (БАГАВЕНКА).

БАГАДЗІЛАЎ (БОГОДНЛОВ) Цімафей Мікалаевіч

[1879, в. Петухоўка Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чавускі рн Магілёўскай вобл.— 8.10.1937, Магілёў, турма НКВД]. Беларус. З сялянскай сям'і. Да арышту дьякан СвятаДухавай царквы ў роднай вёсцы. Быў

жанаты, меў трое дзяцей. Арыштаваны 7.8.1937. Асуджаны 18.9.1937 тройкай НКВД за «паклёп на кіраўніцтва краіны» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 20.11.1989 пракуратурай Магілёўскай вобл. Асабовая справа Б. № 12167 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД*.

БАГАЧОЎ (БОГАЧЕВ) Несцер Малахавіч [1884, в. Барышаўка Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чавускі рн Магілёўскай вобл. — ?], селянінаднаасобнік. Беларус. У 1920я г. старшыня (або член) царкоўнага савета адной з цэркваў 1й акругі Чавускага пав. Быў жанаты, меў дачок Сафію (н. ў 1921), Вольгу (1931), сыноў Аляксандра (1924), Віктара (1926). Арыштаваны 15.4.1933. Асуджаны калегіяй АДПУ 9.6.1933 за «антысавецкую агітацыю» і як «удзельнік контррэвалюцыйнай царкоўнапаўстанцкай арганізацыі» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракуратурай БССР 17.7.1989. Групавая справа Б. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР*.

БАГДАНАЎ (БОГДАНОВ) Іаан Церахавіч. Святар. Беларус. У 1920я г. жыў у в. Мар'іна Гомельскага пав., потым Веткаўскі (цяпер Добрушскі) рн Гомельскай вобл. Рэпрэсаваны ў 1929. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: ДА Гомельскай вобл., ф. 1379, воп. 1, сп. 2, л. 5.

БАГДАНОВІЧ (БОГДАНОВІЧ) Вячаслаў Васілевіч [псеўданімы: Васілевіч, Віцяблянін; 1878, мяст. Дзісна Віленскай губ., цяпер горад у Міёрскім рне Віцебскай вобл. (паводле інш. звестак — Лепельскі пав. Віцебскай губ.) — 1939 (?), Вілейка], царкоўны дзеяч, літаратар, дзеяч бел. нацыянальнага руху. Беларус. Сын святара Васілія Багдановіча і брат педагогаў Анатоля і Генадзія *Багдановічаў*. Скончыў Віцебскую духоўную семінарыю, Кіеўскую духоўную акадэмію са ступенню кандыдата багаслоўя (1903). З 6.11.1903 выкладчык біблейскай і

царкоўнай гісторыі ў Віцебскай праваслаўнай семінарыі. З 18.5.1907 інспектар Мінскай, з восені 1907 Літоўскай (Віленскай) духоўных семінарыяў. У 1915 эвакуіраваўся з семінарыяй у Разань. У 1919 вярнуўся ў Вільню, прызначаны рэктарам семінарыі. Удзельнічаў у Памесным Саборы Расійскай (Рускай) праваслаўнай царквы (1917—18) пра які напісаў некалькі спецыяльных артыкулаў і надрукаваў дзённік удзельніка Сабора. Быў адказным рэдактарам «Лнтоўскнх Епархнальных Ведомостей» з 1919 да 20.10.1922, калі пастановай Віленскай духоўнай кансісторыі выданне было зачынена. У верас. 1921 уступіў у Таварыства беларускай школы. Захоўваючы вернасць Патрыярху, адмовіўся прыняць аўтакефалію Польскай царквы, за што пастановай архіеігіскапа Варшаўскага Георгія звольнены з пасады рэктара семінарыі і рэдактара «Лнтоўскнх Епархнальных Ведомостей». У кастр. 1922 арыштаваны польскімі ўладамі з архіепіскапам Літоўскім і Віленскім Блеўферыем (Богаяўленскім) і вывезены ў Кракаў. Мітрапалітам Дзіянісіем адлучаны ад Польскай аўтакефальнай царквы. У каацы 1922 абраны ў сенат П Рэчы Паспаітай. Актыўны змагар за правы беларусаў у Польшчы. У 1930 абраны сенатарам на другі тэрмін. Са святаром Лукой Голадам арганізаваў у Вільні адзіны ва ўсёй Польшчы праваслаўны прыход, які падпарадкоўваўся патрыярху Ціхану і служыў у ім псаломшчыкам (1924—36). Пасля дзесяцігадрвага існавання Патрыяршая абшчына ў Вільні адміністрацыйнымі ўладамі была разгромлена, а яе храм апячатаны (1936). Выступаючы ў сенаце (1929) паведаміў пра сапраўднае становішча Праваслаўнай царквы, пра гвалт, канфіскацыю маёмасці, нацыянальныя прыцягненні. З 1930 выкладаў у Віленскай рускай гімназіі імя А.Пушкіна і ў жаночым епархіяльным вучылішчы. Вядомы і як кампазітар, аўтар музыкі да некалькіх рамансаў на словы А.Пшчолкі. Паводле звестак А.Клімовіча, у 1920я г. Б. прыпісвалася аўтарства раманса «Зорка Венера» на словы М.Багдановіча. У 1920—30я г. член Беларускага нацыянальнага каштэта (БНК) у Вільні. Да 28.11.1933 старшыня Царкоўнай праваслаўнай камісіі пры

БНК. Адзін з заснавальнікаў і кіраўнікоў Беларускага праваслаўнага аб'яднання ў Вільні, уваходзіў у Беларускі пасольскі клуб. У 1939 арыштаваны польскай дэфензівай як праціўнік аўтакефаліі. Заключаны ў Віленскую турму, адкуль этапаваны ў БярозаКартузскі канцлагер. З наступам Чырвонай арміі ахова лагера ўцякла, і зняволеныя вызваліліся. У верас. 1939 арыштаваны органамі НКВД. Па заяве пракуратуры СССР сярод асуджаных не значыцца. Па прыватных сведчаннях, расстраляны ў Вілейскай турме НКВД неўзабаве пасля арышту.

14.4.1949 на Беласточчыне польскай службай бяспекі арыштаваны і дэпартаваны ў СССР доктар медыцыны Багдановіч Глеб (н. 1913 у Вільні; скончыў Віленскую беларускую гімназію, медыцынскі фт Віленскага унта), сын Вячаслава Багдановіча. Зняволенне адбываў у Варкуцінскім канцлагеры МДБ Комі АССР (некаторы час разам са святаром, былым вучнем свайго бацькі Яўстафіем *Баслыком*). Пасля вызвалення вярнуўся ў Беларусь, жыў у Рудзенску, працаваў доктарам. Памёр у Вільні.

Тв.: Царковнославянскі́й язык как религнокультурная ценность. Гродно, 1938; Царква і Дзяржава // *Праваслаўная Беларусь*. 1927, № 1; Патрыярх Ціхан // *Праваслаўная Беларусь*. 1928, № 9.

ВАДАГОЎСКИ (БОДАГОВСКИЙ) Міхаіл Васілевіч [1892 (?), в. Забалоцце Ельнінскага пав. Смаленскай губ., цяпер Ельнінскі рн Смаленскай вобл. — ?], абнаўленчы іерэй. Рускі. З духоўнага саслоўя. Скончыў духоўную семінарыю. Да арышту служыў у ПетраПаўлаўскім саборы ў Мінску. Быў жанаты, гадаваў двое дзяцей. Арыштаваны 29.12.1932 у Мінску па адрасе: вул. Мар'еўская, д. 4. Асуджаны 13.3.1933 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 21.6.1989 пракуратурай БССР. Асабовая справа Б. № 25287с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі. Кр.: *БНДЦЭД*.

БАЗЫЛЕЎСКИ (БАЗНЛЕВСКИЙ) Генадзій Сямёнавіч

[1878, в. Слабодка Лепельскага пав. Віцебскай губ., цяпер Бешанковіцкі рн Віцебскай вобл. — ?], верагодна, брат Аркадзія Сямёнавіча Базылеўскага¹. Украінец. З сялянскай сям'і. У 1920я г. настояцель Мікалаеўскай царквы ў в. Слабодка. Арыштаваны 2.1.1930. Асуджаны з шэрагам інш. святароў Полацка-Віцебскай епархіі 16.6.1930 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў высылкі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 27.11.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа Б. № 21053п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД*.

БАЙДАКОЎ (БАЙДАКОВ) Грыгорый Дарафеевіч. Гл.: ПАРФІРЫЙ (БАЙДАКОЎ).

БАЙКО (БОЙКА) (БОЙКО) Канстанцін Паташніч

[1909, мяст. Белавежа (Biało\уіега) Пружанскага пав. Гродзенскай губ., цяпер тэрыторыя Польшчы — 12.10.1984, Белавежа], протаіерэй. У 1915—21 у бежанстве ў Разанскай губ., Расія. Скончыў Віленскую духоўную семінарыю (1932), Багаслоўскі фт Варшаўскага унта са ступенню магістра багаслоўя (1934). Рукапаложаны ў дыякана (2.2.1934). Служыў у мяст. Сверх (§\уіеіге) на Холмшчыне (Польшча). У 1937 накіраваны ў Клецк (цяпер ранцэнтр Мінскай вобл.), дзе дапамагаў хвораму настояцелю Грыгорыю Лукашэвічу ў адбудове згарэлай царквы. Быў жанаты, меў дачку Зою і сына Мацвея (10 і 14 гадоў). 3 лют. 1938 святар Успенскай царквы в. Люшнева, цяпер Баранавіцкі рн Брэсцкай вобл. У крас. 1939 вярнуўся ў Клецк, служыў ва Уваскрасенскім храме, выкладаў у СПІ. Арыштаваны ў 1940. Неўзабаве вызвалены. Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі. У маі 1944 выехаў у Белавежу. Арыштаваны 21.3.1946 у Бельску, цяпер Бельск Падляскі (Віеізіс Росііазіа), Польшча. Асуджаны 26.11.1946 ваенным трыбуналам тагачаснай Баранавіцкай вобл. за «зраду савецкім грамадзянам, выступы з антысавецкімі пропаведзямі і ўсхваленне Германіі» да 15 гадоў ППК і 5 гадоў пазбаўлення правоў з канфіскацыяй маёмасці. Пасля

вызвалення вярнуўся на радзіму. Рэабілітаваны 13.7.1993 Мінскім абл. судом. Асабовая справа Б. № 35234с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *БНДЦЭД; НАРБ, ІКБР. 76*

БАЙКОВА (БОЙКОВА) Варсанофія Яўстаф'еўна

[1871, мяст. Зяткодцы (?), цяпер Хмяльніцкая вобл., Украіна — ?]. Беларуска. Да арышту псаломшчыца Увазнясенскай царквы в. Кабішы Віцебскага пав., цяпер Гарадоцкі рн Віцебскай вобл. Арыштавана 16.3.1931. Асуджана 27.8.1931 са святарамі Васіліем *Вайткевічам*, Грыгорыем *Лепяшынскім*, Максімам *Стуканавым*, Аляксандрам *Шыркевічам* і інш. асобай нарадай пры АДГГУ за «дзеясць у складзе контррэвалюцыйнай арганізацыі» да 1 года пазбаўлення волі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана 19.10.1988 прэзідыумам Віцебскага абл. суда. Асабовая справа Б. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

БАЙКОЎ (БАЙКОВ, БОЙКОВ) Мікола [Мікалай Якаўлевіч; псеўданімы і крыптанімы: Аглядальнік; Асветнік; Дашкольнік; М.Кч; М.Кр.; Кріч; Крывіч; Мікола Крывіч; Настаўнік; 10(22).2.1889, Бежацк Цвярской губ. — пасля 1946 (?)], мовазнавец і літаратуразнавец, педагог. Рускі. З сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў Бежацкае мужчынскае духоўнае вучылішча, Цвярскую духоўную семінарыю, Маскоўскую духоўную акадэмію (1913). Накіраваны ў Мінскую духоўную семінарыю. Выкладаў логіку, псіхалогію, гістарычную філасофію, дыдактыку. З 1918 чытаў лекцыі ў Мінскім настаўніцкім інстытуце. З 1921 — у МБПТ. Рэдактар час. «Школа и культура Советской Белоруссии» (1919, 1921), з 1924 супрацоўнік час. «Асвета». З 1921 вучоны сакратар Навуковатэрміналагічнай камісіі Наркамасветы БССР, у 1922—28 Слоўнікавай камісіі Інбелкульту, потым Інстытута мовазнаўства АН БССР. Атрымаў вядомасць як аўтар прац па літаратуразнаўстве, крытыцы і педагогіцы, але асабліва як укладальнік

слоўнікаў: «Практычны расійскабеларускі слоўнік» (1924, з М.Гарэцкім), «Беларускарасійскі слоўнік» (1925), «Расійскабеларускіслоўнік» (1928, абодва з С.Некрасэвічам), «Практычны беларускі вайсковы слоўнік» (1927, з А.Бараноўскім). Арыштаваны АДПУ 19.7.1930. Абвінавачваўся ў прыналежнасці да «Саюза вызвалення Беларусі». Вызвалены 2.9.1930. На акадэмічную работу вярнуцца не дазволілі. У 1931—41 літсупрацоўнік Мінскага рэкламнага бюро, стыліст у газ. «Чырвоная змена». Падчас вайны знаходзіўся ў Мінску. У 1944 выехаў у Германію. Працаваў у прапагандысцкім бюро «Вінэта». Паводле некаторых звестках, арыштаваны савецкай ваеннай контрразведкай у Берліне і перавезены ў Мінск. Далейшы лёс невядомы.

Тв.: На літаратурныя тэмы: 3б. артыкулаў. Мн., 1929 (пад псеўданімам М.Крывіч).

Кр.: *Памятная кнжка Мынской губернии; Булахов М.* Восточнославянскне языковеды. Т. 2. Мн., 1977. С. 42—43; *Германовіч І.* Беларускія мовазнаўцы. Мн., 1985; *Мушынст М.* Беларуская крытыка і літаратуразнаўства: 20—30я гады. Мн., 1975. С. 21—28, 54; *БП*, т. 1; *ЭГБ*, т. 1.

БАКУНАЎ (БАКУНОВ) **Іаан Якаўлевіч** [1864, Мінская губ. — ?], манах. Арыштаваны 16.10.1930 у в. Вялікая Глушыца (?). Асуджаны 26.12.1930 калегіяй АДПУ СярэднеВолжскага краю за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 30.6.1989 Куйбышаўскай абл. пракуратурай.

Кр.: *Белая кннга.*

БАЛАБУШЭВІЧ (БАЛАБУШЕВИЧ) **Ігар** [1.6.1923, в. Була былога Слонімскага пав. Гродзенскай губ., цяпер Івацэвіцкі рн Брэсцкай вобл. — ?], святар. Сын протаіерэя Пятра Балабушэвіча¹. Скончыў 6 класаў народнага вучылішча (1935), 5 класаў Пружанскай гімназіі (1939), 9 класаў СШ (май 1941). Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі. 3 1941 выконваў абавязкі псаломшчыка пры СвятаСімяонаўскай царкве ў мяст.

Малеч. У 1942—44 супрацоўнік Малецкага валаснога ўпраўлення. У крас. 1945 мабілізаваны ў Чырвоную армію. Камісаваны зза хваробы (тыф). 3 ліст. 1945 на адбудове Мінска. 6.5.1946 архіепіскапам Мінскім і Беларускім Васіліем (Ратміравым) рукапаложаны ў дьякана, 9.5.1946 — у святара. Прызначаны настояцелем ПетраПаўлаўскай царквы в. Мокрае, цяпер Пружанскі рн Брэсцкай вобл. 3 28.2.1947 служыў у Ільінскім храме в. Харава, цяпер Пружанскі рн. Быў жанаты на Юліі Паўлаўне Стрыж, гадаваў сыноў Ігара (н. ў 1944), Льва (1947). Вучыўся (завочна) у Ленінградскай духоўнай акадэміі. Арыштаваны 24.10.1951. Да 10.10.1954 у зняволенні ў Омскім канцлагеры. Вызвалены са зняццем судзімасці. 3 15.11.1955 настояцель Крыжаўздзіжанскай царквы в. Амелянец Камянецкага рна Брэсцкай вобл. З 1956 клірык Смаленскай епархіі. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с. 119.

БАЛАБУШЭВІЧ (БАЛАБУШЕВИЧ) Міхаіл Ігнаціевіч [1859, в. Гарбанкі Кобрынскага пав. Гродзенскай губ., цяпер Кобрынскі рн Брэсцкай вобл. — ?], верагодна, сын Ігнація Балабушэвіча¹. Скончыў духоўную семінарыю. У 1910я г. настояцель Мікалаеўскай царквы в. Бездзеж Кобрынскага пав., цяпер Драгічынскі рн Брэсцкай вобл. Падчас арышту служыў ва Успенскім храме в. Косіна Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Лагойскі рн Мінскай вобл. Арыштаваны 16.1.1933. Асуджаны 3.2.1933 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў пазбаўлення правоў жыць у 12 населеных пунктах і Урале. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 20.11.1989 пракуратурай Мінскай вобл. Асабовая справа Б. № 28626с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кнжка Гродненской губернии; БНДЦЭД.*

БАЛАБУШЭВІЧ (БАЛАБУШЕВИЧ) Яўстафій Міхайлавіч [1886, в. Сухопаль Пружанскага пав. Гродзенскай губ., цяпер Пружанскі рн Брэсцкай вобл. — ?], святар,

верагодна, сын Міхаіла *Балабушэвіча*. Вучыўся ў Жыровіцкай духоўнай школе, Віленскай настаўніцкай семінарыі. Служыў псаломшчыкам. Падчас 1й сусветнай вайны паслушнік Пятроўскага манастыра. У 1915 рукапаложаны ў іерэя і накіраваны ў Віленскую епархію. З 1920 у Гродзенскай епархіі. Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі. У ліп. 1944 выехаў у Германію. Вярнуўшыся ў 1945, атрымаў месца настояцеля РастваБагародзіцкага сабора ў Гродне. Арыштаваны 24.12.1945. Асуджаны 26.7.1946 за «антысавецкую прапаганду» да 5 гадоў ППК (пазней зніжана да 3 гадоў). Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 23.10.1992 Гродзенскім абл. судом. Асабовая справа Б. № 15406 захоўваецца ў архіве УКДБ Гродзенскай вобл.

Кр.: *Черетица ВЛ.* Очерки истории Православной Церкви на Гродненщине (с древнейших времен до наших дней). Ч. 1. С. 258. Гродно, 2000.

БАНБЕНКА (БОНБЕНКО) Ціхан Мацвеевіч [1890, в. Ануфрыева Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер в. Сялец Мсціслаўскага рна Магілёўскай вобл. — ?], дзякан. Беларус. З сялянскай сям'і. Служыў у СвятаАнуфрыеўскай царкве ў роднай вёсцы. Быў жанаты, гадаваў сына. Арыштаваны 17.3.1932. Праходзіў па адной справе са святаром Фокам *Сіваковым* і з сялянамі аднаасобнікамі, актыўнымі пры хаджанах Якавам Івановым (н. ў 1872) Дзянісам Парфёнавым Кандрацевым (1904), Калістратам Якімавым (1891). Асуджаны калегіяй АДПУ 11.5.1932 за «антысавецкую агітацыю і прапаганду» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракуратурай Магілёўскай вобл. 16.1.1989. Груповае справа Б. і інш. № 10069 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл. Кр.: *БНДЦЭД.*

БАНДАЦКІ (БОНДАТСКИЙ) Павел Майсеевіч [1899, мяст. КажанГарадок Пінскага пав. Мінскай губ., цяпер Лунінецкі рн Брэсцкай вобл. — ?]. Беларус. Да арышту стараста Мікалаеўскай царквы ў родным мястэчку.

Быў жанаты, меў пяцёра дзяцей. Арыштаваны 3.10.1939. Праходзіў па адной справе з псаломшчыкам Барысам Дружылоўскім і настаўнікамі Мікалаем Мардухам (1918), Уладзіславам Паўлікам (1907), Грыгорыем Яцынам (1895). Асуджаны 29.6.1940 паводле пастановы калегіі НКВД як «член ПАВ» і за «шпіянаж на карысць Польшчы» да 8 гадоў ІШК. Этапаваны ў Паўночначыгуначны канцлагер НКВД Комі АССР. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 21.8.1989 пракуратурай Брэсцкай вобл. Групавая справа Б. і інш. № 9726с з фотаздымкамі захоўваецца ў архіве КДБ Брэсцкай вобл.

Кр.: Памяць. Гісторыкадакументальная хроніка Лунінецкага раена. Мн., 1995; *НАРБ, ІКБР*.

БАРАВІК (БОРОВНК) Ксенія Данілаўна [20.1. 1900 (?), в. Чыропка Залескай вол. Дзісенскага пав. Віленскай губ., цяпер Верхнядзвінскі рн Віцебскай вобл. — ?], манахіня. Беларуска. З сялянскай сям'і. З 1917 насельніца Новадзвявочага манастыра ў СанктПецярбургу. Пастрыжана ў манаства 1926. Арыштавана 17.4.1932. Асуджана 16.6.1932 да 3 гадоў пазбаўлення волі. Выслана ў Казахстан. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *СанктПецярбургскай епархіі Снноднк.*

БАРАНАЎ (БАРАНОВ) Іаан Самсонавіч [1874, в. Рудня Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Гомельскі рн — ?], абнаўленчы святар. Беларус. З сялянскай сям'і. Вучыўся ў духоўнай семінарыі. З 1912 настояцель СвятаТроіцкай царквы ў в. Галавічы Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Горацкі рн Магілёўскай вобл. Быў жанаты, меў чацвёрта дзяцей. Арыштаваны 30.4.1933. Асуджаны па адной справе з дьяканам Арцэміем *Давыдзенкам*, царкоўным актывістам Іванам Гецікавым 23.7.1933 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў высылкі ў Казахстан. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 16.1.1989 пастановай прэзідыума Вярхоўнага савета СССР. Групавая справа Б. і інш. № 11600 захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная книжка Могилевской губернии; БНДЦЭД.*

БАРАНОЎСКИ (БАРАНОВСКИЙ) Якаў Сцяпанавіч

[9.10.1872, хут. Андрэеўка Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер в. Новаандрэеўка Глускага рна Магілёўскай вобл. — 1.11.1937, Мінск, турма НКВД]. Беларус. З сялянскай сям'і. Вучыўся ў Ігуменскім павятовым вучылішчы. З 1903 псаломшчык Мінскага ПетраПаўлаўскага кафедральнага сабора. З 1904 служыў разам з Уладзімірам *Тэраўскім*. Удзельнік з'езда духавенства і веруючых Мінскай епархіі ў жн. 1927 у Мінску. Арыштаваны АДПУ ў 1930. Асуджаны «за антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў высылкі за межы Беларусі. Пасля сканчэння тэрміну вярнуўся на радзіму, служыў у храме св. Марыі Магдаліны на вул. Старажоўскай у Мінску. У 1930я г. ў КасмаДаміянаўскай царкве ў мяст. Асіповічы (?), цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. Зноў арыштаваны 28.7.1937 па справе «Беларуская аўтакефальная царква». Асуджаны 25.10.1937 з шэрагам святароў Мінскай епархіі за «прыналежнасць да антысавецкай арганізацыі царкоўнікаў і правядзенне варожай работы супраць савецкай улады» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны пракуратурай БВА 25.3.1989. Групавая справа Б. і інш. № 23379с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Личный состав епархиального управления; НАРБ, ІКБР; ОагІнзІа З., Тыгонеіс З. Віаіюшзісі тнсь сьггевсуапзісі*

БАРАУЛЯ (БАРАУЛЯ) Мікалай Грыгор'евіч [1890, мяст. Чарняўка Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Барысаўскі рн Мінскай вобл. — 10.3.1938, Барысаў, турма НКВД]. Беларус. Член царкоўнага савета храма св. Андрэя Юродзівага ў Барысаве. Падчас арышту слесар завода «Чырвоны металіст». Быў жанаты, гадаваў чацвёрта дзяцей. Арыштаваны 5.2.1938 у Барысаве па адрасе: вул. Чырвонасцяжная, д. 27. Праходзіў па адной справе са старшынём савета Яўменам *Мазалём* і актыўнымі прыхаджанамі. Асуджаны 14.2.1938 тройкай НКВД як «член контррэвалюцыйнай групы» і за «антысавецкую агітацыю»

да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 1.6.1957 прэзідыумам Мінскага абл. суда. Групавая справа Б. і інш. № 10397с захоўваецца у архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *БНДЦЭД.*

БАРОЎСКАЯ (БОРОВСКАЯ) Фёкла Мікалаеўна

[1897, в. Нараўка Масеўскай вол. Пружанскага пав. Гродзенскай губ., цяпер Польшча — ?], манахіня. З 1917 (?) насельніца Новадзвявочага манастыра ў СанктПецярбургу. Арыштавана 18.4.1932. Асуджана 16.6.1932 да 3 гадоў пазбаўлення волі. Выслана ў Казахстан. Далейшы лёс невядомы.

Літ.: *СанктПетербургской епархіі Сынодак.*

БАРШЧЭЎСКІ (БОРШ.ЕВСКИЙ) Васілій Грыгор'евіч

[1863, в. Свяча Лепельскага пав. Віцебскай губ., цяпер Бешанковіцкі рн Віцебскай вобл. — ?]. Беларус. З духоўнага саслоўя. Верагодна, брат Фёдара Грыгор'евіча Баршчэўскага¹ і Эраста Грыгор'евіча Баршчэўскага². Скончыў духоўную семінарыю. У 1900—10я г. другі святар Мікалаеўскага сабора ў Дрысе Віцебскай губ., цяпер райцэнтр Верхнядзвінск Віцебскай вобл. У 1920я г. настояцель СпасаПраабражэнскай царквы в. Дарагакупава Сенненскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Бешанковіцкі рн. Арыштаваны 7.12.1931 у Віцебску. Асуджаны 14.7.1932 з шэрагам святшчэнна і царкоўнаслужыцелей асобай нарадай пры АДПУ як «член антысавецкай групы і за шпіянаж» да 3 гадоў высылкі ў Паўночны край. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 12.9.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа Б. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памлтная кннжка Вытебской губерніш; БНДЦЭД.*

БАРШЧЭЎСКІ (БОРЩЕВСКИЙ) Мікалай Данілавіч

[1872, в. Залессе Магілёўскай губ., цяпер тэрыторыя Слаўгарадскага рна Магілёўскай вобл. (вёска не існуе) — 30.9.1937, Орша, турма НКВД]. Беларус. З сям'і

свяшчэннаслужыцеля. Верагодна, брат Міхаіла Данілавіча Баршчэўскага¹. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю. З 1909 настояцель Пакроўскай царквы в. Відзенічы Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Талачынскі рн Віцебскай вобл. Быў жанаты, меў трое дзяцей. Арыштаваны 6.8.1937 у Талачыне Віцебскай вобл. Асуджаны 15.9.1937 са святарамі Полацка-Віцебскай епархіі Іаанам *Валішкім*, Канстанцінам *Варановічам*, Аляксіем *Валчок-Волкавым*, Лявонціем *Глінскім*, Анатоліем *Зяньковічам*, Іосіфам *Квяткоўскім*, Яўгеніем *Лаўроўскім*, Мікалаем *Пяскоўскім*, дыяканам Пятром *Цівам* і інш. тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 19.4.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа Б. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: *Памятная кнжка Могилевской губернии; БНДЦЭД.*

БАРЫСОВІЧ (БОРНСОВИЧ) Георгін Іванавіч

[1875, в. Гарадзец Веліжскага пав. Віцебскай губ., цяпер Усвяцкі рн Пскоўскай вобл., Расія — 7.10.1937, Віцебск, турма НКВД]. Рускі. Сваяк Іаана Сямёнавіча Барысовіча². Скончыў Віцебскую духоўную семінарыю (1894), рукапаложаны ў іерэя і накіраваны ў Мікалаеўскі храм в. Гарадзец. З 1911 ва Успенскай царкве в. Белахвостава Невельскага пав. Віцебскай губ., цяпер Невельскі рн Пскоўскай вобл. З 1928 на працягу года працаваў чорнарабочым ў Невелі, потым пераехаў да старэйшага сына Дзмітрыя ў Ленінград. З 1933 у Віцебску, дворнік на лютэркавай фабрыцы. Быў жанаты, меў дачку Ганну (30 гадоў) і сыноў — усе жылі ў Ленінградзе — Дзмітрыя (29 гадоў), Віктара (25 гадоў), Мікалая (20 гадоў). Арыштаваны і асуджаны ў 1933 за «ўтойванне сацыяльнага паходжання» (тэрмін невядомы). Зноў арыштаваны 20.9.1937 у Віцебску па адрасе: вул. Баўмана, д. 12. Асуджаны 28.9.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 28.7.1956 прэзідыумам Віцебскага абл. суда. Асабовая справа Б. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: Памятная кнжка Внтебской губерши; БНДЦЭД; НАРБ, ІКБР; Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.

БАРЫСЮК (БОРНСЮК) Дамініка Калістратаўна

[студз. 1887 (?), в. Агароднікі Бельскага пав. Гродзенскай губ., цяпер Падляшскае ваяв., Польшча — ?], манахіня. Арыштавана 17.2.1932 у Ленінградзе. Асуджана 22.3.1932 да 3 гадоў пазбаўлення волі. Выслана ў Сярэдняю Азію. Далейшы лёс невядомы. Літ.: *СанктПетербургскай епархіі Снодык*.

БАСЛЫК Яўстафій [30.3.1902, в. Чыжэвічы Вілейскага пав. Віленскай губ., цяпер Вілейскі рн Мінскай вобл. — 8.5.1970, Мінск], протаіерэй. Беларус. Сын царкоўнага старасты Кандрата Баслыка, брат Яўгенія Баслыка. Скончыў 2класнае Вілейскае (гарадское) пачатковае вучылішча (1917), 2 курсы Данскога сярэдняга сельскагаспадарчага вучылішча ў мяст. Персіянаўка каля Новачаркаска (цяпер Растоўская вобл, Расія), Віленскую духоўную семінарыю (1927). Архіепіскапам Віленскім і Лідскім Феадосіем (Феадосьевым)² рукапаложаны ў дьякана (28.2.1926), іерэя (14.1.1927). З восені 1927 памочнік настояцеля СвятаМарыінскага храма ў Вільні, Ільінскай царквы в. Нарач Вілейскага пав. Віленскай губ. Паўла Сасноўскага, потым памочнік настояцеля Благавешчанскай царквы в. Забрэжжа Ашмянскага пав. Віленскай губ. (цяпер Валожынскі рн Мінскай вобл.) Уладзіміра Каранцэвіча. З 14.4.1928 настояцель Благавешчанскай царквы. З 1943 Валожынскі благачынны. З 15.3.1947 служыў у Мінскай АлександраНеўскай царкве на Вайсковых могілках. Арыштаваны 21.2.1951 у Мінску па адрасе: вул. Берасцянская, д. 29, кв. 2. Асуджаны ў адзін дзень са святарамі Паўлам *Кірыкам*, Платонам *Сліжам* і інш. 5.9.1951 асобай нарадай МДБ за «антысавецкую агітацыю» да 10 гадоў ППК. 9.2.1952 этапаваны ў Маскву, потым у Валагодскую турму МДБ, а ў пачатку крас. 1952 у Рачны канцлагер МДБ Комі АССР (Варкута). Некаторы час пакаранне адбываў з Глебам Багдановічам. З 1955 на

пасяленні. Канчаткова вызвалены 10.5.1956. З 22.6.1956 протаіерэй Лазараўскай царквы г. Волагда, Расія. З 22.6.1957 настояцель Пракоп'еўскага сабора ў г. Вялікі Усцюг, Расія. Узнагароджаны залатым крыжам з упрыгожаннемі (1957). Са студз. 1959 службы ў РастваБагародзіцкай кафедральнай царкве ў Волагдзе, благачынны 1й акругі Валагодскай епархіі. У крас. 1959 падчас усяночнага ў выніку правакацыі ў перапоўненым храме пачалася паніка і загінулі людзі. 13.6.1959 прыгавораны Валагодскім абл. судом за «не прадбачанне» да 3 гадоў пазбаўлення волі, але 11.7.1959 Вярхоўным судом РСФСР апраўданы. Да жн. 1962 настояцель кафедральнага сабора ў Смаленску, потым жыў у Мінску ў дачкі Ірыны. З 1963 кіраваў малым хорам Мінскага СвятаДухава кафедральнага сабора. Пакінуў грунтоўныя ўспаміны пра свой час. Пахаваны на Чыжоўскіх могілках. Рэабілітаваны 28.11.1978 судовай калегіяй па крымінальных справах Вярхоўнага суда БССР. Групавая справа Б. і інш. № 20622с з фотаздымкам захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

16.7.1944 у в. Выгалавічы (цяпер Мядзельскі рн Мінскай вобл.) арыштаваны студэнт Віленскай настаўніцкай семінарыі Баслык Фёдар Кандратавіч (н. ў 1921 у в. Выгалавічы), верагодна, сваяк Яўстафія Баслыка. 9.12.1944 асуджаны як «член нацыяналістычнай Беларускай арганізацыі» і «агент нямецкай разведкі» да 10 гадоў ППК і 5 гадоў пазбаўлення правоў з канфіскацыяй маёмасці. Этапаваны ў пас. Вожавель НКВД Комі АССР (п/с 843). Вызвалены 30.4.1954. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 15.4.1958 ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда СССР. Групавая справа Ф.Баслыка і інш. № 13588с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Літ.: *Баслык Е.* Запнскн свяіценннка Евстафня. Мн., 2005.

Кр.: *БНДЦЭД; НАРБ, ІКБР; Снодык за веру н церкое Хрысгову пострадавшнх в Мннской епархіи; За Хрнста пострадавнше.*

БАТАЛІН (БАТАЛНН) Лаўр Сцяпанавіч [1869, в.

Перарост Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Добрушскі рн Гомельскай вобл. — ?], святар. Беларус. 3 духоўнага саслоўя. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. Служыў у Мікалаеўскай царкве в. Добры Двор Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Горацкі рн Магілёўскай вобл. Арыштаваны 4.7.1931. Праходзіў па адной справе з царкоўным актывістам Кірылам Мацуевым (н. ў 1875). Асуджаны 26.7.1931 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў ППК. Этапаваны ў ЗаходнеСібірскі край. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 10.7.1989 пракуратурай Магілёўскай вобл. Групавая справа Б. і інш. № 10138сн захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжжа Могилевской губернии; БНДЦЭД.*

БАТАЛІН (БАТАЛНН) Уладзімір Міхайлавіч

[1871, мяст. Селья (?) Віленскай губ. — ?]. Беларус. 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў духоўную семінарыю. У 1910я г. настояцель СвятаТроіцкай царквы в. Дамброва Лідскага пав. Віленскай губ., цяпер Шчучынскі рн Гродзенскай вобл. У 1920я г. настояцель Міхайлаўскага (Астраўскога) храма ў Слуцку Мінскай вобл. Быў жанаты, меў пяцёра дзяцей. Арыштаваны 14.3.1933 у Слуцку па адрасе: вул. Глухая, д. 20. Асуджаны 9.6.1933 з 20 інш. свяшчэннаслужыцелямі асобай нарадай пры АДПУ як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі і за антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў высылкі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 18.7.1989 пракуратурай БССР. Групавая справа Б. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кнжжа Виленской губернии; БНДЦЭД.*

БАТАРЭВП (БАТОРЕВИЧ) Серафім Сцяпанавіч

[1905, в. Боблі Ковельскага пав. Валынскай губ., цяпер Ковельскі (?) рн Валынскай вобл., Украіна — 1970я г., Свядлоўск, цяпер Екацярынбург, Расія], протаіерэй. Рускі. 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў духоўную семінарыю. У другой палове 1940х г. настояцель Мінскага

СвятаДухава кафедральнага сабора, сакратар архіепіскапа Мінскага і Беларускага Піцірыма (Свірыдава). Быў жанаты, гадаваў двое дзяцей. Арыштаваны 31.3.1951 (паводле інш. звестак 28.3.1951) у Мінску па адрасе: вул. Бакуніна, д. 3.

Асуджаны 25.9.1951 асобай нарадай МДБ як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі» і за «актыўны ўдзел у выданні часопіса «Воскресное чтение», у якім друкаваў артыкулы антыатэістычнага зместу» да 25 гадоў ППК з канфіскацыяй маёмасці. Этапаваны ў Азёрны канцлагер НКВД Іркуцкай вобл. (ст. ТайшэтБрацк). Пасля вызвалення клірык Свядлоўскай епархіі. Рэабілітаваны 6.6.1957 ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда СССР. Асабовая справа Б. № 10731с з фотаздымкам захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *БНБЦЭД; Сыноднк за веру н церковь Хрнстпову послградавшнх в Мннской епархш.*

БАТВІННІКАЎ (БОТВННННКОЎ) Анатолій Іванавіч. Гл.: АНАТОЛІЙ БАТВШНІКАЎ.

БАТОЗСКИ (БАТОЗСКИЙ) Ціхан Данілавіч. Гл.: ТАЎРЫЁН (БАТОЗСКИ).

БАХАНОВІЧ (БОХАНОВИЧ) Канстанцін Васілевіч

[1861 ці 1862, в. Брожа Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Бабруйскі рн Магілёўскай вобл. — ?]. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Скончыў Слуцкае гарадское духоўнае вучылішча. З пачатку 1900х г. служыў псаломіччыкам у Пакроўскім храме ў роднай вёсцы. Быў жанаты, меў чацвёрта дзяцей. Арыштаваны 12.1.1933. Абвінавачваўся ў «антысавецкай агітацыі». Асуджаны не быў. Вызвалены і рэабілітаваны абл. адцзелама АДПУ 3.5.1933. Далейшы лёс невядомы. Групавая справа Б. і інш. (усяго каля 40 чалавек) № 11726 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Личный состав епархиального управления; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.*

БАЦЯНОЎСКИ (БОТЯНОВСКИЙ) Сямён Ігнатавіч

[1877, в. Казённая Усяжа Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Смалявіцкі рн Мінскай вобл. — ?]. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Да арышту стараста Георгіеўскай царквы в. Прылепы Мінскага пав., цяпер Смалявіцкі рн. Быў жанаты, меў пяцёра дзяцей. Арыштаваны 4.1.1933. Праходзіў па адной справе са святарамі Яфімам Паўлоўскім, Іакавам Трахановічам, царкоўнымі актывістамі Пелагеяй Рыгораўнай Бацяноўскай (н. ў 1881), Васілём Іванавічам Бацяноўскім (1875), Фёдарам Едзіновічам (1900), Мацвеем Кудрэвічам (1888), Якавам Марцішэўскім (1897), Паўлам Міхалевічам (1906), Арцёмам Няхайчыкам (1901), Васілём Няхайчыкам (1882), Міхаілам Няхайчыкам (1871). Асуджаны 16.1.1933 асобай нарадай пры АДПУ за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да 3 гадоў ІШК. Этапаваны ў Беларуска-Балтыйскі канцлагер АДПУ Карэльская АССР. Рэабілітаваны 31.5.1989 пракуратурай БССР. Групавая справа Б. і інш. № 25544с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі. Кр.: *БНДЦЭД*.

БАЧКОЎ (БОЧКОВ) Філіп Антонавіч [1865, в. Пірагова Мсціслаўскага пав. Магілёўскан губ., цяпер Мсціслаўскі рн Магілёўскай вобл. — 30.6.1938, Чэрвень Мінскай вобл., турма НКВД], царкоўнаслужыцель. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Служыў у Мікалаеўскай царкве ў роднай вёсцы. Арыштаваны 9.10.1937 у в. Банькаўшчына, цяпер Мсціслаўскі рн. Асуджаны з актыўнымі прыхаджанамі Дзям'янам Арцюхавым (1886), Сямёнам Новікавым (1876), Сяргеем Смаляковым (1900), Пятром Фядорчанкам (1875), Андрэем Пруднікавым (1900), Антонам Цубанавым (1880) тройкай НКВД 5.11.1937 за «антысавецкую агітацыю і прапаганду» да 10 гадоў ППК з канфіскацыяй маёмасці. Загінуў у зняволенні. Рэабілітаваны пракуратурай Магілёўскай вобл. 28.11.1989. Групавая справа Б. і інш. № 12542с захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл. Кр.: *НАРБ, ІКБР*.

БЕКАРЭВІЧ (БЕКАРЕВИЧ) Васілій, протаіерэй. 3 1914 настояцель СвятаДухавай царквы в. Вялікія Дольцы

(тагачасны паштовы адрас: ст. Кублічы) Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Докшыцкі рн Віцебскай вобл. Арыштаваны ў 1921. Абвінавачваўся ў «сяброўскіх сувязях з польскімі афіцэрамі падчас белапольскай акупацыі 1919 г.». Вызвалены дзякуючы шматлікім просьбам прыхаджан. Калі Б. пагражаў другі арышт, ён перайшоў мяжу і апынуўся ў Зах. Беларусі, дзе яшчэ шмат гадоў служыў святаром.

Кр.: *Памятная кнжка Мннской губертш; Сноднк за веру н церковь Хрыстову пострадавших в Мннской епархш.*

БЖАРЭВІЧ (БЕКАРЕВИЧ) Васілш Сафроніевіч

[1882, в. Чабатовічы Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер БудаКашалёўскі рн Гомельскай вобл. — ?], протаіерэй, сын Сафронія Аляксеевіча Бекарэвіча¹. Скончыў духоўную семінарыю. Да арышту настояцель СпасаПраабражэнскай царквы в. Язна Дзісенскага пав. Віленскай губ., цяпер Міёрскі рн Віцебскай вобл. Быў жанаты, меў пяцёра дзяцей. Арыштаваны 15.6.1949. Асуджаны 6.9.1949 асобай нарадай МДБ за «антысавецкую агітацыю» да 25 гадоў ІШК з канфіскацыяй маёмасці. Вызвалены ў 1955. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 22.9.1993 ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда БССР. Асабовая справа Б. № 23422п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжка Могнлевской губертшш; ВНДЦЭД; За Хрыста пострадавшне.*

БЕКАРЭВІЧ (БЕКАРЕВИЧ) Васілій Фёдаравіч [1896, в. Вуць Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Добрушскі рн Гомельскай вобл. — 20.10.1937, Мазыр, турма НКВД], святар. Беларус. Сын *Фёдара* (Бекарэвіча). Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю (?). Служыў у Магілёўскай епархш. Арыштаваны 1.3.1930 у в. Залесавічы Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Крычаўскі рн Магілёўскай вобл. Асуджаны 10.4.1930 са святарамі *Анісімам Каваленкам*, *Елісеем Петрусенкам*, *Аляксандрам Сафонавым*, *дыяканам Пятром Крымскім* і інш. асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю і

прапаганду» да 5 гадоў ППК. Пасля вызвалення вярнуўся на радзіму, працаваў настаўнікам у школе в. Кроткі Чавускага рна Магілёўскай вобл. Зноў арыштаваны 15.1.1935. Абвінавачваўся ва «ўдзеце ў контррэвалюцыйнай паўстанцкай арганізацыі». Асуджаны не быў. Вызвалены і рэабілітаваны пастановай НКВД БССР 20.7.1935. У трэці раз арыштаваны ў 1936 (або ў 1937). Прыгавораны да ВМП. Расстраляны. Па першай справе (№ 10516сн; захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.) рэабілітаваны 17.7.1989 пракуратурай Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжжка Мынской губерніі; НГАБ, ф. 2257, в. 1, с. 20; БНДЦЭД; Памяць: Гісторыкадакументальная хроніка Мазыра і Мазырскага раёна. Мн., 1997; Шыленок Д., свяіц. Нз нсторнн Православной Цerkвн в Беларусснн (1922—1939). М., 2006.*

БЕКАРЭВІЧ (БЕКАРЕВИЧ) Канстанцін Іосіфавіч

[1879, в. Ёлькавічы Магілёўскага пав., цяпер Бялыніцкі рн Магілёўскай вобл. — кастр. 1937 (?), Магілёў, турма НКВД]. Беларус. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю. З 1908 настояцель Ёльнскай царквы в. Алексінічы Сенненскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Сенненскі рн Віцебскай вобл. Арыштаваны ў 1937 у Магілёве. Асуджаны 28.9.1937 тройкай НКВД за «контррэвалюцыйную агітацыю» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 9.4.1966 пастановай Магілёўскага абл. суда. Групавая справа Б. і інш. № 9171 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжжка Могшівскай губерніі; БНДЦЭД.*

БЕКАРЭВІЧ (БЕКАРЕВИЧ) Павел [1863, в. Юрцава Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Аршанскі рн Віцебскай вобл. — ?]. Беларус. Сын Аляксія Фаміча Бекарэвіча¹. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. У 1900—10я г. служыў у Мікалаеўскай царкве ў мяст. Шклоў (Стары Шклоў) Магілёўскага пав., цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. У 1920я г. — у адной з цэркваў Оршы. Арыштаваны 20.2.1930 на чыгуначнай ст. Шклоў.

Асуджаны з шэрагам святароў Магілёўскай епархіі, старастам і актыўнымі прыхаджанамі 21.3.1930 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў высылкі ў Сібір. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 16.1.1989 указам прэзідыума Вярхоўнага савета БССР. Групавая справа Б. № 9926 захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжка Могилевской губернии; НАРБ, ІКБР.*

БЕКАРЭВІЧ (БЕКАРЕВИЧ) Павел Пятровіч

[1892, в. Солаўе Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Аршанскі рн Віцебскай вобл. — ?]. Беларус. 3 духоўнага саслоўя. У 1920я г. настояцель СвятаДухавай царквы в. Гладкава Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чавускі рн Магілёўскай вобл. Быў жанаты, меў двое дзяцей. Арыштаваны 27.2.1932. Асуджаны 9.4.1932 з Дзям'янам Куксавым, верагодна, старастам царквы, за «контррэвалюцыйную работу па зрыве гаспадарчай палітыкі партыі ў вёсцы» да 5 гадоў ПШК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны ўказам прэзідыума Вярхоўнага савета СССР (16.1.1989) і пастановай пракуратуры Магілёўскай вобл. (31.5.1989). Групавая справа Б. і інш. № 10068 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

10.11.1933 у в. Язершчына, цяпер Магілёўскага рна, арыштаваны Бекарэвіч Канстанцін Пятровіч (н. ў 1889; падчас арышту — жанаты, гадаваў пяць дзяцей), брат Паўла Бекарэвіча. 10.2.1934 калегіяй АДПУ асуджаны за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да 5 гадоў ПШК. Далейшы лёс таксама невядомы. Рэабілітаваны 4.3.1958 трыбуналам ВВА. Групавая справа Б. і інш. № 6979п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

БЕКАРЭВІЧ (БЕКАРЕВИЧ) Пётр Пятровіч [1875, Рагачоў Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Гомельскай вобл. — 7.10.1937, Віцебск, турма НКВД]. Беларус. 3 сям'і царкоўнаслужыцеля. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. Прызначаны ў

СпасаПраабражэнскую царкву в. Астравы Быхаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чавускі рн Магілёўскай вобл. 3 1913—14 настояцель СвятаДухава храма в. Высачаны Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Лёзненскі рн Віцебскай вобл. Быў жанаты, меў чацвёрта дзяцей. Арыштаваны 20.9.1937 у Віцебску па адрасе: вул. За Вайсковая, д. 20, кв. 32. Асуджаны 28.9.1937 з 40 інш. свяшчэнна і царкоўнаслужыцелямі, актыўнымі прыхаджанамі тройкай НКВД за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 28.7.1956 прэзідыумам Віцебскага абл. суда. Групавая справа Б. і інш. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжжка Могилевской губернии*; *Памяць: Гісторыкадакументальная хроніка Рагачоўскага раёна*. Мн., 1992.

БЕКАРЭВІЧ (БЕКАРЕВИЧ) Фёдар Ігнаціевіч. Гл.: ФЁДАР БЕКАРЭВІЧ.

БЕЛАЙЦ Сяргій Паўлавіч [12.6.1903, Лібава, цяпер Ліепая, Латвія — 2.4.1985, в. Голдава Лідскага рна Гродзенскай вобл.]. Беларус. 3 сям'і вайскоўца. Скончыў вышэйшае пачатковае гарадское вучылішча (1922), экстэрнам Брэсцкую рускую гімназію (1929). У 1932 пры Гродзенскай духоўнай кансісторыі вытрымаў экзамен на псаломшчыка. 3 1.5.1933 служыў у АляксандраНеўскай царкве в. Сталовічы, цяпер Баранавіцкі рн Брэсцкай вобл., з 1934 — у храме ў гонар іконы Божай Маці в. Міжэвічы, цяпер Слонімскае рн Гродзенскай вобл., з 1936 — у Міхайлаўскай царкве в. Перавалака, цяпер Слонімскае рн Гродзенскай вобл. У 1935 ажаніўся з Валянцінай Сашко (н. 1.1.1918), гадаваў дачку Лідзію (11.4.1937), сына Генадзя (23.2.1936). 3 1939 і да 22.6.1942 паслядоўна служыў у Дзмітрыеўскай царкве в. Шчорсы, цяпер Навагрудскі рн Гродзенскай вобл., у Георгіеўскім храме в. Ятвеск, цяпер Свіслацкі рн Гродзенскай вобл. 28.12.1941 вытрымаў пастырскі экзамен пры Навагрудскім епархіяльным

упраўленні. Епіскапам Віцебскім і Полацкім Афанасіем (Мартасам) рукапаложаны ў дьякана (31.5.1942), святара (22.6.1942). З 17.11.1942 служыў у РастваБагародзіцкай царкве в. Явар, цяпер Дзятлаўскі рн Гродзенскай вобл. З 4.7.1950 — у РастваБагародзіцкім храме в. Дварэц Дзятлаўскага рна. З 30.7.1952 настояцель Мікалаеўскай царквы в. Азярніца Слонімскага рна Гродзенскай вобл. Арыштаваны 6.2.1961. Абвінавачваўся ў «антысавецкай агітацыі». 21.11.1961 УКДБ Гродзенскай вобл. вызвалены і рэабілітаваны. Працягваў служыць у Азярніцкай царкве. З 13.2.1968 настояцель Крыжаўздзвіжанскай царквы в. Аранчыцы Пружанскага рна Брэсцкай вобл. 31.12.1969 архіепіскапам Мінскім і Беларускім Антоніем (Мельнікавым) прызначаны ў РастваБагародзіцкі храм в. Голдава. Таксама абслугоўваў суседні Лябедскі прыход. Узнагароджаны набедранікам (1943), скуф'ёй (1946), нагрудным крыжам (1954), паліцай (1964), нагрудным крыжам з упрыгожаннямі (1969), мітрай (1983). З 22.9.1984 за штатам. Асабовая справа Б. № 7236 захоўваецца ў архіве УКДБ Гродзенскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД*; Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення.

БЕЛАКАЗЕВІЧ (БЕЛОКОЗЕВИЧ) Нейміл Цімафеевіч [1875, в. Відаўка Лідскага пав. Віленскай губ., цяпер Шчучынскі рн Гродзенскай вобл. — ?], іерэй. Арыштаваны 15.2.1930 у в. Расніца Кіржацкага рна Уладзімірскай вобл. Асуджаны да 3 гадоў высылкі. Зноў арыштаваны 1.5.1945. Прыгавораны да 8 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *Боль и память: Книга памяти жертв политическых репрессий Владимирской области*. Владнмнр, 2001. Т. 1.

БЕЛІЕНКАВА (БЕЛНЕНКОВА) Анна Мацвееўна [?, в. Балотава Віцебскай губ. — ?], манахіня Знаменскага манастыра (Цвярская вобл.). Арыштавана 6.12.1929. Асуджана 4.3.1930 да 3 гадоў пазбаўлення волі. Выслана на Урал. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана.

БЕЛЬСКИ (БЕЛЬСКИЙ) Аляксей Іосіфавіч [1888, мяст. Бешанковічы Лепельскага пав. Віцебскай губ., цяпер

райцэнтр Віцебскай вобл. — 7.10.1937, Віцебск, турма НКВД], шавецсаматужнік. Беларус. 3 рабочай сям'і. Верагодна, арыштоўваўся ў 1920я г. У 1930я г. старшыня царкоўнага савета адной з віцебскіх цэркваў. Зноў арыштаваны 19.9.1937 у Віцебску па адрасе: вул. 4я Нагіна, д. 7. Асуджаны 28.9.1937 тройкай НКВД за «дзеяснасць у складзе контррэвалюцыйнай арганізацыі» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 28.7.1956 прэзідыумам Віцебскага абл. суда. Асабовая справа Б. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД; Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.*

БЕЛЮСЦШ (БЕЛЮСТНН) Міхаіл [да 1890 — 1943]. 3 духоўнага саслоўя. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю (1912). 3 1913 настояцель Пакроўскай царквы в. Зубкі Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Клецкі рн Мінскай вобл. 21.7.1914 выбраны членам будаўнічага камітэта цэркваў 2й акругі Слуцкага пав. Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі, служыў у ПетраПаўлаўскай царкве в. Галынка Клецкага рна. Пазверску забіты савецкімі партызанамі з жонкай і сынам. Вясной 1943 на яго пахаванні з прамовай выступіў святар Барыс Ясінскі.

Кр.: *Памятняя кнжка Мішскай губершш; Снодык за веру н цэрковь Хрнстпову постпрадавшых в Мынской епархіш; Черешшца ВЛ. Очеркн нсторнн Православной Церквн на Гродненіцнне (с древнейшнх времен до нашнх дней). Ч. 2. Гродно. 2005. С. 249.*

БЕЛЯКОЎ (БЕЛЯКОВ) Анісім Усцінавіч [1885, мяст. Крычаў Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. — ?], іерэй. Беларус. 3 духоўнага саслоўя. У 1920я г. служыў у адной з цэркваў Крычава. Быў жанаты, меў дачку Антаніну (н. ў 1927), сыноў Паўла (1908), Дзмітрыя (1911) і Васіля (1926). Арыштаваны 5.4.1933. Асуджаны калегіяй АДПУ 9.6.1933 як «член контррэвалюцыйнай царкоўнапаўстанцкай арганізацыі» да 5 гадоў гадоў ППК з канфіскацыяй маёмасці (уклучаючы дом). Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны

17.7.1989 пракуратурай БССР і 10.11.1993 УУС Магілёўскага абл. выканкама. Групавая справа Б. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

БЕНЯШЭВІЧ (БЕНЕШЕВИЧ) **Уладзімір Мікалаевіч** [9(21).8.1874, мяст. Друя Дзісенскага пав. Віленскай губ., цяпер Браслаўскі рн Віцебскай вобл. — 27.1.1938, НКВД], гісторык (візантолаг, гісторык царкоўнага права, палеограф), публіцыст. Беларус. з сям'і чыноўніка. Скончыў Ію Віленскую гімназію (1893), юрыдычны фт СанктПецярбургскага унта (1897). У 1897—1900 слухаў лекцыі ў Лейпцыгскім, Берлінскім, Гейдэльбергскім унтах. З 1905 прыватдацэнт, з 1909 прафесар царкоўнага і грамадзянскага права СанктПецярбургскага унта, прафесар кафедры гісторыі царкоўнага права СанктПецярбургскай духоўнай акадэміі (1906—09), доктар царкоўнага права (1914). Выкладаў на Вышэйшых жаночых (Бястужаўскіх) курсах, у Ваеннаюрыдычнай акадэміі. Рэдактар перыёдыкаў «Памятнікн древнерусского канонического права» (ч. 1, 1908; ч. 2, вып. 1, 1920), «Обзор трудов по славяноведению, 1908—1913» (1909—18). Апошняе выданне можна лічыць бібліяграфіяй па гісторыі, этнаграфіі, мовазнаўстве, літаратуры Беларусі. Быў у навуковых камандзіроўках на Афоне (Грэцыя), Сінаі (Егіпет), у Турцыі, Палесціне. Член Памеснага сабора (1917—18). У дакастрычніцкі час за «захоўванне нелегальнай літаратуры» неаднаразова падвяргаўся вобыскам, а за «вальнадумства ў лекцыях па гісторыі царкоўнага права» пасаджаны ў турму «Крэсты», але неўзабаве вызвалены па хадаініцтве СанктПецярбургскага унта. У гады савецкай улады прафесар Ленінградскага унта, галоўны бібліятэкар аддзела рукапісаў Публічнай бібліятэкі. У 1922 — член праўлення Таварыства праваслаўных прыходаў Петраграда. З 1925 — членкарэспандэнт Акадэміі навук СССР, вучоны сакратар Рускавізантыйскай слоўнікавай камісіі. Выбраны членам Баварскай (19.2.1927), Прускай (30.6.1929), Страсбургскай акадэміі навук, ганаровы член Афінскага

таварыства візантолагазнаўства. Арыштаваны ў маі 1922 па справе «аб канфіскацыі царкоўных каштоўнасцей». Апраўданы на судзе. Зноў арыштаваны 22.11.1928. У яго абарону выступілі дзеячы сусветнай навукі, нобелеўскія лаўрэаты Ф.Нансен, А.Эйнштэйн, акадэмік У.Вярнадскі. Нягледзячы на гэта, 8.8.1931 асуджаны да 5 гадоў ППК. Этапаваны ва УхтаПячорскі канцлагер НКВД Комі АССР. Вызвалены ў лют. 1933. Вярнуўся ў Ленінград, займаўся навуковай працай на кафедры гісторыі Ленінградскага дзяржаўнага унта, працаваў галоўным бібліятэкарам Ленінградскай дзяржаўнай публічнай бібліятэкі. У 1937 у Мюнхене была выдадзена яго кніга «Сннагога в 50 тнтупов н другне юрнднческне сборннкн Ноанна Схоластнка». Гэта стала падставай для новага арышту. 17.1.1938 тройкай НКВД прыгавораны да ВМП. Расстраляны.

5.9.1937 у Ленінградзе арыштаваны Беняшэвіч Георгій (н. ў снеж. 1911), сын Уладзіміра Беняшэвіча. У снеж. 1937 асуджаны да ВМП і расстраляны.

7.9.1937 у Ленінградзе арыштаваны навуковы супрацоўнік Радыевага інстытута Беняшэвіч Дзмітрый Уладзіміравіч (н. ў снеж. 1911), братблізнюк Георгія Беняшэвіча. 6.10.1937 асуджаны да ВМП і расстраляны.

16.9.1937 у Ленінградзе арыштаваны Беняшэвіч Дзмітрый Мікалаевіч (н. ў 1870я г.; у 1920я г. тэхнічны дырэктар Днепрапятроўскага НДІ чорнай металургіі), брат Уладзіміра Мікалаевіча Беняшэвіча. У снеж. 1937 асуджаны да ВМП і расстраляны.

Тв.: Древнеславянская кормчая XIV тнтупов без толкований. Т. 1. СПб., 1906—07; Описанне греческих рукописей монастыря св. Екатерины на Снае. Т. 1, 3. СПб., 1911—17; Очерки по истории Византии. Вып. 1—4. СПб., 1912—15; Сннагога в 50 тнтупов н другне юрнднческне сборннкн Ноанна Схоластнка. СПб., 1914; Сборник памятников по истории церковного права, преимущественно русской церкви до эпохи Петра Великого. Вып. 1—2. Пг., 1914—15.

Кр.: Гранстрем Е.Э. В.Н.Бенешевич (к 100летию со дня рождения) // *Византийский временник*. 1973. Т. 35;

Трагические судьбы: репрессированные ученые в Академии Наук СССР. М, 1995; *Смюджн СанктПетербуржской епархii; ЭГБ, т. 2; Афіцыйны сайт Віцебскай епархii; Рэпрэсаваны...*

БІЛЕВІЧ (БНАЕВИЧ) **Мікалай Адамавіч** [1907, мяст. Даўгінава Вілейскага пав. Віленскай губ., цяпер вёска ў Вілейскім рне Мінскай вобл. — 24.3.1955, ГУЛАГ], святар. Беларус. Меў вышэйшую або незакончаную вышэйшую адукацыю. З 1941 настояцель Пакроўскай царквы в. Гародзькі, цяпер Валожынскі рн Мінскай вобл. З 1949 памочнік настояцеля АляксандраНеўскай царквы в. Новая Беліца (інш. назва Навабеліца; цяпер у межах Гомеля). Арыштаваны 27.4.1951. Праходзіў па адной справе са святарамі Яўстафіем *Баслыком*, Платонам *Сліжам*. Асуджаны асобай нарадай пры МДБ 5.9.1951 за «антысавецкую агітацыю» і як «удзельнік контррэвалюцыйнай арганізацыі» да 10 гадоў ППК. Этапаваны ў Сцяпны канцлагер № 4 МДБ Казахскай ССР (Джэзказган). Загінуў у зняволенні. Рэабілітаваны Вярхоўным судом БССР 28.11.1978. Групавая справа Б. і інш. № 20622с з фотаздымкам захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі. Жонка святара Алена Сцяпанаўна (н. ў 1910) жыла ў Лідзе Гродзенскай вобл.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2; *НАРБ, ІКБР*.

БІРУКОВІЧ (БНРЮКОВИЧ) **Антоній Канстанцінавіч** [1889, в. Амговічы Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Слуцкі рн Мінскай вобл. — 1933 (?), турма АДПУ]. Беларус. Верагодна, сын Канстанціна Біруковіча¹. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю. З 1913 настояцель Крыжаўздзіжанскай царквы в. Цыр Пінскагапав. Мінскай губ., цяпер Ровенская вобл., Украіна. У 1920я г. настояцель Успенскай царквы в. Навасады (тагачасны паштовы адрас: ст. Койданава) Мінскага пав., цяпер Дзяржынскі рн Мінскай вобл. Быў жанаты, гадаваў двое дзяцей. Арыштаваны 10.1.1933 у в. Павуссе Дзяржынскага рна.

Праходзіў па адной справе з актыўнымі прыхаджанамі Пятром Арцюхом (1890), Іосіфам Бадуном (1908), Аляксеем Дарагушам (1898), Васілём Калоднікам (1902), Канстанцінам Каско (1893), Васілём Кашкелем (1898), Васілём Мураўскім (1874), Яўгенам Мураўскім (1878). 5.4.1933 асобай нарадай пры АДПУ асуджаны за «антысавецкую дзейнасць» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці.

¹ Протаіерэй. Скончыў Мазырскую гімназію. Служыў з 1876. Рукапаложаны ў іерэя (18.4.1884). З 1885 і да 1930х г. настояцель Успенскай царквы в. Свірыдавічы Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер Рэчыцкі рн Гомельскай вобл. Узнагароджаны камілаўкай (да 1901). З ліп. 1917 благачынны цэркваў 1й акругі Рэчыцкага пав. Расстраляны. Рэабілітаваны 31.1.1959 Мінскім абл. судом. Групавая справа Б. і інш. № 13783 захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кніжка Мннской губерши; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; Памяць: Гісторыкадакументальная хроніка Дзяржынскагаараёна. Мн., 2004.*

БІРУКОВІЧ (БНРЮКОВИЧ) Леанід Платонавіч. Гл.: ЛЕАНІД БІРУКОВІЧ.

БІРУКОВІЧ (БНРЮКОВИЧ) Павел [1875, в. Гарадзец Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Лагойскі рн Мінскай вобл. — ?], сын Платона Біруковіча¹, брат Леаніда *Біруковіча*. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю (1898?). Рукапаложаны ў іерэя (1899). З 1900 настояцель Успенскай царквы в. Сморгі Барысаўскага пав. Мінскай губ. (з 1978 в. Зорычы Барысаўскага рна Мінскай вобл.), дзе раней служыў яго брат. З 1912 — у Пакроўскім храме в. Дудзічы Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Пухавіцкі рн Мінскай вобл. У 1920я г. настояцель СвятаДухавай царквы в. Гатава Мінскага пав., Мікалаеўскай царквы в. Замасточча Мінскага пав., адной з цэркваў Барысава. Арыштаваны 2.12.1929 у Барысаве па адрасе: пр. Рэвалюцыі, д. 14, кв. 1. Асуджаны 13.1.1930 са святарамі Мінскай епархіі Паўлам

Біруковічам, Паўлам Гаховічам, Грыгорыем Слупскім, Яўгеніем Хлябцэвічам, яго братам, сястрой і ў адзін дзень са святарамі ПолацкаВідебскай епархіі Васіліем Пашыным, Вячаславам Ражновым, Ігнаціем Сярпінскім і інш. асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую аітацыю» да 5 гадоў ПШК. Этапаваны ў адзін з канцлагераў НКВД Комі АССР. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 30.5.1989 пракуратурай БССР. Групавая справа Б. і інш. № 23252с з фотаздымкамі захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кнжжа Мннскай губерніі; Памятная кнжжа Мннскай епархіі; Лычныі состав епархыяльнаго управлення; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.*

БІРУКОВІЧ (БНРЮКОВИЧ) Сімяон [1875, в. Жары Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер Брагінскі рн Гомельскай вобл. — ?]. Сын Міхаіла Біруковіча¹. Скончыў Кіеўскую духоўную семінарыю (1898?), рукапаложаны ў іерэя (1900). З 1901 настояцель РастваБагародзіцкай (?) царквы в. Ямінск Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Любаньскі рн Мінскай вобл., павятовы назіральнік Бабруйскага епархіяльнага вучылішчнага савета. У 1905—17 павятовы назіральнік царкоўнапрыходскіх школ пры Бабруйскім Мікалаеўскім саборы. У 1920я г. настояцель Бабруйскай Казанскай царквы. З 1930 жыў у Маскве, потым у Вырыцы Ленінградскай вобл. Арыштаваны 21.4.1931. Асуджаны 8.10.1931 па справе «царкоўнікаў» да 3 гадоў ППК. Этапаваны ва Усольскі канцлагер АДПУ Свядлоўскай вобл., потым у Вішэрскі канцлагер АДПУ Уральскай вобл. Далейшы лёс невядомы. Асабовая справа Б. № п83017 захоўваецца ў архіве УФСБ СанктПецярбурга і Ленінградскай вобл.

Кр.: *НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; Памятная кнжжа Мннскай епархіі; Памятная кнжжа Мннскай губерніі.*

БІРУЛЯ (БНРУЛЯ) Сідар Дзмітрыевіч [1881, Аршанскі пав. Магілёўскай губ. — ?]. Беларус. З сялянскай сям'і. Да арышту дьякан Мікалаеўскай (Праабражэнскай) царквы ў мяст. Дуброўна Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер

райцэнтр Віцебскай вобл. Быў жанаты, меў шасцёра дзяцей. Арыштаваны 14.4.1932. Асуджаны са старастам царквы Дзмітрыем *Какоцькам* 21.7.1932 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую дзейнасць» да 3 гадоў ППК.

Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 21.5.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Групавая справа Б. і інш. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД*.

БІРУЛЯ (БНРУЛЯ) Уладзімір Вікенцевіч [1873, в. Гарадзечна Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Навагрудскі рн Гродзенскай вобл. — 8.8.1954, Панявежыс, Літва], прагаіерэй. Беларус. 3 духоўнага саслоўя. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю (1894). Рукапаложаны ў іерэя (1896). 3 1900 настояцель Мікалаеўскай царквы в. Станькаў Мінскага пав., цяпер в. Станькава Дзяржынскага рна Мінскай вобл. 3 1907 служыў у СвятаТроіцкім храме мяст. Ішкалдзь Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Баранавіцкі рн Брэсцкай вобл. 22.6.1914 пераведзены ў Мінскую Казанскую прывакзальную царкву. Узнагароджаны камілаўкай (1914). Удзельнічаў у бел. культурным і рэлігійным руху, у дзейнасці Беларускай народнай грамады ў Маскве. У сак. 1920 на ўрачыстасцях у гонар 2й гадавіны абвяшчэння БНР выступіў з пропаведзю на бел. мове. У 1920—27 падтрымліваў ідэю стварэння Беларускай Аўтакефальнай Праваслаўнай Царквы. 3 1926 настояцель Мікалаеўскай царквы (спалена бальшавікамі, верагодна, у другой палове 1930х г.; зноў адбудавана ў 1943; зруйнавана ў 1960) у пас. Козырава (інш. назва — пас. Фрунзе), цяпер у межах Мінска (рн вул. Вялікаморскай). Паводле сфабрыкаванай у НКВД справы, адзін з арганізатараў (з архіепіскапам Мінскім Феафанам (*Семянякам*) з настояцелем Козыраўскай царквы *І.Зенюком*, дьяканам *К.Камягам*, старшынёй царкоўнага савета *Дз.Мараквым* рэлігійнай антысавецкай арганізацыі ў пас. Козырава (1933—35). У канцы сак. 1935 у арганізацыю пранік правакатар, і ў пачатку крас. ўсе яе члены былі арыштаваны. 10.8.1935 Б. і інш. ўдзельнікі арганізацыі, у

тым ліку актыўныя прыхаджане Міхаіл Вішкоўскі (Віткоўскі), Міхаіл Дзгілевіч (Дагялевіч), Марыя Ерахавец, Мікалай Камарнік, Павел Копаць, Пётр Копаць, Пётр Макарчук, Грыгорый Макарчук, Ганна Мініч, Марыя Палойка, Іван Пратасевіч, Фёдар Працішчэвіч, Усевалад Тыдман, Ігнат Скромны, Еўдакім Судакоў, Андрэй Тумар, Іван Філіповіч, Аляксандр Чысты, Кірыла Чысты былі прызнаны судом вінаватымі ў тым, што «пачынаючы з 1933 г., пасля прыезду ў Мінск М.Семянякі на пасаду епіскапа, у Козьраўскай царкве пачалі групувацца рэлігійныя, кулацкія і інш. антысавецкія элементы, якія паставілі сабе за мэту пад прыкрыццём царквы і выканання рэлігійных абрадаў, настройваць у антысавецкім духу насельніцтва горада і бліжэйшых раёнаў... Толькі пасля арышту гэтай контррэвалюцыйнай групы, святароў прыпынілася распаўсюджванне правакацыйных чуткаў і пачаўся масавы прыліў людзей у калгасы». На працэсе 25 удзельнікаў арганізацыі прысудзілі да розных тэрмінаў зняволення. Б. прыгавораны калегіяй АДПУ да 3 гадоў ППК. Этапаваны з архіепіскапам Феафанам у Далёкаўсходні канцагер НКВД (Хабараўск). Вызвалены 17.9.1936. Паводле некаторых звестак у 1942—43 службы ў Ільінскім саборы ў Сольцах (цяпер Наўгародская вобл., Расія), благачынны Солецкай акругі. Асвячаў храмы ў акрузе. Эвакуіраваны немцамі ў Літву. У другой палове 1940 — першай палове 1950х г. протаіерэй Віленскай епархіі. Рэабілітаваны ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда БССР 4.4.1990. Групавая справа Б. і інш. № 31424с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кнжка Манскай епархіі; Памятная кнжка Мннскай губерніш; Личный состав епархнального управления; СагЫнзШ ./.; Тыгонеіс 3. Віаіопі&ісі гась сьбгрезсцапзІсі ХХ \уіе!ш; Іоміо.реіеггееп.сотп.*

БІТЭЛЬ (БИТЕЛЬ) **Пётр Іванавіч** [псеўданім: Леанід зпад Вішнева, Бітэль Пятро; 6(19).6.1912, мяст. Радунь Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Карэлідкі рн Гродзенскай вобл. — 18.10.1991, в. Вішнева Валожынскага рна Мінскай вобл.], святар, паэт, перакладчык, мемуарыст,

педагог, краязнавец. Скончыў Віленскую настаўніцкую семінарыю імя Тамаша Зана (1931). Періпы публікацыі з'явіліся ў часопісе «Шлях моладзі» (1929). З 1933 у польскім войску. З 1934 загадчык пачатковай школы в. Даўгінава, цяпер Карэліцкі рн Гродзенскай вобл. Завочна скончыў гісторыкафілалагічнае аддзяленне Вышэйшых настаўніцкіх курсаў пры Віленскім унцэ. У 1937—39 апублікаваў шэраг артыкулаў па педагогіцы ў часопісе настаўніцкага прафсаюза Віленскай акругі «Зргатуу пангусіеізігіе». У сувязі з пачаткам вайны Германіі супраць Польшчы (1939) мабілізаваны і накіраваны на фронт. Вярнуўся на радзіму, дзе ўжо ўсталявалася Савецкая ўлада. Працаваў настаўнікам у мяст. Вішнева, дырэктарам СІП № 2 у Валожыне, інспектарам метадыстам школ Валожынскага рна. Друкаваўся ў раённых газ. «Іскра» (Валожын) і «Уперад» (Ліда). Падчас нямецкай акупацыі працаваў школьным інспектарам, перакладчыкам, уступіў у БНС. У 1943 пры пастэрскабагаслоўскіх курсах здаў экзамен, неабходны для прыняцця сану. У чэрв. 1944 з сям'ёй выехаў у Германію. Па дарозе цягнік трапіў у аварыю, але Б. ўдалося выжыць і знайсці прытулак у Польшчы. Пасля прыходу савецкіх войск мабілізаваны ў Чырвоную армію. Служыў да канца 1945. Потым настаўнічаў у школе в. Забрэжжа Валожынскага рна Мінскай вобл. У 1947 беспадстаўна звольнены з работы. 29.8.1947 рукапаложаны ў іерэя. З 31.12.1948 служыў у РастваБагародзіцкай царкве в. Міжзвічы Слонімскага рна Гродзенскай вобл., потым у Пакроўскай царкве ў Докшыцах, цяпер райцэнтр Віцебскай вобл. Арыштаваны 24.11.1950. У 1951 асуджаны да 10 гадоў ППК. Этапаваны ў адзін з канцлагаў Кемераўскай вобл., потым у Омск, Джэзказган. У зняволенні пераклаў паэмы А. Міцкевіча «Пан Тадэвуш», «Конрад Валенрод», «Дзяды», пішучы на паперы ад мяшкоў зпад цэменту (рукапісы захоўваюцца ў Дзяржаўным музеі гісторыі беларускай літаратуры). У 1956 вызвалены са зняццем судзімасці. З 26.9.1956 настояцель Крыжаўздзвіжанскай царквы в. Галавачы Гродзенскага рна. З 4.10.1957 служыў у Мікалаеўскай царкве ў Петрыкаве Гомельскай вобл. У 1963

вымушаны адмовіцца ад сана. Да 1974 зноў выкладаў бел. мову і літаратуру і нямецкую мову ў СШ мяст. Вішнева. Завочна скончыў філалагічны фт Мінскага педінстытута (1970). Цалкам рэабілітаваны ў 1978. Аўтар эпічнагістарычных паэм і краязнаўчых нарысаў. Перакладаў з польскай, рускай, украінскай, нямецкай, ангельскай, італьянскай моў. Член Саюза беларускіх пісьменнікаў з 1986.

Тв.: *Замкі і людзі: Гістарычная паэма*. Мн., 1968; *Паэмы*. Мн., 1984; *Дзве вайны: Вершаваныя аповесці*. Мн., 1990; *Праз церні і завалы: (Успаміны) // Куфэрак Віленшчыны*. 2001. № 3 (5).

Кр.: *Ннзсга е7*. Кагісі 2 рскігбгу // *Ннзсга «7*. Ороуіезсі в/ сгагпусь гатІсась. Ілніг, 1979; *Саламевіч. Слоўнік псеўданімаў*. С. 169; *БП*, т. 1; *Янушкевіч Я.* Пчала без вулля // *ЛіМ*. 1997. 20 чэрв.; *ЭГБ*, т. 2; *Рэпрэсаваныя...*

БІЦУКОЎ (БИЦУКОВ) Сцяфан Грыгор'евіч [1871 (?), Магілёў — ?], зубны урач, актыўны прыхаджанін храмаў КіеўскаПячэрскай Лаўры. У 1922 арыштаваны за «антысавецкую дзейнасць». Зноў арыштаваны 17.1.1933 у Ленінградзе па справе «еўлогіеўцаў». Асуджаны 25.2.1934 да 3 гадоў ППК. Асабовая справа Б. № п66773 захоўваецца ў архіве УФСБ Ленінградскай вобл.

Літ.: *СанктПетербургской епархии Синоднк.*

БЛАХІН (БЛОХИН) Яўцікій Лявонавіч [1887 ці 1888, в. Пухавічы Веліжскага пав. Віцебскай губ., цяпер Віцебскі рн — ?]. Беларус. з сялянскай сям'і. Да арышту дзякан Успенскай царквы в. Казакова Веліжскага пав. Віцебскай губ., цяпер Віцебскі рн. Быў жанаты, меў трое дзяцей. Арыштаваны 27.3.1932. Асуджаны са свяшчэннаслужыцелямі Іаанам *Сазоннікам*, Міхаілам *Курносавым*, Іаанам *Озеравым*, актыўнымі прыхаджанамі Кузьмой Захаравым (н. ў 1880), Андрэем Кісялёвым (1883), Васілём Кісялёвым (1878), Тарасам Кісялёвым (1892), Пятром Сініцкім (1889) 23.5.1932 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс

невядомы. Рэабілітаваны 31.8.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Групавая справа Б. і інш. № 17191п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: *БНДЦЭД*.

БЛІНОЎ (БЛИНОВ) Пётр Фёдаравіч. Гл.: ПЁТР БШНОЎ.

БОГУШ Міхаіл Андрэвіч [1871, Гродзенская губ. — ?, Пскоў, НКВД], іерэй. Беларус. Арыштаваны 21.11.1937. Асуджаны тройкай НКВД 10.12.1937 за «антысавецкую агітацыю і прапаганду» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда СССР 23.6.1989.

Кр.: *Не предать забвенью.*

БОКАЎ (БОКОВ) Іосіф. Іерэй. Жыў у в. Шарпілаўка Гомельскага пав., цяпер Гомельскі рн. Рэпрэсаваны ў 1933. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

БОНДАЛ Павел Карнілавіч [1879, в. Грыгаравічы Лепельскага пав. Віцебскай губ., цяпер Лепельскі рн Віцебскай вобл. — 14.10.1937, турма НКВД]. Да арышту настаяцель царквы с. Трохрэчча Кіраўскага (Вяцкага) рна Ніжагародскага краю. 12.10.1931 асуджаны калегіяй АДПУ за «антысавецкую Дзейнасць» да 3 гадоў ППК. 29.9.1937 тройкай НКВД па Кіраўскай вобл. прыгавораны да ВМП. Расстраляны.

Кр.: *За Хрыста постпрадавіне; Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.*

БОНДАР Б. І. Беларус. 3 духоўнага саслоўя. У 1920я г. настаяцель Мікалаеўскай царквы в. Папоўка (з 25.10.1922 в. Леніна) Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Добрушскі рн Гомельскай вобл. Рэпрэсаваны ў 1929. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл., ф. 896, в. 1, с. 43, л. 60.*

БОРТНІК (БОРТНИК) Георгій Венядзіктавіч

[1910я г., Дзісенскі пав. Віленскай губ. (?) — 1951, турма МДБ], святар, адзін з арганізатараў і кіраўнікоў узброенага антысавецкага падполля. З духоўнага саслоўя. У 1947 скончыў пастырскія курсы ў Жыровічах (Слоні́мскі рн Гродзенскай вобл.). Падчас 2й сусветнай вайны сябра СБМ, слухач Альбярцінскай школы СБМ, курсант Мальцыйскай разведшколы ў Аўстрыі. Пасля яе сканчэння (жн. 1944) у размеркавальным лагеры ў Эгеры (Чэхаславакія), уступіў у БНП. У снеж. 1944 залічаны ў 1ы кадравы батальён БКА ў Берліне (перад наступам савецкіх войск перадыслацыраваны ў Баварыю). Скончыў падафіцэрскую школу. З крас. 1945 камандзір аддзялення 3га батальёна дывізіі СС Зіглінга. У маі 1945 трапіў у палон да амерыканцаў. У снеж. 1945 рэпатрыіраваны ў Беларусь. У канцы 1945 — пачатку 1946 з былых сяброў СБМ, якія таксама былі ў Альбярцінскай і Мальцыйскай школах і сталі там сябрамі БНП, арганізаваў падпольную антысавецкую групу. У яе ўвайшлі Б.Дубна, М.Лялюш, Г.Сташкевіч, М.Столяр. Група мела сувязь з «Саюзам барацьбы супраць камунізма», якім кіраваў Пётр Шыпко. Пасля забойства Шыпко супрацоўнікамі МДБ БССР (1948) узначаліў аб'яднаную арганізацыю. Яна не мела праграмы і статута, яе сябры дзейнічалі ў адпаведнасці з тэзісамі кіраўніка БНП У.Родзкі, апублікаванымі ў № 5 «Бюлетэня БНП». Практычная дзейнасць арганізацыі заключалася ў правядзенні антысавецкай агітацыі сярод мясцовага насельніцтва, дзеля чаго выкарыстоўвалася інфармацыя з радыёперадач «Голаса Амерыкі». Да арышту (у канцы 1950 — пачатку 1951), верагодна, служыў ва Успенскай царкве в. Кавалі Глыбоцкага рна Віцебскай вобл. У жн. 1951 трыбуналам БВА асуджаны да ВМП. Расстраляны. У 1991 асабовая справа Б. была перагледжана, але рэабілітаваны ён не быў.

Літ.: *Валахановіч НА.* Антисоветское подполье на территории Беларуси в 1944—1953 гг. Мн., 2002.

БОРТНІК (БОРТНИК) Леаніла Аляксандраўна

[н. ў 1923 у в. Касута Вілейскага пав. Віленскай губ., цяпер Вілейскі рн Мінскай вобл.], настаўніца, псаломшчыца, жонка Георгія *Бортніка*. З духоўнага саслоўя. Атрымала сярэднюю спецыяльную адукацыю. Да арышту працавала настаўніцай. Адначасова служыла псаломшчыцай ва Успенскай царкве в. Кавалі Глыбоцкага рна Віцебскай вобл. (?). Гадавала двое дзяцей. Арыштавана 4.12.1951 у в. Забор'е Віцебскай вобл. Асуджана 22.3.1952 асобай нарадай МДБ за «антысавецкую агітацыю» да 25 гадоў (заменена на 10) ППК і 5 гадоў пазбаўлення правоў з канфіскацыяй маёмасці. Пасля вызвалення вярнулася ў Беларусь. Жыве ў Асіповічах Мінскай вобл. Рэабілітавана 11.3.1992 прэзідыумам Вярхоўнага суда Беларусі. Асабовая справа Б. з фотаздымкам захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. *Кр.: БНДЦЭД.*

БОЎБЕЛЬ (БОВБЕЛЬ) Мікалай Ігнатавіч [1902, в. Хомск Кобрынскага пав. Гродзенскай губ., цяпер Драгічынскі рн Брэсцкай вобл. — ?]. Беларус. З сялянскай сям'і. Атрымаў сярэднюю спецыяльную адукацыю. Да арышту дыякан Пакроўскай царквы ў роднай вёсцы. Быў жанаты, гадаваў двое дзяцей. Арыштаваны 24.8.1940. Асуджаны 21.5.1941 паводле пастановы калегіі НКВД за «антысавецкую агітацыю» да 8 гадоў ППК. Этапаваны ў Паўночна-Усходні канцлагер НКВД Далёкаўсходняга краю. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 12.6.1989 пракуратурай Брэсцкай вобл. Асабовая справа Б. № 9098с з фотаздымкам захоўваецца ў архіве КДБ Брэсцкай вобл.

Кр.: НАРБ, ІКБР.

БРАЗОЎСКІ (БРОЗОВСКИЙ) Іаан Сцяфанавіч

[24.2.1887, мяст. Ярэмічы Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Карэліцкі рн Гродзенскай вобл. — 4.10.1937, Мінск, турма НКВД]. Скончыў настаўніцкія і 5я Маскоўскія пастырскія курсы. 7.4.1914 рукапаложаны ў іерэя і прызначаны настояцелем СпасаПраабражэнскай царквы в.

Дамавіцк Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Чэрвеньскі рн Мінскай вобл. У 1920я г. служыў у РастваБагародзіцкім храме в. Раванічы Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Чэрвеньскі рн Мінскай вобл. У 1930я г. рахункавод завода «Севморпуть» у Мурманску. Быў жанаты, меў шасцёра дзяцей. Арыштаваны 13.8.1937. Асуджаны 17.9.1937 тройкай НКВД за «сувязь з белапалякамі» і «антысавецкую прапаганду» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны пракуратурай БССР 22.3.1989. Асабовая справа Б. № 21256с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

17.7.1937 ў в. Раванічы арыштаваны Бразоўскі Уладзімір Сцяфанавіч (н. 15.6.1881 у мяст. Ярэмчы), брат Іаана Бразоўскага. 17.9.1937 асуджаны да ВМП з канфіскацыяй маёмасці і 4.10.1937 расстраляны ва ўнутранай турме НКВД у Мінску. Рэабілітаваны пракуратурай БССР 5.12.1989. Яго асабовая справа № 28549с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кнжка Мынской губернии; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.*

БРАЎКОВІЧ (БРАВКОВИЧ) Аляксавр Васілевіч

[1876 ці 1878, Орша Магілёўскай губ., цяпер горад Віцебскай вобл. — ?]. Беларус. З мяшчанскай сям'і. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. Служыў у РастваБагародзіцкай царкве в. Доўгавічы Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Мсціслаўскі рн Магілёўскай вобл. Быў жанаты, меў двое дзяцей. Арыштаваны 26.2.1930. Асуджаны 9.3.1930 са святарамі Іаанам *Данькіным*, *Сергіем Пымаковічам* асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да ВМП. Звестак пра выкананне прысуду няма. Рэабілітаваны 25.9.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа Б. № 16864п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжка Могылевской губернии; НАРБ, ІКБР.*

БРАЎКОВІЧ (БРАВКОВИЧ) Сергій [1874, в. Машканы

Сенненскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Сенненскі рн Віцебскай вобл. — 10.9.1937, Омск, турма НКВД]. Сын Пятра Браўковіча. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю (1897), рукапаложаны ў іерэя. Служыў ва Уваскрасенскай царкве ў мяст. Копысь Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Аршанскі рн Віцебскай вобл. Арыштаваны ў 1930. Абвінавачваўся ў «контррэвалюцыйнай дзейнасці» і «захоўванні замежнай валюты». Асуджаны да 3 гадоў ссылакi ў Сібір (с. Балыдарэчча, цяпер райцэнтр Омскай вобл.). У 1933 вярнуўся з ссылакi ў мяст. Копысь. Неўзабаве яго дачку Наталлю, вучаніцу 7 класа, выключылі з Мінскай СШ. Зза адсутнасці працы і сродкаў для існавання вярнуўся ў с. Бальшарэчча. Зноў арыштаваны 2.7.1937 па справе «святароў і міран Балынарэчанскага раёна Омскай вобл.». У перыяд следства знаходзіўся ў Омскай турме. Абвінавачваўся як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі духавенства, які сістэматычна праводзіў антысавецкую агітацыю, усхваляў расстраляных удзельнікаў трацкісцказіноўеўскай банды, вёў контррэвалюцыйную агітацыю, накіраваную на зрыў гаспадарчай палітыкі партыі і савецкага кіраўніцтва». Вінаватым сябе не прызнаў. 9.9.1937 тройкай НКВД Омскай вобл. асуджаны да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 8.1.1960 прэзідыумам Омскага абл. суда. Асабовая справа Б. № п7673 захоўваецца ў архіве УФСБ Омскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжжка Могылевской губерти; Книга памяти жертв полнтических репрессий Омской областн; Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.*

БРАУСЕВІЧ (БРАУСЕВИЧ) **Кірыл Іванавіч** [1883, в. Агароднікі Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Слуцкі рн Мінскай вобл. — 7.7.1938, Мінск, турма НКВД], святар Беларускай аўтаномнай праваслаўнай царквы (абнаўленчай). Служыў, верагодна, у АляксандраНеўскай царкве ў Мінску. Падчас арышту бухгалтар Мінскага дзіцячага дома № 4. Арыштаваны ў лют. 1938. Праходзіў па адной справе з мітрапалітам (абнаўленчым) *Пятром*

(Бліновым), святаром Іаанам *Перхаровічам*, актыўнымі прыхаджанамі, саісткай Дзяржаўнага тэатра оперы і балета Беларусі Соф'яй Шкрэдавай (1904), хатняй гаспадыняй Анастасіяй Яворскай (1877), машыністам дэпо ст. Мінск Сяргеем Мукавозчыкавым (1896), рабочымі Гаўрылам Антончыкам (1875), Наталляй Сцяпанавай (1904), Марыяй Яворскай (1903), калгаснікам Цігам Ерахаўцом (1876). Асуджаны 25.5.1938 з шэрагам святароў тройкай НКВД як «агент польскіх разведорганаў» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 4.12.1958 трыбуналам БВА. Групавая справа Б. і інш. № 15173с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *БНДЦЭД; Сынодык за веру н царковь Хрнстоеу пострадавшнх в Мннскоий епархнн.*

БРУЯКІН (БРУЯКИН) **Іаан Іванавіч** [1869, в. Смодзіна (?), Мазырская пав. Мінскай губ. — ?], протаіерэй. Беларус. 3 духоўнага саслоўя. Скончыў настаўніцкія курсы, рукапаложаны ў іерэя (1900). Служыў (з Іаанам *Зенюком*) у царкве Мінскага жаночага першакаласнага СпасаПраабражэнскага манастыра, працаваў настаўнікам у 1м Мінскім прыходскім вучылішчы, быў членам і справаводам Мінскага аддзялення вучылішчнага савета пры Епархіяльным Мікалаеўскім брацтве. З 1907 настояцель Мікалаеўскай царквы в. Станькава Мінскага пав., цяпер Дзяржынскі рн Мінскай вобл. З 1912 служыў у Міхайлаўскім храме в. Варонічы (тагачасны паштовы адрас: ст. Рудзенск) Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Пухавіцкі рн Мінскай вобл. З 1915 духаўнік 4й акругі Ігуменскага пав. Арыштаваны 22.2.1930. Асуджаны са святаром Антоніем *Валачковічам*, царкоўным актывістам Аляксандрам Шэлегам (н. ў 1897) 5.3.1930 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК (заменена высылкай у Новасібірск). Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 25.8.1989 пракуратурай БССР. Групавая справа Б. і інш. № 26857с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кнпжка Манскоий епархнн; БНДЦЭД;*

НАРБ, ІКБР.

БРУЯКІН (БРУЯКИН) Іаан Уладзіміравіч [1879, Мінск — другая палова 1930х г., ГУЛАГ (?)]. Беларус. З духоўнага саслоўя. Рукапаложаны ў дьякана (1899), потым у іерэя. У 1904 прызначаны ў СпасаПраабражэнскую царкву в. Будча Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Ганцавіцкі рн Брэсцкай вобл. З 1907 служыў у АляксандраНеўскім храме в. Крывічы (Вялікія Крывічы) Мінскага пав., цяпер Валожынскі рн Мінскай вобл. З 1910 настояцель СвятаТроіцкай царквы ў мяст. Плешчаніцы Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Лагойскі рн Мінскай вобл., член будаўнічага камітэта цэркваў 4й акругі Барысаўскага пав. У 1920я г. — у Рызапакладзенскім храме в. Ачыжа Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Чэрвеньскі рн Мінскай вобл. У 1930я г. настояцель СвятаІаанаўскага прыхода в. Бортнікі Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Бабруйскі рн Мінскай вобл. Арыштаваны 7.9.1935 у Бабруйску. Асуджаны 20.1.1936 за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Паводле некаторых звестак загінуў у зняволенні. Рэабілітаваны прэзідыумам Вярхоўнага суда БССР 15.11.1991. Асабовая справа Б. № 14776 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжыжка Мынской губернии; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; Снодык за веру ы церкөө Хрнстоеу пострадаешнх в Мннской. епархии; НАРБ, ІКР.*

БРЫЛІЯНТАЎ (БРНЛЛНАНТОВ) Андрэй Мікалаевіч [1868, с. Гардзееўка Чарнігаўскай губ., цяпер Бранская вобл., Расія — ?]. Беларус. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. У 1900—10я г. настояцель Міхайлаўскай царквы в. Машава Клімавіцкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Касцюковіцкі рн Магілёўскай вобл. У 1920я г. служыў у храме ў роднай вёсцы. Арыштаваны 9.2.1930. Асуджаны калегіяй АДПУ 21.3.1930 за «антысавецкую агітацыю і прапаганду» да 3 гадоў ППК. Высланы ў Сібір. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 16.1.1989. Асабовая справа Б. № 14235 захоўваецца ў

архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная книжка Могилевской губернии; НАРБ, ИКБР.*

БРЭЦКІ (БРЕЦКИЙ) Іаан Пятровіч [1875, в. Маслакі Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Горацкі рн Магілёўскай вобл. — 5.2.1938, Масква, НКВД], абнаўленчы протаіерэй. Беларус. з сялянскай сям'і. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю. 23.3.1906 прызначаны псаломшчыкам Свята-Багародзіцкага храма в. Сіманаўка Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ. (тагачасны паштовы адрас: ст. Расна Чавускага пав.). Рукапаложаны ў іерэя. З 1908 настояцель Георгіеўскай царквы в. Вародзькаў Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Крычаўскі рн Магілёўскай вобл. Ухіліўся ў абнаўленчы раскол. Удзельнічаў у Пленуме абнаўленчага Беларускага Праваслаўнага Свяшчэннага Сінода (25—27 снеж. 1928, Орша). У НГАБ (Ф. 2786, в. 2, с. 3) захаваўся групавы фотаздымак удзельнікаў Пленума. У 1930я г. настояцель царквы в. ВойнаваГара АрэхаваЗуеўскага рна Маскоўскай вобл. Арыштаваны 25.1.1938. Асуджаны тройкай УНКВД Маскоўскай вобл. 2.2.1938 за «антысавецкую агітацыю і прапаганду» да ВМП. Расстраляны на палігоне НКВД «Аб'ект Бутава». Рэабілітаваны ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда СССР 15.7.1989. Асабовая справа Б. захоўваецца ў ДА РФ.

Кр.: *Памятная книжка Могилевской губернии; НГАБ. Ф. 2786, в. 2, с. 3; Бутковский Полшон.*

БУДЗІЛОВІЧ (БУДИЛОВИЧ) Павел Восіпавіч

[1874, в. Пнёва Пінскага пав. Мінскай губ., цяпер Пінскі рн Брэсцкай вобл. — 1933 (?), Мінск, турма НКВД]. Беларус. з сялянскай сям'і. У пачатку 1910х г. служыў псаломшчыкам у СпасаПраабражэнскім храме мяст. Цырын Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Карэліцкі рн Гродзенскай вобл. 31.3.1914 пераведзены ў СвятаТроіцкую царкву в. Дорагава Навагрудскага пав., цяпер Карэліцкі рн. У 1920я г. псаломшчык СвятаІаанаўскай царквы мяст. Пагост Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Салігорскі рн. Меў

дачку Ніну (н. ў 1920) і сыноў Анатоля і Мікалая. Арыштаваны 25.12.1932. Асуджаны 28.3.1933 са святаром Васіліем *Буйчыкавым*, старастам і актыўнымі прыхаджанамі (усяго каля 30 чалавек) калегіяй АДПУ за «агітацыю супраць калгасаў» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Неўзабаве пасля арышту Б. памёрла яго жонка Лізавета. Дзеці змушаны былі хаваць свае паходжанне, жыць пад страхам выкрыцця. Праўнук Б. — бел. гісторык і музыкант Яраш Малішэўскі. Рэабілітаваны 19.9.1956 Мінскім абл. судом. Групавая справа Б. і інш. № 7205с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

З Паўлам Будзіловічам 25.12.1932 арыштаваны і 28.3.1933 асуджаны да ВМП з канфіскацыяй маёмасці яго брат Будзіловіч Якаў Восіпавіч (н. ў 1871). Рэабілітаваны 19.9.1956.

Кр.: *Памятная кннжка Мннской епархіи.*

БУДНІК (БУДНИК) Іаан Канстанцінавіч [1876, в. Шкорнеўка Сенненскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Крупскі рн Мінскай вобл. — 9.12.1937, Омск, турма НКВД], іерэй. Беларус. з сялянскай сям'і. Арыштаваны 24.11.1937 на хут. Жураўлёўка Омскай вобл. Асуджаны тройкай пры НКВД 5.12.1937 за «антысавецкую агітацыю і прапаганду» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны пракуратурай Омскай вобл. 3.5.1989.

Кр.: *Книша памяти жертв полнтических репрессий Омской областн.*

БУДОЛЬ Канстанцін Бмяльянавіч [1879, мяст. Ярэмічы Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Карэліцкі рн Гродзенскай вобл. — ?]. Беларус. з 1907 настаіцель ПараскеваПятніцкай царквы в. Кухоцкая Воля Пінскага пав. Мінскай губ., цяпер Вальнская вобл., Украіна. з 1912 служыў у Благавешчанскай царкве в. Горна (тагачасны паштовы адрас: ст. Даўгінава) Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Лагойскі рн Мінскай вобл. Арыштаваны 1.11.1929. Асуджаны 15.12.1929 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў пазбаўлення волі.

Далейшы лёс невядомы. Верагодна, рэпрэсавана і сям'я Б. Рэабілітаваны 22.4.1992 пракуратурай БССР. Асабовая справа Б. № 32998с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кнжзка Мннскай губерніш; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.*

БУЕЎСКИ (БУЕВСКИЙ) Аляксій Васілевіч [1893, Глуск Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. — 25.2.1938, Мінск, турма НКВД]. З сям'і рабочага. Да арышту дьякан храма св. Марыі Магдаліны на вул. Старажоўскай у Мінску. Арыштаваны 14.10.1937. Асуджаны 3.1.1938 тройкай НКВД за «шпіянаж» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны трыбуналам Ленінградскай ВА 14.10.1957. Асабовая справа Б. № 8404сн захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД.*

БУЙЧЫКАЎ (БУЙЧИКОВ) Васілій [1887, мяст. Тураў Мазырскага пав. Мінскай губ., цяпер горад Жыткавіцкага рна Гомельскай вобл. — ?, Мінск, турма АДПУ], сын Васілія Буйчыкава¹. Беларус. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю (1912). З 1916 другі святар, у 1920я г. настояцель СвятаАанаўскай царквы ў мяст. Пагост Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Салігорскі рн Мінскай вобл. Быў жанаты, меў дзіця. Арыштаваны 25.12.1932. Асуджаны 28.3.1933 з псаломшчыкам Паўлам *Будзіловічам*, старастам і актыўнымі прыхаджанамі царквы (усяго каля 30 чалавек) асобай нарадай пры АДПУ за «агітацыю супраць калгасаў» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Сям'ю Б. выслалі ў Паўночны край. Рэабілітаваны 19.9.1956 прэзідыумам Мінскага абл. суда. Групавая справа Б. і інш. № 7205с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кнжзка Мннскай губерніш; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.*

БУЙЧЫКАЎ (БУЙЧИКОВ) Грыгорый Васілевіч [1886, в. Поблін Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Глускі рн Магілёўскай вобл. — ?]. Беларус. Скончыў духоўную семінарыю. З 1914 настояцель царквы св.

Праведнай Анны в. Замошская Слабада (тагачасны паштовы адрас: ст. Докшыцы) Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Докшыцкі рн Віцебскай вобл. У 1920я г. настояцель Уваскрасенскай царквы ў роднай вёсцы. Арыштаваны 8.8.1928. Абвінавачваўся ў «правядзенні контррэвалюцыйнай прапаганды». Пастановай асобай нарады пры калегіі АДПУ справа Б. (№ 8155сн; захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.) спынена. Рэабілітаваны 26.10.1929. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *Памятная кнжка Мннскай губерніш; Памятная кнжка Мннскай епархіі; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.*

БУКАТА (БУКАТО) **Аляксавр Лук'янавіч** [май 1888, в. Гарбуноўшчына Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Клецкі рн Мінскай вобл. — ?]. Беларус. 3 духоўнага саслоўя. У 1920я г. псаломшчык СпасаПраабражэнскай царквы в. Быстрыца Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Капыльскі рн Мінскай вобл. Быў жанаты, меў сямёра дзяцей. Арыштаваны 6.5.1929. Праходзіў па адной справе з актыўнымі прыхаджанамі Паўлам Квяткоўскім (1900), Ісакам Лідскім (1897), Антонам Ляшчынскім (1878), Баляславам Нічыпаровічам (1889), Вікенціем Смолічам (1869), Адамам Харытановічам (1900), Уладзімірам Шпакоўскім (1905). Асуджаны 20.6.1929 за «шпіянаж» і «контррэвалюцыйную агітацыю» да 3 гадоў ППК. Этапаваны ў Салавецкі канцлагер АДПУ Архангельскай вобл. Вызвалены ў 1932. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 21.2.1992 ваеннай пракуратурай Беларусі. Групавая справа Б. і інш. № 33046с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

БУКО Яўграф Якаўлевіч [1910, в. Маркі Дзісенскага пав. Віленскай губ., цяпер Шаркаўшчынскі рн Віцебскай вобл. — 1939 (?), НКВД], дзядзька Вячаслава Ульянавіча Букі. Скончыў Віленскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя і прызначаны настояцелем Пакроўскай царквы в. Жыжма Лідскага пав., цяпер Іўеўскі рн Гродзенскай вобл. Праз некаторы час пераведзены ў

храм мяст. Іўе Ашмянскага пав., цяпер райцэнтр Гродзенскай вобл. У верас. 1939 пасля прыходу у Іўе Чырвонай арміі Б. выйшаў з дому і не вярнуўся. Жонка святара Яўгенія Іванаўна (з Яцкевічаў; у другой палове 1940х г. выехала ў Польшчу) упэўнена, што муж быў схоплены супрацоўнікамі НКВД і, верагодна, забіты, бо неўзабаве на Іўеўскіх могілках прыхаджане знайшлі яго капялюш.

Кр.: 3 асабістага архіва В.У.Буко.

БУЛГАК Ігар Пятровіч [1916 (?), в. Тулкава Мінскай губ. — ?], псаломшчык. У 1942—44 у складзе «Пскоўскай духоўнай місіі» на акупаванай тэрыторыі Ленінградскай вобл. Арыштаваны 3.9.1950. Асуджаны 3.11.1950 да 10 гадоў ППК. Этапаваны ў адзін з канцлагаў Комі АССР. Вызвалены 3.8.1956. Жыў у Даўтаўпілсе. Далейшы лёс невядомы.

Літ.: *Санкт-Пецярбургскай епархіі Сынодак.*

БУЛЫЧОЎ (БУЛЫЧЕВ) Канстанцін Акімавіч. Гл.: КАНСТАНЦІШ (БУЛЫЧОЎ).

БУРАК Мікалай [каля 1870 — ?]. Беларус. У ліку лепшых скончыў Мінскую духоўную семінарыю. Служыў псаломшчыкам СвятаКрыжаўдзвіжанскай царквы в. Коўбча Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Клічаўскі рн Магілёўскай вобл. 10.1.1894 рукапаложаны ў іерэя і 13.2.1894 прызначаны настояцелем СвятаМікалаеўскага храма в. Малыя Дольцы Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Ушацкі рн Віцебскай вобл. У 1898 пераведзены ў Пакроўскую царкву в. Зазер'е (тагачасны паштовы адрас: ст. Пярэжыр) Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Пухавіцкі рн Мінскай вобл. Узнагароджаны набедранікам (да 1900). Рэпрэсаваны, верагодна, у 1920я г.

9.7.1928 у в. Зазер'е з актыўнымі прыхаджанамі Пакроўскай царквы Васілём Іванавічам Прастаком (н. ў 1876), Аляксандрам Васілевічам Прохарчыкам (1890), Паўлам Емяльянавічам Сачыкам (1908) арыштаваны Бурак

Андрэй Мікалаевіч (н. ў 1900; атрымаў сярэднюю адукацыю), сын Мікалая Бурака. 7.9.1928 асобай нарадай АДПУ асуджаны за «антысавецкую агітацыю» да 6 месяцаў ППК. Зноў арыштаваны 26.2.1930. Прыгавораны 18.3.1930 за тое ж «злачынства» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Па першай справе (№ 32324с; захоўваецца з фотаздымкам у архіве КДБ Беларусі) рэабілітаваны 2.4.1992 пракуратурай Беларусі, па другой (№ 22637с; захоўваецца тамсама) 28.4.1989 пракуратурай БССР.

Кр.: *Памятная кнжка Мннскай губерніш; Памятная кнжка Мннскай епархіі.*

БУРАНКОЎ (БУРЕНКОВ) **Іаан**. Беларус. 3 духоўнага саслоўя. З 1913—14 служыў ва Увазнясенскай царкве в. Суслаўка Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чавускі рн Магілёўскай вобл. У 1920я г. настояцель РастваБагародзіцкага храма в. Васільеўка (Васілева) Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Добрушскі рн Гомельскай вобл. Рэпрэсаваны ў 1929. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *Памятная кнжка Могылевскай губерніш; Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл., ф. 896, в. 1, с. 43, л. 38.*

БУРДЗІЦКІ (БУРДИЦКИЙ) **Пётр Дзянісавіч**

[1890, в. Царковішча Магілёўскага пав., цяпер Бялыніцкі рн Магілёўскай вобл. — ?]. Беларус. 3 духоўнага саслоўя. У 1920я г. настояцель СвятаТроіцкага храма ў роднай вёсцы. Быў жанаты, гадаваў чацвёрта дзяцей. Арыштаваны 6.2.1930 з царкоўным актывістам Цітам Старадоўнікавым. Асуджаны 9.3.1930 за «контррэвалюцыйную агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 16.1.1989 пастановай прэзідыума Вярхоўнага суда СССР. Груповае справа Б. і інш. № 11712 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл. Кр.: *БНДЦЭД.*

БУРМІН (БУРМИН) **Георгій Фролавіч** [1870, в. Вавілі (?), Магілёўскай губ. — 29.9.1937, Магілёў, турма НКВД].

Беларус. З сялянскай сям'і. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. У 1910я г. настояцель Мікалаеўскай царквы в. Асмолавічы Клімавіцкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Клімавіцкі рн Магілёўскай вобл. У 1930я г., верагодна, служыў у СвятаТроіцкай царкве в. Галавічы Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Горацкі рн Магілёўскай вобл. Быў жанаты, меў трое дзяцей. Арыштаваны 29.5.1937. Асуджаны 15.9.1937 з дыяканам Арцэміем Давыдавым і актыўнымі прыхаджанамі (усяго каля 10 чалавек) тройкай НКВД за «ўдзел у контррэвалюцыйнай арганізацыі» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 15.4.1961 прэзідыумам Магілёўскага абл. суда. Групавая справа Б. і інш. № 7357сн захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.
Кр.: *Памятная кнжка Могылевской губернии; БНДЦЭД.*

—

БУТВІЛОВІЧ (БУТВНЛОВИЧ) Цімафей Паўлавіч

[1864, Гродзенскай губ. — ?], дыякан. Арыштаваны 9.4.1932. Далейшы лёс невядомы.
Кр.: *За Храста пострадавшие.*

БУТКЕВИЧ (БУТКЕВИЧ) Павел Андрэвіч [1876 ці 1879, Друя Віленскай губ., цяпер Браслаўскі рн Віцебскай вобл. — 28.12.1937, Цвер, турма НКВД], святар. Скончыў духоўную семінарыю. Арыштаваны 19.5.1933 у в. Новая Аляксандраўка Крывашэінскага рна Томскай вобл. Асуджаны 2.7.1933 за «контррэвалюцыю і сабатаж» да 2 гадоў ссылкі. Пасля вызвалення служыў у Казанскай царкве ў Ржэве Калінінскай вобл. Зноў арыштаваны 16.12.1937. Асуджаны тройкай НКВД 26.12.1937 за «антысавецкую дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Па першай справе рэабілітаваны 13.1.1993, па другой 15.6.1989.

Кр.: *Боль людская; За Хрнста пострадавшие.*

БУТОМА Пётр Васілевіч. Верагодна, сын Васілія Бутомы. У 1920я г. настояцель Мікалаеўскай царквы в. АгародняКузьмініцкая Гомельскага пав. Магілёўскай губ.,

цяпер Добрушскі рн Гомельскай вобл. Рэпрэсаваны ў 1929. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *Памятная кнжка Могылевской губерши*; Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл., ф. 896, в. 1, с. 43, л. 61, 69, с. 90, л. 2—3; *Памяць. Гісторыкадакументальная хроніка Гомеля. У 2 кн. Кн. 1я. Мн., 1998.*

БУТОМА Уладзімір Пятровіч [1879, в. Верамейкі Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чэрыкаўскі рн Магілёўскай вобл. — 1.11.1937, Гомель, турма НКВД], праціерэй. Скончыў духоўную семінарыю. З 1910 настаяцель Мікалаеўскай чыгуначнай царквы ў Гомелі Магілёўскай губ. У 1920я г., верагодна, служыў у СпасаПраабражэнскай царкве ў Гомелі. Арыштаваны 11.5.1927 (?). Асуджаны калегіяй АДПУ 16.9.1927 да 3 гадоў высылкі ў Сібір. Паўторна арыштаваны 20.8.1937. Тройкай НКВД 30.10.1937 прыгавораны да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 11.7.1988.

Кр.: *Пампная кнжка Могшівскай губерши*; *Памяць. Гісторыкадакументальная хроніка Гомеля. У 2 кн. Кн. 1я. Мн., 1998.*

БУТРАМЕЕВА (БУТРОМЕЕВА) Ксенія Аляксандраўна
Гл.: КЛЕАПАТРА (БУТРАМЕЕВА).

БУШКЕВІЧ (БУШКЕВИЧ) Віктар [1911 або 1912, в. Мікулічы (паводле інш. звестак — Божына) Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Бярэзінскі рн Мінскай вобл. — ?], сын Міхаіла *Бушкевіча*. У пачатку 1930х г. дзякан ПетраПаўлаўскай царквы в. Навасёлкі Веткаўскага рна Гомельскай вобл. Быў жанаты на Кавалёвай Варвары Іванаўне. Арыштаваны 14.10.1932 ці 14.11.1932. Асуджаны 14.1.1933 калегіяй АДПУ за «антысавецкую контррэвалюцыйную агітацыю» да 3 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракуратурай БССР (па справах № 26043с і № 34662с; захоўваюцца ў архіве КДБ Беларусі.) 20.7.1989 і 18.9.1992. Кр.: *НАРБ, ІКБР; ВНДЦЭД.*

БУШКЕВІЧ (БУШКЕВИЧ) Міхаіл [1884 — 1938, ГУЛАГ], святар Беларускай аўтаномнай праваслаўнай царквы (абнаўленчай), бацька Віктара *Бушкевіча*. У пачатку 1930х г. настояцель Ільінскай царквы в. Божына былога Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Бярэзінскі рн Мінскай вобл. Арыштаваны 16.11.1933. Асуджаны за «ўдзел у паўстанцкай арганізацыі» да 8 гадоў ППК. Загінуў у зняволенні.

Кр.: *Сннодак за веру ы царковь Хрыстову пострадавшнх в Мннскай епархын.*

БЫКАЎ (БЫКОВ) Антон Сцяпанавіч [1870, в. Подрава Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Барысаўскі рн Мінскай вобл. — 10.3.1938, Барысаў, турма НКВД]. Беларус. З сялянскай сям'і. Член царкоўнага савета храма св. Андрэя Юродзівага ў Барысаве. Падчас арышту пісар арцелі «Чырвоны харчавік». Арыштаваны 5.2.1938 у Барысаве па адрасе: вул. Калгасная, д. 16. Асуджаны 14.2.1938 тройкай НКВД як «член контррэвалюцыйнай групы царкоўнікаў» і за «антысавецкую агітацыю» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 1.6.1957 прэзідыумам Мінскага абл. суда. Групавая справа Б. і інш. № 10397с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *БНДЦЭД; Снноднк за веру н царковь Хрнстову пострадавшнх в Мннскай епархіш.*

БЫЛІНСКІ (БЫЛИНСКИЙ) Арсеній [да 1880, в. Буйнавічы Мазырскага пав. Мінскай губ., цяпер Лельчыцкі рн Гомельскай вобл. — 1931], прагаіерэй, сын Пятра Былінскага. У 1920я г. настояцель царквы ў роднай вёсцы. Арыштаваны ў 1930. Загінуў у зняволенні.

Кр.: *Памятная кнжжка Мынскай епархш; За Хрнста пострадавшне.*

БЯГЛЯК (БЕГЛЯК) Васіль Калінікавіч [1900 — 11.3.1938, Мазыр, НКВД], стараста РастваБагародзіцкай царквы в. Мялешкавічы Мазырскага пав. Мінскай губ., цяпер Мазырскі рн Гомельскай вобл. Арыштаваны,

асуджаны да ВМП і расстраляны.

Кр.: Памяць: Гісторыкадакументальная хроніка Мазыра і Мазырскага раёна. Мн., 1997.

БЯЛЕЦКІ (БЕЛЕЦКИЙ) Антоній Іванавіч [1869, в. Краснае Магілёўскай губ., цяпер Магілёўская вобл. — ?]. Беларус. З сялянскай сям'і. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю. У 1920я г. настояцель Мікалаеўскай царквы в. Бракава Магілёўскага пав., р;япер Магілёўскі рн. Арыштаваны 17.1.1931. Асуджаны 26.2.1931 калегіяй АДПУ за «контррэвалюцыйную агітацыю» да 3 гадоў высылкі ў Сібір. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 16.1.1989 указам прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР. Асабовая справа Б. № 10742 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД; НАРБ, ІКБР.*

БЯЛЕЦКІ (БЕЛЕЦКИЙ) Кірыл Аляксандравіч [1876, в. Замосце (2ато8с), цяпер горад у Польшчы — ?], свяшчэннаслужыцель. Рускі. Скончыў духоўную семінарыю, служыў у Магілёўскай епархіі (?). Арыштаваны 19.11.1937 у Быхаве Магілёўскай вобл. Асуджаны тройкай НКВД 29.11.1937 за «распаўсюджванне правакацыйных чутак» да 10 гадоў ІШК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракуратурай Магілёўскай вобл. 28.11.1989. Асабовая справа Б. № 13011 з фотаздымкам захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл. Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

БЯЛЕЦКІ (БЕЛЕЦКИЙ) Кірыл Еўдакімавіч [1884, в. Лазукі Лепельскага пав. Віцебскай губ., цяпер Чашніцкі рн Віцебскай вобл. — ?]. Беларус. У 1920я г. настояцель Міхайлаўскай царквы в. Казяны Гарадоцкага пав. Віцебскай губ., цяпер Шумілінскі рн Віцебскай вобл. Быў жанаты, меў пяцёра дзяцей. Арыштаваны 26.5.1932. Праходзіў па адной справе з актывнымі прыхаджанамі Іванам Казаковым (н. ў 1888), яго сястрой Анастасіяй Казаковай (1879), Марыяй Пурвінай (1887), Рыгорам Салаўевым (1880). Асуджаны 21.8.1932 асобай нарадай пры

АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў высылкі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 30.11.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Групавая справа Б. і інш. № 20810п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: БНДЦЭД.

БЯЛОВА (БЕЛОВА) Яўгенія Фёдараўна [1909, Магілёў — ?], служачая. Беларуска. Дачка Фёдара *Бялова*. Атрымала сярэднюю спецыяльную адукацыю. У 1920я г. сакратар епіскапа Магілёва. Арыштавана 5.3.1933 у Магілёве па адрасе: вул. Энгельса, д. 6. Асуджана калегіяй АДПУ 9.6.1933 за «антысавецкую агітацыю» і як «удзельніца контррэвалюцыйнай царкоўнапаўстанцкай арганізацыі» да 3 гадоў высылкі ў Казахстан. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана пракуратурай БССР 18.7.1989. Групавая справа Б. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

БЯЛОЎ (БЕЛОВ) Фёдар Міхайлавіч [1887, Магілёў — ?], дьякан. З мяшчанскай сям'і. Бацька Яўгеніі *Бяловай*. У пачатку 1900х г. — паслушнік Бялыніцкага РастваБагародзіцкага манастыра. 5.7.1906 прызначаны псаломшчыкам, у 1910я (?) г. — дьяканам Магілёўскага Іосіфаўскага кафедральнага сабора. Акрамя Яўгеніі меў дачку Ніну (н. ў 1921) і сына Ціхана (1925). Арыштаваны 21.3.1933 у Магілёве па адрасе: вул. Энгельса, д. 6. Асуджаны калегіяй АДПУ 9.6.1933 як «член контррэвалюцыйнай царкоўнапаўстанцкай арганізацыі» да 5 гадоў гадоў ППК. Этапаваны ў Далёкаўсходні канцлагер АДПУ Хабараўскага краю. Вызвалены 3.8.1937. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 18.7.1989 пракуратурай БССР. Групавая справа Б. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

БЯЛЫНІЦКІ-БІРУЛЯ (БЯЛЫНИЦКИЙ-БИРУЛЯ) Барыс Андрэевіч [1874 ці 1875 — 18.9.1918, Віцебск, турма ЧК],

службовец, рэлігійны дзеяч. Атрымаў вышэйшую адукацыю. Да 1917 павятовы член Віцебскага акруговага суда, удзельнік Памеснага Сабора РПЦ ад Полацкай епархіі. 5.7.1918 арыштаваны органамі ЧК у Віцебску. Зняволены ў Віцебскай турме. Епіскап Дзвінскі Панцеляіман (Ражноўскі) звярнуўся да Патрыярха Ціхана (Бялавіна) з просьбай аказаць садзейнічанне ў вызваленні членаў Сабора.

18.9.1918 Віцебскай губернскай ЧК асуджаны да ВМП без прад'яўлення абвінавачання. Расстраляны. На 169м паседжанні Сабора было аб'яўлена, што «Бялініцкі Біруля Б.А. і Палонскі Г.І. узяты заложнікамі і расстраляны ў адказ на забойства Урыцкага і раненне Леніна».

Кр.: *Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.*

БЯЛЬКОЎ (БЕЛЬКОВ) **Васілій Сямёнавіч** [1909, в. Крыўск Гомельскага пав., цяпер БудаКашалёўскі рн Гомельскай вобл. — 23.1.1941, ГУЛАГ], памочнік старасты Мікалаеўскай царквы в. Крыўск. Арыштаваны 4.11.1939 у Гомелі. Асуджаны 29.1.1940 да 10 гадоў ППК. Загінуў у зняволенні. Рэабілітаваны 29.1.1991.

Кр.: Памяць. Гісторыкадакументальная хроніка Гомеля. У 2х кн. Кн. 1я. Мн., 1998.

БЯЛЯЕЎ (БЕЛЯЕВ) **Пётр** [1874, в. Росіца Дрысенскага пав. Віцебскай губ., цяпер Верхнядзвінскі рн Віцебскай вобл. — ?], сын Пятра Іванавіча Бяляева¹ і, верагодна, брат Аляксія Пятровіча Бяляева². Беларус. Скончыў духоўную семінарыю, рукалаложаны ў іерэя. Служыў у СвятаТроіцкай царкве в. Гольшава Люцынскага пав. Віцебскай губ., цяпер Латвія. З 1910 другі святар Мікалаеўскага сабора ў Дрысе Віцебскай губ., цяпер Верхнядзвінск, райцэнтр Віцебскай вобл. З 1912 настояцель Полацкага Мікалаеўскага сабора, благачынны цэркваў 1й акругі Полацкага пав. Віцебскай губ., павятовы назіральнік царкоўнапрыходскіх школ. У 1920я г. служыў у Пакроўдкім саборы ў Віцебску. Меў чацвёрта дзяцей. Арыштаваны 8.12.1931. Асуджаны 14.7.1932 з 15 святарамі, царкоўнымі служыцелямі і інш. асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3

гадоў пазбаўлення правоў. Вызвалены зпад аховы (дата не ўказана). Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 12.9.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа Б. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжыжка Вытебской губертии; НАРБ, ІКБР.*

БЯРОЗКІН (БЕРЕЗКИН) Васілій Мікалаевіч [1884, с. Пятніца, цяпер Істрынскі рн Маскоўскай вобл. — ?], манах. З сялянскай сям'і. Скончыў Палтаўскую настаўніцкую семінарыю. У 1905—14 знаходзіўся ў Нілавай пустыні Цвярской губ. З 1914 працаваў санітарам у ваеннапалявым шпіталі ў Вільні, з 1917 — у ваеннапалявым шпіталі ў Віцебску, затым у Цвяры. Пасля 1920 жыў у НоваІерусалімскім манастыры Маскоўскай вобл. У 1931 арыштаваны Істрынскім раённым аддзелам ДПУ. Абвінавачваўся ў захоўванні золата. Праз 20 дзён вызвалены за недаказанасцю злачынства. Да 1937 жыў у Істры Маскоўскай вобл. Працаваў статыстыкамкасірам саўгаса «Істрынская ферма» Масагароднінтрэста. Арыштаваны 27.11.1937. Зняволены ў Таганскай турме. 3.12.1937 асуджаны тройкай пры УНКВД па Маскоўскай вобл. за «антысавецкую агітацыю, варожыя адносіны да Савецкай улады, роспуск правакацыйных чутак аб хуткай вайне і гібелі Савецкай улады» да 10 гадоў ППК. Вінаватым сябе не прызнаў. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны ў 1991. Кр.: *Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.*

БЯРОЗКІН (БЕРЕЗКИН) Павел [1884, Віцебская губ. — 21.1.1938, Смаленск, НКВД], святар, верагодна, сын Іакава Бязрозкіна¹. З 1911—12 настояцель Пакроўскай царквы в. Спастьер Невельскага пав. Віцебскай губ., цяпер Пскоўская вобл., Расія. Арыштаваны 14.12.1937 у Веліжы. Асуджаны 5.1.1938 тройкай УНКВД Смаленскай вобл. за «антысавецкую дзейнасць» да ВМП. Расстраляны.

Кр.: *Памятная кнжыжка Вытебской губертии; Смоленский мартыролог.*

ВАВЕР (ВАВЁР) Пётр Яўграфавіч [1875, в. Загор'е

Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Барысаўскі рн Мінскай вобл. — ?]. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя (1899). Служыў у Пакроўскім храме в. Дольск (тагачасны паштовы адрас: ст. Любяшоў) Пінскага пав. Мінскай губ., цяпер Валынская вобл., Украіна. 3 1905 настояцель СпасаПраабражэнскай царквы в. Карсакавічы Барысаўскага пав., цяпер Барысаўскі рн. 3 1910 — у Крыжаўздзіжанскай царкве в. Мсціж Барысаўскага пав., цяпер Барысаўскі рн, з 1915 памочнік благачыннага, член будаўнічага камгвэта. У пачатку 1930х г. рахункавод калгаса «Загор'е». Арышгаваны 31.12.1932. Асуджаны 9.7.1933 калеійай АДПУ за «контррэвалюцыйную дзейнасць» і як «член антысавецкай шпіёнскай шкодніцкай арганізацыі ў сістэме жывёлагадоўлі» да 3 гадоў пазбаўлення волі ўмоўна. Вызвалены 31.7.1933. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 21.8.1956 трыбуналам БВА. Групавая справа В. і інш. (усяго каля 100 чалавек) № 10333с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

19.9.1937 у Віцебску арыштавана студэнтка 3га курса Віцебскага медыцынскага інстытута Вавер (Вавёр) Лідзія Пятроўна (н. ў 1911 у в. Мсціж Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Барысаўскі рн), дачка Пятра Вавера. 25.9.1937 тройкай НКВД асуджана за «антысавецкую агітацыю» да 10 гадоў ППК. Вызвалена і рэабілітавана 15.3.1940 (?). Далейшы лёс невядомы. Асабовая справа В. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжычка Мннскай губерніш; Памятная кнжычка Мынскай епархіі; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.*

ВАЗНЯСЕНСКАЯ-ЛЕБЕДЗЕВА (ВОЗНЕСЕНСКАЯ-ЛЕБЕДЕВА) Валерыя Дзмітрыеўна [1899, Віцебск — ?], педагог. 3 сям'і вайскоўца і артысткі. Працавала настаўніцай. Пасля сканчэння завочных «курсаў савецкага будаўніцтва» — рэдакцыйнавыдавецкі работнік. Актывная прыхаджанка аднаго з маскоўскіх храмаў. Арыштавана 14.4.1932. Праходзіла па групавой справе «М.Звяздзінскага¹ і інш.ж Асуджана калегіяй АДПУ як «член

царкоўнаманархісцкай контррэвалюцыйнай арганізацыі «ППЦ» да 3 гадоў высылкі ў Зах. Сібір. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: Кннга расстрелянных. Мартролог погнбшнх от рук НКВД в годы большого террора (Тюменская область). Тюмень, 1999. Т. 1; *Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі*.

ВАЙНІЛОВІЧ (ВОЙНИЛОВИЧ) Савелій Сцяпанавіч

[1861, мяст. Асвея Дрысенскага пав. Віцебскай губ., цяпер Верхнядзвінскі рн Віцебскай вобл. — ?]. Беларус. 3 сям'і слянянскай сям'і. Член прыходскага савета СпасаПраабражэнскага храма ў мяст. Асвея. Быў жанаты, меў трое дзяцей. Арыштаваны 22.11.1932. Абвінавачваўся ў «групавой антысавецкай дзейнасці». 8.1.1933 АДПУ БССР справа В. (захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.) спынена. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *НАРБ, ІКБР*.

ВАЙТКЕВІЧ (ВОЙТКЕВИЧ) Васілій Аляксандравіч

[1875, с. КрутаСергіеўскае (?) Вяземскага пав. Смаленскай губ., цяпер Вяземскі рн Смаленскай вобл. — ?]. Беларус. 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў Віцебскую духоўную семінарыю, рукапаложаны "ў іерэя. Служыў у Мікалаеўскай царкве в. Цяпіна Лепельскага пав. Віцебскай губ., цяпер Чашніцкі рн Віцебскай вобл. У 1920я г. настаіцель СпасаПраабражэнскай храма ў мяст. Бачэйкава Лепельскага пав. Віцебскай губ., цяпер вёска Бешанковіцкага рна Віцебскай вобл. Арыштаваны 15.4.1931. Асуджаны 27.8.1931 з інш. свяшчэннаслужыцелямі ПолацкаВіцебскай епархіі калегіяй АДТТУ як «член контррэвалюцыйнай кулацкай арганізацыі» і за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 19.10.1988 прэзідыумам Віцебскага абл. суда. Групавая справа В. і інш. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

15.4.1931 у в. Дварэц Чашніцкага рна Віцебскай вобл. арыштавана Вайткевіч (Стукаліч) Ганна Міхайлаўна (н. ў 1879 у в. Гарадзішча, цяпер Віцебская вобл., у сям'і

святара, атрымала сярэдняю адукацыю), жонка Васілія *Вайлгевіча*. 27.8.1931 асуджана з мужам за тое ж «злачынства» да 3 гадоў высылкі. Далейшы яе лёс таксама невядомы. Рэабілітавана ў адзін дзень з мужам.

Кр.: *Памятная кнжкка Вишневской губернии; Дзяржаўны архіў Віцебскай вобл.*, ф. 1070, в. 1, с. 32, л. 98—119.

ВАЛАДУЦКІ (ВОЛОДУЦКИЙ) Іван Іванавіч

[1869, в. Дабея Полацкага пав. Віцебскай губ., цяпер Шумілінскі рн Віцебскай вобл. — ?]. Беларус. Верагодна, брат Міхаіла Іванавіча Валадуцкага¹ і Георгія Іванавіча Валадуцкага². Да арышту псаломшчык СвятаДухавай царквы ў роднай вёсцы. Арыштаваны 29.12.1929. Праходзіў па адной справе са святаром Мікалаем *Мацкевічам*. Асуджаны 13.4.1930 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 6 месяцаў пазбаўлення волі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 27.11.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Групавая справа В. і інш. № 21052п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжкка Вишневской губернии; БНДЦЭД.*

ВАЛАСЕВІЧ (ВОЛОСЕВИЧ) Міхаіл [1883, в. Гаруцішкі Мінскага пав., цяпер Дзяржынскі рн Мінскай вобл. — 29.9.1948, Верхатур'е, Цюменскай вобл., Расія], педагог. Беларус. Сын Іаана Валасевіча¹. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю, Маскоўскую духоўную акадэмію (1908). У 1910я г. памочнік назіральніка Слуцкага мужчынскага духоўнага вучылішча. У 1930я г. старшы выкладчык БДУ. Падчас 2й сусветнай вайны выкладчык пастырскіх курсаў, якія арганізаваў архіепіскап Філафей². Арыштаваны 17.12.1944 у Мінску. Асуджаны 25.7.1946 асобай нарадай МДБ за «супрацоўніцтва з нямецкімі акупацыйнымі ўладамі» да 5 гадоў высылкі ў Цюменскую вобл. Загінуў у зняволенні. Рэабілітаваны 15.4.1993 пракуратурай Беларусі. Асабовая справа В. № 35132с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кнжкка Мннской епархии; НАРБ, ІКБР;*

Сыноднк за веру н церковь Хрыстоеу пострадавших в Мынской епархии.

БАЛАТАЎСКИ (ВОЛОТАВСКИЙ) Васілій Гаўрылавіч. Святар. Беларус. Скончыў духоўнае вучылішча. У пачатку 1900х г. дьяканпсаломшчык Мікалаеўскага храма мяст. Карма Рагачоўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Гомельскай вобл. Вытрымаў экзамен і рукапаложаны ў іерэя. 8.9.1906 прызначаны настояцелем Пакроўскай царквы в. Відзенічы Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Талачынскі рн Віцебскай вобл. З 1909 — у РастваБагародзіцкім храме в. Грамыкі (Новыя Грамыкі) Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Веткаўскі рн Гомельскай вобл. Рэпрэсаваны ў верас. 1935. Маёмасць канфіскавана. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *Памятная кнжжка Могилевской губернии; Да Гомельскай вобл., ф. 466, воп. 1, сп. 723, л. 121, 172.*

БАЛАЧКОВІЧ (ВОЛОЧКОВИЧ) Антоній [1874, в. Хатынічы Пінскага пав. Мінскай губ., цяпер Ганцавіцкі рн Брэсцкай вобл. — ?]. Беларус. Сын Пятра Валачковіча¹ (н. каля 1830), унук Пятра Валачковіча² (н. каля 1810). Скончыў Мінскую духоўную семінарыю (1894). Рукапаложаны ў іерэя (1895). Служыў у Пакроўскай царкве в. Кабылянка Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер в. Знаменка Асіповіцкага рна Магілёўскай вобл. З 1914 настояцель КасмаДаміянаўскай царквы в. Цытва Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Пухавіцкі рн Мінскай вобл. Быў жанаты, меў пяцёра дзяцей. Арыштаваны 22.2.1930. Асуджаны 5.3.1930 з шэрагам інш. святароў Мінскай епархіі асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК (заменена высылкай у Новасібірск). Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 25.8.1989 пракуратурай БССР. Групавая справа В. і інш. № 26857с з фотаздымкамі захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Отшсанне церквей н прнходов Мінскай епархии; Статнстнческне сведення о церквах н прнчтах Мннскай*

епархіі; Памятная Кнжжа Мннскай губерці; Памятная кнжжа Мннскай епархіі; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.

ВАЛЕРЫЯ (ЖУКАВА) [Ганна Іванаўна; 1872 ці 1874, с. Аляксандраўская Слабада Ковенскага пав. — ?], манахіня. З сялянскай сям'і. У 1900—23 насельніца Іаанаўскага манастыра ў СанктПецярбургу. Пасля закрыцця манастыра жыла ў манашаскім таварыстве. Прыбірала ў будынку таварыства, адпраўляла пасылкі высланым манахіням. Арыштавана 20.1.1935 па справе «іаанітаў». Асуджана 31.7.1935 да 3 гадоў зсылкі ў Казахстан.

Літ.: *СанктПецербургскай епархіі Снноднк.*

ВАЛЕРЫЯН НАВІЦКІ [чэрв. 1897, в. Грабава (Грабаў) Мазьфскага пав. Мінскай губ., цяпер Петрыкаўскі рн Гомельскай вобл. — пасля 23.2.1930, Слуцк, АДПУ], святшчэннамучанік. Сын Васілія Навіцкага, брат епіскапа *Веніяміна* (Навіцкага). Пасля сканчэння Слуцкага (?) духоўнага вучылішча паступіў у Мінскую духоўную семінарыю, у якой вучыўся да яе закрыцця (1918). З 1921 — студэнт юрыдычнага фта БДУ. У 1923 пасля смерці бацькі вырашыў стаць святаром. У тым жа годзе рукапаложаны ў іерэя і прызначаны настаяцелем царквы в. Цялядавічы, дзе служыў яго бацька. Пасля арганізацыі ў акрузе антырэлігійных гурткоў заявіў, што не будзе адпяваць сялянаў, якія ходзяць на спектаклі, што зневажаюць пачуцці вернікаў. Здолеў адстаяць царкву, якую калгас намерваўся забраць пад сховішча збожжа. Жыхары Цялядавічаў прыгадваюць, што Н. вярнуў да веры многіх людзей. Гэтага савецкая ўлада яму не даравала. Арыштаваны 11 (па інш. звестках 14) студз. 1930 Цімкавіцкім пагранатрадам АДПУ. Зняволены ў Слуцкай турме. Падчас вобьску ў Н. знойдзена перапіска са сваякамі, якія жылі ў Зах. Беларусі. Гэта стала дадатковым пунктам абвінавачання. У турме следчыя прапаноўвалі святару ўзамен на жыццё адмовіцца ад сану і апублікаваць пра тое нататку ў мясцовай газеце, але ён адмовіўся. 23.2.1930 паводле пастановы калегіі АДПУ асуджаны са

святарамі Пятром *Грудзінскім*, Аляксандрам *Радакоўскім* і інш. за «антысавецкую агітацыю» да ВМП. Расстраляны. Жонка Н. засталася адна з чатырма дзецьмі. Рэабілітаваны прэзідыумам Мінскага абл. суда 25.5.1957. Асабовая справа Н. № 10303с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі. У 1999 Сінодам Беларускай праваслаўнай царквы далучаны да ліку святых новапакутнікаў.

13.12.1921 арыштаваны Навіцкая Людміла Мікалаеўна (н. ў 1876 у в. Цялядавічы), маці В.Навіцкага і яе дачка, сястра В.Навіцкага, вучаніца няпоўнай СІП в. Цялядавічы Навіцкая Анастасія Васілеўна (н. ў 1905). Яны абвінавачваліся ў «шпіянажы на карысць Польшчы». 5.2.1922 А.Навіцкая пастановай калегіі АДПУ была асуджана да 3 гадоў пазбаўлення волі, а справа А.Навіцкай (№ 34958с; захоўваецца з фотаздымкам у архіве КДБ Беларусі) «перададзена на камісію па разглядзе спраў непаўналетніх злачынцаў». Неўзабаве пасля прысуду памёр муж А.Навіцкай настояцель царквы в. Цялядавічы айцец Васілій. Далейшы лёс А. і А. Навіцкіх невядомы. Рэабілітаваны 18.11.1992 пракуратурай Беларусі.

Кр.: *Памятная кнжжка Мннскай епархіі; Памятная кнжжка Мннскай губерніі; Касяк І. 3 гісторыі праваслаўнай Царквы беларускага народу. НьюЁрк, 1956; Жнітя н Жнзнеопнсанія новопраславлєнных святых н Подвжннквог Благочєстїя, вт> Русской Православной Церквн просїявшнх (отъ царствованїя царямучєннка Ннколая II Александровїча і до нашнх дней). СПб., 2001. Т. 2 (августъдекабрь); Жытыя сеяїценномученнков Мннскай епархіі.*

ВАЛІЙСКІ (ВАЛИЙСКИЙ) Іаан Васілевіч [1868, Магілёў (?)] — 29.9.1937, Орша або Віцебск, турма НКВД]. Беларус. 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. Служыў у Пакроўскім храме в. Лешня Аршанскага пав. Магілёўскан губ. (тагачасны паштовы адрас: ст. Рудня). 25.8.1906 пераведзены ў Мікалаеўскую царкву в. Старая Рудня Рагачоўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Жлобінскі рн

Гомельскай вобл. З 1909 настояцель Мікалаеўскага храма в. Рагінь Рагачоўскага пав., цяпер БудаКашалёўскі рн Гомельскай вобл. З 1915 — у РастваБагародзіцкай царкве в. Рэкта Быхаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Рагачоўскі рн Гомельскай вобл. У 1930я г. настояцель СпасаПраабражэнскага храма ў мяст. Смаляны Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Аршанскі рн Віцебскай вобл. Быў жанаты, меў трое дзяцей. Арыштаваны 6.8.1937. Асуджаны 15.9.1937 з шэрагам святароў ПолацкаВіцебскай епархіі тройкай НКВД як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 4.11.1957 судовай калегіяй па крымінальных справах Вярхоўнага суда БССР. Груповае справа В. і інш. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: *Памятная кнэжка Могылевскай губерніш; БНДЦЭД.*

ВАЛІКОЎСКИ (ВАЛИКОВСКИЙ) Фёдар Ільіч [1876, в. Цяляцін (Teiaup) Тамашоўскага пав. Люблінскай губ., цяпер Польшча — пачатак 1950х г.], протаіерэй. Беларус. З сям'і псаломшчыка. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. З 1912 настояцель сабора ў Лодзі (Польшча). З 1935 служыў у Гродзенскім Пакроўскім кафедральным саборы, актыўны член «Таварыства праваслаўных палякаў», член праўлення Праваслаўнага навуковавыдавецкага інстытута. Арыштаваны 19.12.1944 у сваёй кватэры ў архіерэйскім доме. Абвінавачваўся ў «правядзенні антысавецкай і пасобніцкай дзейнасці».

22.3.1947 асобай нарадай МДБ асуджаны да 5 гадоў ППК. Этапаваны ў Краснаярскі край (с. Ярцава). Пасля вызвалення выкладаў у Жыровіцкай духоўнай семінарыі. Рэабілітаваны 16.9.1992 пракуратурай Гродзенскай вобл. Асавоее справа В. № п15359 захоўваецца ў архіве УКДБ Гродзенскай вобл.

Літ.: *НАРБ, ІКБР; Черепница ВЛ.* Очеркн нсторнн Православной Церквн на Гродненгцнне (с древейейшнх времен до нашнх дней). Ч. 1. Гродно, 2005. С. 256; *Яго ж.* Очеркн нсторнн Православной Церквн на Гродненіцнне (с древнейшнх времен до нашнх дней). Ч. 2. Гродно, 2005. С.

ВАЛОДЧАНКА (ВОЛОДЧЕНКО) Марыя Якаўлеўна [1884, в. Чорнае Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Рагачоўскі рн Гомельскай вобл. — ?], манахіня. Беларуска. З сялянскай сям'і. Арыштавана 4.4.1932 у Оршы Віцебскай вобл. Асуджана 9.8.1932 з інш. манахінямі, манахамі, царкоўнаслужыцелямі, актыўнымі прыхаджанамі (усяго каля 30 чалавек) асобай нарадай пры АДПУ за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да 3 гадоў высылкі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана 9.2.1959 ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда БССР. Групавая справа В. і інш. № 6739п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: *НАРБ, ІКБР*.

ВАЛУСЬКА (ВОЛУСЬКО) Шкіфар Пятровіч [1883 ці 1884, в. Гавяды Магілёўскага пав., цяпер Шклоўскі рн Магілёўскай вобл. — ?], святар, брат Фёдара *Валуські*. Беларус. Арыштаваны 29.12.1932 у в. Масцішча Магілёўскага пав., цяпер Бялыніцкі рн Магілёўскай вобл. Абвінавачваўся ў правядзенні «антысавецкай прапаганды». Асуджаны не быў. 17.5.1933 пастановай Магілёўскага аддзела НКВД БССР вызвалены і рэабілітаваны. Служыў у СвятаТроіцкай царкве ў мяст. Галоўчын Магілёўскага пав., цяпер Бялыніцкі рн. Зноў арыштаваны 6.8.1937. Прыгавораны 7.9.1937 са святаром Васіліем *СасАляшкевічам* і інш. тройкай НКВД за тое ж «злачынства» да 10 гадоў ІНІК. Далейшы лёс невядомы. Па другой справе рэабілітаваны ўказам прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР 16.1.1989. Справы В. № 5169 (першая) і № 9987 (другая) захоўваюцца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл. Кр.: *НАРБ, ІКБР*.

ВАЛУСЬКА (ВОЛУСЬКО) Фёдар Пятровіч [6.6.1876, в. Гавяды Магілёўскага пав., цяпер Шклоўскі рн Магілёўскай вобл. — 31.8.1937, Магілёў, турма НКВД], святар, брат Нікіфара *Валуські*. Беларус. У 1920я г. служыў ва Узвзнясенскім жаночым манастыры ў в. Баркалабава

Быхаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Быхаўскі рн Магілёўскай вобл. Арыштаваны 14.2.1930. Асуджаны 21.3.1930 з шэрагам святароў Магілёўскай епархіі і актыўнымі прыхаджанамі асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю і прапаганду» да 5 гадоў ППК. Пасля вызвалення вярнуўся на радзіму, працаваў ахоўнікам. Зноў арыштаваны 18.7.1937 у Магілёве. 14.8.1937 тройкай НКВД прыгавораны за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Па першай справе (№ 10362сн) рэабілітаваны 20.7.1989 пракуратурай Магілёўскай вобл., па другой (№ 9858) 11.5.1989 указам прэзідыума Вярхоўнага суда СССР.
Кр Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ВАЛЧОК-ВОЛКАЎ (ВОЛЧОК-ВОЛКОВ) Аляксій Емяльянавіч [1898, в. Новае Сяло Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Аршанскі рн Віцебскай вобл. — ?], святар. Беларус. З сялянскай сям'і. Служыў у адной з цэркваў мяст. Дуброўна Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Віцебскай вобл. Быў жанаты, меў чацвёрта дзяцей. Арыштаваны 11.9.1937. Асуджаны 15.9.1937 з шэрагам інш. святароў тройкай НКВД за «антысавецкую дзейнасць» да 10 гадоў ППК з канфіскацыяй маёмасці. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 27.4.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Групавая справа В. і інш. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.
Кр.: *БНДЦЭД.*

ВАЛЮЖЫНІЧ (ВАЛЮЖИНИЧ) Паліеўкт Грыгор'евіч [1865, в. Добрая Красненскага пав. Смаленскай губ., цяпер Горацкі рн Магілёўскай вобл. — ?]. Беларус. З сялянскай сям'і. Скончыў 2-класную настаўніцкую школу. У 1900—10я г. настаецель Успенскай царквы в. Бабінавічы Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Аршанскі рн Віцебскай вобл. Меў трое дзяцей. Арыштаваны 19.11.1937 у Полацку Віцебскай вобл. па адрасе: вул. Інтэрнацыянальная д. 8, кв. 44. Асуджаны са святарамі Ільёй *Корань Карнеўскім*, Ігнаціем *Фраловым* і інш. 29.11.1937 тройкай НКВД за

«антысавецкую агітацыю» да 10 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 30.11.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Групавая справа В. і інш. № 21213п з фотаздымкамі захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: *БНДЦЭД*.

ВАРАБЕЙ (ВОРОБЕЙ) Васілій Макаравіч [1.8.1879, в. Пальчык Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Чэрвеньскі рн Мінскай вобл. — ?], царкоўнаслужыцель. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю (?). Служыў у адным з храмаў Мінскай епархіі. Быў жанаты, гадаваў чацвёра дзяцей. Арыштаваны 2.1.1928. Асуджаны 4.5.1928 у адзін дзень са святаром Аркадзіем *Абаленскім* і інш. паводле пастановы калегіі АДПУ за тое, што як «прапаведнік вандраваў па вёсках і займаўся антысавецкай агітацыяй» да 3 гадоў высылкі ў Чымбай Казахскай ССР. Пасля сканчэння тэрміну вярнуўся на радзіму. 16.5.1932 зноў арыштаваны за тое ж «злачынства». 29.6.1932 прыгавораны да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Па першай справе (№ 32497с; захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі) рэабілітаваны пракуратурай Беларусі 20.4.1992, па другой (№ 23770с) 10.5.1989.

Кр.: *НАРБ, ІКБР*.

ВАРАБ'ЁЎ (ВОРОБЬЕВ) Мікалай Мікалаевіч. Гл.: **НПСАН (ВАРАБ'ЁЎ)**.

ВАРАНЕЦ (ВОРОНЕЦ) Іаан Васілевіч. Гл.: **ІААН ВАРАНЕЦ**.

ВАРАНОВІЧ (ВОРОНОВИЧ) Канстанцін Кірылавіч [1884, в. Галяні Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чавускі рн Магілёўскай вобл. — 29.9.1937, Орша або Віцебск, турма НКВД], святар. 3 духоўнага саслоўя. У 1930я г. служыў у СпасаПраабражэнскай (ці СвятаТроіцкай) царкве ў мяст. Дуброўна (цяпер райцэнтр Віцебскай вобл.). Быў жанаты, гадаваў чацвёра дзяцей. Арыштаваны 8.8.1937. Асуджаны 15.9.1937 з шэрагам святароў

ПолацкаВіцебскай епархіі тройкай НКВД за «антысавецкую дзейнасць» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 27.4.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа В. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная книжка Мьнской губерніш; НАРБ, ІКБР.*

ВАРАХА-БІКАЎНІКІЦІН (ВОРОХО-БИКОВНИКИТИН)

Давыд Маісеевіч [1880, в. Мацееўшчына Магілёўскага пав., цяпер Магілёўскі рн — кастр. 1937 (?), Магілёў, НКВД], псаломшчык. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Арыштаваны ў 1937 у в. Макаўня Магілёўскага рна. Асуджаны 28.9.1937 тройкай НКВД за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 9.4.1966 пастановай Магілёўскага абл. суда. Групавая справа В. і інш. № 9171 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД.*

ВАРГАНАЎ (ВОРГАНОВ) Захар. Беларус. 3 духоўнага саслоўя. У 1920я г. дыякан РастваБагародзіцкай царквы в. Васілеўка (Васілева) Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Добрушскі рн Гомельскай вобл. Рэпрэсаваны ў 1929. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл., ф. 896, в. 1, с. 43, л. 38.

ВАРЛААМ РАНІАНЦАЎ [Віктар Сцяфанавіч; 8.6.1978, Тамбоў, Расія — 20.2.1942, ГУЛАГ], архіепіскап. 3 купецкай сям'і. Брат Германа Сцяфанавіча (Рашанцава)¹. Скончыў Тамбоўскую класічную гімназію (1896), Казанскую духоўную акадэмію (1900?). 3 восені 1901 выкладчык Уфімскага духоўнага вучылішча. 9.10.1901 рукапаложаны ў іерадыякана. 3 1902 выкладчык, з 1903 інспектар Уфімскай духоўнай семінарыі. 3 1906 рэктар Палтаўскай духоўнай семінарыі ў сане архімандрыта. 13.1.1913 хіратанісаны ў епіскапа Гомельскага, вікарыя Магілёўскай епархіі. Арыштаваны 23.6.1919. Абвінавачваўся ў «контррэвалюцыйнай агітацыі». Вызвалены 5.7.1919 пасля

прашэння 5 тысяч веруючых. З другой паловы 1919 (?) епіскап Мсціслаўскі, вікарый Магілёўскай епархіі, з 1922 часова кіруючы Магілёўскай, з 1923 — Пскоўскай, потым Гомельскай епархіямі. Зноў арыштаваны ў 1924. Асуджаны да 2 гадоў пазбаўлення волі. Пакаранне адбываў у Яраслаўскай турме АДПУ. Са снеж. 1927 часова кіруючы Любінскім вікарыяцтвам Яраслаўскай епархіі. Зноў арыштаваны ў верас. або ў снеж. 1929. 3.1.1930 прыгавораны да 3 гадоў ППК. Этапаваны ў Котласкі канцлагер АДПУ Комі АССР. У зняволенні асуджаны да 10 гадоў ППК. У 1933 мера пакарання заменена высылкай. Зноў арыштаваны ў 1941. Памёр у адным з канцлагаў Валагодскай вобл.

Кр.: *За Хрыстна пострадавшине; Степанов (Русак) В.* Свидетельство обвинения. 1993. Т. 1. С. 130; *Книга памяти жертв политгических репрессий в Нижегородской областн.*

ВАРСАНОФІЙ (ПАМІНАЛЬНЫ) [Васілій Філіпавіч; 1876, в. Мартусава Палтаўскай губ., цяпер Украіна — ?], манах. Украінец. З сям'і святара. Арыштаваны 3.4.1932 у Оршы Віцебскай вобл. Асуджаны 9.8.1932 з інш. манахамі, манахіямі, царкоўнымі служачымі і актывістамі прыкладжанаў асобай нарадай пры АДПУ за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да 3 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 9.2.1959 ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда БССР. Групавая справа П. і інш. № 6739п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД.*

ВАСІЛЕНКА (ВАСИЛЕНКО) Данііл Цітавіч [1894, в. Бародзічы (?) Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер тэрыторыя Чавускага рна Магілёўскай вобл. (вёска не існуе) — ?], селянінаднаасобнік, царкоўны стараста. Арыштаваны ў 1937. Асуджаны 28.9.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да 10 гадоў ППК з канфіскацыяй маёмасці. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 9.4.1966 Магілёўскім абл. судом. Групавая справа В. і інш. № 9171 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: НАРБ, ІКБР.

ВАСІЛІЙ ІЗМАЙЛАЎ [Васілій Васілевіч; 4.6.1885, Вышні Валачок Цвярской губ., цяпер Цвярская вобл. Расія — 22.2.1930, ГУЛАГ], свяшчэннамучанік. Рускі. Скончыў Цвярскую духоўную семінарыю (1905), СанктПецярбургскую духоўную акадэмію са ступенню кандыдата багаслоўя (1910). Ажаніўся. У 1912 і ў 1914 у В. нарадзіліся сыны Мікалай і Васілій. Пасля рукапалажэння ў святара выкладаў дагматычнае і маральнае богаслоўе, французскую мову ў Мінскай духоўнай семінарыі. З 1920 настояцель Пакроўскай царквы в. Азярыцкая Слабада (Слабада) Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Смалявіцкі рн Мінскай вобл. З 1927 настояцель Уваскрасенскага сабора ў Барысаве Мінскай вобл. Трапіў пад кантроль агентуры АДПУ, якая выявіла, што святар «заклікаў грамадзян бараніць царкву і выступаў супраць абнаўленцаў». Арыштаваны 2.6.1927. Асуджаны калегіяй АДПУ 26.8.1927 да 3 гадоў ППК. — Этапаваны ў Салавецкі канцлагер АДПУ Архангельскай вобл. Загінуў у зняволенні. Рэабілітаваны пракуратурай Беларусі 21.4.1992. Асабовая справа В. № 32889с з фотаздымкам захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі. У 1999 Сінодам Беларускай праваслаўнай царквы далучаны да ліку святых новапакутнікаў.

Кр.: *Памятная кнжзка Миисхой губернии; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; Жнтія н Жнзнеопсанія новопрославленнихт. святых н Подвжннковъ Благочестія, вт> Русской Православной Церквн просіявшнхъ (отъ царствования царямученнка Ннколая II Александровіча і до нашнхъ дней). СПб, 2001. Т. 2 (авгусгьдекабрь); Жнтыя свяіценномученьков Мннскай епархіи.*

ВАСІЛІЙ (РАТМІРАЎ) [Васілій Міхайлавіч; 29.12.1881 — канец 1960х — пачатак 1970х г.], архіепіскап. З сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў Кіеўскую духоўную акадэмію са ступенню кандыдата багаслоўя. Рукапаложаны ў іерэя (1912). Служыў у СвятаМіхайлаўскім храме Ейска, цяпер Кубанская вобл., Расія. У 1914 рукапаложаны ў сан

протаіерэя і прызначаны настаяцелем Ейскага храма. У 1920 прыняў манаства, узведзены ў сан архімандрыта. 4.11.1921 хіратанісаны ў епіскапа Ейскага, вікарыя Стаўрапольскай епархіі. У першай палове 1920х г. ухіліўся ў абнаўленчы раскол. У маі 1927 арыштаваны і асуджаны да 5 гадоў ППК. Этапаваны ў Салавецкі канцлагер АДПУ Архангельскай вобл. і Карэльская АССР. Пасля вызвалення ў жн. 1932 абнаўленчым сінодам прызначаны «архіепіскапам Армавірскім і Майкопскім». У чэрв. 1935 «мітрапаліт Курскі». З 21.6.1938 кіраўнік справамі абнаўленчага сінода. 30.8.1939 адмовіўся ад сана, але быў пакінуты на пасадзе кіраўніка справамі. У ліп. 1941 прынёс пакаянне Патрыяршаму Месцаблюсціцелю мітрапаліту Сергію (Страгародскаму) і прызначаны епіскапам на Жытомірскую, у канцы жн. 1941 на Калінінскую кафедры. У 1942 узведзены ў сан архіепіскапа. З 1943 — архіепіскап Калінінскі і Смаленскі. Падчас 2й сусветнай вайны з афіцэрамі НКВД Івановым, Міхеевым, Рыбкінай (пасля вайны вядомая савецкая дзіцячая пісьменніца Зоя Вакрасенская) і інш. ўдзельнічаў у аперацыі «Паслушнікі», мэтай якой было ўвядзенне афіцэраў НКВД у кола рэлігійных дзеячаў. У 1944 па загадзе І.Сталіна ўзнагароджаны залатым гадзіннікам і медалём. З верас. 1944 да снеж. 1946 — архіепіскап Мінскі і Беларускі. У крас. 1945 за «архіпастырскую працу і патрыятычную дзейнасць» узнагароджаны правам нашэння крыжа на клобуку. 30.12.1946 падаў прашэнне аб звальненні на пакой. 13.5.1947 выкліканы Свяшчэнным Сінодам для дачы тлумачэнняў, але на сустрэчу не з'явіўся і быў забаронены ў свяшчэннаслужэнні. Паводле некаторых звестак жыву ў Кунцава Маскоўскай вобл.

Літ.: *Судоплатов П.* Разведка н Кремль. Запнскн іежелательного свндетеля. М., 1997, с. 190—192; *Воскресенская З.* Под псевдрннном Нрнна. М., 1997, с. 65—70; *Правяіцые архаеры Мннскай епархны.*

ВАСІЛІЙ (ТАМАШЧЫК) [Уладзімір Данілавіч; 15.4.1900, в. Вялікія Азяраны Гродзенскага пав., цяпер Падляшскае

ваяв., Польшча — 9.6.1970, Нью-Йорк], рэлігійны дзеяч, публіцыст. Беларус. з сялянскай сям'і. Вучыўся ў школе ў Гродне. З пачаткам 1й сусветнай вайны сям'я В. эвакуіравалася ў Расію. Са снеж. 1915 у Омску, скончыў СШ (1920). У 1921 вярнуўся ў Беларусь. Жыў у маёнтку Дубляны, рад Вялікай Бераставіцай. У 1920я г. далучыўся да бел. нацыянальнага руху, удзельнічаў у рабоце Беларускай сялянскаработніцкай грамады. Арыштаваны польскімі ўладамі ў 1927. Асуджаны да 3 гадоў пазбаўлення волі. З 1930 у Чэхаславакіі, вучыўся на агранамічным фце Пражскага політэхнічнага інстытута. Пасля сканчэння (1934) запрошаны на пасаду асістэнта Пражскага інстытута заалогіі. Быў сакратаром старшыні Рады БНР В.Захаркі. У гады 2й сусветнай вайны на кароткі час вярнуўся ў Дубляны. Пазней пераехаў у Беласток, дзе працаваў нам. рэдактара бел. газ. «Новыя дарогі». З 1944 — у Мюнхене. Абраны старшынём Цэнтральнага беларускага камітэта. 23.4.1949 у Канстанцы (Германія) прыняў манашаскі пастрыг з імем Васілій. 19.12.1949 у Мікалаеўскай царкве ў Розенгайме ўзведзены вышэйшымі духоўнымі ўладамі Украінскай аўтакефальнай праваслаўнай царквы ў сан епіскапа Беларускай аўтакефальнай царквы на эміграцыі. У 1951 скончыў Украінскую багаслоўскую акадэмію ў эміграцыі. На свяшчэнным Саборы Беларускай аўтакефальнай праваслаўнай царквы ў 1951 абраны адміністратарам БАПЦ у ЗІПА, Канадзе і Еўропе. З 2й паловы 1951 жыве ў НьюЙорку, дзе арганізаваў епіскапальны цэнтр БАПЦ у Паўн. Амерыцы. З 1955 выдаваў орган БАПЦ «Голас царквы». Пры яго ўдзеі і адабрэнні ў 1966 выданы праваслаўны малітоўнік на бел. мове. Некаторы час узначальваў Беларускі інстытут навукі і мастацтва ў НьюЙорку. Выступаў у Сенаце ЗІПА ў сувязі з угодкамі абвяшчэння БНР. Быў асабіста знаёмы з прэзідэнтамі ЗІПА А.Джонсанам і Р.Ніксанам. Садзейнічаў арганізацыі новых прыходаў БАПЦ і школ беларусазнаўства.

Літ.: Кіпель В. Беларусы ў ЗІПА. Мн., 1993; ЭГБ, т. 6—2; СагІтК 3., Тэопе/с. Віаіошзісі гнсь сьггевсуапкІсі ХХ меьн;

Рэпрэсаваныя...

ВАСІЛЬЕЎ (ВАСИЛЬЕВ) Аляксій Філіпавіч [1870, в. Шылава Аршанскага пав. Магілёўскай губ. цяпер Аршанскі рн Віцебскай вобл. — 22.8.1937, Мінск, турма НКВД]. Беларус. Скончыў духоўнае вучылішча. Служыў псаломшчыкам, дьяканам у СвятаДухавай царкве в. Высачаны Аршанскага пав., цяпер Лёзненскі рн Віцебскай вобл. 22.9.1906 прызначаны настаўнікам у Аршанскую саборную мужчынскую царкоўнапрыходскую школу. 23.11.1906 псаломшчык, потым дьякан Аршанскага Уваскрасенскага сабора. Рукапаложаны ў іерэя. З 1908 настояцель Успенскага храма в. Новы Боль (Бель) Аршанскага пав., цяпер Лёзненскі рн. Меў сямёра дзяцей. Арыштаваны 6.9.1929. Асуджаны калегіяй АДПУ 20.1.1930 з інш. святарамі, старастам і актыўнымі прыхаджанамі царквы асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Пасля вызвалення вярнуўся на радзіму. Зноў арыштаваны 17.7.1937. Прыгавораны 9.8.1937 тройкай НКВД за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Па першай справе (№ 9504п; захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.) рэабілітаваны 16.8.1989 пракуратурай Віцебскай вобл., па другой — 10.2.1960 Віцебскім абл. судом.

Кр.: *Памятнная кніжка Могылёвской губерши; НАРБ, ІКБР.*

ВАСІЛЬЕЎ (ВАСИЛЬЕВ) Сергій Гаўрылавіч [1870, Гродна — 2.9.1937, Мінск, турма НКВД], протаіерэй. Беларус. Са шляхецкай сям'і. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. З 1905 служыў у Георгіеўскай царкве в. Сяргеевічы Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Пухавіцкі рн Мінскай вобл. У 1920я г. настояцель Георгіеўскай царквы в. Юравічы (тагачасны паштовы адрас: ст. Хутар) Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Чэрвеньскі рн Мінскай вобл. У 1930я г. зноў служыў у царкве в. Сяргеевічы. Быў жанаты, меў двое дзяцей. Арыштаваны 6.8.1937. Асуджаны 25.8.1937 з шэрагам

праваслаўных і рымскакаталіцкіх святароў, старастам і актыўнымі прыхаджанамі за «антысавецкую агітацыю» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 28.3.1989 пракуратурай БССР. Асабовая справа В. № 21201с з фотаздымкам захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кнжка Мннской губернии; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.*

ВАСІЛЬКОЎ (ВАСИЛЬКОВ) Панцеляіман Грыгор'евіч [1896 — ?], святар. Служыў у РастваБагародзіцкай царкве в. Прыбыткі Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Гомельскі рн. Арыштаваны ў 1937. Асуджаны да 10 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны ў 1966.

Кр.: *Памяць: Гісторыкадакументальная хроніка Гомельскага раёна. У 2 кн. Кн. 1. Мн., 1998.*

ВАСІЯН (ЦЯРНОВЕЦ) [Васілій Сцяпанавіч; 1886, в. Расное Харкаўскай губ., цяпер Украіна — ?], іераманах. Украінец. З сялянскай сям'і. З 1923 служыў пры царкве СвятаТроіцкага манастыра ў Слуцку Мінскай губ. У 1926 далучыўся да абнаўленцаў. Арыштаваны 11.9.1929. Асуджаны 20.11.1929 са святарамі Мінскай епархіі Яўгенам *Каржанеўскім*, Сяргеем *Рункевічам*, дьяканам Пракофіем *Зданко* і інш. асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў ППК. Зноў арыштаваны ў 1935. Вызвалены ў 1940. З 1943 — настояцель Успенскага храма в. Халопенічы Крупскага рна Мінскай вобл. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 26.3.1992 пракуратурай Мінскай вобл. Асабовая справа Ц. № 33583с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *БНДЦЭД; НАРБ, ІКБР; Сынодык за веру н церковь Хрыстову пострадавших в Мннской епархіи.*

ВАСЮКОВІЧ (ВАСЮКОВИЧ) Лаўр [18.8.1877, мяст. Бягомль Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер г.п. Докшыцкага рна Віцебскай вобл. — 1926 (?), Мінск, турма НКВД]. Беларус. Сын Пятра Васюковіча. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю (1899). Прызначаны псаломшчыкам

Петра Паўлаўскай царквы в. Кішчына Слабада Барысаўскага пав., цяпер Барысаўскі рн Мінскай вобл. Рукапаложаны ў іерэя (14.11.1899). Служыў у Георгіеўскай царкве в. Маканавічы Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер Рэчыцкі рн Гомельскай вобл. З 15.3.1904 судовы следчы цэркваў Зй акругі Рэчыцкага пав. З 5.4.1905 настояцель КасмаДаміянаўскай царквы в. Зборск Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Асіповіцкі рн Магілёўскай вобл. З 15.8.1905 павятовы назіральнік царкоўнапрыходскіх школ пры Навагрудскім СвятаМікалаеўскім саборы. З 1909 другі святар Ігуменскага РастваБагародзіцкага храма, старшыня Ігуменскага аддзялення Епархіяльнага вучылішчнага савета. З 1910 справавод Мінскага епархіяльнага вучылішчнага савета. З 1911 настояцель царквы ў гонар вобраза «Усіх смуткуючых радасць» пры Мінскай губернскай турме. Адначасова загадчык і законанастаўнік 1класнай царкоўнай школы. 2.3.1915 пераведзены 4м святаром у Мінскі Екацярынінскі сабор. Узнагароджаны набедранікам (1902), скуф'ёй (1907), камілаўкай (1914). Быў жанаты на дачцэ святара Паўла Вяршынскага, гадаваў дачку Любоў (н. ў 1901). У 1923 адмовіўся стаць «абнаўленцам» і выведзены за штат. Арыштаваны 9.7.1926 у Мінску па адрасе: вул. Ракаўская, д. 2, кв. 2. Асуджаны 29.11.1926 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 24.7.1992 пракуратурай Беларусі. Асабовая справа В. № 20405с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Описание церквей и приходов Минской епархии; Памятная книжка Минской губернии; Памятная книжка Минской епархии; Личный состав епархиального управления; НГАБ, ф. 136, в. 1, с. 41145; Касяк І. 3 гісторыі праваслаўнай Царквы беларускага народу. Нью-Ёрк, 1956.*

ВАСЮКОВІЧ (ВАСЮКОВИЧ) **Мікалай Васілевіч**. Гл.: **МІКАЛАЙ ВАСЮКОВІЧ**.

ВАСЮТОВІЧ (ВАСЮТОВИЧ) **Іаан Васілевіч** [1862, в. Кіцкова Себежскага пав. Віцебскай губ., цяпер Пскоўская

вобл., Расія — ?]. Рускі. Верагодна, сын Васілія АндрэевічаВасютовіча¹. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя (1885). Служыў у Мікалаеўскай царкве в. Казловічы Віцебскага пав., цяпер Гарадоцкі рн Віцебскай вобл. З 1906—07 настояцель РастваБагародзіцкага храма в. Лясохіна Веліжскага пав. Віцебскай губ. (цяпер Смаленская вобл., Расія), законанастаўнік Лясохінскага царкоўнапрыходскага вучылішча. З 1913—14 служыў у Еўфрасіннеўскай царкве в. Бароўка Дрысенскага пав. Віцебскай губ., цяпер Верхнядзвінскі рн Віцебскай вобл. У 1920я г. ўхіліўся ў абнаўленчы раскол. У 1930я г. настояцель СпасаПраабражэнскай царквы ў мяст. Асвея Дрысенскага пав., цяпер Верхнядзвінскі рн. Арыштаваны 6.11.1937. Асуджаны 22.11.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да 10 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 18.10.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа В. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжжа Внтебской губернии; БНДЦЭД.*

ВАШЧЫНСКІ (ВАПЦІШСКИЙ) Дзімітрый Васілевіч.
Гл.: ФЕАДОСІЙ (ВАШЧЫШСКИ).

ВАЯВОДЗІН (ВОЕВОДИН) Грыгорый Дзімітрыевіч.
Гл.: ГАЎРЫПА (ВАЯВОДЗЮ).

ВЕНІАМІН (НАВІЦКІ) [Сяргей Васілевіч; 25.9.1900, в. Крывічы (тагачасны паштовы адрас: ст. Ракаў) Мінскага пав., цяпер Валожынскі рн Мінскай вобл. — 14.10.1976, Чэбаксары], епіскап, сын Васілія Навіцкага¹, брат *Валерыяна* (Навіцкага). Пасля сканчэння Слуцкага духоўнага вучылішча (1914) паступіў у Мінскую духоўную семінарыю, у якой вучыўся да яе закрыцця ў 1918. З 1919 настаўнік школы в. Печураны Слуцкага пав., цяпер Капыльскі рн. З 1921 псаломшчык СвятаТроіцкай царквы в. Дарава (тагачасны паштовы адрас: ст. Баранавічы) Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Ляхавіцкі рн

Брэсцкай вобл. з 1922 вучыўся ў Віленскай духоўнай семінарыі, з 1925 на багаслоўскім фце Варшаўскага унта. 25.12.1928 пастрыжаны ў іераманаха. Пасля сканчэння унта (1929), член Духоўнага сабора Успенскай Пачаеўскай Лаўры. 17.5.1934 узведзены ў сан архімандрыта. З лета 1936 настояцель Пакроўскай царквы ў Львове, благачынны праваслаўных прыходаў Галіцыі. У снеж. 1937 абараніў дысертацыю «Об изменяемости канонов православной церкви» і атрымаў ступень магістра багаслоўя. 15.7.1941 хіратанісаны ў епіскапа Пінскага і Палескага, вікарыя Валынскай епархіі. Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі. Са жн. 1942 епіскап Палтаўскі і Лубненскі. Арыштаваны ў 1944 у Кіеве. Асуджаны да 10 гадоў ППК. Этапаваны ў адзін з Калымскіх канцлагераў. Вызвалены ў 1956. З ліст. 1956 епіскап Омскі і Цюменскі. 12.2.1958 узведзены ў сан архіепіскапа. З 21.2.1958 архіепіскап Іркуцкі і Чыцінскі. З 31.5.1973 архіепіскап Чэбаксарскі і Чувашскі.

Кр.: *За Хрыста пострадавшине.*

ВЕРАКСІН (ВБРАКСИН) Аляксандр Сяргеевіч

[1873, Віленская губ. — 1918, Чаркасы]. Скончыў Віцебскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя (1896). Служыў у цэрквах Дзісенскага і Свянцянскага пав. Віленскай губ., Беразвецкім РастваБагародзіцкім манастыры Дзісенскага пав. (цяпер Глыбоцкі рн Віцебскай вобл.), выкладаў у царкоўнапрыходскіх школах, кіраваў жаночай настаўніцкай школай, быў старшынёй Глыбоцкага аддзялення «Союза русского народа». З 1907 дэпутат III Дзяржаўнай думы ад рускага насельніцтва Віленскай губ., член камісіі па народнай адукацыі. У сярэдзіне 1910х г. настояцель царквы ў Чаркасах Кіеўскай губ., узведзены ў сан протаіерэя. У 1918 павешаны чырвонаармейцамі на варотах свайго дома.

Літ.: *Памятная книжка Валенской губернии; Новые мученики российские. В 2х ч. Сост. протопресвитер Польский М. Ч. 1. С. 203. Рэпрынтнае выданне. М., год не пазначаны. Арыгінальнае выданне выдадзена ў НьюЁрку ў 1957; За*

Хрыста пострадашые.

БЕРАМЯЮК (ВЕРЕМЕЮК) Іосіф Еўдакімавіч

[1875 ці 1877, в. Чарняева (?) Гродзенскай або Віленскай губ. — 30.9.1937, турма НКВД]. Беларус. З сялянскай сям'і. З 1913—14 настояцель СпасаПраабражэнскай царквы в. Усяя Лепельскага пав. Віцебскай губ., цяпер Ушацкі рн Віцебскай вобл. Быў жанаты, меў трое дзяцей. Арыштаваны 23.12.1929. Асуджаны 20.1.1930 з інш. святарамі, старастам і актыўнымі прыхаджанамі царквы асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў ППК. Зноў арыштаваны 5.8.1937 у в. Пыжы

Маладзятудскага рна Калінінскай вобл. 27.9.1937 тройкай НКВД прыгавораны за «контррэвалюцыйную агітацыю» да ВМП. Расстраляны. Па першай справе (№ 20984п; захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.) рэабілітаваны 12.12.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Па другой 26.3.1989 пастановай Цвярскай абл. пракуратуры.

Кр.: *Памятная кнжка Вытебской губернии; Кнша памяти жертв полагшихся репрессий Калининской области.*

ВЕРЖБАЛОВІЧ (ВЕРЖБАЛОВИЧ) Васілій Іосіфавіч

[1862 — 1950], протаіерэй, верагодна, сваяк Іосіфа Вержбаловіча. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю (1885). Прызначаны псаломшчыкам у царкву св. Марыі Магдаліны мяст. Стоўбцы Мінскага пав., цяпер райцэнтр Мінскай вобл. Рукапаложаны ў іерэя (1889). Больш за 40 гадоў служыў у Мікалаеўскім храме ў Лагойску Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер райцэнтр Мінскай вобл. Арыштаваны ў 1934. Асуджаны да высылкі за межы БССР. Пасля вызвалення вярнуўся ў Лагойск. З верас. 1942 святар Уваскрасенскага сабора ў Барысаве. Прытуліў у сваёй хаце і выратаваў ад смерці яўрэйку Веру Самцэвіч. У другой палове 1940х г. вярнуўся ў Лагойскі храм.

Кр.: *Памятная кнжка Мннской епархии; Памятная кнжка Мннской губернии; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; Сноднк за веру н церковь Христову пострадавших в*

Мынској епархіі;

ВЕРНІКОЎСКИ (ВЕРНИКОВСКИЙ) Аляксандр Львовіч [25.7.1884, Вільня — 6.7.1984, Орша], святар, грамадскі і культурны дзеяч, педагог. З сям'і псаломшчыка Віленскага Прачысценскага сабора. Скончыў Замкавае 2класнае царкоўнапрыходскае і Віленскае Андрэеўскае духоўнае вучылішчы (1897 і 1901), Мінскую духоўную семінарыю (1907), Казанскую духоўную акадэмію са ступенню кандыдата багаслоўя (1914?). З чэрв. 1907 — канцылярскі служачы Віленскага філіяла Дзяржаўнага банка. 5.5.1908 прызначаны псаломшчыкам у царкву Казанскага пяхотнага юнкерскага вучылішча. Са жн. 1914 служачы Казанскай кантрольнай палаты. У канцы 1914 прызначаны нам. інспектара Тульскай духоўнай семінарыі. Адначасова выкладчык нямецкай і французскай моваў. У лют. 1922 вярнуўся ў Зах. Беларусь, працаваў дырэктарам бел. гімназіі ў Радашковічах. З 16.10.1923 настаўнік гісторыі, царкоўных спеваў і бел. мовы ў Віленскай праваслаўнай духоўнай семінарыі. Пэўны час жыў у Беластоку. Падчас вайны пераехаў у Мінск, дзе служыў у ПетраПаўлаўскім саборы на Нямізе. У жн. 1944 браў удзел у сходзе духавенства, выступіў з асуджэннем камуністычных парадкаў. Арыштаваны НКВД 3.1.1945. Асуджаны да 5 гадоў ІЛК. Пакаранне адбываў на Урале, у Сібіры, Казахстане. У Беларусь вярнуўся ў 1950. Служыў настояцелем ва Успенскай царкве ў мяст. Дварэц Дзятлаўскага рна Гродзенскай вобл. і інш. Пасля выхаду на пенсію, пераехаў да сына Святаслава ў Оршу Віцебскай вобл.

ВЕРПУЛЕЎСКИ (ВЕРПУЛЕВСКИЙ) Іаан. Святар. У 1920я г. служыў у ПараскеваПятніцкай царкве ў в. Вялікія Аўцюкі (Аўцюцэвічы) (тагачасны паштовы адрас: ст. Калінкавічы) Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер Калінкавіцкі рн Гомельскай вобл. Рэпрэсаваны.

Кр.: НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.

ВІЛЬКОЎСКИ (ВИЛЬКОВСКИЙ) **Павел Якаўлевіч**. Гл.: **ПАВЕЛ (ВІЛЬКОЎСКИ)**.

ВИНАГРАДСКИ (ВИНОГРАДСКИЙ) **Мікалай Сяргеевіч** [1899, Віцебск — ?]. 3 сям'і ўрача. У 1918—22 жыў ва Уладзівастоку. З 1923 — у Маскве і Падмаскоўі. Скончыў Маскоўскі інстытут сплаваў (1925). Выкладаў у маскоўскіх СІП. Падчас арышту настаўнік фізікі ў школе ваенных аўтатэхнікаў. Актыўны прыхаджанін аднаго з маскоўскіх храмаў. Арыштаваны 14.4.1931 у Маскве па адрасе: 1ы Узвэдзвіжанскі зав., д. 16, кв. 5. Пад следствам знаходзіўся ў Бутырской турме. Праходзіў па справе «Шўноўскага І.А. і інш. (ШЦ)». Абвінавачваўся ў «правядзеншантысавецкайагітацыі». Хутчэй за ўсё, у другой палове 1931 справа В. была спынена, а ён вызвалены. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі*.

ВІНЦУКЕВІЧ (ВИНЦУКЕВИЧ) **Пётр** [н. ў 1934 у в. Палонка былога Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Баранавіцкі рн Брэсцкай вобл.]. Беларус. Сын протаіерэя Мікалая Вінцукевіча. Да арышту вучыўся ў СІП в. Новая Мыш Баранавіцкага рая. Арыштаваны 16.5.1952. Асуджаны 20.6.1952 за «антысавецкую агітацыю» да 10 гадоў ППК. Этапаваны ў Нарыльскі канцлагер МУС Краснаярскага краю. Вызвалевдд ў 1958. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю. У 1960—61 спрабаваў паступіць у Маскоўскую і Ленінградскую духоўныя акадэміі, але не быў дапушчаны ўпаўнаважаным Савета па справах РПЦ. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 7.7.1993 прэзідыумам Брэсцкага абл. суда. Асабовая справа В. № 11740с захоўваецца ў архіве УКДБ Брэсцкай вобл.

Літ.: *Санкт-Пetersбургской епархіі Снноднк*.

ВІНШЕЎСКИ (ВИНШЕВСКИЙ) **Аляксандр Кузьміч** [1882, в. Высокае Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Аршанскі рн Віцебскай вобл. — 19.11.1937, Масква, НКВД], святар. Беларус. Атрымаў вышэйшую духоўную адукацыю.

Арыштаваны 23.10.1937 у Маскве па адрасе: Зі Абыдзенскі зав., д. 1, кв. 40. Асуджаны 17.11.1937 са святаром Гаўрыілам Гурыным і інш. тройкай НКВД за «арганізацыю контррэвалюцыйнай царкоўнаманархісцкай групы» да ВМП. Расстраляны на палігоне НКВД «Аб'ект Бутава». Рэабілітаваны 30.6.1989. Асабовая справа В. захоўваецца ў ДАРФ.

Кр.: *Бутовскай Полгон; За Хрнста пострадавшине.*

ВИШНЯКОВА (ВИШНЯКОВА) Анна Грыгор'сўна

[1885, в. Вежкі Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Дубровенскі рн Віцебскай. вобл. — ?], манахіня, сястра Меланіі *Вишняковой*, Беларуска. Арыштавана 4.4.1932 у Оршы Віцебскай вобл. Асуджана з інш. манахінямі, манахамі, царкоўнаслужыцелямі і актыўнымі прыхаджанамі 9.8.1932 асобай нарадай пры АДПУ за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да 3 гадоў высылкі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана 9.2.1959 ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда БССР. Групавая справа В. № 6739п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ВИШНЯКОВА (ВИШНЯКОВА) Меланія Грыгор'еўна

[1877, в. Вежкі Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Дубровенскі рн Віцебскай. вобл. — ?], манахіня, сястра Анны *Вишняковой*. Беларуска. Арыштавана 3.4.1932 у Оршы Віцебскай вобл. Асуджана з інш. манахінямі, манахамі, царкоўнымі служачымі і актыўнымі прыхаджанамі 9.8.1932 асобай нарадай пры АДПУ за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да 3 гадоў высылкі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана 9.2.1959 ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда БССР. Групавая справа В. і інш. № 6739п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ВИШНЯКОЎ (ВИШНЯКОВ) Фёдар Грыгор'евіч

[ліст. 1882, Клінцы Бранскай губ., цяпер Расія — 6.6.1937, ГУЛАГ], святар (абнаўленец). Рускі. Скончыў

духоўную семінарыю. З 1913—14 настояцель аднаверскай царквы в. Касіцкая Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Веткаўскі рн Гомельскай вобл. У 1920я г. ўхіліўся ў абнаўленчы раскол, служыў ва Успенскай царкве в. Вялікія Заўшыцы Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Салігорскі рн Мінскай вобл., благачынны цэркваў Слуцка. Быў жанаты, меў трое дзяцей. Арыштаваны 29.5.1929. Асуджаны 16.8.1929 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў пазбаўлення правоў жыць у 12 населеных пунктах. Высланы ў Варонеж. Пасля вызвалення вярнуўся на радзіму. Служыў у РастваБагародзіцкай царкве в. Свяцілавічы былога Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Веткаўскі рн Гомельскай вобл. Зноў арыштаваны ў 1934. Асуджаны да ППК (тэрмін не ўказаны). Этапаваны ў Цямнікоўскі канцлагер НКВД Мардоўскай АССР. Загінуў у зняволенні. Па першай справе (№ 31732с, захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі) рэабілітаваны 19.12.1990 прэзідыумам Мінскага абл. суда.

Кр.: *Памятная книжка Могилевской губернии; БНДЦЭД.*

ВОЙНИЧ (ВОЙНИЧ) Леанід Іосіфавіч [1895, в. Альхоўцы Новааляксандраўскага пав. Ковенскай губ., цяпер Браслаўскі рн Віцебскай вобл. — ?]. Беларус. З духоўнага саслоўя. Атрымаў сярэднюю спецыяльную адукацыю. Да арышту — псаломшчык царквы ў роднай вёсцы. Быў жанаты, меў двое дзяцей. Арыштаваны 24.10.1951. Асуджаны 3.1.1952 за «антысавецкую агітацыю» да 10 гадоў ППК. Этапаваны ў Новасібірск. Вызвалены 27.3.1953. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 14.6.1979 пастановай пленума Вярхоўнага суда БССР. Асабовая справа В. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ВОЛКАЎ (ВОЛКОВ) Міхаіл Пятровіч [1876 ці 1877, в. Высокае Краснінскага пав. Смаленскай губ., цяпер Смаленская вобл., Расія — кастр. 1937 (?), Магілёў, турма НКВД], протаіерэй. Рускі. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. У 1900—10я г. настояцель

Пакроўскай царквы в. Вендараж Магілёўскага пав., цяпер Магілёўскі рн. У пачатку 1930х г. служыў у ТрохСвяціцельскім кафедральным саборы ў Магілёве, потым ў царкве на могілках. Арыштаваны ў 1937. Асуджаны 28.9.1937 тройкай НКВД за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 9.4.1966 пастановай Магілёўскага абл. суда. Групавая справа В. і інш. № 9171 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная кніжка Могылевской губернии; За Христа пострадавшие.*

ВОЛКАЎ (ВОЛКОВ) Фёдар Уладзіміравіч [1870, ст. Мегледы (Мягледы) Баравіцкага (?) пав. Наўгародскай губ., Расія — ?]. Атрымаў вышэйшую духоўную адукацыю. Падчас 1й сусветнай вайны палкавы святар 100га пяхотнага палка. Арыштаваны 2.3.1930 у в. Касалапенкі (?) тагачаснага Бараўлянскага сельсавета Віцебскага рна. Асуджаны 16.6.1930 з шэрагам інш. святароў ПолацкаВіцебскай епархіі асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў высылкі. 7.2.1933 калегіяй АДПУ ЗаходнеСібірскага краю пазбаўлены на 3 гады права жыць у вызначаных месцах. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 27.11.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Групавая справа В. і інш. № 21056п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: *БНДЦЭД.*

ВОРАН (ВОРОН) Пётр Іосіфавіч [1884, в. Бакуны Пружанскага пав. Гродзенскай губ., цяпер Пружанскі рн Брэсцкай вобл. — 11.12.1937, Масква, НКВД]. Беларус. Да арышту настояцель Падольскага сабора. Арыштаваны 27.11.1937 у Падольску Маскоўскай вобл. на вул. 15годдзя ВЛКСМ. Асуджаны тройкай НКВД 5.12.1937 за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Пахаваны на палігоне НКВД «Аб'ект Бутава». Рэабілітаваны 17.7.1989. Асабовая справа В. № 19546 захоўваецца ў ДА РФ. У 1937 у Магілёве арыштаваны член ВКП(б) з 1929, выкладчык Магілёўскага дашкольнага педагогічнага вучылішча Іосіф Іосіфавіч Воран (н. ў 1889), верагодна, брат

Пятра Ворана. 6.12.1937 асуджаны за «шпіёнскую дзейнасць» да ВМП і 13.1.1938 расстраляны. Рэабілітаваны 24.7.1958.

Кр.: *БутповскИЙ* *Полыгон*.

ВОРАНАВА (ВОРОНОВА) Марыя Майсееўна

[1880, Крычаў Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. — ?, Магілёў, турма НКВД]. Беларуска. З сялянскай сям'і. Да арышту манахія малітоўнага дома ў 1ым Крывічаўскім пас. Арыштавана 14.2.1933 у в. Міхеевічы Магілёўскай вобл. Асуджана з актыўнымі прыхаджанамі 14.2.1933 асобай нарадай пры АДПУ як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі» да ВМП. Расстраляна. Рэабілітавана 9.7.1960 Магілёўскім абл. судом. Групавая справа В. і інш. № 7100сн захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКВР*.

ВУЛЬКОВІЧ (ВУЛЬКОВИЧ) Пахомій Іосіфавіч

[1873, в. Вохар Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чэрыкаўскі рн Магілёўскай вобл. — ?]. Беларус. З сялянскай сям'і. Да арышту святар Вохарскага СпасаПраабражэнскага мужчынскага манастыра. Арыштаваны 27.12.1932. Асуджаны са святарамі Флавіянам *Галубенкам*, Іаанам *Грышанковым* і інш. 30.1.1933 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 (паводле інш. звестак — 5) гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 18.7.1989 Магілёўскай абл. пракуратурай. Групавая справа В. і інш. № 10379сн захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: Памяць: Гісторыкадакументальная хроніка Чэрыкаўскага раёна. Мн., 1994.

ВЫБАРНАЎ (ВЫБОРНОВ) Фёдар Сцяпанавіч

[1892, с. Матвееўка Спаскага пав. Казанскай губ., Расія — 13.1.1956], святар. З сям'і псаломшчыка. Удзельнік 1й сусветнай і грамадзянскай войнаў. У 1920 падчас адступлення Чырвонай арміі трапіў у палон да палякаў.

Пасля вызвалення жыў у Гродне. З 1926 рэгент хора Пакроўскага сабора. З 7.7.1927 дыякан СпасаПраабражэнскага сабора ў Слоніме, цяпер Гродзенскай вобл. У 1927 архіепіскапам Гродзенскім і Навагрудскім Аляксіем (Грамадскім) рукапаложаны ў іерэя. З 29.4.1928 святар Слонімскага сабора. 20.3.1931 пераведзены ў храм у гонар Казанскай іконы Божай Маці ў в. Парэчча, цяпер Гродзенскі рн. З 20.3.1932 служыў у прыпісной царкве ў в. Кузьмічы, цяпер Ваўкавыскі рн Гродзенскай вобл. 1.3.1937 пераведзены ў Астроўскую царкву Сакоўскага пав. (Польшча). З 1940 рэгент Гродзенскага Пакроўскага сабора. У чэрв.кастр. 1941 служыў у Благавешчанскай царкве в. Жытомля Гродзенскага рна. Арыштаваны нямецкімі ўладамі. Пасля вызвалення зноў служыў у Пакроўскім саборы. Быў жанаты, меў сына. Арыштаваны супрацоўнікамі НКВД 15.11.1944. Асуджаны ваенным трыбуналам 28.3.1945 як «удзельнік антысавецкай арганізацыі, пасобнік нямецкіх акупантаў» і за «службу ў царскай арміі і ў белых» да 10 гадоў ППК з канфіскацыяй маёмасці. Вызвалены 22.10.1954. З канцлагера вярнуўся інвалідам. З 25.8.1955 зноў служыў рэгентам у Гродзенскім саборы. Рэабілітаваны Гродзенскім абл. судом 23.10.1992. Асабовая справа В. № п15408 захоўваецца ў архіве УКДБ Гродзенскай вобл. Жонка святара Марыя Сцяпанаўна памерла 1.12.1979.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2; *Черепыца ВЛ.* Очеркн нсторня Православной Церквн на Гродненіцнне (с древнейшнх времен до нашнх дней). Ч. 1. Гродно, 2005. С. 256—257.

ВЫСОЦКІ (ВЫСОЦКИЙ) Іосіф Ігнаціевіч

[23.2.1890, в. Цараўцы Слуцкага пав. Мінскай губ., з 1935 в. Кірава Слуцкага рн Мінскай вобл. — другая палова 1950х г.], псаломшчык. Беларус. Сын Ігнація Высоцкага¹. Скончыў Слуцкае духоўнае вучылішча (1905). З 1910 псаломшчык царквы в. Урэчча Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер г.п. Любанскага рна Мінскай вобл. У1912—19 на вайскавай службе. З 1919 служыў ва Успенскай царкве в.

Лаўрышава Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Навагрудскі рн Гродзенскай вобл. У 1920 перамешчаны да Пакроўскай царквы ў в. Ёдчыцы Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Клецкі рн Мінскай вобл. Арыштаваны 22.7.1945. Асуджаны ваенным трыбуналам у Баранавічах да 10 гадоў ШК. Вызвалены ў 1954. З канцлагера вярнуўся смяротна хворым і неўзабаве памёр.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2.

ВЫСОЦКІ (ВЫСОЦКИЙ) Мікалай Аляксеевіч

[1870, в. Кальшкі Віцебскага пав., цяпер Лёзненскі рн Віцебскай вобл. — 1933 (?), Віцебск, турма НКВД], дыякан. Беларус. З духоўнага саслоўя. Служыў у СвятаТроіцкай царкве с. Вярхоўе Веліжскага пав. Віцебскай губ., цяпер Веліжскі рн Смаленскай вобл., Расія, у СвятаТроіцкай царкве с. Царковішча Веліжскага пав., цяпер Веліжскі рн. Арыштаваны 11.3.1933. Пад следствам знаходзіўся ў Віцебскай турме АДПУ. Асуджаны 9.6.1933 з шэрагам святароў калегіяй АДПУ як «член контррэвалюцыйнай царкоўнапаўстанцкай антысавецкай арганізацыі» да 3 гадоў ШК. Загінуў у зняволенні. Рэабілітаваны 17.7.1989 пракуратурай БССР. Групавая справа В. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *За Храстна пострадавае; Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.*

ВЫСОЦКІ (ВЫСОЦКИЙ) Нікіфар Пятровіч

[1872 (?), мяст. Стараселле Магілёўскай губ. — ?], святар. З 1924 жыў на ст. Ольгіна каля Ленінграда. Арыштаваны 27.12.1930 па справе «ШЦ». У кастр. 1931 асуджаны да 3 гадоў ШК (заменены на ссылку ў Архангельск). Далейшы лёс невядомы. Літ.: *СанктПетербургской епархіи Синодык.*

ВЫХАДЦАЎ (ВЫХОДЦЕВ) Сазонт Карпавіч

[? — ?]. Беларус. З сям'і свяшчэннаслужыцеля. У 1920я г. настояцель Екацярынінскай царквы в. Гадзічава Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Гомельскі рн. Рэпрэсаваны ў 1929. Далейшы лёс невядомы. У 1920я г. ў в.

Гадзічава быў рэпрэсаваны Выхадцаў А.М., верагодна, сваяк святара.

Кр.: Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл., ф. 896, в. 1, с. 43, л. 55, 58.

ВЯЛІЧКА (ВЕЛИЧКО) Міхаіл Савелевіч [1865, мяст. Баева Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Дубровенскі рн Віцебскай вобл. — 12.10.1937, Віцебск, турма НКВД]. Беларус. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. Служыў у РастваБагародзіцкай царкве ў мяст. Крупкі Сенненскага пав. Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Мінскай вобл. Арыштаваны 6.8.1937 у Талачыне Віцебскай вобл. па адрасе: вул. Чарэйская, д. 7. Асуджаны 8.9.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 16.5.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа В. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжзка Могнлевской губернии; НАРБ, ІКБР.*

ВЯЛЮГА (ВЕЛЮГО) Ігнацій Ігнаціевіч [1886, в. Карпінічы Полацкага пав. Віцебскай губ., цяпер Полацкі рн Віцебскай вобл. — ?]. Беларус. З сялянскай сям'і. У 1920я г. настояцель СвятаТроіцкай царквы ў мяст. Янавічы Віцебскага пав., цяпер Віцебскі рн. Арыштаваны 11.3.1933. Асуджаны калегіяй АДПУ 9.6.1933 як «член контррэвалюцыйнай царкоўнапаўстанцкай антысавецкай арганізацыі» да 5 гадоў ППК. Вызвалены 25.8.1936. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракуратурай БССР 17.7.1989. Групавае справа В. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ВЯРЖЫЦКАЯ (ВЕРЖБИЦКАЯ) Анастасія Мікалаеўна [1865, в. Сакольнічы Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Крычаўскі рн Магілёўскай вобл. — 22.10.1937, Магілёў, турма НКВД], манахія. Беларуска. З сялянскай сям'і. Арыштавана 2.9.1937 у в. Залесавічы Крычаўскага

рна. Асуджана 15.10.1937 тройкай НКВД за «фашысцкую агітацыю» і «распаўсюджванне правакацыйных чутак» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляна. Рэабілітавана 20.9.1989 пракурорам Магілёўскай вобл. Групавая справа В. і інш. № 11157 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД.*

ВЯРЫГА (ВЕРИГО) Іосіф [1875 — ?]. З духоўнага саслоўя. У 1930я г. настояцель ПетраПаўлаўскай царквы в. Кішчына Слабада Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Барысаўскі рн Мінскай вобл. Арыштаваны ўвосень 1937. Асуджаны да 10 гадоў ППК. Загінуў у зняволенні.

Кр.: *Снодык за веру н царковь Хрысгову пострадавшнх в Мннской епархши.*

ВЯРЫГА (ВЕРИГО) Мікалай Якаўлевіч [1875, мяст. Пагост Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Салігорскі рн Мінскай вобл. — ?]. Беларус. З духоўнага саслоўя. Служыў псаломшчыкам у СвятаІаанаўскай царкве ў родным мястэчку. 8.3.1915 рукапаложаны ў дьякана, потым ў іерэя. У 1930я г., верагодна, служыў у КасмаДаміянаўскім храме ў мяст. Асіповічы, цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. Арыштаваны 18.9.1937. Праходзіў па адной справе са святарамі Мікалаем *Заусцінскім*, Сімяонам *Зяленскім*, Данілаам *Каржанеўскім*, Іосіфам *Ціхановічам*, старастам і актыўнымі прыхаджанамі царквы. Асуджаны 20.10.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую прапаганду» да 10 гадоў ППК. Рэабілітаваны 1.9.1963 пастановай Магілёўскага абл. суда. Групавая справа В. і інш. святароў № 8901 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная кннжка Мннской епархши.*

ВЯРШЫНСКІ (ВЕРШИНСКИЙ) Павел Паўлавіч [1877, в. Лошніца Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Барысаўскі рн Мінскай вобл. — 1.11.1937, Мінск, турма НКВД]. Беларус. Сын Паўла Вяршынскага¹. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю (1898?). У 1910я г.

супрацоўнік Мінскай казённай палаты. У 1930я г. рэгент царквы св. Марыі Магдаліны на вул. Старажоўскай. Арыштаваны 31.7.1937. Асуджаны з архіепіскапам (абнаўленчым) *Афанасіем* (Вячоркам), часова кіруючым Беларускай мітраполіяй *Філарэтам* (Раменскім), святарамі *Антоніем Кіркевічам*, *Сцяфанам Кульчыцкім*, *Міхаілам Рубановічам*, *Сергіем Садоўскім*, дьяканам *Уладзімірам Лобачам*, актыўнымі прыхаджанамі *Аляксандрам Наўроцкім*, *Надзеяй Пуйман* і інш. 25.10.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны пракуратурай БВА 25.3.1989. Асабовая справа В. № 23479с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кнжка Мннской губерни; БНДЦЭД.*

ВЯРЫГА (ВЕРНГО) Сцяфан Паўлавіч [1899, в. Мільча Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Вілейскі рн Мінскай вобл. — ?]. Беларус. З духоўнага саслоўя. Меў сярэднюю спецыяльную адукацыю. Да арышту настояцель РастваБагародзіцкай царквы в. Стары Свержань Стаўбцоўскага рна Мінскай вобл. Быў жанаты, меў дзіця. Арыштаваны 6.4.1950. Абвінавачваўся ў захоўванні ў сваёй хаце некалькіх часопісаў, што былі надрукаваны ў Польшчы ў 1930я г. Асуджаны 17.6.1950 асобай нарадай МДБ за «антысавецкую агітацыю» да 25 гадоў ППК і 5 гадоў пазбаўлення правоў з канфіскацыяй маёмасці. Этапаваны ў адзін з канцлагераў МДБ *Молатаўскай* (цяпер *Пермскай*) вобл. Пасля вызвалення (1955) зноў служыў святаром. Рэабілітаваны 22.3.1990 пленумам Вяроўнага суда БССР. Асабовая справа В. № 30794с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР; Сноднк за веру н церковь Хрыстову пострадавших в Мишской епархи.*

ВЯЧОРКА (ВЕЧЕРКО) Іаан Марцінавіч. Гл.: **ІААН ВЯЧОРКА.**

ВЯЧОРКА (ВЕЧЕРКО) Фёдар Пятровіч. Гл.: **АФАНАСІЙ (ВЯЧОРКА).**

ВЯЧЭРСКІ (ВЕЧЕРСКИЙ) Аляксей Фёдаравіч

[1897, в. Кабыльшчына Барысаўскага пав. Мінскай губ., з 1950 в. Садоўінчына Барысаўскага рна Мінскай вобл. — 10.3.1938, Барысаў, турма НКВД]. Беларус. З сялянскай сям'і. Да арышту вартаўнік Барысаўскай Андрэеўскай царквы. Арыштаваны 5.2.1938 у Барысаве па адрасе: Газетны зав., д. 1. Асуджаны 14.2.1938 тройкай НКВД як «член контррэвалюцыйнай групы царкоўнікаў» і за «антысавецкую агітацыю» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 1.6.1957 прэзідыумам Мінскага абл. суда. Групавая справа В. і інш. № 10397с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі. Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ГАВОРСКІ (ГОВОРСКИЙ) Яўгеній Васілевіч [1885,

мяст. Ляхавічы Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер райцэнтр Брэсцкай вобл. — ?]. Беларус. Верагодна, сваяк Васілія Алімпіянавіча Гаворскага¹ і Фёдара Алімпіянавіча Гаворскага². У першай палове 1910х г. псаломшчык Успенскага храма ў мяст. Дукора Ігуменскага пав. Мінскай губ.> цяпер вёска Пухавіцкага рна Мінскай вобл. 13.7.1914 рукапаложаны ў дьякана, потым у іерэя. У 1920я г. настаяцель Пакроўскай царквы в. Азярыцкая Слабада (Слабада) Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Смалявіцкі рн Мінскай вобл. Быў жанаты, меў чацвёрта дзяцей. Арыштаваны 15.10.1930. Асуджаны 11.1.1931 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 10.11.1989 пракуратурай БССР. Асабовая справа Г. № 28128с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі. Кр.: *Памятнная кнжжка Ватэбской губерніш; БНДЦЭД.*

ГАГАЛУШКА (ГОГОЛУШКО) Аляксандр [13.3.1909, в.

Ласіца Вілейскага пав. Віленскай губ., цяпер Пастаўскі рн Віцебскай вобл. — пасля 1974], протаіерэй. Беларус. Сын святара Васілія Мітрафанавіча Гагалушкі. Скончыў 5 класаў Віленскай духоўнай семінарыі, двухгадовыя гімназіяльныя вчэрнія курсы, 1 курс Мастацкага фта імя Ф.Смуглевіча ў

Вільні (1934), багаслоўскапастырскія курсы ў Гродне (1946).
З 22.12.1928 псаломшчык Пакроўскай царквы в. Мыта, цяпер Лідскі рн Гродзенскай вобл. 15.9.1930 пераведзены ў Георгіеўскі храм в. Пераброддзе, цяпер Мёрскі рн Віцебскай вобл. З 5.8.1934 псаломшчык Георгіеўскай (?) царквы ў Лідзе. З 25.2.1938 служыў у РастваБагародзіцкім храме в. Стары Сверхань, цяпер Стаўбцоўскі рн Мінскай вобл. Арыштаваны НКВД 18.9.1939. Асуджаны 2.7.1940 як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі» да 8 гадоў ППК. Этапаваны ў Паўночначыгуначны канцлагер НКВД Комі АССР. Вызвалены 25.9.1941 як польскі грамадзянін. Да 11.6.1946 — на пасяленні ў Паўночным Казахстане. Працаваў мастаком. З 25.7.1946 псаломшчык РастваБагародзіцкай царквы в. Ракавічы Шчучынскага рна Гродзенскай вобл. 20.10.1946 ажаніўся з Валянцінай Іванаўнай Карней (н. ў 1927). 27.10.1946 рукапаложаны ў іерэя Успенскай царквы в. Радзівонішкі, цяпер Лідскі рн. Святаром у Ракавіцкую царкву прызначаны яго брат Пётр Гагалушка. 13.10.1947 у Г. нарадзілася дачка Ала. З 14.12.1950 і да 17.7.1958 служыў у царкве в. Ракавічы. Узнагароджаны набедранікам (1948), скуф'ёй (19.11.1949), камілаўкай (1954). У 1954 і ў 1956 некаторы час кіраваў і прыходам Мікалаеўскай царквы в. Турэйск, цяпер Шчучынскі рн. У сак. 1958 захварэў на туберкулёз. 27.3.1958 УТЭК Шчучынскага рна прызнаны інвалідам 2й групы. Больш за 3 гады не мог хадзіць. Пасля выхаду на пенсію некаторы час працаваў мастаком. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 18.4.1989 пракуратурай БССР. Асабовая справа Г. № 23088с з фотаздымкам захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР*; *Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення;*

ГАГАРЭНКА (ГАГАРЕНКО) Міхаіл Кузьміч

[1892, в. Гагары Пермскай губ., цяпер Унінскі рн Пермскай вобл., Расія — ?]. Рускі. З сялянскай сям'і. Падчас 2й сусветнай вайны знаходзіўся на акупаванай тэрыторыі, стараста царквы пры мужчынскім манастыры Святога Духа

ў Мінску. Быў жанаты, меў чацвёрта дзяцей. Арыштаваны 9.8.1944 у Мінску па адрасе: вул. Бакуніна 3, кв. 2. Асуджаны з манахам Аляксіем Сафонавым і інш. 30.6.1945 паводле пастановы калегіі НКВД за «антысавецкую дзейнасць» да 5 гадоў ППК і 3 гадоў пазбаўлення правоў. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 26.12.1989 пракуратурай Мінскай вобл. Асабовая справа Г. № 31122с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *БНДЦЭД*.

ГАЛАВІНСКІ (ГОЛОВИНСКИЙ) Антоній Кузьміч [1881, в. Муравілле Клімавіцкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Касцюковіцкі рн Магілёўскай вобл. — ?], брат грамадскапаліт. дзеяча Аляксандра Галавінскага. З духоўнага саслоўя. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. Прызначаны настояцелем ва Успенскую царкву в. Ніканавічы Быхаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Быхаўскі рн Магілёўскай вобл. З 1911 другі святар Успенскага храма ў мяст. Краснаполле Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. Арыштаваны 10.9.1932 у Башкірскай АССР. Асуджаны за «антысавецкую агітацыю і прапаганду» да 5 гадоў пазбаўлення волі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда СССР 30.5.1989.

Кр.: Памятная кніжка Могнлевской губернии; Кніга памяці жывых політычных рэпрэсій Рэспублікі Башкартостан; За Хрыста пастрадавалі.

ГАЛКІНА (ГАЛКИНА) Алена Дзмітрыеўна [май 1888, в. Сялозіна Тульскай губ., Расія — ?], манахіня. Руская. З сялянскай сям'і. У першай палове 1920х г. насельніца СпасаПраабражэнскага манастыра ў Мінску. Потым прыхаджанка Мікалаеўскай царквы ў пас. Козьфава (цяпер у межах Мінска). Арыштавана 27.4.1933 у Мінску па адрасе: вул. Лодачная, д. 9, кв. 1. Асуджана 7.6.1933 з інш. манахінямі і святарамі Мінскай епархіі асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў высылкі і

пазбаўлення правоў жыць у 12 населеных пунктах і на Урале. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана 12.6.1989 пракуратурай БССР. Групавая справа Г. і інш. № 24819с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР; Сьноднк за веру н церковь Хрыстову пострадавшнх в Мннской епархии.*

ГАЛКОЎСКИ (ГАЛКОВСКИЙ) Аляксандр Аляксандравіч
[1870, в. Кулікова Мсціслаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Мсціслаўскі рн Магілёўскай вобл. — 9.3.1938, Свядлоўск, турма НКВД], святар. Беларус. Скончыў духоўную семінарыю. З 1910 настояцель Ільінскай царквы в. Слаўнае Мсціслаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Мсціслаўскі рн Магілёўскай вобл. У пачатку 1930х г., верагодна, высланы на Урал. Арыштаваны 22.10.1937 у в. Астаніна Алапаеўскага рна Свядлоўскай вобл., Расія. Асуджаны 26.2.1938 да ВМП. Расстраляны.

Кр.: *Памятная книжка Могилевской губернии; Книга памяти жертв политических репрессий. Свердловская область.*

ГАЛУБЕНКА (ГОЛУБЕНКО) Флавіян Аляксеевіч
[1864 ці 1873, в. Лысенка Маскоўскай губ., цяпер Падольскі рн Маскоўскай вобл., Расія — ?], святар. Скончыў духоўную семінарыю. Служыў у Вохарскім СпасаПраабражэнскім мужчынскім манастыры Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чэрыкаўскі рн Магілёўскай вобл. Арыштаваны 27.12.1932. Асуджаны 30.1.1933 са святарамі Пахоміем *Вульковічам*, Іаанам *Грышанковым*, старастам і актыўнымі прыхаджанінамі асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў ППК. Пасля вызвалення жыву ў Крыгчаве Магілёўскай вобл. Зноў арыштаваны 2.9.1937. 29.11.1937 тройкай НКВД прыгавораны да 10 гадоў ІШК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 18.7.1989 Магілёўскай абл. пракуратурай. Групавыя справы Г. і інш. № 10379сн і № 12034сн захоўваюцца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памяць: Гісторыкадакументальная хроніка*

Чэрыкаўскага раёна. Мн., 1994.

ГАЛУБКОЎ (ГОЛУБКОВ) Максім Грыгор'евіч

[1878, в. Расна Сенненскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Сенненскі рн Віцебскай вобл. — ?]. Беларус. 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў Магілёўскую (?) духоўную семінарыю. У 1900—20я г. настояцель ПетраПаўлаўскай царквы в. Любіж Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Горацкі рн Магілёўскай вобл. Арыштаваны 12.2.1930. Асуджаны 12.3.1930 са святарамі Магілёўскай епархіі Фёдарам *Івановым*, Уладзімірам *Коршунавым*, Міхаілам *Піневічам*, Кірылам *Сухабаеўскім*, старастам і актыўнымі прыхаджанамі царквы асобай нарадай пры АДПУ як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 4.9.1956 трыбуналам БВА. Групавая справа Г. і інш. № 2250сн з фотаздымкамі захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл. Кр.: *Памятная кнжка Могшэвскай губерніі.*

ГАЛЫНЕЦ (ГОЛЫНЕЦ) Васілій [1894, мяст. Шумячы Клімавіцкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Смаленская вобл., Расія — ?], іерэй. Сын Цімафея Грыгор'евіча Галынца¹. Арыштаваны 30.11.1937 у в. Бярозы Калінінскай вобл. 5.12.1937 асуджаны за «антысавецкую агітацыю» да 8 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *За Хрнста пострадавшыє.*

ГАЛЬКОЎСКИ (ГАЛЬКОВСКИЙ) Іван. Гл.: СЕРГІЙ (ГАЛЬКОЎСКИ).

ГАЛЬКОЎСКИ (ГАЛЬКОВСКИЙ) Павел Міхайлавіч.

Гл.: ПАВЕЛ (ГАЛЬКОЎСКИ).

ГАМАЛІЦКІ (ГОМОЛИЦКИЙ) Іларыён Ільч [1889, мяст. Сталовічы Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Баранавіцкі рн Брэсцкай вобл. — 21.05.1944, турма НКВД], протаіерэй. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю (1912). Рукапаложаны ў іерэя (12.6.1912), прызначаны ў Крыжаўдзвіжанскую царкву в. Насовічы Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер Калінкавіцкі рн Гомельскай вобл. У 1920 пераведзены ў Міхайлаўскі храм в. Даманавічы таго ж пав.

У 1928 высланы на Украіну. Служыў псаломшчыкам, регентам царквы ў мяст. Рашаўка Гадзяцкага рна Палтаўскай вобл. У 1935 згодна з прашэннем звольнены за штат. Пераехаў у Рэчыцу, быў на грамадзянскай рабоце. У 1941 настояцель Рэчыцкага Успенскага сабора. Арыштаваны 12.5.1944. Загінуў падчас следства.

Сын святара загінуў падчас 2й сусветнай вайны пад Ленінградам.

Кр.: *Памятная кнжка Мынској губернии*; Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2.

ГАНДАРОВІЧ (ГАНДАРОВИЧ) Анатолій Антонавіч [1910, мяст. Ілья Вілейскага пав. Віленскай губ., цяпер Вілейскі рн Мінскай вобл. — 12.4.1975], протаіерэй. Беларус. У 1937—42 псаломшчык Віленскага СвятаДухава манастыра. У 1942—44 святар Мікалаеўскага храма в. Крайск, цяпер Лагойскі рн Мінскай вобл. У 1944—46 служыў у архіерэйскай дамавой царкве ў Мінску. Быў жанаты, гадаваў пяцёра дзяцей. Арыштаваны 15.5.1946 у родным мяст. Асуджаны 28.10.1946 асобай нарадай МДБ за «супрацоўніцтва з нямецкімі акупацыйнымі ўладамі і антысавецкую дзейнасць» да 10 гадоў ППК і 5 гадоў пазбаўлення правоў з канфіскацыяй маёмасці. Этапаваны ў адзін з канцлагаў МДБ Магаданскай вобл. Вызвалены 30.7.1953. Вярнуўся ў Беларусь. Служыў у СвятаТроіцкай царкве ў Хоцімску Магілёўскай вобл. З 1956 настояцель Крыжаўздзіжанскага храма ў Касцюковічах Магілёўскай вобл. З 1963 служыў у Пакроўскай царкве в. Вялікія Лозіцы Магілёўскага рна. У 1965—74 настояцель Пакроўскага храма в. Стары Крыўск Рагачоўскага рна Гомельскай вобл. З 30.4.1974 за штатам. Жонка святара Яўгенія Мацвееўна Гандаровіч памерла 5.12.1976. Рэабілітаваны 5.6.1964 судовай калегіяй па крымінальных справах Вярхоўнага суда БССР. Асабовая справа Г. № 18791с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *БНДЦЭД; НАРБ, ІКБР*; Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2.

ГАНЗІН (ГАНЗИН) Васілій Сяргеевіч [1895, Дзямідаў, цяпер райцэнтр Смаленскай вобл. — ?]. Беларус. Са шляхецкай сям'і. Скончыў Магілёўскую (?) духоўную семінарыю. Да арышту настаяцель царквы в. Машанакі Магілёўскага рна. Арыштаваны 16.5.1932. Асуджаны 3.9.1932 з шэрагам святароў Магілёўскай епархіі калегіяй АДПУ як «удзельнік контррэвалюцыйнай групоўкі» і за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 31.10.1989 пракуратурай Магілёўскай вобл. і ўказам прэзідыума Вярхоўнага суда СССР 16.1.1989. Групавая справа Г. і інш. № 10669 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ГАНКЕВІЧ (ГАНКЕВИЧ) Аляксій [1883, в. Палессе Рагачоўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чачэрскі рн Гомельскай вобл. — ?]. Беларус. Сын Васілія Львовіча Ганкевіча. Скончыў багаслоўскія курсы. З 1915 настаяцель Мікалаеўскай царквы в. Пепелеўка (Пепялёўка) Мсціслаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Смаленская вобл., Расія. У 1920я г. служыў у Мікалаеўскай (?) царкве в. Горы Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Горацкі рн Магілёўскай вобл. Быў жанаты, меў дзіця. Арыштаваны 29.4.1933. Асуджаны 19.7.1933 са святаром Леанідам *Петуховічам* і актыўнымі прыхаджанамі асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 17.11.1989 пракуратурай Магілёўскай вобл. Групавая справа Г. і інш. М 12890 захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжка Мошлевской губернии; НАРБ, ІКБР.*

ГАНЧАРОЎ (ГОНЧАРОВ) Уладзімір Аляксандравіч [1903, мяст. Бялынічы Магілёўскага пав., з верас. 1938 райцэнтр Магілёўскай вобл. — ?]. Беларус. З сялянскай сям'і. Атрымаў сярэднюю спецыяльную адукацыю. Да арышту настаяцель царквы ў Бялынічах. Арыштаваны 6.8.1937. Асуджаны са святаром Васіліем *Купрэвым* і інш.

18.9.1937 тройкай НКВД за «контррэвалюцыйную прапаганду і агітацыю» да 10 гадоў ІШК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 14.8.1989 пракуратурай Магілёўскай вобл. Групавая справа Г. і інш. № 10464сн захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД*.

ГАНЧАРЭВІЧ (ГОНЧАРЕВИЧ) Антон Мікалаевіч [1892, мяст. Грозава Слуцкага пав. Мінскай. губ., цяпер Капыльскі рн Мінскай вобл. — ?]. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Да арышту стараста Мікалаеўскай царквы ў родным мястэчку. Быў жанаты, меў пяцёрд дзяцей. Арыштаваны 12.3.1933 у мяст. Грозава па адрасе: вул. Слуцкая, д. 14. Асуджаны 9.4.1933 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 27.12.1989 пракуратурай Мінскай вобл. Асабовая справа Г. № 29885с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі. Кр.: *НАРБ, ІКБР*.

ГАНЧАРЭНКА (ГОНЧАРЕНКО) Фрол Федаравіч. Гл.: ФЛОР (ГАНЧАРЭНКА).

ГАНЧУК Кірыл Сямёнавіч [1901, мяст. Белазёрка, цяпер Ланавецкі рн Цярнопальскай вобл., Украіна — 1982], святар. Украінец. 3 сялянскай сям'і. Атрымаў сярэдняю адукацыю. Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі, служыў у ПараскеваПятніцкай (ці Пакроўскай) царкве в. Чарнаўчыцы, цяпер Брэсцкі рн. Быў жанаты, гадаваў трое дзяцей. Арыштаваны 25.12.1944. Асуджаны 1.4.1946 са святаром Мікалаем *Малахам* асобай нарадай МДБ за «зраду радзіме» да 7 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 11.6.1993 пракуратурай Брэсцкай вобл. Групавая справа Г. і інш. № 11635с захоўваецца ў архіве КДБ Брэсцкай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР*.

ГАПАНЕНКА (ГАПОНЕНКА) (ГАПОНЕНКО) Петр Апанасавіч [1878 — 23.9.1938, Гомель (?), турма НКВД],

царкоўнаслужыцель. Арыштаваны 29.4.1938 у в. Броннае былога Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер Рэчыцкі рн Гомельскай вобл. Асуджаны тройкай НКВД 20.9.1938 да ВМП з канфіскацыяй маёмасці і 23.9.1938 расстраляны. Рэабілітаваны 25.5.1989.

Кр.: Памяць. Гісторыкадакументальная хроніка Рэчыцкага раёна. У 2х кн. Кн. 1. Мн., 1998.

ГАПАНОВІЧ (ГАПАНОВИЧ) Сцяфан Казіміравіч [1865, в. Вайнілавічы Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Нясвіжскі рн Мінскай вобл. — 2.9.1937, Мінск, турма НКВД]. 3 духоўнага саслоўя. У 1920я г. служыў псаломшчыкам (?) у Ільінскай царкве ў мяст. Шацк Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер вёска Пухавіцкага рна Мінскай вобл. Арыштаваны ў 1929. Асуджаны да 5 гадоў высылкі. Пасля вызвалення вярнуўся на радзіму. Зноў арыштаваны 5.8.1937. Асуджаны 25.8.1937 з шэрагам праваслаўных і рымскакаталіцкіх святароў, старастам і актыўнымі прыхаджанамі тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 28.3.1989 пракуратурай БССР. Асабовая справа Г. № 21281с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Сноднк за веру н церковь Хрнстову пострадавшнх в Мннской епархш.*

ГАПОНІК (ГАПОНИК) Міхаіл Віктаравіч

[3.11.1899 в. ЛабнаАгароднікі, цяпер Гродзенскі рн — 26.9.1984], протаіерэй. Сын гміннага пісара. Скончыў Варшаўскае духоўнае вучылішча (1915), 2 класы Калужскай духоўнай семінарыі (1917). 1(14).5.1921 епіскапам Гродзенскім Уладзімірам (Ціханіцкім)¹ прызначаны псаломшчыкам у Пакроўскую царкву в. Алекшыцы, цяпер Бераставіцкі рн Гродзенскай вобл. 5.8.1922 пераведзены ў РастваБагародзіцкі храм в. Масалыны, цяпер Бераставіцкі рн. 28.5.1923 ажаніўся з Ганнай Пятроўнай Маліеўскай (н. ў 1902). 9.10.1924 пераведзены ў РастваБагародзіцкую царкву в. Явар, цяпер Дзятлаўскі рн Гродзенскай вобл., 1.11.1925 — у Ільінскую царкву в. Ячна былога Сакоўскага

пав. Гродзенскай губ., цяпер тэрыторыя Польшчы. 10.6.1926 рукапаложаны ў дьякана Міхайлаўскай царквы в. Скідзель Гродзенскага пав., цяпер Гродзенскі рн. 4.11.1928 епіскапам Аляксіем (Грамадскім)¹ рукапаложаны ў іерэя. 15.2.1931 прызначаны настояцелем РастваБагародзіцкага храма в. Явар. 3 15.8.1932 служыў у ПетраПаўлаўскай (?) царкве мяст. Астраўцы Гродзенскай вобл., з 4.2.1937 у храме в. Кузьмічы, цяпер Ваўкавыскі рн Гродзенскай вобл., з 1.1.1947 у РастваБагародзіцкай царкве в. Гудзевічы Мастоўскага рна Гродзенскай вобл. Узнагароджаны залатым нагрудным крыжам (1945), санам протаіерэя (14.4.1949). З 1956 і да 3.9.1959 настояцель храма в. Алекшыцы. Займаўся літаратурнай дзейнасцю, друкаваўся ў перыядычных выданнях. У 1939—48 выдаваў час. «Отечество». Арыштаваны 15.7.1959. Асуджаны асобай нарадай пры МДБ да 2 гадоў ППК. Этапаваны ў Дубраўны канцлагер МДБ Мардоўскай АССР. Вызвалены ў канцы 1960. Вярнуўся на радзіму 1.1.1961. З 23.3.1961 пенсіянер Маскоўскай патрыярхіі. Жыў у Ваўкавыску, потым у в. Кулёўшчына Мастоўскага рна Гродзенскай вобл.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с. 219; *Черепица ВЛ*. Очерки истории Православной Церкви на Гродненщине (с древнейших времен до наших дней). Ч. 1. Гродно, 2000. С. 260—261.

ГАРАЧКА (ГОРЯЧКО) Васілій Ігнатавіч

[18.12.1876, Барысаў Мінскай губ., цяпер райцэнтр Мінскай вобл. (паводле інш. звестак Мінск) — 28.9.1937, Бабруйск, турма НКВД], протаіерэй. Беларус. З мяшчанскай сям'і. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю (1897?), рукапаложаны ў іерэя (1898). З 1900 настояцель РастваБагародзіцкай царквы в. Новыя Валосавічы (тагачасны паштовы адрас: ст. Лепель) Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Лепельскі рн Віцебскай вобл. З 1913 служыў у Міхайлаўскім храме в. Лошніца (тагачасны паштовы адрас: ст. Прыяміна) Барысаўскага пав., цяпер Барысаўскі рн Мінскай вобл. Узнагароджаны камілаўкай (1914). З 1928 настояцель Мікалаеўскага сабора ў Бабруйску

Мінскай губ., цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл., узнагароджаны набедранікам. Арыштаваны 8.3.1931. Асуджаны з актыўнымі прыхаджанкамі Агаф'яй Рыжыкавай (н. ў 1883), Юліяй Разанавай (1870), Любоўю Трацеўскай (1874) 4.7.1931 калегіяй АДПУ за «антысавецкую дзейнасць» да 3 гадоў высылкі ў Сібір з канфіскацыяй маёмасці. Пасля вызвалення вярнуўся ў Бабруйск. Працаваў бухгалтарам у гарадской паліклініцы. Зноў арыштаваны 18.9.1937. Асуджаны 17.9.1937 тройкай НКВД за «ўдзел у контррэвалюцыйнай арганізацыі» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Па першай справе (№ 10784; захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.) рэабілітаваны 31.8.1989 пракурорам Магілёўскай вобл., па другой (№ 7160сн) 3.9.1960 Магілёўскім абл. судом.

Кр.: *Памятная кнжка Мынской губерніи; Памятная кнжка Мннской епархіи; Личный состав епархнального управления; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; Сынодик за веру н церковь Хрыстоеу пострадавших в Мннской епархьи; За Хрста пострадавшие.*

ГАРАЧКА (ГОРЯЧКО) Іаан [1890, мяст. Бяларучы Мінскага пав., цяпер вёска Лагойскага рна Мінскай вобл. — 1930 (?), НКВД]. Беларус. Сын Ніканора Гарачкі¹. У 1920я г. настояцель Міхайлаўскай царквы в. Лошніца (тагачасны паштовы адрас: ст. Прыяміна) Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Барысаўскі рн Мінскай вобл. Быў жанаты, меў дзіця. Арыштаваны 13.2.1930. Асуджаны 3.3.1930 са святарамі Аляксіем *Дунаевым*, Аляксандрам *Залескім*, Мікалаем *Кучынскім*, Паўлам *Свірскім* і актыўнымі прыхаджанамі асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 6.5.1989 пракуратурай БССР. Групавая справа Г. і інш. № 23948с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

20.2.1932 у в. Коскі Мінскага пав., цяпер Дзяржынскі рн Мінскай вобл., арыштаваны селянінаднаасобнік Гарачка Антон Ніканоравіч (н. ў 1893 ў мяст. Бяларучы), брат Іаана Гарачкі. 21.4.1932 асуджаны АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы.

Рэабілітаваны 21.11.1989 пракуратурай Мінскай вобл. Групавая справа Г. і інш. сялян в. Коскі № 29555с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ГАРБАЦЕНКАВА (ГОРБАТЕНКОВА) Еўфрасіння Мікітаўна [1887, Віцебская губ. — ?], манахія. Арыштавана 24.6.1932 у Пскоўскай вобл. (?). Асуджана 17.8.1932 калегіяй АДПУ па тагачаснай Зах. вобл. за «антысавецкую дзейнасць» да 3 гадоў высылкі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана 8.12.1989. Кр.: *Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.*

ГАРБАЦЭВІЧ (ГОРБАЦЕВИЧ) Вячаслаў [1879 — 1966], мітрафорны протаіерэй. З духоўнага саслоўя. У ліку лепшых скончыў Мінскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя (1900). У 1901 павяторы назіральнік царкоўнапрыходскіх школ пры Уваскрасенскім саборы ў Барысаве Мінскай губ. У 1903—15 настояцель Дзмітрыеўскай царквы в. Скародна Мазырскага пав. Мінскай губ., цяпер Ельскі рн Гомельскай вобл. Дэлегат Мінскага епархіяльнага з'езда свяшчэннаслужыцеляў (1914). У сярэдзіне 1920х г. настояцель Мікалаеўскай царквы ў мяст. Калінкавічы (Каленкавічы) Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер райцэнтр Гомельскай вобл.), благачынны. Рэпрэсаваны ў другой палове 1920х г. З 1944 служыў у адным з храмаў УССР. Апошнія месца службы — Жытомірскі сабор.

Кр.: *Памятная кнжжа Манской губерши; Памятная кнжжа Мннской епархіи; Личный состав епархнального управления; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; Камішскый Г., протонерей, Лякын В. Свет православня на КалннкоВІЧскай земле. Мн., 2006.*

ГАРБАЧЭЎСКАЯ (ГОРБАЧЕВСКАЯ) Феадосія Лявонаўна [1881, в. Гразівец (?) Аршанскі пав. Магілёўскай губ., з 1959 у межах Оршы Віцебскай вобл. — ?], манахія. Беларуска. З сялянскай сям'і. Арыштавана 4.4.1932 у Оршы

Віцебскай вобл. Асуджана з інш. манахінямі, манахамі, царкоўнымі служыцелямі і актыўнымі прыхаджанамі 9.8.1932 асобай нарадай пры АДПУ за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да 3 гадоў высылкі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана 9.2.1959 ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда БССР. Групавая справа Г. і інш. № 6739п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.
Кр.: *БНДЦЭД*.

ГАРБАЧЭЎСКИ (ГОРБАЧЕВСКИЙ) Флор Грыгор'евіч [16.8.1888, Аршанскі пав. Магілёўскай губ. — пасля 1948]. 3 сялянскай сям'і. На выдатна скончыў 4класную школу. Каля 5 гадоў працаваў настаўнікам. З 1918 псаломшчык АляксандраНеўскай царквы в. Крапіўна Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Аршанскі рн Віцебскай вобл. У 1910 ажаніўся з Лабацэвіч Марфай Міхайлаўнай (н. ў 1896). Арыштаваны ў 1936. Асуджаны да 5 гадоў пазбаўлення волі. Вызвалены ў 1940. Вярнуўся на радзіму. Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі. Зноў служыў псаломшчыкам у Крапіўніцкай царкве. 12.10.1947 рукапаложаны ў сан дыякана ва Уважскім храме ў Барысаве. Працягваў служыць у АляксандраНеўскай царкве в. Крапіўна.

Кр.: *НАРБ, ІКБР*; Ахіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с. 433.

ГАРБУЗАЎ (ГАРБУЗОВ) Савелій. Беларус. 3 духоўнага саслоўя. У 1920я г. настояцель СвятаТроіцкай царквы в. КругавецКалініна (да 1920 — в. Кругавец) Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Добрушскі рн Гомельскай вобл. Рэпрэсаваны ў 1929. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл., ф. 896, в. 1, с. 43, л. 23.

ГАРО (ГАРРО) Раман Дзмітрыевіч [1879, в. Хацетава Чавускага пав. Магілёўскай губ., у 1930я г. Чавускага рна Магілёўскай вобл., цяпер не існуе — 4.5.1933, Магілёў, турма АДПУ]. Беларус. 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля (?).

Скончыў духоўную семінарыю. Да арышту настояцель СвятаДухавай царквы ў роднай вёсцы. Арыштаваны 16.11.1932 са старастам або актыўным прыхаджанінам царквы Ільёй Сафонавым і інш. Асуджаны 21.4.1933 асобай нарадай пры АДПУ за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 22.8.1989 пракуратурай Магілёўскай вобл. Групавая справа Г. і інш. № 13398сн захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ГАРОДСКІ (ГОРОДСКИЙ) Іаан Пятровіч [1869, Мсціслаў Магілёўскай губ. — ?], святар. Скончыў духоўнае вучылішча. У 1900—10я г. служыў у Пакроўскім храме ў мяст. Дабрамыслі Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Лёзненскі рн Віцебскай вобл. Арыштаваны 25.11.1937 у в. Пятніцкае Мсціслаўскага рна Магілёўскай вобл. Асуджаны 26.12.1937 за «антысавецкую прапаганду» да 10 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *Памятная кнжжка Могилевской губернии; За Христа пострадавшие.*

ГАРТЫНСКІ (ГОРТЫНСКИЙ) Васілій Андрэевіч [1873, Магілёў — ?]. Беларус. 3 сям'і службоўца. У 1920я г. член (паводле інш. звестак — старшыня) царкоўнага савета Іосіфаўскага кафедральнага сабора ў Магілёве. Арыштаваны 20.6.1927. Асуджаны калегіяй АДПУ 13.9.1927 за «антысавецкую агітацыю» да 8 гадоў ППК. Рэабілітаваны 17.11.1989 прэзідыумам Магілёўскага абл. суда.

Разам з Г. арыштавана і асуджана яго жонка, хатняя гаспадыня Гартынская Марыя Мікалаеўна (н. ў 1892 у Магілёве ў дваранскай сям'і, атрымала вышэйшую адукацыю). Групавая справа сям'і Г. і інш. № 11201 захоўваецца ў архіве УКДБ Беларусі. Іх далейшы лёс невядомы.

Кр.: *БНДЦЭД; НАРБ, ІКБР; Шнленок Д., свяці. Нз нсторнн православной церквн в Беларусснн (1922—1939). Мн., 2006.*

ГАРШКОЎ (ГОРШКОВ) Сергій Сямёнавіч [1898, в. Слапушкіна Маскоўскай губ., цяпер Маскоўская вобл., Расія — ?]. Рускі. Скончыў духоўную семінарыю (?). Да арышту настояцель СпасаПраабражэнскай царквы в. Котава Віцебскага рна. Быў жанаты, меў непаўналетняе дзіця. Арыштаваны 7.2.1932. Асуджаны 29.2.1932, верагодна, з актыўнымі прыхаджанамі асобай нарадай пры АДПУ як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі і за антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны, 26.10.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Групавае справа Г. і інш. № 17537п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: *НАРБ, ІКБР*.

ГАЎРЫЛА (ВАЯВОДЗІН) [Грыгорый Дзмітрыевіч; 1869, СанктПецярбург — 17.12.1937, ГУЛАГ], архіепіскап. З мяшчанскай сям'і. Скончыў 8ю СанктПецярбургскую гімназію (1890), СанктПецярбургскую духоўную акадэмію са ступенню кандыдата багаслоўя (1894). Пастрыжаны ў манашаства (1893). Рукапаложаны ў іераманаха, накіраваны выкладчыкам Уладзікаўказкага духоўнага вучылішча. У 1895 пераведзены ў Аляксандраўскую Арданскую, у 1896 у Магілёўскую духоўныя семінарыі. З 1898 інспектар Палтаўскай семінарыі. З 1901 у сане архімандрыта настояцель Успенскага Уфімскага манастыра, член Уфімскай духоўнай кансісторыі. З 29.8.1908 настояцель Богаяўленскага Жытомірскага манастыра, начальнік Жытомірскага вучылішча пастырства Валынскай епархіі, цэнзар «Валынскіх епархіяльных ведомостей». З 10.7.1910 настояцель Трыгорскага манастыра. 25.7.1910 у Жытомірскім кафедральным саборы хіратанісаны ў епіскапа Астрожскага, вікарыя Валынскай епархіі. З 9.6.1915 — епіскап Чэлябінскі, вікарыі Арэнбургскай епархіі, з 26.1.1916 — епіскап Барнаўльскі, вікарыі Томскай епархіі, з 1919 — епіскап Акмолінскі, потым Петрапаўлаўскі. З 1922 настояцель Томскага БагародзіцкаАляксееўскага мужчынскага манастыра. У верас. 1922 ухіліўся ў абнаўленчы раскол, але ў 1923 прынёс пакаянне і быў прыняты ў зносіны з РПЦ. У другой палове

1923 узведзены ў сан архіепіскапа і ў 1924 прызначаны архіепіскапам Кінгісепскім, вікарыем Ленінградскай епархіі. Арыштаваны 19.4.1927. Пад следствам знаходзіўся ў Ленінградскай турме АДПУ. Вызвалены ў кастр. 1927. Са снеж. 1927 архіепіскап Полацкі і Віцебскі. У 1928 звольнены на пакой па ўласным прашэнні. У 1929 вярнуўся ў Ленінград. 17.2.1932 зноў арыштаваны і асуджаны да 5 гадоў ППК. Этапаваны ў Карагандзінскі канцлагер АДПУ Казахскай ССР. У зняволенні прыгавораны да ВМП і расстраляны.

Кр.: *Нх страданнмян очыстнтся Русь*. М., 1996. С. 64; *Степанов (Русак) В.* Свндетельство обвиннення. М., 1993. Т. 3. С. 213.

ГАЎРЫІА (ГОРБАЧ) [Пётр Дзмітрыевіч; 1881, в. Шалавічы Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Слуцкі рн Мінскай вобл. — ?], архімандрыйт. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю. Да восені 1922 настояцель Благавешчанскага манастыра ў мяст. Ляды Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Смалявіцкі рн Мінскай вобл. Потым служыў у Мікалаеўскай царкве в. Трасцянец Мінскага рна, у Мікалаеўскай царкве пас. Козырава (цяпер у межах Мінска). Арыштаваны 5.4.1933 у Мінску па адрасе: вул. Іванаўская, вуглавы дом, кв. 2. Асуджаны 7.6.1933 са святарамі і манахіямі Мінскай епархіі асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 12.6.1989 пракуратурай БССР. Асабовая справа Г. № 24819с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *БНДЦЭД; Снодык за веру ы церковь Хрыстпову постпрадаваших в Мынской епархаа.*

ГАЎРЫІА (СВІДЗЕРСКІ) [Гаўрыіл Фёдаравіч; 12.7.1862, в. Буй Віцебскага пав., цяпер Бешанковіцкі рн Віцебскай вобл. — ?], архіепіскап (абнаўленчы). 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля. У ліку лепшых скончыў Віцебскую духоўную семінарыю (1883), рукапаложаны ў іерэя (1885). Выкладаў Закон Божы ў Аршанскай гімназіі. 3 1889

настаяцель Крыжаўздзвіжанскага храма в. Пустынкi Сенненскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Сенненскі рн Віцебскай вобл., благачынны цэркваў 3й акругі Сенненскага пав. Узведзены ў сан протаіерэя. У 1910г. член Мсціслаўскага адцялення епархіяльнага вучылішчнага савета. Быў жанаты, меў двое дзяцей. У 1922 ухіліўся ў абнаўленчы раскол. 14.1.1923 хіратанісаны ў епіскапа Віцебскага. У другой палове 1926 — архіепіскап Мсціслаўскі. За канфлікту пакінуў Мсціслаў і службу ў РастваБагародзіцкім храме в. Колтава Мсціслаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Мсціслаўскі рн, потым некаторы час знаходзіўся ў Бялыніцкім манастыфі. Са студз. 1927 пераведзены настаяцелем у Мікалаеўскі сабор у Старадубску (Бранская вобл., Расія) з тытулам архіетскапа Гомельскага і Старадубскага. Арыштаваны 12.10.1937 у Віцебску па адрасе: вул. 2я Ударная, д. 14. Асуджаны 15.11.1937 са святаром ПолацкаВіцебскай епархіі Іосіфам *Гусаковым*, настаяцелем Янавіцкай царквы Уладзімірам *Міцкевічам*, старастам той жа царквы Іванам *Старычэнкам*, актыўнымі прыхаджанамі тройкай НКВД за «дзеінасць у складзе контррэвалюцыйнай арганізацыі» і за «антысавецкую агітацыю» да 10 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны Вяроўным судом БССР 31.5.1988. Асавая справа Г. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжка Могнлевской губерньы; ВНДЦЭД; Шнленок Д., свяці.* Нз нсторнн православной церквн в Беларуснн (1922—1939). Мн., 2006.

ГАХОВІЧ (ГАХОВИЧ) **Міхаіл** [1870, мяст. Дукора Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер вёска Пухавіцкага рна Мінскай вобл. — 25.8.1939, Чэрвень, турма НКВД], сын Паўла Цярэнцевіча Гаховіча. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя (1893). З 1894 настаяцель царквы Нараджэння Святога Іаана Прадцечы в. Засулле Мінскага пав., цяпер Стаўбцоўскі рн Мінскай вобл. З 1903 службу ў Аннінскай царкве мяст. Стоўбцы Мінскага пав., цяпер райцэнтр Мінскай вобл. З 1908 настаяцель Успенскай

царквы в. Барбароў Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер Мазырскі рн Гомельскай вобл. З 1915 настояцель РастваБагародзіцкай царквы ў мяст. Юравічы Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер Калінкавідкі рн Гомельскай вобл. У 1920я г. служыў ва Успенскай царкве ў родным мястэчку, дзе раней быў настояцелем яго бацька. Арыштаваны 18.11.1937. Асуджаны 29.11.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да 10 гадоў ШПК. Загінуў у зняволенні. Верагодна, былі рэпрэсаваны і сваякі Г. Рэабілітаваны 16.5.1989 пракуратурай БССР. Асабовая справа Г. № 29539с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кнажка Мннскай губерніш; Памятная кннжка Мынскай епархіі; Лнчный состав епархыального управления; ЯГАВ.ф. 2786, в. 1, с.67.*

ГАХОВІЧ (ГАХОВИЧ) **Павел** [1867, в. КнязьВозера Мазырскага пав. Мінскай губ., цяпер в. Чырвонае Возера Салігорскага рна Мінскай вобл. — ?], протаіерэй, сын Аляксандра Гаховіча¹. Беларус. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю, накіраваны псаломшчыкам у СпасаПраабражэнскую царкву в. Языль Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Старадарожскі рн Мінскай вобл. Рукапаложаны ў іерэя і 18.8(9).1894 прызначаны настояцелем новага Георгіеўскага храма в. Даўгінава (Даўгінічы) Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Уздзенскі рн Мінскай вобл. 6.10.1894 пераведзены ў ПараскеваПятніцкую царкву в. Чэрніхава Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Баранавіцкі рн Брэсцкай вобл. Узнагароджаны набедранікам (да 1900). З 1903 служыў у СвятаТроіцкім храме ў мяст. Івянец Мінскага пав., цяпер Валожынскі рн Мінскай вобл. З 1907 настояцель АляксандраНеўскай царквы ў мяст. Мар'іна Горка Ігуменскага пав., цяпер цэнтр Пухавіцкага рна Мінскай вобл., член благачыннага савета. Быў жанаты, гадаваў двое дзяцей. Арыштаваны 2.12.1929. Праходзіў па адной справе з актыўнымі прыхаджанамі братамі Мікітам Кліменцевічам Пяткевічам (н. ў 1875), Сямёнам Кліменцевічам Пяткевічам (1879), Канстанцінам Гаўрылавічам Ярэмбкам (1877).

Асуджаны 13.1.1930 асобай нарадай пры АДПУ за «сабатаж» да 5 гадоў ППК (заменена ссылайка). Далейшы лёс невядомы. Верагодна, былі рэпрэсаваны і сваякі Г. Рэабілітаваны 28.4.1989 пракуратуран БССР. Групавая справа Г. і інш. № 28175с з фотаздымкамі захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

29.1.1933 у мяст. Капыль Мінскай вобл. арыштаваны аграном райземупраўлення Гаховіч Фёдар (н. ў 1902 у в. Чэрніхава), сын Паўла Гаховіча. 8.5.1933 асуджаны як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі» да 5 гадоў ШК. Далейшы яго лёс невядомы. Рэабілітаваны 16.7.1958 трыбуналам БВА. Асабовая справа Г. № 11070с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная книжка Мынской губернии; Памятная книжка Мннской епархии; Личный состав епархиального управления; НАРБ, ИКБ; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.*

ГАХОВІЧ (ГАХОВИЧ) Юсцін [1868, мяст. Пагост Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Салігорскі рн Мінскай вобл. — ?], протаіерэй. Беларус. Сын Філарэта Гаховіча¹. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя (1896). З 1897 настояцель СпасаПраабражэнскай царквы в. Дзятлавічы Пінскага пав. Мінскай губ., цяпер Лунінецкі рн Брэсцкай вобл. З 1916 службы ў Антоніеўскім храме мяст. Рубяжэвічы Мінскага пав., цяпер Стаўбцоўскі рн Мінскай вобл. З 1917 благачынны цэркваў Зй акругі Мінскага пав. У 1920я г. настояцель Крыжаўздзвіжанскай царквы в. Сямёнавічы Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Уздзенскі рн Мінскай вобл. Падчас арышту службы ў Георгіеўскім або Мікалаеўскім храме в. Леніна (да 1921 Раманава) Слуцкага пав., цяпер Слуцкі рн Мінскай вобл. Быў жанаты, меў васьмёра дзяцей. Арыштаваны 14.3.1933. Асуджаны 9.6.1933 з 20 інш. святшчэннаслужыцелямі асобай нарадай пры АДПУ як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі» і за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў пазбаўлення правоў жыць у 12 населеных пунктах і на Урале. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 18.7.1989 пракуратурай БССР. Групавая справа Г. і інш. № 27605с

захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

15.12.1937 у Архангельску арыштаваны Гаховіч Сямён Юсцінавіч (н. 1908), верагодна, сын Юсціна Гаховіча. 25.12.1937 тройкай НКВД па Архангельскай вобл. асуджаны за «контррэвалюцыйную агітацыю» да 8 гадоў ППК. Далейшы яго лёс невядомы. Рэабілітаваны 17.7.1989.

Кр.: *Памятная кніжка Мннскай епархіі; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; Памятная кніжка Мннскай губерніі.*

ГАШКЕВІЧ (ГАШКЕВИЧ) Іаан [1885, в. Агародня (АгародняГомельская) Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Добрушскі рн Гомельскай вобл. — 11.1.1938, Гомель, турма НКВД], абнаўленчы протаіерэй. Сын святога праведнага Іаана Гашкевіча¹. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. Служыў у Мікалаеўскай царкве ў роднай вёсцы, дзе да 1912 настояцелем быў яго бацька. У снеж. 1937 асуджаны да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 14.6.1989.

Кр.: *Памятная кніжка Могнлевскай губерніі; Памяць: Гісторыкадакументальная хроніка Добрушкага раёна. У 2 кн. Кн. 1. Мн., 1999.*

ГАЯВЫ (ГАЯВОЙ) Тарас Дзям'янавіч [1871 — 11.3.1938, Мазыр, НКВД], вартаўнік царквы ў Мазыры Гомельскай вобл. У 1937 арыштаваны і асуджаны да ВМП. Расстраляны.

Кр.: *Памяць: Гісторыкадакументальная хроніка Мазыра і Мазырскага раёна. Мн., 1997. С. 174.*

ГВАЗДОВІЧ (ГВОЗДОВИЧ) Андрэй Юр'евіч [1874, в. Кішчына Слабада Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Барысаўскі рн Мінскай вобл. — ?], селянінаднаасобнік. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Падчас арышту стараста ПетраПаўлаўскай царквы ў роднай вёсцы. Арыштаваны 14.4.1932. Асуджаны 23.7.1932 калегіяй АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў высылкі за межы Беларусі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 19.7.1989 пракуратурай БССР. Асабовая справа Г. № 26162с

захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ГЕЙХРОХ Мікалай Іванавіч [1884, Пінск Мінскай губ., цяпер горад Брэсцкай вобл. — ?]. Беларус. 3 сям'і царкоўнаслужыцеля. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. 31913 настояцель СвятаТроіцкай царквы в. Дудзічы Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер Калінкавіцкі рн Гомельскай вобл. 3 22.9.1914 в.а. благачыннага цэркваў 3й акругі Рэчыцкага пав. У 1920я г. служыў у Мікалаеўскім храме мяст. Васілевічы Рэчыцкага пав., цяпер горад Рэчыцкага рна Гомельскай вобл. Быў жанаты, гадаваў дзіця. Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі, служыў у Пінску. Арыштаваны 1.6.1946. Асуджаны 25.1.1947 асобай нарадай МДБ за «зраду радзіме» да 8 гадоў ППК. Этапаваны ў Сібірскі канцлагер НКВД Новасібірскай і Кемераўскай вобл. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 20.10.1994 пракуратурай Брэсцкай вобл. Асабовая справа Г. № 13331с захоўваецца ў архіве КДБ Брэсцкай вобл.

Кр.: *Памятная кнжжка Мынской губерніи; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.*

ГЕРАСИМЕНКА (ГЕРАСИМЕНКО) Мікалай [1882 — ?], святар. Беларус. Рэпрэсаваны ў 1933 у в. Карпаўка Лоеўскага рна Гомельскай вобл. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ГЕРАСИМОВІЧ (ГЕРАСИМОВИЧ) Мікалай Фёдаравіч [1902 — студз. 1955], іерэй. 3 1916 псаломшчык Петра-Паўлаўскай царквы в. Забор'е, потым Ільінскага храма в. Мурагі Полацкага пав. Віцебскай губ., цяпер Расонскі рн Віцебскай вобл. 3 1924 дьякан РастваБагародзіцкай царквы в. Расоны Полацкага пав. Рукапаложаны ў іерэя (1929). Да 1934 настояцель Увазнясенскага храма в. Стрэлікі Асвейскага рна Віцебскай вобл. У 1944—45 служыў у Мікалаеўскай царкве ў Дрысе, цяпер Верхнядзвінск Віцебскай вобл. Арыштаваны ў 1945. Асуджаны да 10 гадоў

пазбаўлення волі. Высланы ў Сібір. Памёр і пахаваны пры Успенскай царкве Енісейска Краснадарскага краю, Расія.

Жонка святара Лідзія Іванаўна жыла ў Верхнядзвінску. Памерла 6.5.1978.

ГЕРАСШУК (ГЕРАСНМУК) Аўдзій Іванавіч [1876, в. Філіпка Бельскага пав. Гродзенскай губ., цяпер Падляшскае ваяв., Польшча — 8.12.1937, НКВД], святар. Арыштаваны 28.11.1937 у в. Несцерава Калінінскай вобл., Расія. Асуджаны 5.12.1937 тройкай УНКВД за «антысавецкую агітацыю» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 26.3.1989 Цвярской абл. пракуратурай.

Кр.: *Книга памяти жертв полтичских репрессий Калининской области.*

ГЕРМАГЕН (ДАЛГАНАЎ) [Георгій Яфрэмавіч; 25.4.1858, в. Херсон, цяпер Украіна — 15.6.1918, Табольск], свяшчэннамучанік. З духоўнага саслоўя. Скончыў класічную гімназію ў Ананьеве Херсонскай губ., юрыдычны фт Новарасійскага унта. Паступіў у СанктПецярбургскую духоўную акадэмію. Прыняў манашаскі пострыг з імем Гермаген (1890). Рукапаложаны ў іераманаха (15.3.1892). Спалучаў навуковую дзейнасць з пастырскай. Пасля сканчэння акадэміі са ступенню кандыдата багаслоўя (1893) прызначаны інспектарам, з 1898 рэктарам Тыфліскай духоўнай семінарыі. Адначасова з'яўляўся рэдактарам «Духовного Вестника Грузинского Экзархата». Узведзены ў сан архімандрыта. У семінарскіх «Журналах паводзін» таго часу захаваліся запісы, з якіх можна даведацца, што айцец Гермаген неаднаразова падвяргаў паслушніка І.Джуташвілі (І.Сталіна) розным пакаранням. 14.1.1901 у Казанскім саборы ў Маскве хіратанісаны ў епіскапа Вольскага, вікарыя Саратаўскай епархіі. З 1903 кіраваў Саратаўскай кафедрай. 17.1.1912 за «непадпарадкаванне царскім загадам» і рознагалосці з членамі Свяшчэннага Сінода пераведзены ў Жыровіцкі Успенскі мужчынскі манастыр. Акрамя гэтай прычыны была і інш.: сутыкненне з Грыгорыем Распуціным. У 1915 у сувязі з ваеннымі

абставінамі эвакуіраваўся ў МікалаеваУгрэшскі манастыр у Падмаскоўі. Пасля лют. 1917 — епіскап Табольскі і Сібірскі. У 1918 арыштаваны чырвонаармейцамі, пераведзены ў Екацярынбург. Вернікамі было сабрана 10000 рублёў для выкупа ўладыкі, але пасля перадачы грошай пасланую дэлегацыю арыштавалі, а далейшы лёс яе членаў невядомы. Епіскап з інш. вязнямі, сярод якіх былі і святары, адпраўлены на параходзе ў Цюмень, адкуль планавалася даставіць арыштаваных у Табольск і там судзіць. Падчас плавання стала вядома, што горад заняты Белай арміяй і чырвонаармейцы вырашылі ўцякаць за Урал. Але перад сэтым яны расправіліся з вязнямі. Іх вывелі на палубу і прымусілі распрануцца і зняць абутак. Епіскапа збілі, прывязаілі на шыю камень і скінулі ў раку. Калі целы пакутнікаў усплылі, сярод іх члены Судовай камісіі апазнаілі епіскапа. Кананізаваны.

Тв.: *Самарскне епархыяльныя ведомості*. Нынешнне последователн Анатэмы н его крамол. 1901, № 3, неоф. С. 90— 105.

Кр.: упягуу.огіюшз.ш; *Жыровіцкая Абіцель*. 2000, № 5(18).

ГІЛЯСЕЎ (ГИЛЯСЕВ) Іаан Емяльянавіч [1877, в. Бахава, Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Дубровенскі рн Віцебскай вобл. — 29.9.1937, Орша, турма НКВД], дыякан. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Служыў ва Узвзнясенскай царкве в. Сваташыцы Горацкага пав., цяпер Дубровенскі рн Віцебскай вобл., Георгіеўскай царкве в. Кароўчына Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Дрыбінскі рн Магілёўскай вобл. Быў жанаты, меў двое дзяцей. Арыштаваны 1.3.1932. Праходзіў па адной справе са святаром Захарам *Жудро*. Асуджаны 23.5.1932 калегіяй АДПУ за «антысавецкую агітацыю і прапаганду» да 5 гадоў ППК. Пасля вызвалення вярнуўся на радзіму. Зноў арыштаваны 18.8.1937. Прыгавораны

29.9.1937 тройкай НКВД да ВМП. Расстраляны. Па першай справе (№ 13922; захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.) рэабілітаваны 24.11.1989 пракуратурай

Магілёўскай вобл., па другой (захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.) 19.4.1989 пракуратурай Віцебскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР*. НКВД за «антысавецкую агітацыю і шкодніцтва» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляна. Рэабілітавана прэзідыумам Мінскага абл. суда 17.8.1957. Асабовая справа Г. № 10715с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кніжка Мінскай епархіі; БНДЦЭД.*

ГІНТАЎТ (ГИНТОВТ) Павел Вікенцевіч [1877, Рагачоўскі або Гомельскі пав. Магілёўскай губ. — 1933 (?), Гомель, турма НКВД], абнаўленчы святар. Арыштаваны 25.1.1933 у Гомелі. Асуджаны да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 17.4.1961.

Кр.: *Памяць. Гісторыкадакументальная хроніка Гомеля. У 2 кн. Кн. 1я. Мн., 1998.*

ГІРАНСКАЯ-КАЛАСОЎСКАЯ (ГИРАНСКАЯ-КОЛОСОВСКАЯ) Варвара Пятроўна [1882, Мінск — 19.1.1938, Мінск, турма НКВД]. Беларуска. Дачка Пятра Гіранскага. Атрымала сярэднюю адукацыю. Працавала настаўніцай прыходскага духоўнага вучылішча ў Ігумене Мінскай губ., цяпер Чэрвень Мінскай вобл. Выйшла замуж, гадала двое дзяцей. Арыштавана 14.10.1937 у Чэрвені па адрасе: вул. Варонежская, д. 20. Асуджана 19.11.1937 тройкай.

ГЛІНСКІ (ГЛИНСКИЙ) Лявонцій Андрэвіч [1860 (?), Чэрыкаў Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. — 1.10.1937, Орша, турма НКВД], верагодна, брат Мікалая *Глінскага*. Беларус. 3 сямі сваяпчэннаслужыцеля. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. Да 1907 настояцель царквы в. Шрэвічы Рагачоўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Жлобінскі рн Гомельскай вобл., потым служыў у СвятаТроіцкай царкве в. Новыя Юркавічы Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Бранская вобл., Расія. 3 1911 у ПетраПаўлаўскай царкве в. Паўлавічы Магілёўскага пав.,

цяпер Круглянскі рн Магілёўскай вобл. Арыштаваны 6.8.1937. Асуджаны 15.9.1937 з шэрагам святароў Полацка-Віцебскай епархіі тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 19.4.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа Г. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная кнѣжка Могалевакской губерні; НАРБ, ІКБР.*

ГЛІНСКІ (ГЛИНСКИЙ) Мікалай Андрэвіч

[27.6.1879, мяст. Смаляны Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Аршанскі рн Віцебскай. вобл. — ?], верагодна, брат Лявонція *Глінскага*. Беларус. З сям'і святшчэннаслужыцеля. Скончыў 2 класы Магілёўскай духоўнай семінарыі (1900). 29.2.1900 прызначаны в.а. псаломшчыка Міхайлаўскай царквы в. Харошаўка Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Добрушскі рн Гомельскай вобл. 14.12.1903 прыняты на службу ў Мінскую епархію. Епіскапам Мінскім і Тураўскім Міхаілам (Цемнарусавым) рукапаложаны ў іерэя РастваБагародзіцкай царквы в. Храпіна Шнскага пав. Мінскай губ., цяпер Вальнская вобл., Украіна, з 1909 адначасова выкладаў у царкоўнапрыходскай школе. 1.1.1912 пераведзены ў СпасаПраабражэнскую царкву в. Рудзіца (тагачасны паштовы адрас: ст. Койданава) Мінскага пав., цяпер Дзяржынскі рн Мінскай вобл. Узнагароджаны сярэбраным медалём Чырвонага Крыжа, медалём у памяць рускаяпонскай вайны 1904—05, набедранікам (1912). Разам з жонкай Варварай Платонаўнай (н. 7.8.1879 у сям'і святара) гадаваў сыноў Серафіма (н. 14.8.1907) і Аляксандра (12.12.1912). Арыштаваны 20.2.1932 з актыўнымі прыхаджанамі Марцінам Быстрымовічам (1886) і Вікенціем Севасцюком (1862) у в. Баравое Дзяржынскага рна. Асуджаны 9.4.1932 асобай нарадай пры АДПУ як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі і за антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы.

Рэабілітаваны 26.10.1989 пракуратурай БССР. Групавае

справа Г. і інш. № 29106с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: НГАБ, ф. 136, в. 1, с. 41145; с. 67; *Памятная книжка Мьнской губернии*; *Памяць: Гісторыкадакументальная хроніка Дзяржынскага раёна*. Мн., 2004.

ГЛІНСКІ (ГЛИНСКИЙ) Фама Іванавіч [1887, Хоцімск Клімавіцкага пав. Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. — 2.9.1937 (?), ГУЛАГ], святар. Беларус. 3 сям'і сваяцэннаслужыцеля. Скончыў духоўную семінарыю. Арыштаваны 24.11.1932 у в. Галышына Горацкага рна Магілёўскай вобл. Асуджаны 24.12.1932 з шэрагам вернікаў калегіяй АДПУ за «ўдзел у контррэвалюцыйнай кулацкай арганізацыі» да 10 гадоў ППК з канфіскацыяй маёмасці. Этапаваны ў Беларуска-Балтыйскі канцлагер НКВД Мядзведжагорскага рна Карэльская АССР. 6.5.1936 узяты ў лагера пад варту. 2.9.1937, верагодна, са святарамі Грыгорыем Ляўчуком, Іосіфам Пяткевічам і інш. прыгавораны тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» і «ўдзел у тэарыстычнай арганізацыі» да ВМП. Расстраляны на Водараздзеле (VII—VIII шлюз Беларуска-Балтыйскага канала). Па першай справе (групавая, № 7515сн; захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.) рэабілітаваны пастановай Магілёўскага абл. суда 30.9.1961, па другой Вярхоўным судом Карэльская АССР 17.7.1990.

Кр.: *Інфармацыя з базы. дадзеных ЮА. Дзмітравыча.*

ГЛУШАК Міхаіл Рафаілавіч [1887, в. Шыроеўка (?), Віцебскай губ. — ?], протадыякан. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Служыў у адной з цэркваў Магілёва. Быў жанаты, меў сямёра дзяцей (н. ў 1907—22). Арыштаваны 5.3.1933. Асуджаны калегіяй АДПУ 9.6.1933 за «антысавецкую агітацыю» і як «удзельнік контррэвалюцыйнай царкоўнапаўстанцкай арганізацыі» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракуратурай БССР 17.7.1989. Групавая справа Г. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: НАРБ, ІКБР.

ГЛЫБОЎСКИ (ГЛЫБОВСКИЙ) **Мікалай** [1885, мяст. Хаславічы Мсціслаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Смаленская вобл., Расія — ?], святар. З духоўнага саслоўя. Служыў у Кіраве. 31.8.1941 асуджаны за «антысавецкую агітацыю» да ВМП (заменена на 10 гадоў ППК). Далейшы лёс невядомы.

19.6.1938 органамі НКВД арыштаваны настаўнік няпоўнай СШ в. Латыголь Сенненскага рна Віцебскай вобл., бацька траіх дзяцей Лаўр Глыбоўскі (н. ў 1894 у в. Рыдамля Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Талачынскі рн Віцебскай вобл.), верагодна, сваяк Мікалая Глыбоўскага. 2.11.1938 тройкай НКВД асуджаны як «агент польскай разведкі» да 10 гадоў ППК і этапаваны ў Каргапольскі канцлагер НКВД Архангельскай вобл. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракурорам БВА 28.11.1989. Асабовая справа Г. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: За Хрыста пострадавшие. 228

ГЛЫБОЎСКИ (ГЛЫБОВСКИЙ) **Сергій Іосіфавіч** [1878, Орша Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Віцебскай вобл. — ?]. Беларус. З сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю. Служыў псаломшчыкам у Пакроўскай царкве в. Чырвоная Буда Гомельскага пав. Магілёўскай губ. (тагачасны паштовы адрас: ст. Насовічы). 23.8.1906 ці 21.10.1906 прызначаны настояцелем у РастваБагародзіцкі храм в. Цёплае Быхаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чавускі рн Магілёўскай вобл. З 1910 — у Георгіеўскай царкве ў мяст. Расасна Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Дубровенскі рн Віцебскай вобл. У 1920я г. — у Пакроўскім храме в. Стары Сялец Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер в. Сялец Горацкага рна Магілёўскай вобл. Арыштаваны 19.4.1932. Асуджаны 23.7.1932 з актыўнымі прыхаджанамі Емяльянам Сцепанковым, Іванам Сцепанковым, Іванам Васільевым і інш. калегіяй АДПУ як «агітатар за развал калгасаў» і

«распаўсюджванне чутак пра хуткую вайну» да 3 гадоў ІШК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны прэзідыумам Магілёўскага абл. суда 18.2.1967. Групавая справа Г. і інш. № 9251сн захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

19.3.1933 у Оршы па адрасе: Музейны зав., д. 11 арыштаваны планавікэканаміст Аршанскага гарсавета Глыбоўскі Рыгор Іосіфавіч (н. ў 1878 у Оршы; атрымаў вышэйшую адукацыю), брат Сергія Глыбоўскага. 13.5.1933 калегіяй АДПУ асуджаны за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў пазбаўлення волі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 21.6.1957 Вярхоўным судом БССР. Яго асабовая справа захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная книжка Могылевской губернии; НАРБ, ІКБР.*

ГНЕДЧЫК (ГНЕДЧИК) Іаан Кузьміч [1874, в. Грыва Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Смалявідкі рн Мінскай вобл. — 16.2.1940, ГУЛАГ], святар. Служыў у ПараскеваПятніцкай царкве в. Вербавічы Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер Нараўлянскі рн Гомельскай вобл. Асуджаны 14.8.1937 да 10 гадоў ППК. Этапаваны ў БеламорскаБалтыйскі канцлагер НКВД Карэльскай АССР. Загінуў у зняволенні. Рэабілітаваны 23.5.1989.

Кр.: *Памяць: Псторыкадакументальная хроніка Нараўлянскага раёна. Мн., 1998.*

ГНІДЗЕНКА (ГНИДЕНКО) Грыгорый Дзмітрыевіч [27.1.1898, с. Тарнава, цяпер Вінніцкая вобл., цяпер Украіна — ?], протаіерэй. Украінец. З сялянскай сям'і. Скончыў Міхайлаўскую настаўніцкую школу ў Кіеве (1915). З 1916 працаваў настаўнікам царкоўнапрыходскай школы в. Ляўковічы Спічынецкага пав. Кіеўскай губ., цяпер Кіеўская вобл., Украіна. З 1918 псаломшчыкрэгент царквы ў мяст. Церліца Кіеўскай губ. 11.4.1924 рукапаложаны ў іерэя і прызначаны ў царкву в. Прыточка Кіеўскай губ. З 1925 святар храма в. Цінаўка той самай губ. Паводле ўласнага прашэння пераведзены ў Мінскую епархію (1928). Служыў у Мікалаеўскай царкве в. Белая Сарока, цяпер

Нараўлянскі рн Гомельскай вобл. 3 1929 і да арышту
настаяцель РастваБагародзіцкага храма ў мяст. Пухавічы,
цяпер вёска Пухавіцкага рна Мінскай вобл. Узнагароджаны
набедранікамШ), скуф'ёй (1929), камілаўкай (1932),
нагрудным крыжам (1936). Быў жанаты на Ганне Васілеўне
Ясінскай, гадаваў сына Арэста (н. ў 1926, удзельнічаў у 2й
сусветнай вайне, паранены). Арыштаваны 6.8.1937 са
Сцяфанам Салаўянчыкам, верагодна, старшынёй
царкоўнага савета. Асуджаны 28.11.1937 тройкай НКВД за
«антысавецкую агітацыю» да 10 гадоў ППК. Этапаваны ў
адзін з канцлагераў НКВД Комі АССР (нафташахта № 1).
Вызвалены 6.8.1947. Служыў у храме в. Гарбацэвічы
(ПагостГарбацэвічы) Бабруйскага рна Магілёўскай вобл.
Узведзены ў сан протаіерэя (1947). Зноў арыштаваны
17.12.1949. Пастановай асобай нарады МДБ СССР ад
22.4.1950 за «прыналежнасць да контррэвалюцыйнай
групы» высланы ў ПаўночнаКазахстанскую вобл.
(Петрапаўлаўск). Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны
23—27.4.1965 судовай калегіяй па крымінальных справах
Вярхоўнага суда БССР. Групавая справа Г. і інш. № 19174с
захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР*; *Архіў Мінскага епархіяльнага
ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с. 56.*

ГНЯДОЎСКИ (ГНЕДОВСКИЙ) Іаан [1866, в. Жаробычы
Віцебскага пав., да 1939 у Шумілінскім рне Віцебскай вобл.
— 7.10.1937, Вьгіцебск, турма НКВД], протаіерэй, сын
Сімяона Гнядоўскага і, верагодна, брат Мікалая
Гнядоўскага і Пятра *Гнядоўскага*. Скончыў духоўную
семінарыю, рукапаложаны ў іерэя (1890). Служыў у
БарысаГлебскай царкве в. Чырвоны Крыж Невельскага пав.
Віцебскай губ. (цяпер Пскоўская вобл., Расія). Працаваў
законанастваўнікам у Зачарнянскай сельскагаспадарчай
школе, Сіроцінскай 2класнай царкоўнапрыходскай школе
Полацкага пав. Віцебскай губ. 3 1911—12 настаяцель
СвятаДухавай царквы в. Паддуб'е Віцебскага пав., цяпер
Лёзненскі (?) рн Віцебскай вобл. Быў жанаты, меў трое
дзяцей. Арыштаваны 17.9.1937 у Віцебску па адрасе: вул.

10я Гарадоцкая, д. 3. Асуджаны 28.9.1937 з 40 інш. свяшчэннаі царкоўнаслужыцелямі і актыўнымі прыхаджанамі тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 28.7.1956 прэзідыумам Віцебскага абл. суда. Групавая справа Г. і інш. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжжа Витебской губернии; БНДЦЭД.*

ГНЯДОЎСКИ (ГНЕДОВСКИЙ) Пётр [1863, в. Курына Віцебскага пав., цяпер Віцебскі рн — ?], сын Сімяона Гнядоўскага і, верагодна, брат Іаана *Гнядоўскага* і Мікалая Гнядоўскага. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя (1885). Служыў у Мікалаеўскай царкве ў роднай вёсцы, благачынны 3й акругі цэркваў Віцебскага пав. Арыштаваны 27.11.1929. Асуджаны 29.1.1930 аСобай нарадай пры АДГГУ за «антысавецкую агітацыю» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 28.3.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа Г. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжжа Витебской губернии; БНДЦЭД.*

ГОЛАСАЎ (ГОЛОСОВ) Уладзімір Сяргеевіч

[12.7.1913, мяст. Ілья Вілейскага пав. Віленькай губ., цяпер Вілейскі рн Мінскай вобл. — пасля 1944, ГУЛАГ]. 3 духоўнага саслоўя. Скончыў Віленскую духоўную семінарыю (1931), багаслоўскі фт Варшаўскага унта са ступенню магістра багаслоўя (1935). Рукапаложаны ў іерэя (17.5.1934). Служыў у Пакроўскай царкве в. Ятвеск Гродзенскага пав., цяпер Шчучынскі рн Гродзенскай вобл. 25.9.1935 пераведзены ў Пакроўскую царкву мяст. Маладзечна Вілейскага пав., цяпер райцэнтр Мінскай вобл. Потым нам. настояцеля Ільінскай царквы мяст. Радашковічы Вілейскага пав., цяпер Маладзечанскі рн Мінскай вобл. Удзельнічаў у беларусізацыі праваслаўнай царквы. У другой палове 1944 арыштаваны органамі НКВД. Загінуў у канцлагеры.

Літ.: *За дзяржаўную незалежнасьць Беларусі.* Лёндан, 1960.

ГОЛУБ Іосіф Антонавіч [1889, Маладзечна Вілейскага пав. Віленскай губ., цяпер райцэнтр Мінскай вобл. — пасля 1952], протаіерэй. Беларус. Скончыў Віленскую духоўную семінарыю (1924). Рукапаложаны ў іерэя (1925) і прызначаны настояцелем РастваБагародзіцкай царквы в. Гняздзілава Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Докшыцкі рн Віцебскай вобл. Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі. У 1943 мітрапалітам Панцеляіманам (Ражноўскім) прызначаны 2ім святаром чыгуначнай царквы ў Мінску (цяпер рн вул. Мяснікова) з абавязкам пабудовы храма ў пас. Козырава (цяпер у межах Мінска). З 1944 настояцель Мікалаеўскай (чыгуначнай) царквы пас. Козырава. Узведзены ў сан протаіерэя. Разам з протаіерэем Іаанам Кур'янам і прыхаджанамі ў 1943 аднавіў спаленую ў 1935 па загаду бальшавіцкіх уладаў Мікалаеўскую царкву. Узнагароджаны камілаўкай (1933), залатым нагрудным крыжам (1940). Арыштаваны 24.12.1944. Асуджаны 1.12.1945 са святаром Антоніем *Жыбуртовічам* і інш. паводле пастановы калегіі НКВД за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ШК. Этапаваны ў ПаўночнаУральскі канцлагер МДБ Свядрлоўскай вобл. Вярнуўся на радзіму ў 1949. Пасля арышту ў вер. 1949 Аляксія *Руткоўскага*, настояцеля РастваБагародзіцкай царквы ў г.п. Круглае Магілёўскай вобл., прызначаны на яго месца. У канцы 1952 выехаў у Стаўрапольскую епархію, у якой дзяканам служыў яго сын. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 23.10.1989 пракуратурай БССР. Асабовая справа Г. № 29110с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР; Кулагін АМ.* Праваслаўныя храмы; Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с. 215.

ГОЛУБАЎ (ГОЛУБОВ) Барыс Якаўлевіч. Беларус. З сям'і святшчэннаслужыцеля. У пачатку 1900х г. настаўнік прыходскай школы пры Пакроўскім храме в. Чырвоная Буда Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Добрушскі рн Гомельскай вобл. 18.10.1906 прызначаны псаломшчыкам храма. З 1911 настояцель Мікалаеўскай царквы в. Вуць

(тагачасны паштовы адрас: ст. Насавічы) Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Добрушскі рн Гомельскай вобл. Адначасова выкладаў у прыходскім вучылішчы. Рэпрэсаваны ў 1929. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *Памятная кнжка Могшівскай губерні*; Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл., ф. 896, в. 1, с. 43, л. 52, с. 80, л. 375.

ГОРБАЧ Пётр Дзмітрыевіч. Гл.: ГАЎРЫЛА (ГОРБАЧ).

ГРАМАВЕНКА (ГРОМОВЕНКО) Данііл Раманавіч. Гл.: ДАНИЛА (ГРАМАВЕНКА).

ГРАМАКОЎСКИ (ГРОМАКОВСКИЙ) Пётр Маркавіч [1875, Магілёў — 1.10.1938, Магілёў, турма НКВД]. Беларус. З духоўнага саслоўя. У 1930я г. старшыня царкоўнага савета адной з Магілёўскіх цэркваў. Арыштаваны 1.3.1938. Асуджаны 21.9.1938 са святарамі Феафанам *Кірыловічам*, Парфірыем *Костыкам*, Уладзімірам *Няронскім*, Сцяфанам *Шафраноўскім*, Пятром *Шымковічам* і інш. паводле пастановы калегіі НКВД як «кіраўнік контррэвалюцыйнай арганізацыі» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 24.12.1957 трыбуналам БВА. Групавая справа Г. і інш. святароў № 5070 захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл. Кр.: *БНДЦЭД*.

ГРУДЗІНСКИ (ГРУДИНСКИЙ) Пётр Феафілавіч. Гл.: ПЁТР ГРУДЗІНСКИ.

ГРУЦАВА (ГРУЦЕВА) Меланія Іванаўна [1878, в. Пішчыкі Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Дубровенскі рн Віцебскай вобл. — ?], манахіня. Беларуска. З сялянскай сям'і. Арыштавана 4.4.1932 у Оршы Віцебскай вобл. Асуджана 9.8.1932 з інш. манахінямі, манахамі, царкоўнымі служыцелямі і актыўнымі прыхаджанамі асобай нарадай пры АДПУ за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да 3 гадоў высылкі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана 9.2.1959 ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда БССР. Групавая справа Г. і інш. № 6739п захоўваецца ў

архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ГРУШЭЎСКИ (ГРУШЕВСКИЙ) Аляксандр Маркавіч [1882 — 1955], протаіерэй. З 1905 псаломшчык Дзімітрыеўскага храма в. Перароў (тагачасны паштовы адрас: ст. Тураў) Мазырскага пав. Мінскай губ., цяпер Жыткавіцкі рн Гомельскай вобл. З 1908 служыў у РастваБагардзіцкім храме в. Дзямідавічы Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер в. Дзямідаў Нараўлянскага рна Гомельскай вобл. З 1912 — у Пакрўскай царкве мяст. ПагостЗагародскі Шнскага пав. Мінскай губ., цяпер Пінскі рн Брэсцкай вобл. З 1929 працаваў на гаспадарцы. У 1943 рукапаложаны ў іерэя. Служыў у ПараскеваПятніцкім храме в. Жабчыцы, цяпер Пінскі рн Брэсцкай вобл. З 1946 настояцель Пакроўскай царквы ў мяст. Іванава, цяпер райцэнтр Брэсцкай вобл. Арыштаваны ў 1946. Вызвалены ў 1954.

Дачка святара Марыя жыла ў Пінску Брэсцкай вобл.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2;
За Хрыстагі пастрадавшыя.

ГРЫГАРОВІЧ (ГРИГОРОВИЧ) Аляксандр Дзмітрыевіч [1870, Віцебская губ. — 18.10.1937, Смаленск, турма НКВД]. З духоўнага саслоўя. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя (1890). Служыў у СвятаТроіцкай царкве в. Зайкава Гарадоцкага пав. Віцебскай губ., цяпер Смаленская вобл., Расія. З 1906—07 другі святар Мікалаеўскага сабора ў Полацку Віцебскай губ., павятовы назіральнік царкоўнапрыходскіх школ, благачынны цэркваў 1й акругі Полацкага пав. З 1911—12 настояцель СпасаПраабражэнскай царквы ў Віцебску, член Віцебскай духоўнай кансісторыі, законанастаянік 1га Віцебскага жаночага вучылішча. Быў жанаты, меў пяцёра дзяцей. Арыштаваны 24.4.1931 у Віцебску па адрасе: вул. Ветраная, д. 25. Асуджаны 14.7.1932 з 15 свяшчэнна і царкоўнаслужыцелямі паводле пастановы калегіі АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў пазбаўлення правоў.

Паўторна арыштаваны ў 1937 у в. Церашкава (?) тагачаснага Стадолішчанскага рна Смаленскай вобл. 5.10.1937 тройкай УНКВД асуджаны як «член контррэвалюцыйнай шкодніцкай тэарыстычнай арганізацыі» і за «антысавецкую агітацыю» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 12.9.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа Г. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжка Внтебской губернии; Смоленский мартыролог.*

ГРЫНЕВІЧ (ГРИНЕВИЧ) Канстанцін Дзямідавіч

[1875, Магілёў — ?], святар. Беларус. 3 духоўнага саслоўя. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю. У 1920я г., верагодна, служыў у ПетраПаўлаўскай царкве ў Магілёве. Арыштаваны 20.6.1927. Асуджаны 13.9.1927 з дыяканам царквы Мікалаем *Каржэўсіім* і актыўнымі прыхаджанамі калегіяй АДПУ за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да 10 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 17.11.1989 прэзідыюмам Магілёўскага абл. суда. Групавая справа Г. і інш. № 11201 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД. ~238 ~*

ГРЫШЧАНКА (ГРИНЧЕНКО) Арсеній Емяльянавіч

[1882, Канстанцінград Палтаўскай губ., цяпер Украіна — ?], святар. Украінец. 3 сялянскай сям'і. Апошняе месца службы — храм в. Абідавічы Быхаўскага пав. Гомельскай губ., цяпер Быхаўскі рн Магілёўскай вобл. Арыштаваны 6.2.1932. Асуджаны калегіяй АДПУ 3.9.1932 з інш. свяшчэнна і царкоўнаслужыцелямі за «антысавецкую агітацыю» і як «удзельнік контррэвалюцыйнай арганізацыі» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 31.10.1989 пракуратурай Магілёўскай вобл. Групавая справа Г. і інш. № 10669 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ГРЫЦАЎ (ГРИЦЕВ) Іаан Васілевіч. Беларус. У 1920я г. настаяцель СвятаТроіцкай царквы в. Краўцоўка Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Гомельскі рн. Рэпрэсаваны ў 1929. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл., ф. 896, в. 1, с. 43, л. 29.

ГРЫШАНКОЎ (ГРИШАНКОВ, ГРИШЕНКОВ) Іаан Дзмітрыевіч [1883, в. Кісялёва Буда Клімавіцкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Клімавіцкі рн Магілёўскай вобл. — ?], святар. Беларус. З сялянскай сям'і. У 1920я г., верагодна, служыў у Пакроўскай царкве в. Бялынкавічы Клімавіцкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Касцюковіцкі рн Магілёўскай вобл. Арыштаваны 27.12.1932. Асуджаны 30.1.1933 са святаралгі Флавіянам *Галубенкам*, Пахоміем *Вульковічам*, старастам, актыўнымі прыхаджанамі асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую дзейнасць» да 5 гадоў ППК з канфіскацыяй маёмасці. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 16.10.1965 Магілёўскім абл. судом. Групавая справа Г. і інш. № 9115 захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл. Кр.: *БНДЦЭД*.

ГУБАРЭВІЧ (ГУБАРЕВИЧ) Марыя Герасімаўна

[1876, в. Вялікія Вераб'евічы Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Навагрудскі рн Гродзенскай вобл. — ?], манахіня. З сялянскай сям'і. З 1912 паслушніца Іаанаўскага жаночага манастыра. Манашаскі пострыг прыняла ў пачатку 1930х г. Арыштавана 17.4.1932. Асуджана 16.6.1932 да 3 гадоў ссылкі ў Казахстан. Пасля вызвалення жыла ў Ноўгарадзе. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *СанктПетербургскай епархіі Сьнодiік*.

ГУДКОЎ (ГУДКОВ) Фёдар Андрэевіч [10.1.1888, в. Другое Шэйкія Гарадоцкага пав. Віцебскай губ., цяпер тэрыторыя Гарадоцкага рна Віцебскай вобл. (вёска не існуе) — 6.8.1982], святар. Беларус. З сялянскай сям'і. У юнацтве прыняты паслушнікам у Віцебскі Архіерэйскі дом. Потым на працягу 4 гадоў паслушнік Невельскага мужчынскага

манастира, выконваў абавязкі псаломшчыка. Прызваны ў армію. Нам. царкоўніка, царкоўнік 99га Івангородскага тэхнічнага палка. Скончыў 10месячныя фельчарскія курсы. Экстэрнам здаў экзамен на псаломшчыка (1918). Вікарным епіскапам Дзвінскім Панцеляіманам (Ражноўскім)¹ прызначаны ў АляксандраНеўскую царкву в. Лёхава Гарадоцкага пав., цяпер тэрыторыя Гарадоцкага рна (вёска не існуе). З 1921 псаломшчык храма ў Невелі Віцебскай губ., цяпер Пскоўская вобл., Расія. У 1923 абнаўленчым епіскапам Гаўрыілам (Свідзерскім) рукапаложаны ў дьякана, у 1924 у іерэя. Служыў у Мікалаеўскай царкве в. Веляшковічы Віцебскага (цяпер Лёзненскага) рна Віцебскай вобл. Архіепіскапам (абнаўленчым) Полацкім і Віцебскім Аляксандрам (Шчарбаковым)² узнагароджаны набедранікам (1926), архіепіскапам (абнаўленчым) Сергіем (Дабрамыславым)³ — скуф'ёй (1927), епіскапам ВеліжскаНевельскаВысачанскім Міхаілам (Свідзерскім)¹ — камілаўкай (1928). Арыштаваны ў 1929. Асуджаны калегіяй АДПУ за «антысавецкую прапаганду» да ВМП. 20.2.1930 прысуд заменены на 10 гадоў ППК з канфіскацыяй маёмасці. Этапаваны ва Ухтажэмскі канцлагер НКВД Комі АССР. Вызвалены 5.10.1939. Зноў арыштаваны 25.10.1939. Прыгавораны да зняволення (тэрмін невядомы). У трэці раз арыштаваны 5.11.1945 у г. Ухта Комі АССР, дзе працаваў інструктарам па дэзінфекцыі раённага аддзела аховы здароўя. Абвінавачаны ва «ўдзеце ў контррэвалюцыйнай групе, якая існавала з канца 1942». Прыгавораны да 5 гадоў ППК. Да дому вярнуўся хворым, фактычна інвалідам. З 1950 працаваў у калгасе. У 1956 епіскапам Бабруйскім вікарыем Мінскай епархіі Ляонціем (Бондарам) зноў рукапаложаны ў дьякана і прызначаны ў царкву в. Рэвуты Лёзненскага рна. 2.12.1956 мітрапалітам Мінскім і Беларуска-Піцір'ямам (Свірыдавым) рукапаложаны ў іерэя (паўторна). Служыў у Ільінскай царкве в. Паўлавічы Віцебскага рна. З 1957 да 1960 камандзіраваўся ў розныя прыходы Мінска-Беларускай епархіі. З 3.1.1958 служыў у Пакроўскім храме в. Збляны Лідскага рна Гродзенскай вобл. З 28.2.1958 — у Сергіеўскай царкве в. Лескавічы

Шумілінскага рна Віцебскай вобл. з 30.12.1958 — у Пакроўскім храме в. Гарадзечна Пружанскага рна Брэсцкай вобл. з 1.1.1959 — у АляксандраНеўскай царкве мяст. Індурна Гродзенскага рна. з 27.4.1959 — у Георгіеўскім храме в. Нічыпаравічы Шклоўскага рна Віцебскай вобл. з 27.6.1959 — у Анненскай царкве в. Любішчыцы Івацэвіцкага рна Брэсцкай вобл. з 24.7.1959 — у СвятаТроіцкім храме в. Дуброўна Аршанскага рна Віцебскай вобл. з 15.4.1960 — у Анненскай царкве в. Міжэрычы Зэльвенскага рна Гродзенскай вобл. 24.3.1961 Віцебскай міжраённай урачэбнапрацоўнай экспертнай камісіяй (УПЭК) прызнаны інвалідам 2й групы. з другой паловы 1961 за штатам. Жыў у в. Рэвуты, у якой памёр і пахаваны. Па апошняй справе рэабілітаваны 10.5.1989 пракуратурай Комі АССР.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с. 202.

ГУР Гаўрыгіл Іванавіч [1898, в. Агароднікі Слуцкага пав. Мінскан губ., цяпер Слуцкі рн Мінскай вобл. — 19.11.1937, Масква, НКВД]. Беларус. з сялянскай сям'і. Да арышту іераманах, настояцель царквы в. Лыткарына Ухтомскага рна Маскоўскай вобл. Арыштаваны 29.9.1937. Асуджаны 17.11.1937 са святаром Аляксандрам *Вішнеўскім* тройкай

НКВД за «контррэвалюцыйную фашысцкую агітацыю і распаўсюджанне чутак пра голад» да ВМП. Расстраляны на палігоне НКВД «Аб'ект Бутаваж» Рэабілітаваны 28.6.1989. Асабовая справа Г. захоўваецца ў ДА РФ.

Кр.: *Бугновскый Полюн; За Хрыстна поспрадаешые.*

ГУРСКИ (ГУРСКИЙ) Дзмітрый Ягоравіч [1900, в. Чугуеў Харкаўскай губ., цяпер Украіна — 12.10.1921, ЧК], царкоўнаслужцель. Рускі. Служыў у Мінскай духоўнай семінары. Арыштаваны 10.4.1921. Асуджаны 4.10.1921 калегіяй АДПУ за «супрацоўніцтва з дэфензівай» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 20.8.1992 пракуратурай БВА. Групавая справа Г. і інш. № 34451с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: НАРБ, ІКБР.

ГУРЫЙ (ЯГОРАЎ) [Вячаслаў Міхайлавіч; 1.10.1891, СанктПецярбург (паводле інш. звестак с. Апечанскі Пасад Баравіцкага пав. Наўгародскай губ.) — 12.7.1965, Сімферопаль], мітрапаліт. Скончыў СанктПецярбургскае Пятроўскае камерцыйнае вучылішча (1911), СанктПецярбургскую духоўную акадэмію са ступенню кандыдата багаслоўя (1917). У 1914—15 служыў на фронце братам міласэрнасці. Пастрыжаны ў манашаскі сан (1915), рукапаложаны ў іерадыякана, іераманаха. Прыняты ў брацію АляксандраНеўскай Лаўры. Узведзены ў сан архімандрыта (1922).

З 1925 настояцель Лаўрскай кінавіі, загадчык багаслоўскапастырскага вучылішча. З 1926 настояцель Кіеўскага падвор'я ў Ленінградзе. У 1933—43 знаходзіўся ў Салавецкім і інш. канцлагерах ГУЛАГа. У 1944 настояцель Самаркандскага сабора, в.а. сакратара Ташкенцкан епархіі. У 1945 прызначаны намеснікам СвятаТроіцкай Сергіеўскай Лаўры. Узнагароджаны правам нашэння двух крыжоў (1946). Хіратанісаны ў Маскве 25.8.1946 у епіскапа Ташкенцкага і Сярэднеазіяцкага. 25.2.1952 узнагароджаны санам архіепіскапа. З 26.1.1953 архіепіскап Саратаўскі і Сталінградскі, часова кіруючы Астраханскай епархіяй. З 31.7.1954 архіепіскап Чарнігаўскі і Нежынскі, з 19.10.1955 Днепрапятроўскай Запарожскай. 21.5.1959 узведзены ў сан мітрапаліта і прызначаны на МінскаБеларускую кафедру. З 19.9.1960 мітрапаліт Ленінградскі і Ладажскі, пастаянны член Свяшчэннага Сінода. З ліст. 1961 мітрапаліт Сімферопальскі і Крымскі.

ГУРЫНОВІЧ (ГУРИНОВИЧ) Ірыней Іванавіч. Гл.: ІРЫНЕЙ (ГУРЫНОВІЧ).

ГУРЫНОВІЧ (ГУРИНОВИЧ) Мікалай Мацвеевіч
[7.9.1908, мяст. Ілья Вілейскага пав. Віленскай губ., цяпер Вілейскі рн Мінскай вобл. — 8.2.1981, святар. Беларус. З сям'і службоўца. Скончыў Віленскую духоўную

семінарыю (1929), багаслоўскі фт Варшаўскага унта (1934). Магістр багаслоўя (1937). 29.9.1933 ажаніўся з Зінаідай Аляксандраўнай Бажко (н. ў 1912). 6.11.1933 епіскапам Савам (Саветавым) рукапаложаны ў дьякана, 11.2.1934 у святара Мікалаеўскай акадэмічнай царквы ў Варшаве. 6.3.1934 прызначаны настояцелем місіянерскага прыходу в. Голя ВаршаўскаХолмскай епархіі, цяпер тэрыторыя Польшчы. З 12.12.1934 настояцель РастваБагародзіцкай царквы в. Охава, цяпер Пінскі рн Брэсцкай вобл. З 12.2.1936 — РастваБагародзіцкага храма в. Вяляцічы, цяпер Пінскі рн. У 1937—39 настаўнік дзяржаўных гімназіі і ліцэя ў Пружанах Брэсцкай вобл., другі святар Пружанскага АляксандраНеўскага сабора. 15.1.1940 мітрапалітам Мінскім і Беларускаім Панцеляіманам (Ражноўскім) прызначаны настояцелем аб'яднанага ГруздаваПалачанаХожаўскага, цяпер Маладзечанскі рн Мінскай вобл. Быў жанаты, гадаваў двое дзяцей. Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі. Архіепіскапам Філафеем (Нарко) узнагароджаны камілаўкай (1943). Арыштаваны 12.1.1945. Асуджаны 30.4.1945 за «супрацоўніцтва з нямецкімі акупацыйнымі ўладамі і антысавецкую дзейнасць» да 20 гадоў ППК і 5 гадоў пазбаўлення правоў з канфіскацыяй маёмасці. Этапаваны ў Варкуцінскі канцлагер НКВД Архангельскай вобл. Вызвалены 10.1.1956. 14.2.1956 прызначаны настояцелем Мікалаеўскай царквы в. Цялуша Бабруйскага рна Магілёўскай вобл., 31.7.1956 — СвятаТроіцкага храма ў Хоцімску Магілёўскай вобл., 10.10.1958 — СвятаТроіцкай царквы ў Быхаве Магілёўскай вобл., 8.12.1958 у Сцяфанаўскім храме ў Котласе Архангельскай вобл., Расія. Патрыярхам Аляксіем I узнагароджаны нагрудным крыжам (1956). З 4.2.1960 другі святар РастваБагародзіцкай царквы ў г. Боўхава Арлоўскай вобл. У 1962—64 настояцель Уваскрасенскага храма ў Чыце, Расія, у 1971—79 служыў у СвятаВасільеўскім храме Бранскай вобл. З крас. 1979 на пенсіі. У ноч з 7 на 8 лют. 1981 згарэў разам з жонкай у сваім доме ў мяст. Касцюковічы Магілёўскай вобл. Рэабілітаваны 21.5.1965 судовай калегіяй па крымінальных

справах Вярхоўнага суда БССР. Асабовая справа Г. № 19220с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР*; Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с. 209.

ГУРЫНОВІЧ (ГУРИНОВИЧ) Юльян Іванавіч

[1882, в. Сярэдзіна (Серадзіна), цяпер тэрыторыя Пухавіцкага рна Мінскай вобл. (вёска не існуе) — 13.10.1937, Мінск, турма НКВД]. Беларус. 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля. Да арышту служыў псаломшчыкам у Ільінскай царкве в. Шацк Пухавіцкага рна Мінскай вобл. (паводле інш. звестак дьякан царквы в. Сярэдзіна). Арыштаваны 18.9.1937. Асуджаны 6.10.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 18.4.1956 прэзідыумам Мінскага абл. суда. Асабовая справа Г. № 5886с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Сноподк за веру н церковь Хрнстпову пострадавшнх в Мннской епархши.*

ГУСАКОЎ (ГУСАКОВ) Іосіф Цімафеевіч [1854 (?), Віцебск — 3.1.1938, Віцебск, турма НКВД], царкоўнаслужыцель. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Арыштаваны 28.9.1937 у Віцебску па адрасе: вул. 2я Прадзільная, д. 19а. Асуджаны 15.11.1937 з архіерэем *Гаўрыілам* (Свідзерскім), святаром Уладзімірам *Міцкевічам*, старастам Іванам *Старычэнкам* і актыўнымі прыхаджанамі тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 15.8.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Групавая справа Г. і інш. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

29.9.1937 у Віцебску па адрасе: Шлацкая шаша, д. 77 арыштаваны Гусакоў Ермалай Іосіфавіч (н. ў 1906 у Віцебску, падчас арышту працаваў цесляром, гадаваў двое дзяцей), верагодна, сваяк Іосіфа *Гусакова*. 15.11.1937 тройкай НКВД асуджаны за «антысавецкую дзейнасць» да 10 гадоў ППК. Загінуў у турме НКВД 23.6.1941. Рэабілітаваны 15.8.1989 пракуратурай Віцебскай вобл.

ГУСАЧОНАК (ГУСАЧЕНОК) Пахомій Лукіч

[1883, в. Чарнаручча Магілёўскага пав., цяпер Шклоўскі рн Магілёўскай вобл. — ?]. Беларус. З сялянскай сям'і. У 1920я г. настаецель Георгіеўскай царквы в. Вяцера Сенненскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чашніцкі рн Віцебскай вобл. Арыштаваны 28.3.1931. Асуджаны 29.5.1931 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 18.7.1989. Асабовая справа Г. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД*.

ГУСЛЕЎ (ГУСЛЕВ) Міхаіл Ягоравіч [1904, в. Патапава Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Шклоўскі рн Магілёўскай вобл. — 7.10.1937 (?), Віцебск, турма НКВД], царкоўнаслужыцель. Беларус. З сялянскай сям'і. Арыштаваны ў 1937. Асуджаны 28.9.1937 з 40 свяшчэнна і царкоўнаслужыцелямі і актыўнымі прыхаджанамі тройкай НКВД за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 9.4.1966 Магілёўскім абл. судом. Групавая справа Г. і інш. № 9171 захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

ГУТАР (ГУТОР) Еўфрасіння Цімафееўна [1894, в. Багудзенка Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Навагрудскі рн Гродзенскай вобл. — ?], манахіня. Беларуска. З сялянскай сям'і. У першай палове 1920х г. насельніца СпасаПраабражэнскага манастыра ў Мінску. Потым прыхаджанка Мікалаеўскай царквы ў пас. Козырава (цяпер у межах Мінска). Арыштавана 27.4.1933 у Мінску па адрасе: Маляўскі зав., д. 28, кв. 1. Асуджана 7.6.1933 са святарамі і манахінямі Мінскай епархіі асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў пазбаўлення правоў жыцц у 12 населеных пунктах і на Урале. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана 12.6.1989 пракуратурай БССР. Асабовая справа Г. № 24819с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: НАРБ, ІКБР; БНДЦЭД; Санодық за веру п церковь Хрстову пострадавших в Мынской епархии.

ГУЦАВА (ГУЦЕВА) Марфа Уладзіміраўна [1884, в. Гжунь (?) Магілёўскай губ. — ?], манахіня. Беларуска. З сялянскай сям'і. Арыштавана 7.4.1932 у Оршы Віцебскай вобл. Асуджана з інш. манахінямі, манахамі, царкоўнымі служыцелямі і актыўнымі прыхаджанамі 9.8.1932 асобай нарадай пры АДПУ за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да 3 гадоў высылкі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана 9.2.1959 ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда БССР. Груповае справа Г. і інш. № 6739п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: НАРБ, ІКБР; БНДЦЭД.

ДАБРАМЫСЛАЎ (ДОБРОМЫСЛОВ) Сергій Мікалаевіч.
Гл: СЕРПІЙ (ДАБРАМЫСЛАЎ).

ДАБРАНСКІ (ДОБРАНСКИЙ) Мікалай Раманавіч
[1885, Магілёўская губ. — 9.12.1929, Камень, цяпер КаменьнаОбі (?), Алтайскі край, НКВД], святар. Арыштаваны 10.11.1929 у в. Харытонава Заўялаўскага рна. Асуджаны 25.11.1929 тройкай АДПУ за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 17.2.1993 пракуратурай Алтайскага краю.

Кр.: Жертвы полтнических репрессий в Алтайском крае. 1919—1930. Барнаул, 1998. Т. 1.

ДАВЫДЗЕНКА (ДАВЫДЕНКО) Арцёмій Іванавіч
[1874, в. Галавічы Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Дрыбінскі рн Магілёўскай вобл. — 29.9.1937, Магілёў, турма НКВД], дьякан. З духоўнага саслоўя. Служыў у СвятаТроіцкай царкве ў роднай вёсцы. Арыштаваны 9.6.1933. Праходзіў па адной справе са святаром Іаанам Баранавым, царкоўным актывістам Іванам Гецікавым. Асуджаны 29.7.1933 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую прапаганду» да 5 гадоў ІШК (заменена высылкай у Казахстан). Пасля вызвалення вярнуўся на

радзіму. Зноў арыштаваны 24.4.1937 і 15.9.1937 тройкай НКВД прыгавораны за «ўдзел у контррэвалюцыйнай арганізацыі» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Па першай справе (№ 11600, захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.) рэабілітаваны 16.1.1989 пастановай прэзідыума Вярхоўнага савета СССР, па другой (№ 7357сн) 15.4.1961 пастановай прэзідыума Магілёўскага абл. суда.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ДАВЫДОВІЧ (ДАВЫДОВИЧ) Васілій [1891 (?), Віленская губ. — ?], сын Іаана *Давыдовіча*. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю (1913). Выкладаў у народным вучылішчы в. Мгле Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Смалявіцкі рн Мінскай вобл. 15.8.1914 прызначаны псаломшчыкам ва Успенскі храм в. Новасяды Мінскага пав., цяпер Дзяржынскі рн Мінскай вобл. У пачатку 1920х г. — сакратар прыходскага савета царквы пры Іаанаўскім манастыры ў Петраградзе. Арыштаваны 28.3.1922. Абвінавачваўся ў «агітацыі супраць канфіскацыі царкоўных каштоўнасцей». Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *СанктПетербургской епархіи Снмоднк.*

ДАВЫДОВІЧ (ДАВЫДОВИЧ) Іаан Васілевіч

[1852, мяст. Астрына Лідскага, пав. Віленскай губ., цяпер Шчучынскі рн Гродзенскай вобл. — 1924, Ленінград], протаіерэй, бацька *Васілія Давыдовіча*. Служыў у храмах Петраграда. Арыштаваны 12.9.1919. Вызвалены 11.10.1919. Да пачатку 1923 настояцель царквы пры ІаанаПрадчечанскім манастыры ў Петраградзе.

Кр.: *СанктПетербургской епархнн Снмоднк.*

ДАВЫДОВІЧ (ДАВЫДОВИЧ) Сергій [1876, мяст. Капыль Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер райцэнтр Мінскай вобл. — ?]. Беларус. Сын *Сцяфана Давыдовіча*. Скончыў духоўную семінарыю. Служыў псаломшчыкам у РастваБагародзіцкім храме в. Прусы Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Салігорскі рн Мінскай вобл. 3 1916 настояцель

Міхайлаўскан царквы в. Паперня Мінскага пав., цяпер Мінскі рн. Арыштаваны 11.2.1931. Асуджаны 26.2.1931 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў пазбаўлення волі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 5.12.1989 пракуратурай Мінскай вобл. Асабовая справа Д. № 28469с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кнжка Мннскай епархнн; Памятная кнжка Мннскай губерши; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.*

ДАВЫДОВІЧ-ЖАВАРАНКАВА (ДАВЫДОВІЧ-ЖАВОРОНКОВА) Аляксандра [1888 (?), мяст. Гельвані Віленскага пав. — ?], медык, дачка протаіерэя *Іаана Давыдовіча*. Скончыла Марыінскае жаночае вучылішча, Пецярбургскі медыцынскі інстытут (1916). У 1921—23 працавала ўрачом у Іаанаўскім манастыры, актыўная прыхаджанка яго храмаў. Потым — урач хірургічнага аддзялення бальніцы імя Эрысмана і амбулаторыі Механічнага завода № 7. Аказвала на даму медыцынскую дапамогу былым сёстрам манастыра. Арыштавана ў сак. 1932. Асуджана 22.3.1932 да 5 гадоў ППК. Этапавана ў Карагандзінскі канцлагер НКВД Казахскай ССР (?). Пастановай ад 29.5.1935 вызвалена датэрмінова. У 1950я г. жыла ў Грозным ЧачэнаІнгушкай АССР. Далейшы лёс невядомы.

Літ.: *СанктПетербургскай епархнн Сынодык.*

ДАЛІДОВІЧ (ДОЛІДОВІЧ) Сімяон Пятровіч [1894, в. Кушэўка Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Аршанскі рн Віцебскай вобл. — ?]. Беларус. 3 духоўнага саслоўя. У 1920я г. настояцель Мікалаеўскай царквы в. Шышова Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Горацкі рн Магілёўскай вобл. Быў жанаты, меў трое дзяцей. Арыштаваны 19.7.1931 у в. Нежкава Горацкага рна. Праходзіў па адной справе з актыўнымі прыхаджанамі Васіём Коўзусем (н. ў 1904), Панцялеем Масляным (1889), Піліпам Масленым (1881). Асуджаны 28.9.1931 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую прапаганду» да 3

гадоў пазбаўлення правоў жыць у 12 населеных пунктах і на Урале. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 16.1.1989 (паводле інш. звестак 17.11.1989) пастановай прэзідыума Вярхоўнага савета БССР. Групавая справа Д. і інш. № 13552сн захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: Дзяржаўны архіў Віцебскай вобл., ф. 1070, в. 1, с. 30, л. 123, 182.

**ДАЛГАНАЎ (ДОЛГАНОВ) Георгій Яфрэмавіч. Гл.:
ГЕРМАГЕН (ДАЛГАНАЎ).**

ДАМАРАЦКІ (ДОМОРАЦКИЙ) Пётр Яўціхіевіч

[22.8.1880, мяст. Прапойск Быхаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Слаўгарад, райцэнтр Магілёўскай вобл. — 1938, Магілёў, турма НКВД], святар. Беларус. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. З 1911 служыў ва Уваскрасенскай царкве (у бернардынскіх будынках) у Магілёве, член Магілёўскай духоўнай кансісторыі, загадчык епархіяльнага магазіна. Арыштаваны 11.11.1937. Абвінавачваўся ў «контррэвалюцыйнай дзейнасці». Закатаваны ў турме. Рэабілітаваны 10.2.1938 пастановай Магілёўскага аддзела НКВД БССР. Групавая справа Д. № 5187 захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл. Кр.: *Памятпная кнжжа Могилевской губернии; БНДЦЭД.*

ДАМАШЭВІЧ (ДОМАШЕВИЧ) Якаў Васілевіч

[1910, мяст. Нясвіж Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер райцэнтр Мінскай вобл. — ?]. Беларус. З мяшчанскай сям'і. Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі, служыў псаломшчыкам у Георгіеўскай царкве ў родным мяст. Быў жанаты, гадаваў дзіця. Арыштаваны 28.12.1945 у Нясвіжы па адрасе: вул. Слаўкоўская, д. 11. Асуджаны 10.5.1947 як «агент польскай разведкі» да 8 гадоў ППК. Этапаваны ў Паўночначыгуначны (потым Пячорскі) канцлагер МДБ Комі АССР. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 26.6.1990 Мінскім абл. судом. Асабовая справа Д. № 31019с з фотаздымкам захоўваецца ў архіве

КДБ Беларусі.

Кр.: *БНДЦЭД*.

ДАМІНІКОЎСКИ (ДОМИНИКОВСКИЙ) Васілій [1865, в. Бучаціна Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Капыльскі рн Мінскай вобл. — ?], протаіерэй. Беларус. Сын Віктара Дамінікоўскага¹. Скончыў Мінскія духоўныя вучылішча (1881) і семінарыю. Служыў псаломшчыкам у ПетраПаўлаўскай царкве ў роднай вёсцы. 21.7.1894 рукапаложаны ў іерэя і 28.8.1894 прызначаны настояцелем Мікалаеўскага храма в. Ляскавічы Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Акцябрскі рн Гомельскай вобл. У 1899 пераведзены ў СпасаПраабражэнскую царкву в. Зенькавічы Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Уздзенскі рн Мінскай вобл., дзе раней служыў Сцяфан Дамінікоўскі, верагодна, сваяк Д. Узнагароджаны нагрудным крыжам (1917). Меў трое дзяцей. Арыштаваны 16.11.1932. Асуджаны 10.4.1933 асобай нарадай пры АДПУ за «неданясенне аб шпіёнскай дзейнасці аднавяскоўцаў» да 3 гадоў пазбаўлення волі. Далейшы лёс невядомы.

16.11.1932 у в. Зенькавічы арыштавана хатняя гаспадыня Дамінікоўская Ксенія (н. ў 1897 у в. Ляскавічы; атрымала выпэйшую адукацыю), дачка Васілія

Дамінікоўскага. 10.4.1933 калегіяй АДПУ асуджана за «неданясенне аб шпіёнскай дзейнасці аднавяскоўцаў» да 3 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы.

9.11.1932 у в. Зенькавічы арыштаваны Дамінікоўскі Віктар Васілевіч (н. 1.9.1901; атрымаў сярэднюю спецыяльную адукацыю), сын Васілія Дамінікоўскага. 10.4.1933 калегіяй АДПУ асуджаны за «неданясенне аб шпіёнскай дзейнасці аднавяскоўцаў» да 10 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы.

1.10.1957 і 31.5.1968 трыбуналам БВА сям'я Д. была рэабілітавана. Іх групавая справа № 25666с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кнжжка Мннскай губерніи; Опысаные церквей ы праходов Манскай епархьи; Памятная кнжжка Манскай епархьи; Лычный состав епархьяльного*

управленья; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.

ДАМКОВІЧ (ДАМКОВИЧ) Сяргей Пракопавіч

[1877 ці 1880, в. Зароўцы Магілёўскага пав., цяпер Шклоўскі рн Магілёўскай вобл. — ?]. Беларус. 3 сялянскай сям'і. У 1920я г. старшыня або член царкоўнага савета адной з цэркваў Шклоўскай вол. Быў жанаты, меў сыноў Ягора (1912) і Івана (1916). Арыштаваны 3.4.1933. Асуджаны калегіяй АДПУ 9.6.1933 за «антысавецкую агітацыю» і як «удзельнік контррэвалюцыйнай царкоўнапаўстанцкай арганізацыі» да 5 гадоў ІШК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракуратурай БССР 17.7.1989. Групавая справа Д. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

ДАМУХОЎСКІ (ДОМУХОВСКИЙ) Мікалай Андрэвіч,

протаіерэй. У 1948—56 у зняволенні. Пасля жывіў у Вільнюсе ў сястрынваліда Карасёвай В.А. З 19.5.1956 мітрапалітам Мінскім і Беларускім Шчцірымам (Свірыдавым) прызначаны настояцелем Пакроўскай царквы в. Богіна Браслаўскага рна Віцебскай вобл. З 9.11.1957 святар Уладзімірскай епархіі.

12.8.1937 арыштаваны пёўчы хора Гур'ёўскага храма Смаленскай вобл. Дамухоўскі Барыс Андрэвіч (н. ў 1895 у Смаленскай губ.), верагодна, брат Мікалая Дамухоўскага. Асуджаны ў 1937 тройкай НКВД за «антысавецкую прапаганду» да ВМП і расстраляны 14.9.1937.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с. 327; Смоленскій мартролог.

ДАНИІЛ (ГРАМАВЕНКА) [Данііл Раманавіч; 15.12.1889, в.

Агароднікі Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Слуцкі рн Мінскай вобл. (паводле інш. звестак — прадмесце Херсона, цяпер у межах Херсона, Украіна) — ?], мітрапаліт Беларускай аўтаномнай праваслаўнай царквы (абнаўленчай). Украінец. З сялянскай сям'і. Скончыў Адэскую духоўную семінарыю (1913). Рукапаложаны ў іерэя. Служыў у храме в. Вазнясенскае Томскай вобл., Расія.

Ухіліўся ў абнаўленчы раскол. Будучы жанатым, хіратанісаны ў Сібірскай абнаўленчай акрузе ў епіскапа Табольскай епархіі (1923). 3 сак. 1926 архіепіскап Мінскай кафедры. У маі 1927 перавёўся ў Смаленскую епархію. 3 чэрв. 1928 старшыня Вышэйшага Беларускага сінадальнага ўпраўлення (абнаўленчага), пераведзенага з Магілёва ў Мінск, узведзены ў сан мітрапаліта Беларускага і Мінскага. 26.1.1935 на пасяджэнні Сінода праваслаўных цэркваў СССР паспрабаваў абараніць аўтаномію Беларускай Царквы (абнаўленчай) і быў вызвалены ад абавязкаў старшыні Беларускага Сінода. Вярнуўся ў Мінск, служыў у ПетраПаўлаўскім кафедральным саборы. Арыштаваны 13.3.1935 у Мінску па адрасе: вул. Інтэрнацыянальная, д. 9. Асуджаны асобай нарадай пры НКВД 7.6.1935 за «антысавецкую агітацыю і выдачу сакрэтных звестак» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракуратурай Беларусі 31.8.1992. Асабовая справа Г. № 34577с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *БНДЦЭД; НАРБ, ІКБР; Сноднк за ееру н церковь Храсгпову постпрадавшнх в Манской епархіи; Шнленок Д., свмц.* Нз нсторнн Православной Церквн в Белорусснн (1922—1939). Мн., 2006;

ДАНІЛА (ЮЗЬВІЮК) [Мікалай Парфір'евіч; 2.10.1880 (паводле інш. звестак 1882), в. Дзмітравічы БрэстЛітоўскага пав. Гродзенскай губ., цяпер Камянецкі рн Брэсцкай вобл. — 27.8.1965, Адэская вобл., Украіна], архіепіскап. 3 сям'і псаломшчыка, брат вядомага царкоўнага дзеяча, дэпутата Дзяржаўнай думы Уладзіміра Юзьвіюка. Скончыў духоўнае вучылішча і духоўную семінарыю ў Жыровічах Слонімскага пав. Гродзенскай губ. Выкладаў у духоўнавучэбных установах. У 1914 паступіў на юрыдычныя курсы ў Петраградзе. Пасля 1917 на грамадзянскай рабоце ў Харкаве, потым пераехаў у Вільню. У 1925—39 выхавацельвыкладчык Віленскай духоўнай семінарыі. 3 1939 сакратар мітрапаліта Літоўскага і Віленскага Елеўферыя (Богаяўленскага). У 1942 пастрыжаны ў іераманаха, узведзены ў сан архімандрыта. Хіратанісаны ў

епіскапа Ковенскага. У жн. 1942 прысутнічаў на з'ездзе праваслаўных архіерэяў Прыбалтыкі ў Рызе. У маі 1944 узведзены ў сан архіепіскапа і прызначаны часовым кіруючым Віленскай і Літоўскай епархіяй з правам кіравання экзархатам. У канцы 1944 — пачатку 45 жыў у Чэхаславакіі. У маі 1945 знаходзіўся ў лагеры для перамешчаных асобаў (*Vizplacel Pevzon*). 30.12.1945 прызначаны архіепіскапам Пінскім і Брэсцкім. Са снеж. 1948 да лета 1950 — архіепіскап Пінскі і Палескі. Арыштаваны 25.8.1950 у Пінску па адрасе: вул. Першамайская, д. 13. Асуджаны са святаром Вацлавам Пянткоўскім 2.12.1950 асобай нарадай МДБ за «антысавецкую агітацыю» да 25 гадоў ППК з канфіскацыяй маёмасці. Этапаваны ў адзін з канцлагераў (верагодна, Усольскі) МДБ Іркуцкай вобл. (п/с 90/2246). У зняволенні або неўзабаве пасля вызвалення аслеп. З другой паловы 1950х г. жыў у мужчынскім манастыры ў г. Ізмаіл Адэскай вобл. З ліст. 1964 — у Міхайлаўскім жаночым манастыры ў с. Аляксандраўка Адэскага рна. Рэабілітаваны 21.8.1989 УКДБ Брэсцкай вобл. Асабовая справа Ю. № 9774с захоўваецца ў архіве КДБ Брэсцкай вобл.

Літ.: *Санкт-Петербургские епархнальные ведомостн.* СПб, 2002; *Зо Хрыста пострадавшые.*

ДАНИЛОВІЧ (ДАНИЛОВИЧ) Іаан Гаўрылавіч

[1887, Рагачоў Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Гомельскай вобл. — 17.8.1943, ГУЛАГ], дьякан. Беларус. 3 сям'і царкоўнаслужыцеля. Скончыў духоўную семінарыю. Служыў у Барысаўскім Уваскрасенскім саборы. Арыштаваны 5.11.1938 у Барысаве па адрасе: вул. Камсамольская, д. 162. Асуджаны 5.8.1939 паводле пастановы калегіі НКВД за «антысавецкую дзейнасць» да 8 гадоў ППК. Этапаваны ў Варкуцінскі канцлагер НКВД Архангельскай вобл. і Комі АССР Загінуў у зняволенні. Рэабілітаваны 18.7.1989 пракуратурай БВА. Асабовая справа Д. № 25675с з фотаздымкам захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: НАРБ, ІКБР.

ДАНИЛЬЧАНКА (ДАНИЛЬЧЕНКО) Харыцця Фёдараўна.
Гл.: ХАРЬПЦНА (ДАНИЛЬЧАНКА).

ДАЊЬКІН (ДАЊЬКІН) Іаан Іванавіч [1879, в. Калодніца Сенненскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Крупскі рн Мінскай вобл. — ?]. Беларус. З сялянскай сям'і. 3.7.1906 вытрымаў экзамен на званне псаломшчыка і прызначаны служыць у СвятаДухаў храм в. Вядзец Сенненскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Сенненскі рн Віцебскай вобл. Арыштаваны 12.2.1930 у в. Пушчан тагачаснага Дубровенскага рна Аршанскай акругі, цяпер Віцебскай вобл. Асуджаны 9.3.1930 са святарамі Аляксандрам *Брайковічам*, Сергіем *Шымковічам* і інш. калегіяй АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 26.9.1989 пракурорам Віцебскай вобл. Асавая справа Д. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: НАРБ, ІКБР.

ДАПЁРКА (ДАПЕРКА-ДАПНОРКО) Іаан Сяргеевіч [1874, в. Углінка, цяпер тэрыторыя Ушацкага рна Віцебскай вобл. (вёска не існуе) — 7.10.1937, Віцебск, турма НКВД], святар, службовец. Беларус. З духоўнага саслоўя. Скончыў Віцебскую духоўную семінарыю (?). У 1900—10я г. супрацоўнік Віцебскай кантрольнай палаты. У 1920я г., верагодна, служыў у адной з цэркваў Віцебска. Арыштаваны 22.9.1937 у Віцебску па адрасе: вул. Баўмана, д. 2. Асуджаны 28.9.1937 з 40 інш. свяшчэнна і царкоўнаслужыцелямі і актыўнымі прыхаджанамі тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» і як «удзельнік контррэвалюцыйнай царкоўнай арганізацыі» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 28.7.1956 прэзідыумам Віцебскага абл. суда. Групавая справа Д. і інш. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: *Памятная кніжка Вытебской губернии; БНДЦЭД.*

ДАРАШКЕВІЧ (ДОРОШКЕВИЧ) Мікалай [1874 (?) — ?],

протаіерэй. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю 1897 (?). У пачатку 1900х г. служыў псаломшчыкам у Пакроўскім храме мяст. Койданава Мінскага пав., цяпер Дзяржынск Мінскай вобл. Рукапаложаны ў іерэя. З 1906 настояцель Георгіеўскай царквы в. Даўгінічы Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер в. Даўгінава Уздзенскага рна Мінскай вобл. З 1912 служыў ва Успенскім храме в. СлабадаПырашаўская Ігуменскага пав., цяпер в. Пырашава Уздзенскага рна. З 1914 член будаўнічага камітэта цэркваў 2й акругі Ігуменскага пав. Паводле некаторых звестак у другой палове 1920х г. настояцель Пакроўскай царквы в. Дудзічы, цяпер Пухавіцкі рн Мінскай вобл. Арыштаваны ў 1929. Шмат разоў дапытваўся. Верагодна, быў жорстка катаваны, бо пасля вызвалення неўзабаве памёр.

Кр.: *Памятная книжка Мінскай епархіі; Памятная книжка Мінскай губерні; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; Сводник за веру и церковь Христову пострадавших в Мінскай епархіі; БНДЦЭД.*

ДАРКЕВИЧ (ДАРКЕВИЧ) Эрнст Фрыцавіч [1884, в. Латрошча, цяпер Магілёўскі рн — ?]. Латыш. З сялянскай сям'і. Кіраўнік хора царквы ў роднай вёсцы. Арыштаваны 17.4.1929. Асуджаны 21.6.1929 з актыўнымі прыхаджанамі Ерафеем Бікасамым (1898), Сцяпанам Кудзелькам (1899), Мікалаем Макарэвічам (1888), братамі Марцінам Эйзенграўдам (1877), Фамой Эйзенграўдам (1892) калегіяй АДПУ за «агітацыю супраць савецкай улады» да 5 гадоў ППК. Этапаваны ў Салавецкі канцлагер АДПУ Архангельскай вобл. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 16.6.1989 прэзідыумам Магілёўскага абл. суда. Групавая справа Д. і інш. № 10589 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл. Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ДАРОЖКА (ДОРОЖКО) Фядот [?, Мінскі пав. — ?], староста царквы ў Заслаўі Мінскага рна. Арыштаваны ў пачатку 1930х г. Этапаваны ў Сібір. Загінуў у зняволенні.

Кр.: *Жития священномучеников Мінскай епархіі. С. 89.*

ДАСІФЕЙ (СЦЯПАНАЎ) [Гаўрыіл Грыгор'евіч; 16.9.1883, с. Хадзяшава Казанскай губ., Расія — 31.8.1937, турма НКВД], архіепіскап (абнаўленчы). Рускі. З сялянскай сям'і. З 1900 паслушнік Белагорскага манастыра Пермскай вобл. З 1907 у Фёдараўскім падвор'і СанктПецярбурга 28.6.1909 пастрыжаны ў манаства. Скончыў Казанскія місіянерскія курсы (1914). Рукапаложаны ў іераманаха. З 1917 настояцель Фёдараўскага падвор'я і сабора ў СанктПецярбургу. У 1919 узведзены ў сан архімандрыта. Вучыўся ў Петраградскім багаслоўскім інстытуце да яго закрыцця ў маі 1923. У лют. 1924 арыштаваны па даносе. Праходзіў па справе праваслаўных брацтваў. Асуджаны да 2 гадоў зняволення, але як цяжка хворы вызвалены. Пад ціскам АДГГУ 30.3.1927 ухіліўся ў абнаўленчы раскол. 10.4.1927 хіратанісаны ў епіскапа Казлоўскага, вікарыя Тамбоўскай епархіі, потым епіскап Ціхвінскі, вікарыі Наўгародскай епархіі. У пачатку 1928 пераmeshчаны ў Брацкі Богаўленскі манастыр у Магілёве. 31.5.1928 узведзены ў епіскапа Гомельскага і Рэчыцкага. Удзельнічаў у пленуме абнаўленчага Беларускага Праваслаўнага Свяшчэннага Сінода (25—27 снеж. 1928, Орша). У НГАБ (Ф. 2786, в. 2, с. 3) захаваўся групавы фотаздымак удзельнікаў Пленума. У ліст. 1931 пасля закрыцця Гомельскага кафедральнага сабора выехаў у Ленінград. З 23.3.1932 кіраваў Аршанскай кафедрай. З 17.9.1932 — архіепіскап Магілёўскі Беларускай аўтаномнай праваслаўнай царквы (абнаўленчай). Пасля сустрэчы ў Маскве з мітрапалітам Сергіем (Страгародскім) зноў прыняты ў зносіны з кананічнай РПЦ і накіраваны ў сане архімандрыта ва Уладзімір. З Масквы выехаў у Магілёў, дзе напісаў заяву на імя абнаўленчага мітрапаліта Данііла (Грамавенкі): «Прашу выключыць мяне са спіса беларускіх епіскапаў». Арыштаваны 23.2.1933 у Магілёве па адрасе: вул. Каратанаўская, д. 32. Асуджаны калегіяй АДПУ 9.6.1933 як «член контррэвалюцыйнай царкоўнапаўстанцкай арганізацыі» да 8 гадоў ППК (пазней заменена ссылай у Паўночны край). Зноў арыштаваны 4.5.1937 у с. Кузалеўка

Валагодскай вобл., Расія. 25.8.1937 тройкай НКВД прыгавораны за «антысавецкую прапаганду» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 17.7.1989. Групавая справа С. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

ДАСЬКОЎ (ДАСЬКОВ) **Емялян Майсеевіч** [1877, мяст. Новы Быхаў Магілёўскай губ., цяпер Быхаў Магілёўскай вобл. — ?], дыякан. Беларус. з сялянскай сям'і. Арыштаваны 3.4.1932 у Оршы Віцебскай вобл. Праходзіў па адной справе са святаром Міхаілам *Малачынскім*, манахінямі *Марыяй Валодчанка*, *Аннай Вішняковай*, *Меланіяй Вішняковай*, *Феадосіяй Гарбачэўскай*, *Меланіяй Груцавай*, *Марфай Гуцавай*, *Харыцінай Данільчанка*, *Праскоўяй Канышковай*, *Вольгай Корабавай*, *Марыяй Муштуковай*, *Васілісай Мязуевай*, *Агаф'еяй Рамановіч*, манахам *Васіліем* Памінальным, актыўнымі прыхаджанамі. Асуджаны 9.8.1932 асобай нарадай пры АДПУ за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да 3 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 9.2.1959 ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда БССР. Групавая справа Д. і інш. № 6739п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД*.

ДАЎГЯЛА (ДОВГЯЛЛО) **Дзмітрый** [20.10 (1.11). 1868, пас. Казьяны Гарадоцкага пав. Віцебскай губ., цяпер Шумілінскі рн Віцебскай вобл. — 1942 ?, Казахстан], гісторык, спецыяліст у галіне бел. археаграфіі. Верагодна, сын працаіерэя Іаана Максімавіча Даўгялы, брат святара Іаана *Даўгялы*. Скончыў Віцебскую духоўную семінарыю (1890), СанктПецярбургскую духоўную акадэмію (1893); кандыдат багаслоўя. Выкладаў у духоўнай семінарыі і мужчынскай гімназіі ў Віцебску, быў сакратаром Савета Віцебскага епархіяльнага СвятаУладзімірскага брацтва, членам Камітэта па загадванні Віцебскім епархіяльным царкоўнаархеалагічным старажытным сховішчам. У 1903 (паводле інш. звестак у 1905) пераехаў у Вільню, дзе працаваў у аб'яднаным Архіве старажытных актаў,

выкладаў у навучальных установах. У 1906 рэдагаваў газ. «Белая Русь». У 1906—15 член Віленскай археаграфічнай камісіі, з 1913 яе старшыня. Рэдактар «Запнсок СевероЗападного отдела Русского географического общества» (1910—14), апублікаваў у іх шэраг прац па гісторыі Беларусі. Пасля эвакуацыі з Вільні (1915) — супрацоўнік Магілёўскага архіва. Удзельнічаў ва Усебеларускім кангрэсе 1917. З 1921 загадчык Магілёўскага губернскага архіва. З 1925 вучоны сакратар Інбелкульта, дацэнт БДУ. З 1929 дырэктар бібліятэкі БелАН. У 1937 навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі БелАН. Найбольшую вядомасць Д. прынесла археаграфічная праца — падрыхтоўка і выданне зборнікаў дакументаў: «Историкоюридические материалы...» (т. 27—32, Віцебск, 1899—1906), «Акты, издаваемые Виленской комиссией...» (т. 32—37, Вільня, 1907—12), «Беларускі архіў» (т. 1—3, Мн., 1927—30), «Матэрыялы да гісторыі мануфактуры Беларусі ў часы распаду феадалізму» (т. 1—2, Мн., 1934—1935), «Гісторыя Беларусі ў дакументах і матэрыялах» (т. 1, Мн., 1936). Арыштаваны 10.12.1937. Асуджаны пастановай пазасудовых органаў 11.9.1939 да 5 гадоў пазбаўлення волі. Высланы ў Паўночны Казахстан (па звестках гісторыка У.Шчэты жыў у с. ПахтаАрал). Памёр у ссылцы. Рэабілітаваны 9.6.1964.

Сын Д. Канстанцін Даўгяла выкладаў у Адэскім медыцынскім інстытуце.

Тв.: РадошкоВИЧн, заштатный город Виленской губернии. Вильна, 1907; 3 гісторыі беларускага пісьменства XVII ст. Мн., 1927; Літоўская Мэтрыка і яе каштоўнасць для вывучэння мінуўшчыны Беларусі. Рыга, 1933.

Кр.: Улаіцнк. *Очерки; ЭГБ*, т. 3; *Возвращенные амена; Рэпрэсаваныя...*

ДАЎГЯЛА (ДОВГЯЛЛО) Іаан [1870, пас. Казьяны Гарадоцкага пав. Віцебскай губ., цяпер Шумілінскі рн Віцебскай вобл. — ?]. Верагодна, сын протаіерэя Іаана Максімавіча Даўгялы, брат гісторыка Дзмітрыя Іванавіча Даўгялы. Скончыў Віцебскую духоўную семінарыю. З

1906—07 другі святар, потым настояцель Ільінскай царквы в. Заполле (тагачасны паштовы адрас: ст. Сураж) Веліжскага пав. Віцебскай губ., цяпер Віцебскі рн. Быў жанаты, меў двое дзяцей. Арыштаваны 24.5.1928. Асуджаны 8.10.1928 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў пазбаўлення правоў жыць у 12 населеных пунктах і на Урале. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 10.4.1992 пракуратурай Віцебскай вобл. Групавая справа Д. і інш. № 21742п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятнная кннжка Вшнебской губерніш; НАРБ, ІКБР.*

ДАЎГЯЛА (ДОВГЯЛЛО) Павел Андрэвіч [1868, в. Маклок Пскоўскай губ., цяпер Пскоўская вобл., Расія — ?], святар. З сялянскай сям'і. З 1909 служыў у Георгіеўскай царкве в. Новыя Замшаны Дрысенскага пав. Віцебскай губ., цяпер Полацкі рн Віцебскай вобл. Арыштаваны 4.3.1937 у в. Воранск (?) Дрысенскага пав. Асуджаны 5.12.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да 10 гадоў ГШК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 21.10.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа Д. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

18.3.1933 у Полацку Віцебскай вобл. арыштаваны Даўгяла Леанід (н. ў 1895 у мяст. Усвяты Віцебскай вобл., падчас арышту кантралёр ашчаднай касы), сын Паўла Даўгялы. 19.4.1933 калегіяй АДПУ асуджаны за «антысавецкую агітацыю» да 10 гадоў ШПК. Далейшы лёс невядомы. Адначасова рэпрэсавана сям'я Леаніда Даўгялы. Рэабілітаваны 20.4.1955.

Кр.: *Памятнная кннжка Внтэбской губерніш; НАРБ, ІКБР.*

ДАШКЕВІЧ (ДАШКЕВИЧ) Васілій Аляксандравіч [1884, в. Грушкава (?), цяпер тэрыторыя Чавускага рна Магілёўскай вобл. (вёска не існуе) — 11.9.1937, Бабруйск, турма НКВД], святар. Арыштаваны 19.2.1932. Асуджаны да 5 гадоў ППК (?). Вызвалены. Служыў у царкве в. Зарэчча, цяпер Клічаўскі рн Магілёўскай вобл. Зноў арыштаваны

5.8.1937. Прыгавораны за «антысавецкую агітацыю» да ВМП 26.8.1937. Расстраляны. Рэабілітаваны 16.1.1989. Асабовая справа Д. № 9965 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД*.

ДВАРЭЦКІ (ДВОРЕЦКИЙ) Мікола [псеўданім: Мікола Базылюк; 6.9.1903, мяст. Іказнь Дзісенскага пав. Віленскай губ., цяпер Браслаўскі рн Віцебскай вобл. — 15.8.1988, Лембарк, Польшча], рэлігійны дзеяч, паэт, публіцыст. Пасля 1й сусветнай вайны сям'я Д. вярнулася з бежанства ў Беларусь. У пачатку 1930х г. адзін з ініцыятараў утварэння праваслаўнай фракцыі Беларускай Хрысціянскай Дэмакратыі. Друкаваўся ў зах.бел., пераважна хадэцкіх, перыядычных выданнях (з 1921). Арыштаваны польскімі ўладамі ў 1928. У 1920—30я г. друкаваўся ў бел. прэсе як паэт і празаік. У 1939—41 настаўнік у Мёрах, цяпер райцэнтр Віцебскай вобл. У 1942 адпраўлены немцамі на прымусовыя работы ва Усх. Прусію. З 2й паловы 1940х г. жыў на польскім Памор'і. Апошнія гады жыцця правёў у Лембарку непадалёку ад Гданьска.

ДЗЕГЦЯРЭНКА (ДЕГТЯРЕНКО) Мікалай Іванавіч.
Гл.: **НПСАН (ДЗЕГЦЯРЭНКА).**

ДЗЕЛЯКТОРСКІ (ДЕЛЕКТОРСКИЙ) Мікалай Пятровіч [1878, Пакроў Уладзімірскай губ., цяпер Уладзімірская вобл., Расія — ?], протаіерэй. Рускі. З сям'і свяшчэннаслужыцеля, брат Мікіты і Уладзіміра *Дзелякторскіх*. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. З 1904 настояцель Мікалаеўскай царквы ў мяст. Урэчча Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Любаньскі рн Мінскай вобл. Узнагароджаны скуф'ёй (1914). Арыштаваны 14.3.1933. Асуджаны 9.6.1933 з 20 інш. свяшчэннаслужыцелямі асобай нарадай пры АДПУ як «член контррэвалюцыйнага арганізацыі» і за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Вызвалены 6.6.1937. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 17.7.1989. Групавая справа Дз. і інш. № 27605с

захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кнжка Мынской губернын; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.*

ДЗЕЛЯКТОРСКИ (ДЕЛЕКТОРСКИЙ) Уладзімір Пятровіч

[1887, ПераслаўльЗалескі, цяпер Яраслаўская вобл., Расія — ?]. Рускі. З сям'і свяшчэннаслужыцеля, брат Мікалая і Мікіты *Дзелякторскіх*. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. Служыў у царкве в. Забалаць (Забалоцце) Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Любаньскі рн Мінскай вобл. Меў трое дзяцей. Арыштаваны 13.4.1933. Асуджаны 19.7.1933 са святарамі Мінскай епархіі Васіліем *Парфёнчыкам*, Канстанцінам *Радзівіновічам*, Пятром *Ражко*, Канстанцінам *Семянюком*, Мікалаем *Тарановічам*, старатам і актыўнымі прыхаджанамі асобай нарадай АДПУ за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 31.5.1989 пракуратурай БССР. Групавае справа Дз. і інш. № 26944с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

19.11.1937 на палігоне НКВД у Бутава Маскоўскай вобл. расстраляны Мікіта Пятровіч Дзелякторскі (н. ў 1876 у Пакрове), брат Мікалая і Уладзіміра Дзелякторскіх.

Кр.: *Бутовскый Полшон.*

ДЗЕМІДЗЕНКА (ДЕМНДЕНКО) Міхаіл Ісакавіч

[1882, в. Сялец (Сялецкае) Клімавіцкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Касцюковіцкі рн Магілёўскай вобл. — ?], святар. Беларус. З сялянскай сям'і. У 1920я г. служыў у Мікалаеўскай царкве ў роднай вёсцы. Арыштаваны 26.1.1930. Асуджаны 21.3.1930 з шэрагам святароў Магілёўскай епархіі, старатам і актыўнымі прыхаджанамі царквы асобан нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 21.7.1989 Магілёўскай абл. пракуратурай. Групавае справа Дз. і інш. № 10531сн захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ДЗЕМЧАНКА (ДЕМЧЕНКО) Уладзімір Васілевіч

[1880, в. Калодзезь (Калодзезькі) Клімавіцкага (?) пав. Магілёўскай губ., цяпер Касцюковіцкі рн Магілёўскай вобл. — ?]. Беларус. 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля, верагодна, брат Андрэя Васілевіча Дземчанкі¹. Скончыў духоўную семінарыю. У 1920я г. настояцель СвятаТроіцкай царквы в. Батунь Магілёўскага пав., цяпер Магілёўскі рн. Арыштаваны ў верас. 1930. Асуджаны 25.11.1930 калегіяй АДПУ за «антысавецкую дзейнасць» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 16.1.1989 пастановай прэзідыума Вярхоўнага суда СССР. Асабовая справа Дз. № 11706 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД*.

ДЗЕХЦЯРОЎ (ДЕХТЯРЕВ) Андрэй Юр'евіч [1877, мяст.

Шклоў Магілёўскага пав., цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. — ?]. Беларус. 3 мяшчанскай сям'і. Да арышту старшыня царкоўнага савета СпасаПраабражэнскай царквы ў Шклове. Арыштаваны 17.4.1933 у Шклове па адрасе: вул. 1я Савецкая, д. 47. Асуджаны калегіяй АДПУ 9.6.1933 за «антысавецкую агітацыю» і як «удзельнік контррэвалюцыйнай царкоўнапаўстанцкай арганізацыі» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракуратурай БССР 17.7.1989. Групавая справа Дз. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР*.

ДЗМІТРЫЙ ПАЎСКІ [16.1.1874, в. Максаціха Цвярской губ., Расія — 14.8.1937, НКВД], свяшчэннамучанік, протаіерэй, сын святара Аляксандра Паўскага, брат Грыгорыя *Паўскага*. Скончыў Казанскую духоўную акадэмію са ступенню кандыдата багаслоўя (1899). Выкладаў арыфметыку, геаметрыю, рускую мову ў епархіяльным жаночым вучылішчы ў Ржэве Цвярской губ., у народных вучылішчах Наўгародскай губ., Расія. Рукапаложаны ў протадыякана, святара (20.11.1903).

Накіраваны ў Мінск. Служыў павятовым назіральнікам царкоўнапрыходскіх школ горада. У 1904—08 старшыня Мінскага епархіяльнага вучылішчнага савета. З 1910 настояцель ПетраПаўлаўскага кафедральнага сабора ў Мінску, назіральнік царкоўнапрыходскіх школ пры саборы. Адначасова выкладаў у Мінскай духоўнай семінарыі дагматычнае і асноўнае багаслоўе, гісторыю і інш., Мінскай жаночай гімназіі. З 1912 дэпутат ад духоўнага ведамства ў Губернскае земскае таварыства, член Мінскай духоўнай кансісторыі. З 1917 служыў у СвятаДухавым храме ў Астрашыцкім Гарадку Мінскага пав. Узнагароджаны скуф'ёй (1905), камілаўкай (1908), нагрудным крыжам (1909). У 1920—23 пазбаўлены выбарчых правоў. У сярэдзіне 1920х г. настояцель (паводле звестак, якія захоўваюцца ў НГАБ) Успенскай царквы в. Крыжагор'е Мінскага пав., цяпер тэрыторыя рэспубліканскага спартыўнага комплекса «Раўбічы». Быў прыхільнікам утварэння Беларускай аўтакефальнай праваслаўнай царквы, прымаў удзел у з'ездзе духавенства і вернікаў Мінскай епархіі (Мінск, 9—10.7.1927). У першы раз арыштаваны ў 1931. Абвінавачваўся ў «агітацыі супраць калгасаў» і ў «нежаданні адмовіцца ад сана». Асуджаны да 5 гадоў ППК. Пасля датэрміновага вызвалення (1933) служыў у храме с. Ульянаўскае (Ульянава) Пагарэльскага рна Цвярской (Калінінскай) вобл. Зноў арыштаваны 23.7.1937. Пад следствам знаходзіўся ў турме Зубцова Цвярской вобл. Абвінавачваўся ў «контррэвалюцыйнай шпіёнскай дзейнасці» і «антысавецкай агітацыі». 10.8.1937 тройкай НКВД прыгавораны да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 27.4.1989 Цвярской абл. пракуратурай. У 1999 Сінодам Беларускай праваслаўнай царквы далучаны да ліку святых новапакутнікаў.

29.2.1932 у Мінску арыштаваны Аляксандр Паўскі (н. 1908 у Мінску), сын Дзімітрыя *Паўскага*. 14.7.1932 асуджаны за «падробку дакументаў вязню, які ўцёк з канцлагера» да 3 гадоў ссылкі ў Казахстан. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 28.2.1992 пракуратурай Беларусі. Асабовая справа Дз. № 33362с захоўваецца ў архіве КДБ

Беларусі.

Кр.: *Памятная книжка Минской епархии*; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; *Книга памяти жертв политических репрессий Калининской области*; *Життя н Жызнеопісанія новопрославленыхъ святых н Подвизниковъ Благочестія, 80. Русской Православной Церкви просіявшихъ (отъ царствования царя-мученика Николая II Александровича і до нашихъ дней)*. СПб, 2001. Т. 2 (августъ-декабрь); *Життя свяцэнномучеников Минской епархии*; *СазЫнзЫ З', ТнтпсБЛ Віаіопізісі гась сьГгесі]апз1сі*

ДЗІМІТРЫЙ ПЛЫШЭЎСКИ [26.10.1880, в. Дубенец Пінскага пав. Мінскай губ., цяпер Столінскі рн Брэсцкай вобл. — 19.1.1938, Мінск, турма НКВД], свяшчэннамучанік. Рускі. Сын Іаана Плышэўскага. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю. З 1906 настояцель Пакроўскай царквы в. Астражанка Мазырскага пав. Мінскай губ., цяпер Лельчыцкі рн Гомельскай вобл. З 1909 служыў у СвятаГеоргіеўскай царкве в. Лядзец Мазырскага пав. Мінскай губ., цяпер Столінскі рн. Гадаваў чатыры дачкі. У 1920я г. настояцель Пакроўскай царквы в. Вузляны (Паляны) Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Пухавіцкі рн Мінскай вобл. Быў жанаты на Аляксандры Кіркевіч, дачцы Паўла Кіркевіча¹, сястры Антонія *Кіркевіча*. Арыштаваны ў 1929 (або ў 1930). На допытах шмат разоў катаваны, але ад сана і веры не адмовіўся. Вызвалены праз некалькі тыдняў. Пасля закрыцця царквы ў Вузлянах перайшоў служыць у Мікалаеўскую царкву ў мяст. Смалявічы Мінскай вобл., дзе настояцелем быў протаірэя Уладзімір *Зубковіч*. Зноў арыштаваны 26.9.1937. Праходзіў па адной справе з актыўнымі прыхаджанамі царквы Пракопам Яўменчыкам (1898), Васілём Мардовічам (1882), Кастусём Пятроўскім (1881), Адамам Папковічам (1883), Рыгорам Розумам (1865), Радзёнам Якубіцкім (1899). Асуджаны 19.11.1937 тройкай НКВД за «контррэвалюцыйнуюагітацыю», «удзелу шпіёнскай арганізацыі» і «блізкае знаёмства з ворагам народа епіскапам Філарэтам» (Фёдарам *Раменскім*) да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны (паводле інш. звестак

закапаны ў зямлю жывым). Рэабілітаваны 10.4.1989 пракуратурай БССР. У 1999 Сінодам Беларускай праваслаўнай царквы далучаны да ліку святых новапакутнікаў. Групавая справа Дз. і інш. № 22033с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная книжка Мннской епархии; Памятная книжка Манской губернии; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; Жития и Жизнеописания новопрославленных святых и Подвижников Благочестия, в Русской Православной Церкви просиявших (от царствования царя-мученика Николая II Александровича и до наших дней). СПб, 2001. Т. 2 (август-декабрь); Жития священномучеников Мннской епархии.*

ДЗЬЯКАНАЎ (ДЬЯКОНОВ) **Міхаіл Пятровіч** [1873, Гродна — ?], святар, службовец. Беларус. У пачатку 1930х г. інспектар асабовага страхавання ўпраўлення ашчадных кас і дзяржаўнага крэдыту. Арыштаваны 2.6.1932 у Казані. Асуджаны АДПУ Татарскай АССР 31.7.1932 як «былы святар» і за «контррэвалюцыйную дзейнасць». Справа спынена з-за недахопу доказаў. Зноў арыштаваны 21.4.1933. Вызвалены 27.11.1933 пад падпіску аб нявыезде. Да 1937 сакратар аддзела кадраў трэста кінафікацыі пры СНК Татарскай АССР. Трэці раз арыштаваны 22.8.1937. Прыгавораны 16.1.1938 асобай нарадай пры НКВД СССР за «сістэматычную контррэвалюцыйную агітацыю, накіраваную на ўтварэнне варожай арганізацыі» да 10 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 17.5.1989.

Кр.: *Книга памяти жертв политических репрессий. Республика Татарстан; Бутовский Полюгон.*

ДЗЯНІСАЎ (ДЕНИСОВ) **Васілій Іванавіч** [1870, Пенза, Расія — ? АДПУ], святар. У 1920я г. служыў, верагодна, у Казанскай царкве в. Заспа, цяпер Рэчыцкі рн Гомельскай вобл. Арыштаваны 8.2.1930 у в. Левашы Рэчыцкага рна. Асуджаны калегіяй АДПУ 21.2.1930 да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 10.8.1989.

Кр.: Памяць. Псторыкадакументальная хроніка Рэчыцкага раёна. У 2х кн. Кн. 1. Мн., 1998.

ДЗЯНКЕВІЧ (ДЕНКЕВИЧ) Валянцін Аляксеевіч

[каля 1900 — 1939 (?)], рэгентпсаломшчык, сын Аляксія Дзянкевіча¹. З 1939 служыў у Пакроўскім храме в. Асінагарадок. Арыштаваны немцамі. Далейшы лёс невядомы.

Жонка Дз. Зінаіда Восіпаўна ў другой палове 1940х г. жыла ў в. Асінагарадок, гадала дачку Вольгу.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2.

ДЗЯРУГА (ДЕРУГО) Мікалай Савіч [каля 1890 — снеж. 1942]. З 1918 псаломшчык Успенскай царквы в. Манькавічы, цяпер Пастаўскі рн Віцебскай вобл. Рукапаложаны ў дьякана. З 1924 служыў у Пакроўскім храме в. Асінагарадок, цяпер Пастаўскі рн. З 1927 у Крыжаўздзвіжанскай царкве в. Цвеціна, цяпер Мёрскі рн Віцебскай вобл. З 1935 у Пакроўскім храме ў мяст. Орля, цяпер вёска Шчучынскага рна Гродзенскай вобл. У 1940 у Жыровіцкім Успенскім манастыры мітрапалітам Мінскім і Беларускім Панцеляіманам (Ражноўскім) рукапаложаны ў іерэя і прызначаны настояцелем СвятаТроіцкай царквы в. Шчара (Перавоз), цяпер Мастоўскі рн Гродзенскай вобл. Быў жанаты, гадаваў трох сыноў (двое памерлі маленькі, трэці расстраляны немцамі падчас 2й сусветнай вайны). Забіты пры перастрэлцы паміж немцамі і партызанамі.

Жонка святара Надзея Пятроўна (н. ў 1892) жыла ў Пастаўскім рне. Памерла пасля 1976.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2.

ДРАГУН Мікалай Фёдаравіч [8.10.1888, в. Сырмеж Свянцянскага пав. Віленскай губ., цяпер Мядзельскі рн Мінскай вобл. — 27.2.1976]. Беларус. З сялянскай сям'і. Скончыў Вілейскую настаўніцкую школу. Вытрымаў экзамен на званне дьякана пры Літоўскай духоўнай семінары (1911). Скончыў місіянерскія курсы пры Віленскім духоўным вучылішчы (1912). 1.8.1911

архіепіскапам Літоўскім і Віленскім Агафангелам (Праабражэнскім)¹ прызначаны псаломшчыкам місіянерскай царквы мяст. Рукойні Вілейскага пав. Віленскай губ., цяпер Літва. 20.7.1918 архіепіскапам Мінскім і Тураўскім Георгіем (Ярашэўскім) пераведзены ў Георгіеўскі храм у мяст. Лапічы Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Асіповіцкі рн Магілёўскай вобл. 30.1.1921 епіскапам Мінскім і Тураўскім *Мелхіседэкам* (Пaeўскім) рукапаложаны ў дьякана. З 20.6.1924 служыў у Бабруйскім Мікалаеўскім саборы. 25.3.1925 епіскапам Бабруйскім вікарыем Мінскай епархіі *Філарэтам* (Раменскім) узведзены ў сан протадыякана. 11.7.1943 епіскапам Магілёўскім і Мсціслаўскім Філафеем (Нарко) пераведзены ў Казанскую чыгуначную царкву ў Мінску. Быў жанаты на Вользе Гаеўскай (н. ў 1888), гадаваў дачок Веру (1916), Таццяну (1922), Галіну (1924), сыноў Дзмітрыя (1913), Валерыяна (1926). Арыштаваны 22.7.1944 у Мінску па адрасе: вул. Савецкая, д. 1. Асуджаны 4.7.1945 са святаром Мікалаем *Ясінскім* паводле пастановы калегіі НКВД за «супрацоўніцтва з нямецкімі акупацыйнымі ўладамі і антысавецкую дзейнасць» да 10 гадоў ППК. Пасля вызвалення вярнуўся ў Беларусь. 4.1.1955 епіскапам Бабруйскім вікарыем Мінскай епархіі Мітрафанам (Гугоўскім)¹ прызначаны дьяканам у Касма-Даміянаўскую (?) царкву ў мяст. Асіповічы Магілёўскай вобл. З 23.8.1956 за штатам. 11.11.1958 мітрапалітам Мінскім і Беларускім Піцерымам (Свірыдавым) прызначаны пазаштатным дьяканам Мінскага СвятаДухава кафедральнага сабора. Судзімасць знята 17.9.1955. Рэабілітаваны 27.1.1994 пракуратурай Беларусі. Групавая справа Д. і інш. № 35599с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР*; Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2.

ДРАЗДОЎ (ДРОЗДОВ) Іван Усцінавіч [1893, в. Зароўцы Магілёўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Шклоўскі рн Магілёўскай вобл. — ?]. Беларус. З сялянскай сям'і. Падчас грамадзянскай вайны служыў у Чырвонай арміі. У 1920я г.

— старшыня (або член) савета царквы ў роднай вёсцы. Быў жанаты, меў дачок Анастасію (н. ў 1920), Марыю (1923), сына Сяргея (1925). Арыштаваны 13.4.1933. Асуджаны калегіяй АДПУ 9.6.1933 за «антысавецкую агітацыю» і як «удзельнік контррэвалюцыйнай царкоўнапаўстанцкай арганізацыі» да 5 гадоў ППК. Этапаваны ў Далёкаўсходні канцлагер АДПУ Хабараўскага краю. Вызвалены 28.9.1937. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракуратурай БССР 17.7.1989. Групавая справа Д. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ДРУЖЫЛОЎСКИ (ДРУЖИЛОВСКИЙ) Барыс [1900, в. Валеўка Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Навагрудскі рн Гродзенскай вобл. — ?], псаломшчык Мікалаеўскай царквы ў мяст. КажанГарадок, цяпер Лунінецкі рн Брэсцкай вобл. Сын Фёдара Дружылоўскага. Арыштаваны 3.10.1939. Асуджаны 29.6.1940 са старастам царквы Паўлам *Бандацкім* да 8 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 21.8.1989.

23.3.1940 органамі НКВД арыштаваны канцэлярыст Пінскай гарадской камунальнай гаспадаркі Дружылоўскі Феадосій Фёдаравіч (н. ў 1895 у в. Валеўка), брат Барыса *Дружылоўскага*. 25.11.1940 асуджаны як «сацыяльнанебяспечны элемент» да 8 гадоў ППК і этапаваны ў Іўдэльскі канцлагер НКВД Свядлоўскан вобл. Вызвалены 8.9.1941 па амністыі для польскіх грамадзян. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 17.5.1989 пракуратурай Брэсцкай вобл. Яго справа № 8362с з фотаздымкам захоўваецца ў архіве УКДБ Брэсцкай вобл.

Кр.: *Памятная ктiжка Мннскай губертцц; Памяць. Гiсторыкадакументальная хронiка Лунiнецкага раёна Брэсцкай вобл. Мн., 1995.*

ДУБІНІНА (ДУБІНІНА) Вера Іванаўна [1911 (?), Віцебская губ. — ?], актыўная прыхаджанка аднаго з Ленінградскіх храмаў. Арыштавана 22.12.1933 у Ленінградзе па справе «еўлогіеўцаў». Асуджана 25.2.1934 да 3 гадоў ППК

умоўна. Далейшы лёс невядомы.

Літ.: *СанктПетербургскай епархіі Снодык.*

ДУБЯНСКІ (ДУБЯНСКИЙ) Аляксій Мацвеевіч

[20.5.1872, в. Яноўка (?) Клімавіцкага пав. Магілёўскай губ. — 25.10.1938, Магілёў, НКВД], святар, бацька Аркадзія *Дубянскага*. Беларус. 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. Служыў у РастваБагародзіцкай царкве в. Антонаўка (тагачасны паштовы адрас: ст. Насовічы) Гомельскага пав., цяпер Калінкавіцкі рн Гомельскай вобл. З 1910 настояцель РастваБагародзіцкага храма в. Кузьмінічы (тагачасны паштовы адрас: ст. АгародняГомельская) Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Добрушскі рн. У 1918 пазбаўлены выбарчых правоў як свяшчэннаслужыцель. У 1920я г. настояцель Мікалаеўскай царквы в. Старая Беліца (тагачасны паштовы адрас: ст. Уваравічы) Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Гомельскі рн. Рэпрэсаваны ў 1929 з жонкай Марыяй (н. ў 1882). 9.3.1938 арыштаваны з царкоўным актывістам Іванам Васілевічам Івановым у Чавусах Магілёўскай вобл. Абвінавачваўся ў «распаўсюджванні чугак пра хуткі надыход вайны і гібель савецкай улады». Закатаваны ў турме. Рэабілітаваны пастановай Чавускага раённага аддзела НКВД. Групавая справа Д. і інш. № 5759 захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная кніжка Могшчэвскай губерні;* Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл., ф. 735, в. 1, с. 221, л. 9.

ДУБЯНСКІ (ДУБЯНСКИЙ) Аркадзій [1910 — ?], святар, сын Аляксія *Дубянскага*. Служыў у РастваБагародзіцкай царкве в. Антонаўка Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Добрушскі рн Гомельскай вобл. Арыштаваны ў снеж. 1933. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны ў кастр. 1981.

Кр.: *Памяць: Гісторыкадакументальная хроніка Добрушскага раёна.* У 2 кн. Кн. 1. Мн., 1999.

ДУДКІН (ДУДКНН) Мікалай Радзівонавіч

[1890 — 1.11.1937, Гомель, НКВД], протаіерэй (абнаўленчы). Служыў у СпасаПраабражэнскім храме в. Дзятлавічы Пінскага пав. Мінскай губ., (цяпер Лунінецкі рн Брэсцкай вобл.), але зза канфлікту з вернікамі пакінуў прыход. Праз некаторы час забаронены ў свяшчэннаслужэнні (1924). Ухіліўся ў абнаўленчы раскол. У 1926 настояцель Богаяўленскага сабора ў Оршы. У 1927 служыў у РастваБагародзіцкай могілкавай царкве ў Гомелі. Пасля выказанага недаверу вернікамі і іх скаргі ў Беларускі Праваслаўны Сінод (сярэдзіна 1928) пераведзены ўпаўнаважаным абнаўленчага архіерэя па Мазырскай епархіі. У снеж. 1928 вернуты ў Гомель, прызначаны благачынным цэркваў акругі. Пад яго націскам у абнаўленцтва перайшлі шэраг прыходаў. Улетку 1930 э дапамогай мясцовых уладаў захапіў СвятаДухаў сабор у Ельску Гомельскай вобл. і стаў яго настояцелем. У канцы ліп. 1934 пераведзены ў Гомель. Арыштаваны 6,9.1937. Асуджаны тройкай НКВД 30.10.1937 да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 11.7.1988.

Кр.: Памяць. Гісторыкадакументальная хроніка Гомеля. У 2 кн. Кн. 1я. Мн., 1998; *Шыленок Д., свяц.* Нз нсторнн православной царквы в Беларусснн (1922—1939). Мн., 2006.

ДУНАЕЎ (ДУНАЕВ) Аляксій Віктаравіч [1879, в. Зіменка Каўроўскага пав. Уладзімірскай губ., цяпер Каўроўскі рн Уладзімірскай вобл. — ?]. Рускі. З сямі свяшчэннаслужыцеля. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. З 1909 настояцель Уваскрасенскага храма в. Чыкалавічы Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер Брагінскі рн Гомельскай вобл. 24.2.1915 пераведзены ў Варварынскую царкву в. Забашавічы Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Барысаўскі рн Мінскай вобл. Арыштаваны 9.2.1930. Асуджаны 3.3.1930 з шэрагам святароў Мінскай епархіі і актыўнымі прыхаджанамі асобай нарадай АДПУ як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 8.12.1989 пракуратурай БВА. Групавая справа Д. і інш. № 31409с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятпная кнжжк Мынской губерніш; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.*

ДУНАЙ Іаан Вікенцевіч [1888, Навагрудак Мінскай губ. — ?]. З сялянскай сям'і. Скончыў духоўную семінарыю. Арыштаваны 7.10.1946 у манастыры Чэрніца (Румынія). Асуджаны асобай нарадай пры НКВД 20.5.1947 за «дапамогу нямецкім акупантам» да 5 гадоў ППК. Этапаваны ў Казахскую ССР (Петрапаўлаўск). Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракуратурай Мінскай вобл. 21.12.1989. Асабовая справа Д. № 29481с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ДУРЫЛАЎ (ДУРИЛОВ) Іван Пракопавіч [1885, в. Вялікія Лукі Ястрэблянскай вол. Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Баранавіцкі рн Брэсцкай вобл. — ?]. Беларус. З сялянскай сям'і. У 1920я г. псаломшчык СпасаПраабражэнскай царквы в. Турын Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Пухавіцкі рн Мінскай вобл. Быў жанаты, меў двое дзяцей. Арыштаваны 3.10.1930. Асуджаны 26.10.1930 калейіяй АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 26.12.1989 пракуратурай Мінскай вобл. Асабовая справа Д. № 28816с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *БНДЦЭД.*

ДУРЭЙКА (ДУРЕЙКО) Дамініка Адамаўна. Гл.: ЗШОВІЯ (ДУРЭЙКА).

ДУХОВІН (ДУХОВИН) Іаан Іванавіч [1879, мяст. Бешанковічы Віцебскай губ., цяпер райцэнтр Віцебскай вобл. — ?], святар. Беларус. Арыштаваны 1.1.1931 у Дуброўне Віцебскай вобл. Асуджаны 14.7.1932 калейіяй АДПУ за «антысавецкую дзейнасць» і як «вандроўны прапаведнік» да 3 гадоў высылкі ў Паўночны крадзі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 12.9.1989

пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа Д. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ДУХОЎСКИ (ДУХОВСКИЙ) Іаан Аляксандравіч

[1887, Бельскі пав. Гродзенскай губ., цяпер Падляшскае ваяв., Польшча — 17.12.1937, Варонеж, турма НКВД]. Беларус. 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля. У 1920я г. настояцель Пакроўскай царквы ў мяст. Пясочнае Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Капыльскі рн Мінскай вобл. Быў жанаты, меў чацвёрта дзяцей. Арыштаваны 24.3.1933. Асуджаны 9.6.1933 з 20 інш. свяшчэннаслужыцелямі асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую дзейнасць» да 5 гадоў ППК. 15.12.1937 тройкай НКВД Варонежскай вобл. прыгавораны да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 17.7.1989 пракуратурай БССР. Групавая справа Д. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *БНДЦЭД.*

ДУХОЎСКИ (ДУХОВСКИЙ) Іаан Паўлавіч [1890, Крычаў Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. — ?]. Беларус. У 1920я г. настояцель РастваБагародзіцкай царквы в. Любінічы Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Пскоўскі рн Магілёўскай вобл. Быў жанаты, меў трое дзяцей. Арыштаваны 28.9.1929. Асуджаны 15.12.1929 са святаром Гаўрыілам (Тумерам) *Туманавым*, дыяканам Яўграфам *Рыжыкавым* і актыўнымі прыхаджанамі асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую дзейнасць» да 3 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 26.10.1992 пракуратурай Магілёўскай вобл. Асабовая справа Д. № 15308 захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл. Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ДЫКАНЕЦ (ДЫКАНЕЦ) Іван Паўлавіч [1892, в. Кастыкі Вілейскага пав. Віленскай губ., цяпер Вілейскі рн Мінскай губ. — ?]. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Да арышпу псаломшчык Пакроўскай царквы ў Маладзечне Мінскай

вобл. Быў жанаты, меў трое дзяцей. Арыштаваны 5.3.1940. Асуджаны 17.7.1940 да 8 гадоў ІПК. Этапаваны ў Паўночначыгуначны канцлагер НКВД Комі АССР. Вызвалены 2.10.1941. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 25.12.1989 пракуратурай Мінскай вобл. Асабовая справа Д. № 28911с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *БНДЦЭД.*

ДЫМАН Міхаіл Іванавіч [1896 (?), Полацкі пав. Віцебскай губ. — 7.10.1937, Віцебск, турма НКВД], святар. Скончыў Віцебскую духоўную семінарыю (?). Служыў у адным з храмаў ПолацкаВіцебскай епархіі. Быў жанаты, гадаваў дзіця. Арыштаваны 17.9.1937 у Віцебску па адрасе: Пралетарскі бульвар, д. 36. Асуджаны 28.9.1937 з 40 інш. свяшчэнна і царкоўнаслужыцелямі і актыўнымі прыхаджанамі тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 28.7.1956 прэзідыумам Віцебскага абл. суда. Групавая справа Д. і інш. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная кнэжка Внтебской губерніи; НАРБ, ІКБР.*

ЕДЗІНОВІЧ (ЕДИНОВИЧ) Антаніна Фёдараўна. Гл.: СЕРАФІМА (ЕДЗІНОВІЧ).

ЕЛІКАНІДА (ЗУР) [Еўфрасіння Малафееўна; 1882, в. Папоўка Магілёўскай губ. — 16.6.1933], манахіня. З сялянскай сям'і. У манастыры з 1891, спачатку — у СтараЛадажскім, пасля яго закрыцця — у Новадзявочым у СанктПецярбургу. Арыштавана 17.4.1932. Асуджана да выслакі на Урал. Загінула ў зняволенні.

Літ.: *СанктПетербургской епархіи Сшюдк.*

ЕМЕЛЬЯНЮК (ЕМЕЛЬЯНЮК) Уладзімір. Протаіерэй. Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі, служыў у СвятаТроіцкай царкве в. Поразава, цяпер Свіслацкі рн Гродзенскай вобл. Арыштаваны пасля

1945. Асуджаны да 8 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы.
Кр.: *За Хрнста пострадашыы.*

ЕРМАКОЎ (ЕРМАКОВ) Адрыян Філіпавіч [1870 або 1872, мяст. Гарадок Віцебскай губ., цяпер райцэнтр Віцебскай вобл. — ?], манах. Служыў на маскоўскім падвор'і Валаамскага СпасаПраабражэнскага манастьфа. Арыштаваны 23.6.1930. Асуджаны 18.9.1930 калегіяй АДПУ за «антысавецкую дзейнасць» да 3 гадоў ссылкі ў Казахстан. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракуратурай СССР 30.3.1989.

Кр.: *Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.*

ЖАВАХАЎ (ЖЕВАХОВ) Уладзімір Давыдавіч. Гл.: **ІААСАФ (ЖАВАХАЎ).**

ЖАЛЕЗНЯКОВІЧ (ЖЕЛЕЗНЯКОВИЧ) Арсеній [1870я г., Мінская губ. — 1920я г.]. 3 сям'і святара, бацька Віталія *Жалезняковіча*. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю (1895?), рукапаложаны ў іерэя (1898). Прызначаны настояцелем у Георгіеўскую царкву в. Тульгавічы Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер Хойніцкі рн Гомельскай вобл. 3 1903 служыў у Георгіеўскім храме в. Лешня Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Капыльскі рн Мінскай вобл. 3 1911 — настояцель Мікалаеўскай царквы ў мяст. Цімкавічы Слуцкага пав., цяпер Капыльскі рн. 28.7.1914 духавенствам цэркваў 2й акругі Слуцкага пав. выбраны духоўнікам акругі. Арыштаваны 31.7.1920 паводле ананімнага даносу.

Кр.: *Памятная кнжка Мннскай епархіі; Личный состав епархьяльного управления; Памятная кнжка Мннскай губерніі; Сынодик за веру н церковь Хрыстову пострадавших в Мынской епархіі.*

ЖАЛЕЗНЯКОВІЧ (ЖЕЛЕЗНЯКОВИЧ) Віталій Арсеневіч [1.10.1900, в. Тульгавічы Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер Хойніцкі рн Гомельскай вобл. — 4.10.1972], протаіерэй, сын Арсенія *Жалезняковіча*. Скончыў 4 класы Таўрыгаскай духоўнай семінарыі (1918), на працягу 1918—

19 навучальнага года вучыўся на гістарычнафілалагічным фце Таўрычаскага унта (Сімферопаль, цяпер Украіна). Скончыў Віленскую (Літоўскую) духоўную семінарыю (1922), вучыўся на багаслоўскім фце Варшаўскага унта (1930—31). 6.8.1922 епіскапам Палескім і Пінскім Аляксандрам (Іназемцавым) рукапаложаны ў іерэя. З 22.4.1922 настояцель Увазнясенскага храма в. Ярэмічы Нясвіжскага пав. Мінскай губ., цяпер Карэліцкі рн Гродзенскай вобл. Займаўся літаратурнай дзейнасцю, друкаваўся ў праваслаўных перыядычных выданнях, што выходзілі ў 1920 — 30я г. ў Полянчы. Актыўна змагаўся супраць паланізацыі насельніцтва, за што падваргаўся рэпрэсіям з боку польскіх уладаў. 6.12.1938 па патрабаванні польскіх уладаў выведзены за штат. З 22.3.1939 настояцель РастваБагародзіцкай царквы в. Гудзевічы Ваўкавыскага пав., цяпер Мастоўскі рн Гродзенскай вобл. 25.12.1946 епіскапам Гродзенскім і Лідскім Варсанофіем (Грыневічам) прызначаны настояцелем Мікалаеўскай царквы ў Ваўкавыску Гродзенскай вобл. З 1.2.1947 благачынны цэркваў тагачасных Ваўкавыскага і Поразаўскага раёнаў. Арыштаваны 26.4.1951. Асуджаны 26.9.1951 за «контррэвалюцыйную агітацыю» і «захоўванне літаратуры антысавецкага зместу» да 10 (паводле інш. звестак 25) гадоў ППК з канфіскацыяй маёмасці. Пасля вызвалення жыву ў Ваўкавыску з жонкай Ксеніяй Аляксандраўнай і хворым сынам. Большая частка літаратурнай спадчыны святара знішчана падчас следства. Рэабілітаваны 8.10.1992 Гродзенскім абл. судом. Яго асабовая справа № п15354 з фотаздымкам захоўваецца ў архіве УКДБ Гродзенскай вобл.

21.11.1945 у в. Гудзевічы Ваўкавыскага рна Гродзенскай вобл. арыштаваны настаўнік мясцовай школы Жалезняковіч Дзмітрый Віталевіч (н. ў 1923 у в. Вострава Ваўкавыскага пав.), верагодна, сын Віталія Жалезняковіча. 10.4.1946 асуджаны за «антысавецкую агітацыю» да 10 гадоў ППК. Вызвалены 20.4.1956. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны Гродзенскім абл. судом 17.4.1992. Яго асабовая справа № 13628 захоўваецца ў архіве УКДБ Гродзенскай вобл.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2; *Черепнца ВЛ.* Очеркн нсторни Православной Церквя на Гроднешціне (с древненшнх времен до вашнх дней). Ч. 1. Гродно, 2000. С. 260; Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с. 244.

ЖАЎНЯРОВІЧ (ЖОЛНЕЮОВИЧ) Філіп Дзмітрыевіч [1887, в. Матчыцы Вілейскага пав. Віленскай губ., цяпер Вілейскі рн Мінскай вобл. — ?]. Беларус. У 1920я г. настояцель Пакроўскай царквы в. Брацкавічы Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Касцюковіцкі рн Магілёўскай вобл. Быў жанаты, меў двое дзяцей. Арыштаваны 17.2.1930. Праходзіў па адной справе з актыўнымі прыхаджанамі Аляксандрам Вайноўскім (1887), Аляксандрам Варанцовым (1886), Дзмітрыем Варанцовым (1888), Аляксандрам Падабедам (1885), Грыгорыем Падабедам (1882), Паўлам Сачковічам (1867), Радыенам Ярошавым (1904) і, верагодна, старастам царквы Сяргеем Віскоўскім (1869). Асуджаны 21.3.1930 калегіяй АДПУ за «антысавецкую дзейнасць» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілігаваны 26.5.1989 указам прэзідыума Вярхоўнага суда СССР. Групавая справа Ж. і інш. № 9936 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ЖДАН-ЯСНАПОЛЬСКАЯ (ЖДАН-ЯСНОПОЛЬСКАЯ) Валянціна Мікалаеўна (Нічыпараўна) [19.9.1903, в. Трасцяніца Гродзенскай губ. — 27.9.1998, СанктПецярбург], служачая. 3 сям'і настаўніка. Скончыла Кіеўскі інстытут народнай гаспадаркі. У 1928 пераехала ў Ленінград. Актыўная прыхаджанка аднаго з ленінградскіх храмаў. Арыштавана 27.12.1930 па справе ІПЦ. Асуджана 8.10.1931 да 5 гадоў ППК. Этапавана ва УхтаПячорскі канцлагер НКВД Комі АССР (Мядзвежагорск), потым у адзін з канцлагераў на канале Масква—Волга. Пасля вызвалення (1944), жыла ў Маскве, СанктПецярбургу.

Літ.: *СанктПецярбургскай епархіі Сноднк.*

ЖДАНАЎ (ЖДАНОВ) **Віктар Сцяпанавіч** [1871 ці 1872, в. Полцева (Полцеў) Віцебскага пав., цяпер тэрыторыя Віцебскага рна (вёска спалена фашыстамі ў 2ю сусветную вайну) — 7.10.1937, Віцебск, турма НКВД]. Беларус. 3 сям'і царкоўнаслужыцеля, верагодна, брат Аляксія Сцяпанавіча Жданава¹. Скончыў Віцебскую духоўную семінарыю (1892?), рукапаложаны ў іерэя. Да 1902 настояцель Ануфрыеўскага храма в. Псова Невельскага пав. Віцебскай губ., потым СпасаПраабражэнскай царквы в. Усмынь Веліжскага пав. Віцебскай губ. З 1906—07 другі святар Успенскага сабора ў Невелі Віцебскай губ., цяпер Пскоўская вобл., Расія. Паводле некаторых звестак у 1920я г. служыў у храме ў Дзвінску Віцебскай губ. (цяпер Даўгаўпілс, Латвія), потым ў Бешанковічах Лепельскага пав. Віцебскай губ., цяпер райцэнтр Віцебскай вобл., благачынны цэркваў Бешанковіцкай акругі. Меў жонку Ганну Паўлаўну (н. ў сям'і святара), сына Серафіма (ветэрынар аднаго з калгасаў Віцебскага рна), дочак Аляксандру (па мужу Шчарбінская; працавала ў адной з клінік Віцебска) і Кацярыну (справавод). У 1929 асуджаны да года зняволення за нявыплату падаткаў. З 1930 настояцель Іаанаўскай (Задунаўскай) царквы. У трэці раз арыштаваны 24.4.1931 у Віцебску. Прыгавораны 14.7.1932 з 15 свяшчэнна і царкоўнаслужыцелямі асобай нарадай пры АДПУ як «член антысавецкай арганізацыі» да 3 гадоўсылкі і пазбаўлення правоў. Вызвалены ў 1934. Вярнуўся на радзіму. Працягваў служыць святаром. Зноў арыштаваны 19.9.1937 у Віцебску па адрасе: вул. 10я Вінчэўская, д. 7 або 17. Асуджаны 28.9.1937 з 40 свяшчэнна і царкоўнаслужыцелямі і актыўнымі прыхаджанамі тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Па першай справе (захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.) рэабілітаваны 12.9.1989 пракуратурай Віцебскай вобл., па другой 28.7.1956 прэзідыумам Віцебскага абл. суда.

Кр.: *Памятная книжка Витебской губернии; Афицыйны сайт Віцебскай епархіі; БНДЦЭД; НАРБ, ІКБР.*

ЖДАНАЎ (ЖДАНОВ) **Канстанцін** [1875 — 1918]. З сям'і святара, настояцеля СвятаУспенскага храма ў мяст. Шаркаўшчына Дзісенскага пав. Віленскай губ., цяпер райцэнтр Віцебскай вобл. Скончыў Віленскую духоўную семінарыю. Рукапаложаны ў іерэя. Пасля смерці бацькі прызначаны на яго месца. Разам з прыхаджанамі адбудаваў у цэнтры мястэчка новы храм у гонар іконы «Усіх смуткуючых радасць», але працягваў служыць ва Успенскім. Арыштаваны ў 1918. Каб спыніць спробы прыхаджан вызваліць святара, чэкісты перавезлі яго ў Дзісну. Услед за ім паехалі жанчыны. Ноччу айца Канстанціна, яго заступніц і арыштаванага ў Дзісне святара Міхаіла Сіняўскага павялі на расстрэл. Жанчын расстралялі па дарозе. Міхаілу Сіняўскаму ўдалося уцячы, а айцец Канстанцін быў збіты рыдлёўкамі і яшчэ жывы закапаны ў зямлю. Пазней прыхаджане адкапалі цела святара і перахавалі пад алтаром СвятаАдзігітрыеўскай царквы ў Дзісне.

Кр.: *Памятная кнжжа Внленской губернии; мг»А№.БгатУ8г_Бункусствапортретная галерея.Мга.*

ЖДАНОВІЧ (ЖДАНОВИЧ) **Аляксандр**. Скончыў Слуцкае духоўнае вучылішча (1881) і Мінскую духоўную семінарыю. Рукапаложаны ў іерэя (1887). З 1900 і не менш чым да другой паловы 1920х г. настояцель ПараскеваПятнідкай царквы в. Вялікія Аўцюкі (Аўцюцэвічы) (тагачасны паштовы адрас: ст. Калінкавічы) Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер Калінкавіцкі рн Мінскай вобл. Узнагароджаны скуф'ёй (да 1903), нагрудным крыжам (1917). Паводле некаторых звестак рэпрэсаваны ў 1930я г. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *Памятная кнжжа Мннскай епархін; Памятная кнжжа Мннскай губернии; Личный состав епархьяльного управления; ЯГ.АБ,ф. 2786,з. 1,с.67.*

ЖДАНОВІЧ (ЖДАНОВИЧ) **Аляксандр**. У пачатку 1900х г. служыў псаломшчыкам у Раства Бага родзіцкім храме мяст. Юравічы Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер Калінкавіцкі рн Гомельскай вобл. 7.4.1914 рукапаложаны ў

іерэя. 19.11.1915 прызначаны настояцелем Успенскай царквы в. Барбароў (тагачасны паштовы адрас: ст. Юравічы) Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер Мазырскі рн Гомельскай вобл. Цаводзе некаторых звестак рэпрэсаваны ў 1930я г. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *Лычний состав епархыяльнага управленья; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.*

ЖОГ Уладзімір Іванавіч [1893 — 27.9.1937, Мазыр, НКВД], святар. З духоўнага саслоўя. У 1926 ухліўся ў абнаўленчы раскол. Служыў у Слуцкім і Мазырскім рнах. Асуджаны да ВМП (1937). Расстраляны.

Кр.: Памяць: Гісторыкадакументальная хроніка Мазыра і Мазырскага раёна. Мн., 1997.

ЖОРАЎ (ЖОРОВ) Іакаў Іларыёнавіч [1878, мяст. Копысь Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Аршанскі рн Віцебскай вобл. — ?], святар. Беларус. З мяшчанскай сям'і. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. Служыў у Магілёўскай епархіі. Арыштаваны 18.1.1931 у в. Славені (Малыя Славені) былога Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Шклоўскі рн Магілёўскай вобл. Асуджаны 11.3.1931 са святаром Лаўрам *Ціцянковым* асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 7.7.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Групавая справа Ж. і інш. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ЖУДРО Захарыя Іванавіч [1865, в. Кароўчына Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Дрыбінскі рн Магілёўскай вобл. — ?]. Беларус. З духоўнага саслоўя. Верагодна, малодшы брат Цімафея Іванавіча Жудро¹. Да арышту настояцель Георгіеўскай царквы ў роднай вёсцы. Арыштаваны асобай нарадай пры АДПУ 4.3.1932. Праходзіў па адной справе з дьяканам той жа царквы Іаанам *Гілясёвым*. Абвінавачваўся ў «антысавецкай агітацыі». 23.5.1932 вызвалены зпад аховы. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 24.11.1989 пракуратурай Магілёўскай вобл.

Групавая справа Ж. і інш. № 13922 захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ЖУКАВА (ЖУКОВА) Анна Іванаўна.

Гл.: ВАЛЕРЫЯ (ЖУКАВА).

ЖУКАЎ (ЖУКОВ) Аляксандр Якімавіч. Беларус. з духоўнага саслоўя. У 1920я г. настояцель Екацярынінскай царквы в. Маркавічы Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Гомельскі рн. Рэпрэсаваны ў 1929. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл., ф. 896, в. 1, с. 43, л. 54.

ЖУКАЎ (ЖУКОВ) Аляксій Дзмітрыевіч [1882, в. Грыгор'еўскае Валагодскага пав. Валагодскай губ., Расія — ?]. Рускі. Служыў у Мінскай духоўнай семінарыі. Арыштаваны 28.4.1921. Асуджаны 4.10.1921 калегіяй АДПУ за «зрадніцтва» да высылкі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 20.8.1992 пракуратурай БВА. Групавая справа Л. і інш. № 34451с з фотаздымкам захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ЖУКОВІЧ (ЖУКОВИЧ) Барыс Мікалаевіч [1874 (?), Гродзенская губ. — ?], гісторыкархеолог. з сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў Санкт-Пецярбургскую духоўную акадэмію (1900?). Падчас арышту навуковы супрацоўнік. Арыштаваны 22.12.1933 у Ленінградзе па справе «еўлогіеўцаў». Асуджаны 25.2.1934 да ППК. Далейшы лёс невядомы.

ЖУКОВІЧ (ЖУКОВИЧ) Таццяна Платонаўна [1891, Вільня — ?], дачка прафесара Санкт-Пецярбургскай духоўнай акадэміі Платона Жуковіча. Атрымала вышэйшую адукацыю. Арыштавана 22.12.1933 у Ленінградзе па справе «еўлогіеўцаў». Асуджана 25.2.1934 да ППК. Далейшы лёс

невядомы.

Літ.: *Санкт-Петербургской епархии Снодык.*

ЖУКОЎСКИ (ЖУКОВСКИЙ) Антоній Кузьміч

[1888, в. Пухавічы Ігуменскага пав. Мінскай губ. — 27.11.1937, Калшінская вобл., турма НКВД], святар. Беларус. З сялянскай сям'і. Арыгагаваны 6.11.1937 у Ржэве па адрасе: вул. Камсамольская, д. 4, кв. 81. Асуджаны 25.11.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 15.6.1989 пракуратурай Цвярской вобл.

Кр.: *Кннга памятц жертв полнтнческнх репрессИЙ Калшннской областн.*

ЖУКОЎСКИ (ЖУКОВСКИЙ) Іаан Іванавіч. Беларус. У 1920я г. настояцель Мікалаеўскай царквы в. Неглюбка Суражскага пав. Чарнігаўскай губ., цяпер Веткаўскі рн Гомельскай вобл. Рэпрэсаваны ў 1929 або ў 1930. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *ДА Гомельская вобл., ф. 1379, воп. 1, сп. 2, л. 5.*

ЖУКОЎСКИ (ЖУКОВСКИЙ) Петр Васілевіч [1876, в. Анікавічы Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Горацкі рн Магілёўскай вобл. — ?]. Беларус. З духоўнага саслоўя. Скончыў духоўную семінарыю. З 1913—14 настояцель Мікалаеўскай царквы в. Старое Сяло (Стараселле) Мсціслаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Мсціслаўскі рн Магілёўскай вобл. Быў жанаты, меў трое дзяцей. Арыштаваны 23.4.1936 у Оршы Віцебскай вобл. Асуджаны 6.9.1936 са святаром Іаанам *Крэмнем* паводле пастановы калегіі НКВД за «антысавецкую дзейнасць» да 5 гадоў ППК і 3 гадоў пазбаўлення правоў. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 11.3.1992 прэзідыумам Вярхоўнага суда БССР. Групавая справа Ж. і інш. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскан вобл.

Кр.: *Памятгная кншкка Могылевской губернии; БНДЦЭД.*

ЖУНДА Мікалай Іосіфавіч [22.7.1913, Каплаўская вол.

Луксцкага пав. Курляндскай губ., цяпер Латвія — 25.7.1953, Краснаярск], протаіерэй. Са шматдзетнай сялянскай сям'і. Пасля сканчэння на выдатна Рыжскай духоўнай семінарыі (1934) рукапаложаны ў іерэя (29.7.1934) архіепіскапам Іаанам Померам (гэта было яго апошняе пасвячэнне — неўзабаве ўладыка быў забіты). У 1934—36 служыў у Богаяўленскай царкве ў Салдусе, Латвія. Удзельнічаў у Міжнароднай Студэнцкай Хрысціянскай канферэнцыі (1934). У 1936—41 у царкве гарнізоннага сабора ў Даўгаўпілсе. Таксама служыў другім святаром (праз год настаяцелем) у саборы святых Барыса і Глеба. З канца 1930х г. (?) разам з ім пачаў служыць і яго брат. У 1941 пасля ўзнікнення Знешняй Праваслаўнай Місіі, Ж. атрымаў прапанову стаць яе сакратаром, нам. айца Кірыла Зайца, пазней працу ў місіі сумяшчаў са службай у Пскоўскім кафедральным саборы і з пасадай благачыннага. У 1944 пасля закрыцця Місіі, вярнуўся ў Латвію, дзе служыў у храме ў Луксце. 25.10.1944 пасля сканчэння богаслужэння арыштаваны супрацоўнікамі НКВД і перавезены ў Лідскую турму. 15.5.1945 асуджаны ваенным трыбуналам войск НКВД па справе «Пскоўскай Духоўнай Місіі. Ленінград, 1945» да 20 гадоў ШК. Этапаваны ў адзін з канцлагераў Краснаярскага краю (Дудзінка). Загінуў ад туберкулёза ў турэмнай бальніцы, пра што было паведамлена сваякам. У Лудзенскім саборы, дзе настаяцелем служыў яго брат, адпраўлены парастас, а 30.7.1953 адбылося адпяванне нябожчыка. У 1961 на могілках Даўгаўпілса з'явілася ўмоўная магіла, зробленая братам протаіерэя. Рэабілітаваны 17.12.1956 трыбуналам Ленінградскай ВА. Кр.: *Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.*

ЖУРАЎСКИ (ЖУРАВСКИЙ) **Іакаў Львовіч** [1879, Невельскі пав. Віцебскай губ., цяпер Невельскі рн Пскоўскай вобл., Расія — 1.11.1937, Ленінград, турма НКВД]. Беларус. Верагодна, брат Георгія Львовіча Жураўскага¹. У пачатку 1900х г. епархіяльны місіянер. 16.8.1906 прызначаны псаломшчыкам Магілёўскага Іосіфаўскага кафедральнага сабора. Рукапаложаны ў іерэя.

У 1930я г. служыў у царкве пры Серафімаўскіх могілках у Ленінградзе. Арыштаваны 5.10.1937 у Ленінградзе па адрасе: Старая Вёска, Ліпавая алея, д. 11, кв. 1. Асуджаны камісіяй НКВД і пракуратуры СССР 28.10.1937 за «шпіёнскую дзейнасць» да ВМП. Расстраляны.

Кр.: *Памятнная кнжжа Выпешкоўскай губерніі; ЛенінградскіЙ маршролог.*

ЖУЧКОЎСКИ (ЖУЧКОВСКИЙ) **Аляксандр Грыгор'евіч** [1891 — ?], верагодна, сын Грыгорыя Жучкоўскага і брат Іаана *Жучкоўскага*. Вучыўся ў Мінскай духоўнай семінарыі. Служыў псаломшчыкам у Мікалаеўскай царкве в. Паўлавічы Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Кіраўскі рн Магілёўскай вобл. З 1923 дыякан храма св. Марыі Магдаліны ў мяст. Парычы Бабруйскага пав., цяпер пас. Светлагорскага рна Гомельскай вобл. У 1930я г. ў СвятаТроіцкай царкве в. Туркі (Туркава), цяпер Бабруйскі рн Магілёўскай вобл. Арыштаваны ў 1934. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *Памятнная кнжжа Мішскай епархіі; Личный состав епархиального управления; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; СПнодык за веру ы церковь Хрыстову пострадаваших в Мынскай епархіі.*

ЖУЧКОЎСКИ (ЖУЧКОВСКИЙ) **Іаан** [1888, в. Малыя Гарадзяцічы Мазырскага пав. Мінскай губ., цяпер Любаньскі рн Мінскай вобл. — 14.3.1938, Мінск, турма НКВД], святар, сын Грыгорыя Жучкоўскага і, верагодна, брат Аляксандра *Жучкоўскага*. Служыў у Мінскай епархіі. Быў жанаты, меў дзіця. Арыштаваны 5.11.1937. Асуджаны 16.2.1938 тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 10.4.1989 пракуратурай БССР. Асабовая справа Ж. № 22884с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятнная кнжжа Мннскай епархні; Личный состав епархиального управления; ВНДЦЭД.*

ЖЫБУРТОВІЧ (ЖИБУРТОВИЧ) **Антоній Ільіч**

[1885, хут. Гаварын Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Салігорскі рн Мінскай вобл. — другая палова 1940х г., ГУЛАГ], святар. Беларус. Скончыў духоўную семінарыю. Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі, служыў у ПетраПаўлаўскай царкве в. Сеница Мінскага рна. Арыштаваны 6.1.1945 у Мінску па адрасе: вул. Астроўскага, д. 8, кв. 4. Асуджаны 1.12.1945 са святаром Іосіфам *Голубам* паводле пастановы калегіі НКВД за «супрацоўніцтва з нямецкімі акупацыйнымі ўладамі і антысавецкую дзейнасць» да 5 гадоў ППК. Этапаваны ў ПаўночнаУральскі канцлагер МДБ Свядлоўскай вобл. Загінуў у зняволенні ад пнеўманіі. Рэабілітаваны 21.6.1956 судовай калегіяй па крымінальных справах Вярхоўнага суда БССР. Асабовая справа Ж. № 6629с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР; Сноднк за веру н церковь Хрыстову пострадавших в Манской епархии.*

ЖЫГЛЕВІЧ (ЖИГЛЕВИЧ) **Пётр Кузьміч** [1871, Полацк Віцебскай губ., цяпер горад Віцебскай вобл. — 17.11.1937, Віцебск, турма НКВД], брат або сваяк Іакава Кузьміча Жыглевіча¹ і Іаана Кузьміча Жыглевіча². Скончыў Віцебскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя (1891). Служыў у царкве в. Фалькавічы. З 1905 настояцель Успенскага храма ў мяст. Ушачы Лепельскага пав. Віцебскай губ., цяпер райцэнтр Віцебскай вобл., законанаستاўнік народнага вучылішча ў в. Матырына Лепельскага пав., цяпер Лепельскі рн. У 1920я г. настояцель РастваБагародзіцкай царквы ў мяст. Старое Сяло Віцебскага пав., цяпер Віцебскі рн. Быў жанаты, меў чацвёрта дзяцей. Арыштаваны 9.12.1931. Асуджаны 14.7.1932 з 15 свяшчэнна і царкоўнаслужыцелямі асобай нарадай пры АДПУ за «сувязь з членамі контррэвалюцыйнай групы і антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў пазбаўлення правоў. У другой палове 1930х г. служыў у Кастрэме. У 1937 зноў арыштаваны і асуджаны да ВМП. Расстраляны. Па першай справе (захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.) рэабілітаваны 12.9.1989 пракуратурай

Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжка Вишебской губернии; За Христа пострадавшие.*

ЖЫДОК (ЖИДОК) Іаан Якаўлевіч [1.10.1900, в. Бялевічы Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Слуцкі рн Мінскай вобл. — 25.9.1981], протаіерэй. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Скончыў Бялевіцкае народнае вучылішча (1913), пастырскія курсы ў Мінску (1919). У 1919—21 у Чырвонай арміі. У 1922 ажаніўся з Яўгеніяй Сцяфанаўнай Лазоўскай, гадаваў сыноў Віталія (н. ў 1923), Валянціна (1926). З 1922 в. а. псаломшчыка, з 1924 псаломшчык Георгіеўскай царквы в. Леніна (да 1921 Раманава) Слуцкага рна Мінскай вобл. Пад кіраўніцтвам святара Пятра Каржанеўскага займаўся самаадукацыяй па курсу духоўнай семінарыі. 25.3.1925 епіскапам Слуцкім, вікарыем Мінскай епархіі *Мікалаем* (Шамяцілам) рукапаложаны ў дыякана, 19.1.1927 — у святара. Арыштаваны 14.3.1933. Асуджаны асобай нарадай АДПУ 9.6.1933 з 20 інш. свяшчэннаслужыцелямі за «антысавецкую дзейнасць» да 5 гадоў ППК. Вызвалены 16.12.1937. Верагодна, неўзабаве зноў арыштаваны і асуджаны да 3 гадоў пазбаўлення волі. З 21.4.1942 настояцель СпасаПраабражэнскай царквы в. Быстрыца, цяпер Капыльскі рн Мінскай вобл. З 23.3.1943 служыў у Мікалаеўскай царкве в. Цімкавічы Капыльскага рна Мінскай вобл. 2.3.1945 архіепіскапам Васіліем (Ратміравым) прызначаны на стаяцелем Увакрасенскай царквы ў мяст. Капыль, цяпер райцэнтр Мінскай вобл. 10.4.1947 памерла жонка святара. З 20.2.1951 служыў у Мікалаеўскай царкве в. Пярэжыр Пухавіцкага рна Мінскай вобл. 26.2.1953 архіепіскапам Мінскім і Беларускім Піцрымам (Свірыдавым) прызначаны настояцелем СпасаПраабражэнскай царквы ў мяст. Любань Мінскай вобл. Узнагароджаны набедранікам (1928), скуф'ёй (1930), камілаўкай (1946), нагрудным крыжам (1951), санам протаіерэя (1957). З 1963 за штатам (зза хваробы). Рэабілітаваны 17.7.1989 пракуратурай БССР. Групавая справа Ж. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ

Беларусі.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с. 264.

ЖЫЖЫЛЕНКА (ЖИЖИЛЕНКО) Любоў Іванаўна

[1867 (?), Віцебскі пав. — ?], педагог, з дваранскай сям'і, жонка прафесара Петраградскага унта А.А.Жыжыленкі, спецыяліста па крымінальным праве, абаронца на працэсе 1922 года па справе «аб супраціве канфіскацыі царкоўных каштоўнасцей». Атрымала вышэйшую адукацыю. Член кадэцкай партыі (1906— 1917). З 1908 старшыня аддзялення кадэцкай партыі Каломенскага рна. У пачатку 1920х г. вучылася ў Багаслоўскім інстытуце. Арыштавана ў сак. 1929 па справе гуртка «Воскресенье». Асуджана 22.7.1929 да ППК умоўна. Далейшы лёс невядомы. Літ.: *СанктПенгербургской епархіи Синоднк.*

ЗАБЕЛА (ЗАБЕЛЛО) Васілій Васілевіч [1890, в. Зоры Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чэрыкаўскі рн Магілёўскай вобл. — ?], святар. Беларус. Скончыў духоўную семінарыю, рукацаложаны ў іерэя. У 1920я г. служыў у Крычаве Чэрыкаўскага пав. Быў жанаты, гадаваў сына Канстанціна (н. ў 1916), дачок Валянціну (1915) і Зою (1927). Арыштаваны 5.4.1933 у Крычаве па адрасе: вул. Мікалаеўская, д. 1. Асуджаны калегіяй АДПУ 9.6.1933 як «член контррэвалуцыйнай царкоўнапаўстанцкай антысавецкай арганізацыі» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракуратурай БССР 17.7.1989. Групавае справа 3. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ЗАБЕЛА (ЗАБЕЛЛО) Міхаіл Іванавіч [1847 (?), Лепельскі пав. Віцебскай губ. — ?]. Беларус. З сям'і царкоўнаслужыцеля. Скончыў духоўнае вучылішча. Служыў псаломшчыкам у ПетраПаўлаўскай царкве в. Кублічы Лепельскага пав., цяпер Ушацкі рн Віцебскай вобл. Быў жанаты, меў дачок Алімпіяду, Аляксандру, Зінаіду, сыноў

Івана, Пятра, Уладзіміра. Арыштаваны 7.8.1920. Асуджаны 24.8.1920 асобым аддзелам 15й арміі як «падазроны ў шпіянажы» да выслакі ў Вяцкую губ. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *НАРВ, ІКБР.*

ЗАБЕЛІН (ЗАБЕЛНН) Андрэй Васілевіч [1887, в. Халамера Гарадоцкага пав. Віцебскай губ., цяпер Гарадоцкі рн Віцебскай вобл. — 3.12.1937, Ленінград, НКВД]. Скончыў духоўную семінарыю. З 1911—12 другі святар Пакроўскай царквы в. Мехавае Гарадоцкага пав. З 1914 служыў у Пакроўскай (?) царкве в. Томсіна Себежскага пав. Віцебскай губ., цяпер Пскоўская вобл., Расія. Арыштаваны 29.9.1937 у в. Паліцы тагачаснага Навасельскага рна Ленінградскай вобл. Асуджаны 25.11.1937 са святаром бел. паходжання Іаанам *Азевічам* і 23 інш. свяшчэнна і царкоўнаслужыцелямі тройкай НКВД Ленінградскай вобл. за «антысавецкую агітацыю і прапаганду» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 11.1.1961.

Кр.: *Памятная кнжка Ватэбской губерши; Леннградскай мартаролог.*

ЗАБЛОЦКІ (ЗАБЛОЦКИЙ) Мікалай Фаміч [1867, Лепель Віцебскай губ. — ?], протаіерэй, верагодна, брат Льва Фаміча Заблоцкага¹. Скончыў Казанскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя (1888). Служыў другім святаром Мікалаеўскага сабора ў Гарадку Віцебскай губ. Першы раз арыштаваны ў 1919. Абвінавачваўся ў «арганізацыі ўзброенага паўстання супраць савецкай улады». Асуджаны да 15 гадоў турэмнага зняволення. З 1942 служыў у Казанскім саборы г. Луга Ленінградскай вобл. Арыштаваны 3.5.1944. Пазасудовыя органы НКВД 77гадовага святара прыгаварылі 26.6.1944 да 20 гадоў ППК і 5 гадоў пазбаўлення правоў. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *Памятная кнжжка Віпскай губерши; СанктПецбургскай епархнн Снодык; Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.*

ЗАГАРОЎСКИ (ЗАГОРОВСКИЙ) Федар [1880, в. Сухавічы Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер тэрыторыя Калінкавіцкага рна Гомельскай вобл. (вёска не існуе) — ?]. Беларус. Сын Дарамідонта Загароўскага¹. Да арышту настаяцель Успенскай царквы ў мяст. Гайна Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Лагойскі рн Мінскай вобл. Быў жанаты, меў трое дзяцей. Арыштаваны 18.4.1932. Праходзіў па адной справе з актыўнымі прыхаджанамі Васілём Цімафеевічам Лукшыцам (н. ў 1886) і Фёдарам Васілевічам Лукшыцам (1905). Асуджаны 19.6.1932 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 12.12.1989 пракуратурай Мінскай вобл. Групавае справа 3. і інш. № 29421с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кніжка Мннскай губерніі; Памятная кніжка Мннскай епархіі; БНДЦЭД.*

ЗАГАРЭЛЬСКАЯ (ЗАГОРЕЛЬСКАЯ) Ганна Цімафееўна.
Гл.: САЛАМІЯ (ЗАГАРЭЛЬСКАЯ).

ЗАГРЭЦКІ (ЗАГРЕЦКИЙ) Павел Афанасевіч

[1900, мяст. Лепель Віцебскай губ., цяпер райцэнтр Віцебскай вобл. — ?], святар. Беларус. З духоўнага саслоўя. Атрымаў сярэдняю або сярэдняю спецыяльную адукацыю. Служыў у Віцебску. Быў жанаты, адаваў дачок Валянціну (н. ў 1928) і Раісу (1929). Арыштаваны 24.3.1933 у Віцебску па адрасе: зав. Табакова, д. 2, кв. 2. Асуджаны калегіяй АДПУ 9.6.1933 за «антысавецкую агітацыю» і як «удзельнік контррэвалюцыйнай царкоўнапаўстанцкай арганізацыі» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракуратурай БССР 17.7.1989. Групавае справа 3. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ЗАДЗІРКА (ЗАДНРКО) Прохар Яфімавіч [1885, в. Дарашкоўка, цяпер тэрыторыя Клімавіцкага рна Магілёўскай вобл. (вёска не існуе) — ?]. Беларус. З сялянскай сям'і. У 1920я г. дьякан БарысаГлебскай царквы в.

Макрадка Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чавускі рн Магілёўскай вобл. Быў жанаты, меў пяцёра дзяцей. Арыштаваны 11.7.1929. Праходзіў па адной справе з актыўнымі прыхаджанамі Васілём Гарцуевым (1868), Васілём Цішчанкам (1870), Аляксандрам Цішчанкам (1891). Асуджаны 23.11.1929 калегіяй АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў ППК. Этапаваны ў адзін з канцлагераў Паўночнага краю. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 14.8.1989 пастановай пракурора Магілёўскай вобл. Групавая справа 3. і інш. № 11190 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ЗАЙЦ Кірыл Іванавіч (Закнс Карл ЯноВІЧ) [15.7.1869, мяст. Яўнамая Ліфляндскай губ., цяпер тэрыторыя Латвіі — 28.10.1948, пас. Далінка, Казахстан, ГУЛАГ), протапрасвітар. З сям'і польскіх місіянераў. Скончыў Рыжскую духоўную семінарыю (1891), Пецябургскія Вышэйшыя місіянерскія курсы (1900). З 1891 службы у Латгаліі: Вмяке, Ліксне, Балві, Ліепна (?). Рукапаложаны ў іерэя (ліст. 1896). З 1898 — у Пакроўскай царкве в. Эржэпаль Люцінскага пав. Віцебскай губ. Арганізаваў пры царкве праваслаўнае брацтва (1902), царкоўнапрыходскую школу, хор, пісаў абразы. З 1911 службы ў Дзвінску Віцебскай губ. (цяпер Даўгаўпілс, Літва) у сане протаіерэя. Выконваў абавязкі місіянера, загадваў Банкоўскай царкоўнапрыходскай школай у Люцінскім пав. Віцебскай губ. Быў членам Свяшчэннага сабора Расійскай праваслаўнай царквы (1917—18). З 1918 настояцель кафедральнага сабора ў Гродне. З 1923 член Сінода Латвійскай праваслаўнай царквы. У 1926—33 у кафедральным саборы Раства Хрыстова ў Рызе, рэдактар духоўнага час. «Веран жнзнь», які выходзіў у Рызе ў 1923—40. У 1926—36 выкладчык літургікі, практычнага багаслоўя і сектазнаўства ў Рыжскай духоўнай семінарыі, законанастаянік рыжскіх гімназій, актыўны ўдзельнік рыжскага Рускага праваслаўнага студэнцкага яднання. У 1933 зза канфлікта ў прыходзе архіепіскапам *Іаанам*

(Померам) адхілены ад свяшчэннаслужэння. Выкладаў у Рыжскай духоўнай семінарыі (з 1936 Праваслаўны багаслоўскі інстытут). З пачаткам 2й сусветнай вайны ўказам мітрапаліта Сергія (Васкрасенскага) адноўлены ў праве служэння. Са жн. 1941 кіраўнік Праваслаўнай місіі ў Латвіі. З ліст. 1941 начальнік упраўлення «Пскоўскай духоўнай місіі» на акупаванай тэрыторыі Ленінградскай вобл. Служыў у Пскове, у храмах на тэрыторыі цяперашніх Пскоўскай, СанктПецярбургскай, Наўгародскай епархій. Праводзіў місіянерскую работу на тэрыторыі Ленінградскай, Наўгародскай, Пскоўскай абласцей. Збіраў звесткі пра ганенні на вернікаў. З 1943 протапрасвітар. З 15.3.1944 да 27.7.1944 начальнік Унутранай Праваслаўнай духоўнай місіі на тэрыторыі Латвіі і Літвы. Арыштаваны ў Шаўляі 18.8.1944. Асуджаны 15.1.1945 ваенным трыбуналам Ленінградскай ВА за «зраду радзіме» і за «злачынную дзейнасць сумесна з насельнікамі ПскоўскаПячорскага манастыфа на карысць немцаў» да 20 гадоў ІПК і 5 гадоў пазбаўлення правоў з канфіскацыяй маёмасці. Этапаваны ў Карагандзінскі канцлагер НКВД Казахскай ССР. Загінуў у зняволенні. Рэабілітаваны 8.8.1956.

Кр.: *Памятная кнжжка Вытебской губернии; Сьнодък СанктПецербургской епархии; Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.*

ЗАЙЦАВА (ЗАЙЦЕВА) Еўдакія Восіпаўна [1875, мяст. Крычаў Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. — ?], манахіня. Беларуска. З сялянскай сям'і. Арыштавана 14.4.1933. Асуджана калегіяй АДПУ 9.6.1933 за «антысавецкую агітацыю» і як «удзельца контррэвалюцыйнай царкоўнапаўстанцкай арганізацыі» да 3 гадоў пазбаўлення волі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана пракуратурай БССР 17.7.1989. Групавае справа 3. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ЗАЙЦАЎ (ЗАЙЦЕВ) Аляксій Цярэнцевіч

[25.9.1882, в. Раіны Віцебскай губ. — ?], протаіерэй. Беларус. з сялянскай сям'і. Скончыў Віцебскую духоўную семінарыю (1902). З 1903 працаваў настаўнікам у народнай школе в. Рудня Гарадоцкага пав. Віцебскай губ., цяпер Гарадоцкі рн. У 1905 ажаніўся з Анастасіяй Раманаўнай Антонай (н. ў в. Езярышча Гарадоцкага пав.), гадаваў дачку Ганну (н. 28.8.1909), сыноў Грыгорыя (14.11.1905), Дзмітрыя (7.2.1907), Міхаіла (8.11.1917), Мікалая (24.12.1920), Веняміна (6.7.1924). 5.3.1909 епіскапам Віцебскім і Полацкім Серафімам (Мешчараковым) рукапаложаны ў дьякана, 8.11.1909 — у іерэя і прызначаны трэцім святаром у Мікалаеўскі кафедральны сабор у Віцебску. 23.4.1910 пераведзены настояцелем у Пакроўскую царкву в. Дудзінка Себежскага пав. Віцебскай губ., цяпер Пскоўская вобл., Расія. З 27.9.1914 у штаце ваеннага духавенства, залічаны другім святаром пры штабе 10й арміі. Пасля дэмабілізацыі 1.4.1918 пераведзены ў Пакроўскую царкву в. Войханы Гарадоцкага пав. З 24.11.1924 настояцель Мікалаеўскай царквы в. Навадворкі Лепельскага пав. Віцебскай губ., цяпер Ушацкі рн Віцебскай вобл. З 1.12.1924 служыў у Дзвонскай царкве (?). З 1.10.1927 благачынны Ушацкага рна. З 13.6.1931 да 7.8.1937 настояцель Зенцаўскай СвятаЦіхвінскай царквы, благачынны тагачаснага Лакнянскага рна, цяпер Пскоўская вобл., Расія. Арыштаваны 24 (ці 28).2.1930. Асуджаны 10.3.1930 (паволе інш. звестак 28.11.1930) да 1 года зняволення. Зноў арыштаваны ў ліст. 1937 і прыгавораны тройкай НКВД да 10 гадоў ППК. Вызвалены 13.5.1943.3 дазволу і благаслаўлення архіепіскапа Уфійскага і Башкірскага Сцяфана (Працэнкі) арганізаваў «дваццатку», прыход, служыў у малітвенным доме ў г. Даўлеканава (да 14.9.1945). 3.9.1946 архіепіскапам Мінскім і Беларускім Васіліем (Ратміравым) прызначаны настояцелем Успенскай царквы ў Гарадку. Мітрапалітам Серафімам, архіепіскапам Смаленскім і ўсяе Зах. вобл., узнагароджаны нагрудным крыжам з упрыгожаннемі (1931), мітрай (1932).

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с. 284.

ЗАЙЦАЎ (ЗАЙЦЕВ) **Цімафей Паўлавіч** [7.1.1909, в. Звягі Гарадоцкага пав. Віцебскай губ., цяпер Гарадоцкі рн Віцебскай вобл. — ?], абнаўленчы дьякан. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Скончыў вясковую 4класную школу, 3 класы Гарадоцкай школы 2й ступені. З 1924 псаломшчык СвятаТроіцкага храма ў Гарадку. З 1926 служыў у Віцебску, потым у храме в. Хвошна Гарадоцкага рна, дзе 14.2.1928 павенчаны з Ганнай Прохараўнай Жаваранкавай. 28.2.1929 архіепіскапам (абнаўленчым) Аляксандрам (Шчарбаковым) рукапаложаны ў дьякана Віцебскага сабора. 12.5.1929 прызначаны служыць у Пакроўскую царкву ў Віцебску. У 1937 арыштаваны і асуджаны за «антысавецкую агітацыю» да 10 гадоў ППК. Пасля вызвалення вярнуўся на радзіму. 20.10.1947 архіепіскапам Мінскім і Беларускім Шцірымам (Свірыдавым) прызначаны дьяканам Казанскай царквы ў Віцебску. У 1952 перайшоў у Смаленскую епархію. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с. 320.

ЗАКІС (ЗАКИС) **Карл Янавіч**. Гл.: **ЗАЙЦ** **Кірыл Іванавіч**.

ЗАЛЕСКІ (ЗАЛЕСКИЙ) **Аляксандр Мартынавіч**
[1885, в. Слаўня Быхаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Слаўгарадскі рн Магілёўскай вобл. — ?]. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. У 1920я г. настояцель

РастваБагародзіцкай царквы в. Аздзяцічы Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Барысаўскі рн Мінскай вобл. Быўжанаты, меў дзіця. Арыштаваны 11.2.1930. Асуджаны 3.3.1930 з шэрагам святароў Мінскай епархіі асобай нарадай пры АДГУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППЕ. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 31.3.1989 пракуратурай Мінскай вобл. Асабовая справа 3. № 23012с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі. Кр.: *НАРБ, ІКБР*.

ЗАЛІЎСКІ (ЗАЛИВСКИЙ) **Сцяфан** [1897, в. Сцемкі

Курляндскай губ. — 1978], протаіерэй, сын вядомага ў Латгалі святара Нікана Заліўскага¹. Пасля сканчэння СІП працаваў пісарам, настаўнікам, бухгалтарам. Скончыў Віцебскую духоўную семінарыю (1918). З 1924 служыў у Скрудалінскай, потым Руенскай цэрквах (Латвія), выкладаў Закон Божы ў царкоўнапрыходскіх школах. Асуджаны ў 1941 за «антысавецкую дзейнасць» да 10 гадоў ППК. Этапаваны ў ПаўночнаУральскі канцлагер НКВД. Пасля вызвалення 16.3.1949, высланы ў Краснаярскі край. Канчаткова вызвалены ў ліст. 1956. Служыў у г. Цэсіс (Латвія), дзе і памёр.

Кр.: *Памятная книжка Вытебской губернии; Афіцыяны сайт Віцебскай епархіі.*

ЗАМАРА (ЗАМАРО) Іосіф Пятровіч [1872, в. Слабодка Ашмянскага пав. Віленскай губ., цяпер Ашмянскі рн Гродзенскай вобл. — 10.1.1938, Магілёў, турма НКВД], царкоўнаслужыцель. Служыў у адной з цэркваў Быхава Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. Быў жанаты, меў пяцёра дзяцей. Арыштаваны 11.8.1937. Асуджаны тройкай НКВД 28.9.1937 (або 28.11.1937) за «шпіянаж» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 16.1.1989. Асабовая справа З. № 13617сн захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл. Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ЗАНЬКО Антоній Людвігавіч [1895, в. Вялікія Круговічы Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Ганцавіцкі рн Брэсцкай вобл. — ?], царкоўнаслужыцель. Беларус. з сялянскай сям'і. Служыў у Пакроўскай царкве ў мяст. Кривошын, цяпер Ляхавіцкі рн Брэсцкай вобл. Быў жанаты, гадаваў двое дзяцей. Арыштаваны 23.4.1940. Асуджаны 30.6.1940 паводле пастановы калегіі НКВД за «сувязь з польскай паліцыяй» да 8 гадоў ППК. Этапаваны ў Нарыльскі канцлагер НКВД Краснаярскага краю. Паводле некаторых звестак, у другой палове 1940х г. вярнуўся на радзіму. Рэабілітаваны 30.6.1989 УКДБ Брэсцкай вобл. Асабовая справа З. № 8994с з фотаздымкам захоўваецца ў архіве КДБ Брэсцкай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД.Ы*

ЗАРАНКІН (ЗАРЯНКИН) Дзмітрый. Дыякан. Беларус. У 1920я г. службы ў Мікалаеўскай царкве в. Барталамееўка Рагачоўскага пав. Магшэўскай губ., цяпер Веткаўскі рн Гомельскай вобл. Рэпрэсаваны ў 1929 або ў 1930. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: ДА Гомельскай вобл., ф. 1379, воп. 1, сп. 2, л. 4.

ЗАРНІЦКІ (ЗАРНИЦКИЙ) Міхаіл Парфёнавіч [1880 — 10.2.1943, ГУЛАГ, святар. Украінец. Служыў у Рэчыцкім пав. Мінскай губ. Быў жанаты, гадаваў двое дзяцей. Арыштаваны 24.10.1933. Асуджаны 29.11.1933 да 10 гадоў ППК. Загінуў у зняволенні. Рэабілітаваны 1.4.1987.

Кр.: Памяць: Гісторыкадакументальная хроніка Нараўлянскага раёна. Мн., 1998.

ЗАСІМОВІЧ (ЗАСИМОВИЧ) Савацій Аўксенцевіч. Гл.: САВАЦЕЙ (ЗАСІМОВІЧ).

ЗАУСЦІНСКІ (ЗАУСТИНСКИЙ) Мікалай Лявонцевіч [1857, в. Даўгінава Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Уздзенскі рн Мінскай вобл. — ліст. 1937, Магілёў, турма НКВД], протаіерэй. Беларус. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю (1881). З 20.11.1881 службы псаломшчыкам у Мікалаеўскай царкве в. Станькава Мінскага пав., цяпер Дзяржынскі рн Мінскай вобл. 21.11.1882 рукапаложаны ў іерэя, прызначаны настояцелем ПетраПаўлаўскага храма в. Чыркавічы Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Светлагорскі рн Гомельскай вобл. З 8.8.1888 на працягу больш 40 гадоў службы ў РастваБагародзіцкай царкве в. Лешніца (тагачасны паштовы адрас: ст. Пярэжыф) Ігуменскага пав., цяпер Пухавіцкі рн Мінскай вобл. Арыштаваны 17.9.1937 у Асіповічах Магілёўскай вобл. Праходзіў па адной справе са святарамі Мікалаем *Вярыгам*, Данілам *Каржанеўскім*, Сімяонам *Зяленскім*, Іосіфам *Ціхановічам*, старастам і актыўнымі прыхаджанамі царквы. Асуджаны 20.10.1937 тройкай НКВД за

«контррэвалюцыйную дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 1.9.1963 пастановай Магілёўскага абл. суда. Групавая справа 3. і інш. № 8901 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскага вобл.

1.4.1938 у Мінску па адрасе: вул. Пуліхава, д. 24, кв. 3 арыштаваны старшы інспектар Падатковага ўпраўлення Наркамфіна Заусцінскі Іван Мікалаевіч (н. ў 1894 у в. Лешніца, меў вышэйшую адукацыю), сын Мікалая *Заусцінскага*. 11.10.1938 тройкай НКВД асуджаны як «удзельнік контррэвалюцыйнай паўстанцкай арганізацыі» да 10 гадоў ППК. Вызвалены 12.9.1956. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 4.9.1956 трыбуналам БВА. Асабовая справа 3. № 6905с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кнжка Мннскай губерніш; Статаспшческне сведенья о церкеах н прычтах Мімскай епархіш; Памятная кнжка Мннскай епархіш; Лычный состae епархнального управления; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.*

ЗАХАРАЎ (ЗАХАРОВ) Серафім Мацвеевіч [1875, Полацк Віцебскай губ., цяпер горад Віцебскай вобл. — ?, Віцебск, турма НКВД], царкоўнаслужыцель. Рускі. Служыў у Полацку. Арыштаваны 11.2.1930. Асуджаны 23.2.1930 са святарамі Міхаілам *Козыраеым*, Аляксандрам *Румянцавым* асобан нарадай пры АДПУ за «контррэвалюцыйную агітацыю» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 11.8.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Групавая справа 3. і інш. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: *БНДЦЭД.*

ЗАХАРЭВІЧ (ЗАХАРБВІЧ) Генадзій Якаўлевіч [1868, Рэжыца Віцебскай губ., цяпер Латвія — ?], протаіерэй. Беларус. 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля. Атрымаў вышэйшую духоўную адукацыю. У 1910я г. законанаستاўнік мужчынскай і жаночай гімназій Слуцка. Узнагароджаны камілаўкай (1914). Падчас арышту настояцель Слуцкага Мікалаеўскага сабора. Арыштаваны 14.3.1933 у Слуцку па адрасе: вул. Зімня, д. 16. Асуджаны 9.6.1933 з 20

свяшчэннаслужыцелямі асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю і як член контррэвалюцыйнай арганізацыі» да 3 гадоў высылкі. Даленшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 17.7.1989 пракуратурай БССР. Групавая справа 3. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ЗВЕРАЎ (ЗВЕРЕВ) Пётр Дзмітрыевіч. Гл.: ПЛАТОН ЗВЕРАЎ.

ЗДАНКО Пракофій Яфімавіч [27.2.1879, Слуцк Мінскай губ., цяпер райцэнтр Мінскай вобл. — ?]. Беларус. 3 мяшчанскай сям'і. У 1910я г. акалодачны наглядчык Мінскага гарадскога паліцэйскага ўпраўлення. У 1920я г. дьякан Слуцкага СвятаМікалаеўскага сабора. Быў жанаты, меў двое дзяцей. Арыштаваны 11.9.1929. Асуджаны са святарамі Мінскай епархіі Яўгеніем *Каржанеўскім*, Сергіем *Рункевічам*, Васіліем *Цярноўцам* 20.11.1929 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 26.3.1992 пракуратурай Мінскай вобл. Асабовая справа 3. № 33599с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кніжка Мінскай губерні; НАРБ, ІКБР.*

ЗЕЛЯЗІНСКІ (ЗЯЛЕНСКІ) (ЗЕЛЕЗИНСКИЙ, ЗЕЛЕНСКИЙ) Сімяон [1878, в. Рудабелка Бабруйскага пав. Мінскай губ., з 31.8.1954 у межах г.п. Акцябрскі Гомельскай вобл. — ?], сын Васілія (Зелязінскага) (Зяленскага)¹. З 1909 настояцель Георгіеўскай царквы в. Лапічы Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Асіповіцкі рн Магілёўскай вобл. Арыштаваны 19.9.1937. Праходзіў па адной справе са святарамі Мікалаем *Вярыгам*, Даніілам *Каржанеўскім*, Мікалаем *Заусцінскім*, Іосіфам *Ціхановічам*, старастам і актыўнымі прыхаджанамі. Асуджаны 20.10.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую прапаганду» да 10 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 1.9.1963 пастановай Магілёўскага абл. суда. Групавая справа 3. і інш. № 8901

захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная юшжка Вишневской губернии; Памятная кнжжка Мынской губернии; Памятная кнжжка Манской епархны; НАРБ, ІКБР.*

ЗЕЛЯЗНЯК (ЗЕЛЕЗНЯК) Ігар Дзмітрыевіч

[10.5.1913, Новая Ушыца, цяпер Хмяльніцкая вобл., Украіна — 24.4.1988, Кобрын], протаіерэй. Украінец. З сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў Пінскую гімназію, багаслоўскі фт Варшаўскага унта (1935). Служыў псаломшчыкам у РастваБагародзіцкай царкве в. Суботы, цяпер Драгічынскі рн Брэсцкай вобл., потым у Пакроўскім храме в. Камень Шляхецкі, з 1939 — у Пакроўскай царкве в. Акцябр, цяпер Кобрынскі рн Брэсцкай вобл. 22.2.1936 архіепіскапам Пінскім Аляксандрам (Іназемцавым) рукапаложаны ў іерэя, прызначаны ў Міхайлаўскую царкву в. Астрэмечав, цяпер Брэсцкі рн. З 1937 служыў у Мікалаеўскім храме в. Вялікія Сяхновічы, цяпер Жабінкаўскі рн Брэсцкай вобл. Быў жанаты, меў чацвёрта дзяцей (ад 1 да 15 гадоў). Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі. З 1944 другі святар Брэсцкага Сімяонаўскага кафедральнага сабора. Арыштаваны 27.8.1945 у Брэсце па адрасе: вул. Маскоўская, д. 7. Пад следствам знаходзіўся ва ўнутранай турме УМДБ Брэсцкай вобл. Асуджаны ваенным трыбуналам войск МУС Брэсцкай вобл. 13.7.1946 за «ўдзел у антысавецкай контррэвалюцыйнай нацыя налістычнай арганізацыі» (арт. 63—1, 76 КК БССР) да 10 гадоў ППК і 3 гадоў пазбаўлення правоў. Вызвалены і рэабілітаваны пастановай ваеннага пракурора войск МУС СССР 21.2.1947. З 1947 другі святар Магілёўскага сабора ТрохСвяціцеляў. З 1948 настояцель ПетраПаўлаўскага храма ў Кобрыне. З 1950 служыў у Мазырскім Міхайлаўскім саборы. З 1951 — у Лагойскім Мікалаеўскім храме. З 1952 настояцель СвятаСафійскай царквы ў Бабруйску. З 1955 — у Пакроўскім храме ў Дзяржынску Мінскай вобл. З 1965 святар Пакроўскага сабора ў Баранавічах Брэсцкай вобл. З 1966 — у храме ў гонар Стрэчання Гасподняга ў Драгічыне

Брэсцкай вобл. з 23.4.1969 настояцель Георгіеўскай царквы в. Забалацце Смалявіцкага рна Мінскай вобл. з 25.6.1980 за штатам. Асавая справа з. № 2175с захоўваецца ў архіве УКДБ Брэсцкай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР*; Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с. 270.

ЗЕМБАЛЕЎСКИ (ЗЕМБОЛЕВСКИЙ) Іаан Кузьміч

[1881, в. Рэпкі, цяпер Роменскі рн Сумскай вобл., Украіна — ?]. Украінец. з сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. Служыў у Ігуменскім пав. Мінскай губ. Быў жанаты, меў трое дзяцей. Арыштаваны 16.2.1933 у в. Слабодка Пухавіцкага рна. Асуджаны 29.7.1933 з шэрагам актыўных прыхаджан асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў высылкі. Вызвалены 4.3.1936. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 11.5.1959 судовай калегіяй па крымінальных справах Вярхоўнага суда БССР. Групавая справа з. і інш. (усяго каля 40 чалавек) № 14257с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі. Кр.: *БНДЦЭД*.

ЗЕНЧЫК (ЗЕНЧНК) Сергій Ігнатавіч [1887, в. Перавозы (Перавоз) Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Капыльскі рн Мінскай вобл. — 2.7.1965, Пружаны Брэсцкай вобл.], протаіерэй. Беларус. з сям'і царкоўнаслужыцеля. з 1915 псаломшчык ПетраПаўлаўскага храма в. Навасёлкі Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Капыльскі рн Мінскай вобл. Рукапаложаны ў дьякана (1916), потым іерэя. з 1917 служыў у в. Ляпяцін Пінскага пав. У 1929 прызначаны ў Ільінскую царкву в. Вялікая Рьга Брэсцкага пав., цяпер Маларыцкі рн Брэсцкай вобл. з 1938 настояцель Успенскай царквы ў в. ТТТярашова Пружанскага пав., цяпер Пружанскі рн Брэсцкай вобл. Быў жанаты, меў двое дзяцей. Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі. Служыў у Шарашове. Арыштаваны 17.12.1944. Асуджаны 24.11.1945 паводле пастановы калегіі НКВД за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ШК. Вярнуўшыся, служыў у Мікалаеўскай царкве в. Смальяніца Пружанскага

рна. 3 1952 у Пружанскім АляксандраНеўскім саборы.
У1962 выйшаў за штат. Рэабілітаваны 27.9.1989
пракуратурай Брэсцкай вобл. Асабовая справа 3. № 10151с
з фотаздымкам захоўваецца ў архіве КДБ Брэсцкай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР*; Архіў Мінскага епархіяльнага
ўпраўлення, ф. 1, в. 2.

ЗЕНЮК Іаан Пятровіч [18.5.1872, мяст. Пагост
Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Бярэзінскі рн Мінскай
вобл. — 1940 (?)], протаіерэй, цесць бел. паэта Янкі
Бобрыка. Беларус. 3 сям'і службоўца. Скончыў Данскую
духоўную семінарыю (5.6.1894). Выкладаў у
царкоўнапрыходскай школе в. Неманіцы Барысаўскага пав.
Мінскай губ., цяпер Барысаўскі рн. 3 1895 псаломшчык
Успенскай царквы в. Брадзец Ігуменскага пав. Мінскай
губ., цяпер Бярэзінскі рн. Рукапаложаны ў дьякана
(9.5.1897), святара (11.5.1897) Пакроўскага храма в.
Кабылянка Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер в.
Знаменка Асіповіцкага рна Магілёўскай вобл., настаўнік
царкоўнапрыходскай школы. 3 26.5.1898 у СвятаТроіцкай
царкве в. Нача Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер
Крупскі рн, выкладаў у царкоўнапрыходскай школе. 3
31.10.1898 законанастаўнік школы Мінскага
СпасаПраабражэнскага жаночага манастыра, з 15.9.1900 —
Мінскай жаночай Уваскрасенскай школы, Мінскай узорнай
школы, член Мінскага апякунства бедных духоўнага звання.
3 1901 святар Мінскага жаночага манастыра. 3 1902 член
рэвізійнага камітэта свечнага завода, настаўнік Мінскага
7класнага першаразраднага жаночага вучылішча. 3
20.10.1905 выкладаў у Мінскім жаночым камерцыйным
вучылішчы, з 1907 — у прыватнай жаночай гімназіі
В.І.Лявіцкай, з 1910 — у 2класнай мужчынскай гімназіі.
Быў жанаты, меў дачок Таццяну (н. ў 1900), Кацярыну
(1905), Вольгу (1907), сына Паўла (1912). Узнагароджаны
набедранікам (1900), скуф'ёй (1903), сярэбраным медалём
Чырвонага Крыжа (1907), камілаўкай (1909), нагрудным
крыжам. Падчас арышту служыў у Мікалаеўскай царкве ў
пас. Козырава (цяпер у межах Мінска). Арыштаваны

9.4.1935. Асуджаны 10.8.1935 з інш. святарамі, дыяканам, старастам і актыўнымі прыхаджанамі калегіяй АДПУ за «антысавецкую дзейнасць» да 5 гадоў ППК. Верагодна, была рэпрэсавана і сям'я протаіерэя. Памёр ад разрыву сэрца неўзабаве пасля вяртання з канцлагера. Рэабілітаваны ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда БССР 4.4.1990. Групавая справа 3. і інш. № 31424с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ*, ф. 136, в. 1, с. 41145; *НАРБ, ІКР; Спнодык за веру н церковь Хрнстпову пострадавших в Мынской епархиш.*

ЗИЛЬБЕРГ (ЗИЛЬБЕРГ) Пётр Карлавіч [1900, в. Лагуны Полацкага пав. Віцебскай губ., цяпер Полацкі рн Віцебскай вобл. — ?], святар. 3 латышскай сялянскай сям'і. Арыштаваны 2.2.1930. Асуджаны 14.2.1930 са святаром Аляксіем *Сырнікавым* асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 25.8.1989. Асабовая справа 3. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ЗИМТРОВІЧ (ЗМІТРОВІЧ) (ЗНМНТРОВИЧ, ЗМНТРОВИЧ) Зінаіда Іванаўна [11.10.1900 Мінск — ?], манахіня. 3 мяшчанскай сям'і. Скончыла СШ. Была паслушніцай УвядзенскаПаданскага манастыра ў Аланецкай губ. У 1920 накіравана ў Петраград. У 1928 архімандрытам Генадзіем (Нікіфаравым) ва Увядзенскай царкве пры падвор'і пастрыжана ў манаства. Арыштавана 18.4.1932. Асуджана да 3 гадоў ссылкі ў Казахстан. Далейшы лёс невядомы.

Літ.: *СанктПетербургской епархии Снноднк.*

ЗИНОВІЯ (ДУРЭЙКА) [Дамініка Адамаўна; 1871 (?), в. Выгалавічы Княгінінскай вол. Вілейскага пав., цяпер Мядзельскі рн Мінскай вобл. — ?], манахіня. 3 сялянскай сям'і. У 1904—32 паслушніца, манахіня Баркалабаўскага манастыра. Арыштавана 17.2.1932. Асуджана 22.3.1932 да

З гадоў ссылакi ў Казахстан с канфіскацыяй маёмасці. Пакаранне адбывала ў Чэлкары Самаркандскай вобл. Далейшы лёс невядомы.

Літ.: *Санкт-Пetersбургскай епархіі Сынодык.*

ЗМІЦЮРАЎ (ЗМИТЮРОВ) Сава Ціханавіч

[1897 — ?], святар. Служыў у РастваБагародзіцкай царкве в. Прыбыткі Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Гомельскі рн. Арыштгаваны ў 1930. Асуджаны да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны ў 1989.

Кр.: Памяць: Гісторыкадакументальная хроніка Гомельскага раёна. У 2 кн. Кн. 1. Мн., 1998.

ЗОРЫН (ЗОРИН) Уладзімір Паўлавіч [1870, с. Танашава, цяпер Кастрямская вобл., Расія — 1.11.1937, Гомель, НКВД], святар. Арыштгаваны 20.8.1937 у Гомелі. Асуджаны тройкай НКВД 30.10.1937 да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 11.7.1988.

Кр.: Памяць. Гісторыкадакументальная хроніка Гомеля. У 2х кн. Кн. 1я. Мн., 1998.

ЗУБАР (ЗУБАРЬ) Максім Сільвестравіч [1881, в. Стрэлка, цяпер тэрыторыя Полацкага рна Віцебскай вобл. (вёска не існуе) — ?], царкоўнаслужыцель. Беларус. З сялянскай сям'і. У 1920я г. служыў у СпасаПраабражэнскай царкве ў мяст. Асвея Дрысенскага пав. Віцебскай губ., цяпер Верхнядзвінскі рн Віцебскай вобл. Арыштгаваны 1.9.1932. Асуджаны 8.1.1933 асобай нарадай пры АДПУ за «групавую антысавецкую контррэвалюцыйную дзейнасць» да 3 гадоў высылкі ў Паўночны край. Далейшы лёс невядомы. Сям'я 3. таксама выслана. Рэабілітаваны 22.6.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа 3. № 15166п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ЗУБАРАЎ (ЗУБАРЕВ) Уладзімір [1863, Магілёў — 1.11.1937, Гомель, турма НКВД], протаіерэй. Сын святара Магілёўскай епархіі Васілія Зубарава. Скончыў

Санкт-Пецяярбургскую духоўную акадэмію (1890). З 2.7.1892 назіральнік Магілёўскага духоўнага жаночага вучылішча, выкладчык Закона Божага. 30.8.1892 рукапаложаны ў іерэя. З 3.1.1894 назіральнік царкоўнапрыходскіх школ і вучылішч граматы Магілёўскай епархіі. З 24.9.1896 член Магілёўскай губернскай камісіі па першым перапісе насельніцтва Расійскай імперыі ў 1897. З 1904 член Магілёўскага губернскага камітэта па справах земскай гаспадаркі. З 1906 член Магілёўскага епархіяльнага місіянерскага савета. 21.9.1906 прызначаны назіральнікам Гомельскага духоўнага вучылішча. Узнагароджаны нагрудным крыжам. Быў жанаты, гадаваў двое дзяцей. З ліп. 1922 адзін з кіраўнікоў абнаўленчага руху ў Гомелі, член Гомельскага епархіяльнага ўпраўлення. У сак. 1924 выйшаў з абнаўленчага раскола. Уваходзіў у склад Гомельскага ўпраўлення, якое прызнавала ціханаўскую патрыяршую Царкву. Арыштаваны 20.8.1937 у Гомелі. Асуджаны тройкай НКВД 30.10.1937 да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 11.7.1988.

Кр.: *Памятная кнжжка Могилевской губернии*; *Памяць. Гісторыкадакументальная хроніка Гомеля. У 2 кн. Кн. 1я. Мн., 1998*; *Шыленок Д., свяці.* Нз нсторни православной церквн в Белорусси (1922—1939). Мн., 2006.

ЗУБАЎ (ЗУБОВ) Яўсевій Іванавіч [22.6.1863, мяст. Гарадзішча Брэсцкага пав. Гродзенскай губ., цяпер Баранавіцкі рн Брэсцкай вобл. — 17.8.1938, Віцебск, турма НКВД]. Беларус. З духоўнага саслоўя. У пачатку 1900х г. служыў псаломшчыкам у Пакроўскай царкве в. Машкова Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Аршанскі рн Віцебскай вобл. 19.5.1906 пераведзены ў Пакроўскі храм мяст. Дуброўна Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Віцебскай вобл. Арыштаваны 4.11.1937 у мяст. Лёзна Віцебскай вобл. па адрасе: вул. Вакзальная, д. 134.

Асуджаны 19.11.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да 10 гадоў ППК з канфіскацыяй маёмасці. Загінуў у зняволенні ад плеўрапнеўманіі. Рэабілітаваны 20.11.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа

3. № 21345п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.
Кр.: *НАРБ, ІКБР*.

**ЗУБКОВІЧ (ЗУБКОВИЧ) Уладзімір Гаўрылавіч Гл.:
УЛАДЗІМІР ЗУБКОВІЧ.**

ЗУБОВІЧ (ЗУБОВИЧ) Антоній Іосіфавіч

[31.7.1890, в. Палялейкі Дзісенскага пав. Віленскай губ.,
цяпер Шаркаўшчынскі рн Віцебскай вобл. — ?], протаіерэй.
Беларус. 3 сялянскай сям'і. Скончыў настаўніцкую
семінарыю. Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на
акупаванай тэрыторыі, служыў у Мікалаеўскай царкве ў
Лагойску, цяпер райцэнтр Мінскай вобл. Быў жанаты на
Ганне Сямёнаўне (н. ў 1901), гадаваў сына Мсціслава (1938).
Арыштаваны 14.7.1945 у в. Трабы тагачаснага
Юрацішскага рна Маладзечанскай вобл., цяпер Іўеўскі рн
Гродзенскай вобл. Асуджаны ваенным трыбуналам войск
МУС Мінскай вобл. 8.4.1947 за «супрацоўніцтва з нямецкімі
акупацыйнымі ўладамі» і як «член БНО да 7 гадоў ППК і 4
гадоў пазбаўлення правоў з канфіскацыяй маёмасці.
Этапаваны ў Іркуцкую вобл. Далейшы лёс невядомы.
Рэабілітаваны Вярхоўным судом БССР 16.2.1990. Асабовая
справа 3. № 30645с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР; ВНДЦЭД*.

ЗУР Еўфрасіння Малафееўна. Гл.: ЕЛІКАНІДА (ЗУР).

ЗЯЛЕНІН (ЗЕЛЕНИН) Канстанцін Сямёнавіч

[1882, Разанская губ., цяпер Разанская вобл., Расія — ?],
святар. Рускі. 3 купецкай сям'і. Атрымаў вышэйшую
адукацыю. У канцы 1920х г., верагодна, служыў у
РастваБагародзіцкай царкве в. Аздзяцічы, цяпер
Барысаўскі рн Мінскай вобл. Арыштаваны 25.8.1930.
Асуджаны 27.9.1930 асобай нарадай пры АДПУ за
«антысавецкую дзейнасць» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс
невядомы. Рэабілітаваны 26.9.1989 пракуратурай Мінскай
вобл. Асабовая справа 3. № 27180с захоўваецца ў архіве
КДБ Беларусі.

Кр.: БНДЦЭД.

ЗЯНЬКОВІЧ (ЗЕНЬКОВИЧ) Анатолій Паўлавіч

[1876, в. Раманава Горацкага пав. Магілёўскай губ., з 1918 пас. Леніна Горацкага рна Магілёўскай вобл. — 30.9.1937, Орша (ці Віцебск), турма НКВД]. Беларус. З сялянскай сям'і. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. У 1930я г. настояцель ПетраПаўлаўскай царквы ў мяст. Абольцы Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Талачынскі рн Віцебскай вобл. Арыштаваны 5.8.1937. Асуджаны 15.9.1937 з шэрагам святароў ПолацкаВіцебскай епархіі тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 19.4.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Групавая справа 3. і інш. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: БНДЦЭД.

ІААН ВАРАНЕЦ [Іван Васілевіч; 20.6.1864, мяст. Халопенічы Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Крупскі рн Мінскай вобл. — 19.8.1937, Мінск, турма НКВД], свяшчэннамучанік. Протаіерэй, сын Васілія Варанца¹. Пасля сканчэння Мінскай духоўнай семінарыі служыў псаломшчыкам у СпасаПраабражэнскім храме в. Скіп'ева Слуцкага пав., цяпер Ка* пыльскі рн Мінскай вобл. Рукапаложаны ў іерэя (25.3.1888) і прызначаны ў Міхайлаўскую царкву в. Людзяневічы Мазырскага пав. Мінскай губ., цяпер Жыткавіцкі рн Гомельскай вобл. З 1891 настояцель Троіцкага, з 1905 — Георгіеўскага храма ў мяст. Смілавічы Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Чэрвеньскі рн Мінскай вобл., у 1920я г. благачынны цэркваў 1й акругі Ігуменскага пав. Узнагароджаны набедрнікам (да 1901), залатым нагрудным крыжам (1912). 11.8.1914 духавенствам 1й акругі Ігуменскага пав. выбраны дэпутатам на епархіяльны з'езд. Падчас 1й сусветнай вайны за духоўнае выхаванне салдат узнагароджаны ордэнам св. Анны 2й ступені. Арыштаваны 16.2.1930. Абвінавачваўся ў «неаднаразовых выказваннях супраць палітыкі партыі».

18.4.1930 асобай нарадай пры АДПУ асуджаны да 3 гадоў высылкі ў Чарнігаў з пазбаўленнем правоў жыць у 12 вызначаных месцах. Пасля ссылкі вярнуўся ў Смiлавiчы. Выконваць святарскія абавязкі станавiлася ўсё складаней. В. неаднаразова выклiкалi ў органы НКВД. У 1935 зачынена царква, i святар вымушаны тайна ладзiць службы па дамах прыхаджанаў. Падчас Усесаюзнага перапісу насельнiцтва 1937 заклiкаў вернiкаў не баяцца ўладаў i запiсвацца ў анкетах хрысцiянамі. Зноў арыштаваны 17.7.1937. Падчас допытаў вiнаватым сябе не прызнаў. Асуджаны 12.8.1937 са святаром Мiхаiлам *Пльшэўскiм* i iнш. тройкай НКВД за «антысавецкую агiтацыю» да ВМП. Расстраляны. Па першай справе (№ 29754с) рэабiлітаваны пракуратурай Мiнскай вобл. 12.12.1989, па другой (№ 21673с; захоўваецца з фотаздымкам у архiве КДБ Беларусi) пракуратурай БССР 31.3.1989. У 1999 Сiнодам Беларускай праваслаўнай царквы кананiзаваны i далучаны да лiку святых новапакутнiкаў.

19.2.1930 у в. Пушкава Смiлавiцкага рна Мiнскай вобл. арыштаваны Варанец Сяргей (н. ў 1891 у мяст. Смiлавiчы, скончыў Мiнскую духоўную семiнарыю (1913), сын Іаана *Варанца*. Падчас арышту працаваў юрыстам, гадаваў двое дзяцей. 18.4.1930 калегіяй АДТТУ асуджаны з бацькам за «антысавецкую агiтацыю» да высылкі за межы БССР. Далейшы лёс невядомы. Рэабiлітаваны 28.12.1989 пракуратурай Мiнскай вобл.

Кр.: *Отшсанне царквей н прнходов Мннскай епархіі; Памятная кнѣжка Мннскай губерніи; Памятная кнѣжка Мннскай епархіи; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; Жнтiя н Жзннеопнсанiя новопрославленнѣх святѣх н Подвжннкѣвъ Благодестiя, вѣ Русской Православной Церквн просiявшнѣх (отъ царствованiя царямученнка Никѣлая II Александрѣвiча i до нашнѣх дней). СанктъПетербургъ, 2001. Т. 2 (августъдекабрь); *Житиия свяцiенномученѣков Мынскай епархіи.**

ІААН ВЯЧОРКА [1890, в. Касарычы Бабруйскага пав. Мiнскай губ., цяпер Глускі рн Магілёўскай вобл. —

28.4.1933, Бабруйск, турма АДПУ], свяшчэннамучанік. Сын Марціна Вячоркі¹. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю (1913). Накіраваны псаломшчыкам у Георгіеўскую царкву ў родную вёску. 2.11.1915 рукапаложаны ў іерэя і прызначаны настояцелем Пакроўскага храма в. Крываносы Бабруйскага пав., цяпер Старадарожскі рн Мінскай вобл. Падчас польскай акупацыі 1919—20 падвяргаўся ўціску з боку новай адміністрацыі. У 1928, калі прыход не здолеў своечасова заплаціць непамерны падатак, што накладаўся на царквы, арыштаваны ўладамі, 9 месяцаў правёў у зняволенні ў Слуцкай турме. Зноў арыштаваны з шэрагам актыўных прыхаджан 19.3.1933 Старадарожскім АДПУ. Абвінавачваўся ў правядзенні антысавецкай прапаганды. Падчас допытаў адмовіўся прызнаць сваю віну і заявіў: «Прад'яўлення мне абвінавачанні з'яўляюцца перашкодай для выканання абрадаў рэлігійнага культу і маюць на мэце закрыццё царквы. У сваёй дзейнасці я не выходзіў за рамкі рэлігійных абрадаў». Асуджаны 17.4.1933 да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Сям'я святара ў маі 1933 выслана на Урал. Рэабілітаваны прэзідыумам Мінскага абл. суда 11.6.1960. Асабовая справа В. № 16555с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі. У 1999 Сінодам Беларускай праваслаўнай царквы кананізаваны і далучаны да ліку святых новапакутнікаў.

Кр.: *Памятная книжка Мынской епархіи; Памятная ктїжка Мынской губерніи; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; Жнтія н Жнзнеопнсанія новопрославленныхъ святых н Подвжннковъ Благочестія, вт> Русской Православной Церкви просіявшнхъ (отъ царствования царямученнка Ннколая П Александровіча і до нашшхъ дней). СПб., 2001. Т. 2 (августъдекабрь); Жнжшя свмценномученьков Мннской епархіи.*

ІААН (МАІСЕЕЎ) [Іван Маісеевіч; 1871, в. Хацечына Гарадоцкага пав. Віцебскай губ., цяпер тэрыторыя Гарадоцкага рна Віцебскай вобл. (вёска не існуе) — 21.3.1938, НКВД], архімандрыт. Беларус. Скончыў духоўную семінарыю. Арыштаваны 24.1.1938. Асуджаны

14.2.1938 паводле пастановы калегіі НКВД за «антысавецкую агітацыю» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 18.10.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа М. з фотаздымкам захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.
Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ІААН (МАЦВЕЕНКА) [Васілій Яфрэмавіч; 29.1.1910, в. Радзеева Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер БудаКашалёўскі рн Гомельскай вобл. — ?], іерманах. Беларус. з сялянскай сям'і. 310.5.1927 да 30.3.1930 паслушнік Міхайлаўскага Выдубецкага манастыра ў Кіеве. З 1930 чытальнік і іпадыякан ПетраПаўлаўскага кафедральнага сабора ў Гомелі. Рукапаложаны ў дыякана, затым святара Беларускай аўтаномнай праваслаўнай царквы (абнаўленчай). Служыў у Пакроўскай царкве в. Бабічы Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер Рэчыцкі рн Гомельскай вобл. 22.6.1932 епіскапам Магілёўскім і Мсціслаўскім Феадосіем (Вашчынскім) перарукапаложаны ў дыякана, 24.6.1932 — у святара і накіраваны ў РастваБагародзіцкі храм в. Чабатовічы БудаКашалёўскага рна. Узнагароджаны набедранікам (6.12.1934). Арыштаваны 30.1.1935. Асуджаны за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Пасля вызвалення накіраваны Маскоўскан Патрыярхіяй у Арлоўскую вобл. З 20.5.1940 служыў у РастваБагародзіцкай царкве в. Крэніна Мцэнскага рна Арлоўскай вобл. Зноў арыштаваны 13.8.1940. Прыгавораны НКВД за «антысавецкую прапаганду» да 5 гадоў ПШК. З 26.3.1947 настояцель АляксандраНеўскага храма в. Ніўкі Добрушкага рна Гомельскай вобл. У 1948 прызначаны ў Мікалаеўскую царкву в. Агародня Добрушкага рна, дзе прыклаў шмат намаганняў для абнаўлення храма і з'яднання прыхода. З 13.3.1950 настояцель Успенскай царквы в. Чарацянка Гомельскага рна. З другой паловы 1950 клірык Чарнігаўскай епархіі (Украіна). Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с. 514.*

ІААН ПАНКРАТОВІЧ [Іван Фёдаравіч; 1870, мяст. Клецк Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер райцэнтр Мінскай вобл. — 6.10.1937, Слуцк, турма НКВД], свяшчэннамучанік, Іротаіерэй. Беларус. Скончыў настаўніцкую семінарыю. Рукапаложаны ў іерэя (1904). Служыў у СпасаПраабражэнскім храме в. Язвінкі Пінскага пав. Мінскай губ., цяпер Лунінецкі рн Брэсцкай вобл. З 1913 настояцель Пакроўскай царквы в. Чыжэвічы Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер у межах Салігорска — райцэнтра Мінскай вобл. У 1914 выбраны членам будаўнічага камітэта цэркваў 4й акругі Слуцкага пав. Быў жанаты, меў двое дзяцей. У 1934 савецкія ўлады зачынілі храм, але святар тайна працягваў хрысціць дзяцей і адпяваць нябожчыкаў. Арыштаваны 24.8.1937. Асуджаны 28.9.1937 з 40 свяшчэнна і царкоўнаслужыцелямі і актыўнымі прыхаджанамі тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю і рэлігійную прапаганду» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 15.3.1989 пракуратурай БССР. У 1999 Сінодам Беларускай праваслаўнай царквы далучаны да ліку святых новапакутнікаў. Групавая справа П. і інш. № 21262с з фотаздымкамі захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Личный состав епархиального управления; Памятная книжка Мннской губернии; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; Життя и Жизнеописание новопрославленныхъ святых и Подвижниковъ Благочестія, вт> Русской Православной Церкви просіявшнхъ (отъ царствования царямученника Ннколая П Александровича і до напгахі. дней). СПб., 2001. Т. 2 (августъдекабрь); Житня свяіценномученнков Мннской епархиі.*

ІААН (ПАШЫН) [Іван Дзімітрыевіч; 8.5.1881, Петрыкаў Мазырскага пав. Мінскай губ., цяпер райцэнтр Гомельскай вобл. — 11.3.1938, Чыб'ю, Комі АССР, ГУЛАГ], свяшчэннамучанік, епіскап. Беларус. Сын Дзімітрыя Пашына¹. У дзяцінстве застаўся без бацькі і выхоўваўся ў сям'і свайго дзеда па матчынай лініі протаіерэя Васілія Завітневіча². На выдатна скончыў Слуцкае духоўнае

вучылішча (1895), у ліку лепшых (з Аляксандрам Палаем) Мінскую духоўную семінарыю (1901). 21.10.1901 рукапаложаны ў дьякана, 22.10.1901 у іерэя. Прызначаны другім святаром Пакроўскага храма в. КнязьВозера Мазырскага пав., цяпер в. Чырвонае Возера Салігорскага рна Мінскай вобл. 3 1.1.1902 выкладаў у народным вучылішчы ў суседняй в. Дзякавічы Мазырскага пав. Мінскай губ., цяпер Жыткавіцкі рн Гомельскай вобл. 15.2.1903 замяніў свайго дзеда на пасадзе настояцеля Мікалаеўскай царквы. 3 1.10.1905 настаўнік Скрыгалаўскай царкоўнапрыходскай, з 1.10.1906 суседняй Лешненскай школ, з 1.1.1907 — Скрыгалаўскага народнага вучылішча. 3 17.6.1909 служыў у Георгіеўскім храме в. Прылепы Мінскага пав., цяпер Мінскі рн, выкладаў у Ізбіцкай царкоўнапрыходскай школе Мінскага пав. Узнагароджаны набедранікам (1903), медалём у памяць рускаяпонскай вайны 1904—05, скуф'ёй (1909), медалём у памяць пра 25годдзе існавання царкоўнапрыходскіх школ (1909), св. Бібліяй ад Свяцейшага Сінода (1912). Жонка Антаніна Васілеўна н. 18.5.1883 у Вышнім Валачку Цвярской губ. ў сям'і купца. Скончыла Мінскую Марыінскую гімназію. Гадала дачку Надзею (21.9.1902), сына Васіля (10.6.1907). 3 17.8.1916 І. вучыўся ў Петраградскай, з 1917 у Маскоўскай духоўных акадэміях. Аўдавеў. 7.4.1923 у Мінскім ПетраПаўлаўскім кафедральным саборы хіратанісаны ў епіскапа МазырскаТураўскага, вікарыя Мінскай епархіі. Арыштаваны 26.3.1926. Асуджаны 18.9.1926 да 3 гадоў пазбаўлення волі. Высланы ў мяст. Зыранскае Томскай вобл. (?). Пасля вызвалення жыў у Рэльску Курскай вобл. Прызначаны епіскапам Рэльскім, вікарыем Курскай епархіі. Паўторна арыштаваны 28.9.1932. Прыгавораны да 10 гадоў ППК. Этапаваны ва УхтаПячорскі канцлагер НКВД Комі АССР. 2.12.1937 абвінавачаны ў правядзенні «антысавецкай агітацыі сярод зняволеных» і 5.1.1938 лагернай тройкай УНКВД па Архангельскай вобл. асуджаны да ВМП. Расстраляны. У жн. 2000 на Юбілейным саборы РПЦ праслаўлены ў ліку новамучанікаў.

Кр.: *Описание церквей и приходов Минской епархии; Минскце Епархіяльныя Ведомосты; Памятная книжка Минской губернии; Памятная книжка Манской епархии; Личный состав епархиального управления; НГАБ, ф. 136, в. 1, с. 41145; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; Их страданиямы очистишся Русь. М., 1996.*

ІААН (ПОМЕР) [Яніс; 6(19).1.1876, хут. Ізэссала, цяпер тэрыторыя Латвіі — 30.9.1934, Рыга], свяшчэннамучанік. Латыш. з сялянскай сям'і. Скончыў Рыжскую духоўную школу і семінарыю (1897). Працаваў настаўнікам у Ляўданскай царкоўнапрыходскай школе. У 1900 паступіў у Кіеўскую духоўную акадэмію. Пастрыжаны ў манашаства. 23.9.1903 рукапаложаны ў іерадыякана, 13.7.1904 — у іераманаха. Скончыў акадэмію са ступенню кандыдыта багаслоўя. Выкладаў у Чарнігаўскай, з 1906 у Валагодскай семінарыях. 26.9.1907 узведзены ў сан архімандрыта. У 1908 прызначаны рэктарам Віленскай (Літоўскай) духоўнай семінарыі, адначасова служыў настояцелем у СвятаТроіцкім манастыры. 11.3.1912 хіратанісаны і прызначаны епіскапам Слуцкім, вікарыем Мінскай епархіі. З 1912 епіскап Адэскі, з 1913 — Таганрогскі, з 20.9.1917 — Цвярскі. У 1918 накіраваны ў Пензу, узведзены ў сан архіепіскапа. Арыштаваны чэкістамі ў канцы 1919 пачатку 1920. Вызвалены ў сак. 1920. З 21.6.1921 архіепіскап Рыжскі і Латвійскі. Выбраны ў Латвійскі сейм (1925). З 1.12.1926 аднавіў работу Рыжскай духоўнай семінарыі. У ноч з 29 на 30 верас. 1934 невядомыя ўварваліся ў архіерэйскую дачу архіепіскапа ў Кішвозеры. Пасля нечалавечых катаванняў у яго выстралілі і яшчэ жывым аддалі агню. Развітацца з уладыкам прыйшлі тысячы прыхаджан. Пахаваны на Пакроўскіх могілках у Рызе. 24—25.9.2001 Саборам Латвійскай Праваслаўнай Царквы праслаўлены як мясцовашанаваны святы. У 2003 мошчы перанесены ў Рыжскі кафедральны сабор. У лют. 2002 Сінодам Беларускай праваслаўнай царквы ўключаны ў Сабор беларускіх святых як свяшчэннамучанік.

Літ.: Православный календарь на 2004 год. Сост.

Кулаженко Л. Е., Матрунчык Т.А. Мн., 2003. С. 91; Житне святого свяціенномученка Ноанна, архнеішкапа Рнжскаго. Рнга, 2001.

ІААСАФ (БАГАВЕНКА) [1873 ці 1874, в. Куратнікі Віцебскага пав., цяпер Віцебскай вобл. — ?], іерманах. Беларус. З сялянскай сям'і. Пастрыжаны ў манахаскі сан (1893). Арыштаваны 5.2.1930 у с. Малое Полпіна Бежыцкага рна Бранскай акругі. Падчас следства знаходзіўся ў Бранскай турме АДПУ. Абвінавачваўся як «актыўны член манархічнай контррэвалюцыйнай арганізацыі», якой кіраваў былы ігумен Плашчанскага манастыра Нікадзім (Спірыдонаў). Па дадзеных следства «арганізацыя» налічвала 95 чалавек. Далейшы лёс невядомы.

ІААСАФ (ЖАВАХАЎ) [Уладзімір Давыдавіч; 24.12.1874, Прыдукі Палтаўскай губ., цяпер Украіна — 4.12.1937, Курск, НКВД], свяшчэннамучанік, педагог, грамадскі дзеяч. З роду грузінскіх князёў Джавахавых. Скончыў юрыдычны фт Кіеўскага унта. З 1900 службы ў Кіеўскай судовай палаце. З 1908 правадзейны член Праваслаўнага місіянерскага таварыства, член Праваслаўнага Камчацкага брацтва. Да 1917 на дзяржаўнай службе. Пасля грамадзянскай вайны некаторы час выкладаў замежныя мовы, быў супрацоўнікам Украінскай акадэміі навук. Першы раз арыштаваны ў 1924. На працягу 7 месяцаў зняволены ў Кіеўскай турме. Пасля вызвалення звярнуўся з лістом да патрыярха Ціхана: «Настаў час і мне паслужыць Госпаду, прысвяціць яму свае апошнія дні». 26.12.1924 пастрыжаны ў манахаскі сан з імем Іаасаф і рукапаложаны ў іерманаха. У 1926 мітрапалітам Сергіем (Страгародскім) хіратанісаны ў епіскапа Дзмітрыеўскага, вікарыя Курскай епархіі. Неўзабаве арыштаваны. Абвінавачваўся ў «распаўсюджванні контррэвалюцыйнай літаратуры». У ліст. 1926 асуджаны да 3 гадоў ІШК. Этапаваны ў Салавецкі канцлагер АДПУ Карэльскай АССР. Пасля сканчэння тэрміну высланы на 3 гады ў Нарымскі рн Томскай вобл. Вызвалены ў 1932. Прызначаны епіскапам Пяцігорскім. З

29.6.1934 епіскап Магілёўскі. Зноў арыштаваны 16.10.1936. Праз паўгода вызвалены, жыў у Белгарадзе. У чарговы раз арыштаваны як «кіраўнік контррэвалюцыйнай арганізацыі» і этапаваны ў Курск. 4.12.1937 тройкай НКВД прыгавораны да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны пракуратурай Белародскай вобл. ў маі 1990.17.7.2002 Св. Сінодам кананізаваны ў ліку новамучанікаў Расійскіх. У жн. 2002 далучаны да Сабору Беларускіх Святых.

Літ.: Православный календарь на 2004 год. Сост. Кулаженко Л. Е., Матвунчик Т.А. Мн., 2003. С. 107.

ІАСАФАТАЎ (ІОСАФАТОВ) Ігнацій Іванавіч

[1882, в. Чысці Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Докшыцкі рн Віцебскай вобл. — ?]. Беларус. з сялянскай сям'і. Скончыў духоўную семінарыю (?). У 1910я г. настаўнічаў у царкоўнапрыходскіх школах Віцебскага пав. У 1920я г. настояцель Мікалаеўскай царквы ў Віцебску. Быў жанаты, меў дзіця. Арыштаваны 30.8.1929 у Віцебску па адрасе: Казарынскі зав., д. 8. Асуджаны 20.11.1929 са святарамі Полацка-Віцебскай епархіі Панцеляіманам Пучыкавым, Сергіем Самсанёнкам і інш. асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў ІПК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 4.6.1992 пракуратурай Віцебскай вобл. Асавовая справа І. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная кнѣжка Вытебской губерши; НАРБ, ІКБР.*

ІВАНОВІЧ (ИВАНОВИЧ) Прохар Іванавіч [1887, в. Бранавічы Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Слуцкі рн Мінскай вобл. — ?]. Беларус. з сялянскай сям'і. Да арышту стараста царквы ў роднай вёсцы. Быў жанаты, меў дзіця. Арыштаваны 17.5.1933. Асуджаны 9.6.1933 з 20 святарамі Слуцкага вікарыяцтва асобай нарадай пры АДПУ як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі і за антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў высылкі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 17.7.1989 пракуратурай Мінскай вобл. Груповая справа І. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве

КДБ Беларусі.

ІВАНОЎ (ИВАНОВ) Андрэй Дзям'янавіч [1894, в. Дзешкава, цяпер Невельскі рн Пскоўскай вобл., Расія — ?], святар. Рускі. З сялянскай сям'і. Служыў у прыходах Полацка-Віцебскай епархіі. Быў жанаты, гадаваў шасцёра дзяцей. Арыштаваны 23.5.1931 у в. Ворань Полацкай акругі, цяпер Лепельскі рн Віцебскай вобл. Асуджаны 26.7.1931 калегіяй АДПУ за «правядзенне антысавецкай агітацыі па зрыве мерапрыемстваў савецкай улады ў вёсцы» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 28.4.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа І. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: Дзяржаўны архіў Віцебскай вобл., ф. 1070, в. 1, с. 30, л. 29—31.

ІВАНОЎ (ИВАНОВ) Еўдакім Грыгор'евіч [1881 ці 1882, в. Глыны Полацкага пав. Віцебскага губ., цяпер Шумілінскі рн Віцебскай вобл. — 26.9.1937, Віцебск, турма НКВД], святар. Беларус. З сялянскай сям'і. У 1920я г. служыў у Казанскай царкве в. Дарагакупава Сенненскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Бешанковіцкі рн Віцебскай вобл. Быў жанаты, меў сямёра дзяцей. Арыштаваны 11.4.1933. Абвінавачваўся ў правядзенні «антысавецкай агітацыі». Асуджаны не быў. Вызвалены 15.5.1933. Паўторна арыштаваны 28.4.1937 у Віцебску па адрасе: вул. 9я Бабеля, д. 4. Прыгавораны тройкай НКВД 7.9.1937 як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Першая справа І. (захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.) спынена ў снеж. 1933. Па другой справе (№ 9509п; захоўваецца тамсама) рэабілітаваны 23.1.1960 Віцебскім абл. судом.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

ІВАНОЎ (ИВАНОВ) Ігнат Фёдаравіч [1881, Клімавічы Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. — ?]. Беларус. З сялянскай сям'і. У 1910я г. служыў у царскай арміі. Падчас арышту стараста Міхайлаўскай царквы ў

Клімавічах. Быў жанаты, гадаваў трое дзяцей. Арыштаваны 19.11.1937. Асуджаны 29.11.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую дзейнасць» да 10 гадоў ППК з канфіскацыяй маёмасці. Этапаваны ў Паўночнауральск. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 13.11.1989 пракурорам Магілёўскай вобл. Асабовая справа І. № 12617 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД.*

ІВАНОЎ (ІВАНОВ) Мікалай Аляксеевіч

[21.11.1877, Полацк Віцебскай губ. — 3.11.1937, НКВД], святар. Арыштаваны 13.10.1937 у в. Пухліна Кіпрскага рна Калінінскай (Цвярской) вобл. Асуджаны 1.11.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 29.12.1989 Цвярской абл. пракуратурай.

Кр.: *За Хрыста страдавалі.*

ІВАНОЎ (ІВАНОВ) Фёдар Спірыдонавіч [1879, в. Займішча (ЦараваЗаймішча) Вяземскага пав. Смаленскай губ., цяпер Вяземскі рн Смаленскай вобл., Расія — ?]. Рускі. У пачатку 1900х г., верагодна, дапамагаў па службе ва Увазнясенскім храме Магілёва. 18.11.1906 вытрымаў экзамен і прызначаны псаломшчыкам Міхайлаўскай царквы в. Бахань Быхаўскага пав. Магілёўскай губ. (тагачасны паштовы адрас: ст. Свенскаполле), цяпер Слаўгарадскі рн Магілёўскай вобл. У 1920я г. настояцель СвятаДухава храма в. Чэрнеўка Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Шклоўскі рн Магілёўскай вобл. Быў жанаты, меў чацвёрта дзяцей. Арыштаваны 8.2.1930. Асуджаны 12.3.1930 са святарамі Магілёўскай епархіі *Максімам Галубковым, Уладзімірам Коршунавым, Міхаілам Піневічам, Кірылам Сухабаеўскім*, старастам царквы і шэрагам актыўных прыхаджан (усяго не менш чым 20 чалавек) асобай нарадай пры АДПУ як «арганізатар антысавецкай групы» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 28.9.1989 пракуратурай Магілёўскай вобл. Групавае справа І. і інш. № 12668 захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная книжка Могилевской губернии; НАРБ, ИКБР.*

ИВАНЦОЎ (ИВАНЦОВ) Сергій Мікалаевіч. Гл.: САФРОШЫ (ШАНЦОЎ).

ІВАШКА (ИВАШКО) Яўгеній [26.8.1899, в. Мхерына (Мхерын) Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Барысаўскі рн Мінскай вобл. — 11.11.1937, турма НКВД], праціарэй. Беларус. Сьш Аляксандра Івашкі. Рукапаложаны ў іерэя (1.4.1924). Служыў у Мікалаеўскім храме в. Паўлавічы Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Кіраўскі рн Магілёўскай вобл. З 1926 настаяцель СвятаДухавай царквы в. Лошніца Барысаўскага пав., цяпер Барысаўскі рн. З 1927 — у Георгіеўскай царкве в. Юравічы Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Чэрвеньскі рн Мінскай вобл. Арыштаваны ў 1927. Асуджаны да 3 гадоў пазбаўлення волі. Пасля вызвалення (1930) служыў у храмах с. Пагромнае і с. Мядзвецкае Бузулускага рна Арэнбургскай вобл. З 1932 у с. Васкрасенскае Ржэўскага рна Калінінскай (цяпер Цвярской) вобл., с. Успенскае і г. Мурам Уладзімірскай вобл., с. Завідава і с. СпасБераза (СпасБяроза) Аленінскага рна Каліншскай (Цвярской) вобл., благачынны. Зноў арыштаваны 22.10.1937. Асуджаны 9.11.1937 тройкай НКВД за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 15.6.1989 Цвярской абл. пракуратурай.

Жонка святара Антаніна памерла 19.2.1931, дачка Ларыса (н. ў 1926) — у 1999 ці 2000.

Кр.: *Памятная ктїжка Мынской епархіи; Личный состав епархьяльного управления; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; Кнша памятн. жертв полнтнческнх репрессый Каланынской областн;*

ІГНАТОВІЧ (ИГНАТОВИЧ) Дзімітрый Якаўлевіч

[1870, в. Царкоўна Дрысенскага пав. Віцебскай губ., цяпер Верхнядзвінскі рн Віцебскай вобл. — 7.10.1937, Віцебск, турма НКВД], службовец, святар. Беларус. З сям'і

свяшчэннаслужыцеля. Верагодна, скончыў Віцебскую духоўную семінарыю. У 1910я г. служыў у павятовым паліцэйскім упраўленні ў РэчыцыВіцебскага пав. Арыштаваны 18.9.1937 у Віцебску па адрасе: вул. 2я Шянерская, д. 9. Асуджаны 28.9.1937 з 40 свяшчэнна і царкоўнаслужыцелямі і актыўнымі прыхаджанамі тройкай НКВД за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 28.7.1956 прэзідыумам Віцебскага абл. суда. Групавая справа I. і інш. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: НАРБ, ІКБР.

ІГНАТОВІЧ (ИГНАТОВИЧ) Міхаіл Іосіфавіч

[4.8.1906, в. Іванава Мінскай губ., цяпер Нясвіжскі рн Мінскай вобл. — 11.9.1982], протаіерэй. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Скончыў 4класную царкоўнапрыходскую школу (1919), Нясвіжскую рускую гімназію (1927), багаслоўскі фт Варшаўскага унта (1931). 19.10.1930 ажаніўся з настаўніцай Ксеніяй Сцяпанаўнай Коршун (н. ў 1906). 4.6.1931 архіепіскапам Аляксіем (Грамадскім) рукапаложаны ў дзякана, 5.7.1931 архіепіскапам Сіманам у Варшаўскім кафедральным саборы ў прасвітара. 3 1.8.1931 другі святар СпасаПраабражэнскага храма ў мяст. Дзятлава, цяпер горад Гродзенскай вобл. 3 10.12.1931 другі святар, з 4.4.1932 настояцель Георгіеўскай царквы в. Астроўкі, цяпер Нясвіжскі рн Мінскай вобл. 10.4.1933 у Ігнатовічаў нарадзілася дачка Галіна. Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі. 3 27.12.1944 да 29.4.1945 знаходзіўся пад следствам у турме НКВД у Баранавічах. 3 22.2.1957 служыў ва Уваскрасенскім храме ў Клецку Мінскай вобл. 3 22.9.1960 мітрапалітам Мінскім і Беларускім Гур'ем (Ягоравым) прызначаны настояцелем СпасаПраабражэнскай царквы г.п. Астрына Шчучынскага рна Гродзенскай вобл. Узнагароджаны набедрнікам (1934), скуф'ёй (1936), камілаўкай (1943), залатым нагрудным крыжам (1946), санам протаіерэя (1951), папцай (1956), нагрудным крыжам з упрыгожаннямі (1961), мітраю (1971).

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2,

с. 309.

ІГНАТОВІЧ (ІГНАТОВИЧ) Уладзімір Мікалаевіч

[1882, в. Ляздзер Відебскай губ. — ?], святар. Арыштаваны 19 12.1937 у с. Плацічына Тарапецкага рна Калінінскай (цяпер Цвярской) вобл. Асуджаны 27 12.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую дзейнасць» да 10 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны прэзідыумам Вярхоўнага суда СССР 16.1.1989. Кр.: *Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.*

ІГНАЦІЙ (АСГАНІН) [Інакенцій Пятровіч; 1909, Дзвінск Віцебскай губ., цяпер Даўгаўшлс, Латвія — 2.1.1938, Ленінград, турма НКВД], іераманах. Рускі. Манашаскі пострыг прыняў у 1929. З 1930 служыў у Мікалаеўскім храме ў Ленінградзе. Арыштаваны 23.12.1930. Асуджаны 10.2.1931 да 5 гадоў ППК з канфіскацыяй маёмасці. Пасля вызвалення жыў у Мурманску. Працаваў рахункаводам на 1м цагельным заводзе. Зноў арыштаваны 28.9.1937. Прыгавораны 30.12.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны пракуратурай Мурманскай вобл. 20.4.1989.

Кр.: *Спन्दык СанктПетербургскай епархіі; Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.*

ІГНАЦІЙ (КУДАРЭНКА) [Грыгорый Лаўрэнцэвіч; 1895, в. Козыраўка Херсонскай губ., цяпер Украіна — 28.3.1984, Жыровічы, Слоніўскі рн Гродзенскай вобл.], архімандрыт. З сялянскай сям'і. Скончыў камерцыйнае вучылішча ў Елізаветградзе (1916). У маі таго ж года мабілізаваны ў армію. Да кастр. 1917 на Паўдн.Зах. фронце, прапаршчык 443 пяхотнага палка. Вярнуўся на радзіму, дапамагаў бацькам па гаспадарцы. З 1919 у арміі Дзянікіна. У студз. 1920 армія з Екацярынаграда пайшла на Кракаў (Польшча), але вымушана была здацца ў палон. З групай афіцэраў і вольнанаёмнымі ўцёк і «вандраваў» па Усходняй Еўропе. У 1924 пасля сканчэння земляробчых курсаў завербаваўся на працу ў Навагрудак. З 1926 працаваў на лесаліцы ў

Слоніме. 3 1927 вартаўнік Слонімскага СпасаПраабражэнскага сабора. 2.5.1930 паступіў у Жыровіцкі Успенскі мужчынскі манастыр, у якім падвізаўся таксама айцец *Серафім* (Шахмуць), з якім за гады паслушання пасябраваў. 2.5.1941 рукапаложаны ў дьякана, 15.5.1941 у іерэя. У жн. 1941 з архімавдрытам *Серафімам* пакінуў Жыровіцкі манастыр і накіраваўся ў бок Мінска. Па дарозе наведаў шэраг вёсак і мястэчак Капыльскага, Слуцкага, Уздзенскага рнаў, дзе збіраў на імя мітрапаліта прашэнні веруючых з просьбай аб адкрыцці царкоўных прыходаў. Са студз. 1942 зноў займаўся місіянерскай дзейнасцю. Бздзіў на Віцебшчыну, адкрываў храмы, правіў богаслужэнні, хрысціў дзяцей. Таксама наведаў Быхаў, Жлобін, Магілёў, Гомель. У Чонках Гомельскай вобл. ўдзельнічаў у аднаўленні жаночага манастыра. Увосень 1943 вярнуўся ў Мінск. Служыў у СвятаДухавым саборы. У чэрв. 1944 пераехаў у Гродна. Арыштаваны 6.9.1944. Перавезены ў Мінск. Асуджаны 7.7.1945 асобай нарадай НКВД за «актыўнае супрацоўніцтва з нямецкімі акупацыйнымі ўладамі» да 5 гадоў ІШК. Этапаваны, хутчэй за ўсё, ва Унжэнскі канцлагер МДБ Горкаўскай вобл. (ст. Сухабязводная). Пасля вызвалення (1949) вярнуўся ў Беларусь. Працягваў служыць у Жыровіцкім манастыры. Камандзіраваўся ў розныя прыходы. Каля 2 гадоў служыў у Пінску. 2.12.1954 пастрыжаны ў манаства з імем Ігнацій. 3 1976 благачынны, духаўнік браціі манастыра. Узнагароджаны нагрудным крыжам (1959), санам ігумена (1966), паліцай (1971). Узведзены ў сан архімандрыта (1980). Рэабілітаваны пракуратурай Беларусі 22.4.1992. Групавая справа I. і інш. № 35844с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі. Пахаваны ў Жыровічах.

Кр.: *НАРБ, ІКБР; Життя свмценномученьков Мннскоий епархии*. С. 155—161; *Жыровіцкая Абіцель*. 2000, № 5(18).

ІГНАЦЬЕЎ (ИГНАТЬЕВ) Сямён Захаравіч [1866, в. Валожанка, цяпер Чавускі рн Магілёўскай вобл. — 22.4.1938, Магілёў, турма НКВД]. Беларус. 3 сям'і службоўца.

Да арышту стараста могілкавай царквы ў Магілёве. Арыштаваны 2.3.1938. Асуджаны 14.3.1938 паводле пастановы калегіі НКВД як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 2.9.1961 Магілёўскім абл. судом. Асабовая справа І. № 7486сн захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: Памяць: Гісторыкадакументальная хроніка Магілёва. Мн., 1998.

ІЕРАНІМ (КАВАЛЬ) (Іван Міхайлавіч; 9.11.1879, с. Гарчычнае, цяпер Хмяльніцкая вобл., Украіна — 16.8.1964, Жыровічы), іерманах. З сям'і каваля. У 1898 паступіў у Рускі Афонскі СвятаПанцеляіманаў манастыр (Грэцыя). У 1906 пастрыжаны ў манаства. У 1914 накіраваны ў афонскую СвятаПанцеляіманаўскую капліцу ў Маскве пеўчым. У 1929 епіскапам Сергіеўскім, вікарыем Маскоўскай епархіі Пятром рукапаложаны ў іерадыякана і накіраваны ў адзін з маскоўскіх прыходаў. У 1932 асуджаны да 3 гадоў высылкі ў Арол. У 1944 рукапаложаны ў іерэя. З канца 1950х г. у Жыровіцкім Успенскім манастыры.

Кр.: *Жыровіцкая Абцель*. 2000, № 5(18).

ІЗМАЙЛАЎ (ІЗМАЙЛОВ) Васілій Васілевіч. Гл.: ВАСІЛІЙ ІЗМАЙЛАЎ.

ІЗМЕР (ІЗМЕР) Іаан Георгіевіч [1880, в. Коўбча Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Клічаўскі рн Магілёўскай вобл. — ?]. Беларус. З сялянскай сям'і. Скончыў народнае вучылішча ў роднай вёсцы (1898), Мінскую духоўную семінарыю (1915). Да 1904 — паслушнік Мінскага СвятаДухава манастыра. Вытрымаў экзамен на званне псаломшчыка. Служыў у СвятаТроіцкай царкве в. Бытча Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Барысаўскі рн Мінскай вобл. З 1908 настаўнічаў у народным вучылішчы в. Кастрыца Барысаўскага пав., цяпер Барысаўскі рн. Рукапаложаны ў дьякана (1913). Служыў у

Петра Паўлаўскім кафедральным саборы ў Мінску, вучыўся ў семінарыі. Пасвячоны ў іерэя (1915). Прызначаны настояцелем Раства Багародзіцкай царквы в. Гаць (Швабаўка) Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Лагойскі рн Мінскай вобл. Пасля закрыцця храма 11.2.1933 — псаломшчык Міхайлаўскай царквы в. Зембін таго ж рна. Быў жанаты, меў двух сыноў. Арыштаваны 8.4.1933. Асуджань 19.7.1933 калегіяй АДПУ за «антысавецкую дзейнасць» да 3 гадоў ППК. Этапаваны ў Дзмітраўскі канцлагер АДПУ Маскоўскай вобл. 29.11.1935 лагернай тройкай НКВД прыгавораны за «антысавецкую агітацыю сярод зняволеных» да 10 гадоў ППК. На радзіму вярнуўся ў 1947—48. Паводле некаторых звестак прыняў манашаскі пострыг з імем Дзімітрый. Памёр у Барысаве (?). Рэабілітаваны 31.5.1989 пракурорам БССР. Групавая справа І. і інш. № 27206с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Жонка І. памерла неўзабаве пасля другога прысуда мужа. Пахавана ў в. Зембін. Паводле некаторых звестак загінулі і абодва сыны святара.

Кр.: *Памятная книжка Мынской губернии; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; Сноднк за веру н церковь Хрыстову постпрадавших в Мннской епархii; Снытко Дзянісш, іерэй. Мінуглае, забытае, святое... Менск — Швабы, 2006.*

ІНАКЕНЦІЙ (КЛАДЗЕЦКІ) [Іван Мікалаевіч; 1.9.1893, Смаленская губ. — 1937, турма НКВД], епіскап. Скончыў Віцебскую гімназію і два курсы медыцынскага інта. У СвятаТроіцкім манастыры Смаленска пастрыжаны ў манашаскі сан. У 1920—27 настояцель могілкавай царквы ў Рослаўлі Смаленскай губ. 14.6.1931 у маскоўскім храме ў Красным Сяле хіратанісаны ў епіскапа Белгародскага, вікарыя Курскай епархii. З 11.9.1931 да 30.12.1931 кіраваў Сызранскай епархіяй. Са снеж. 1931 да 22.11.1933 і з 1934 да 6.9.1935 — епіскап Кашырскі, вікарый Маскоўскай епархii. Арыштаваны ў 1935. Асуджаны да ВМП. Растрэляны.

Кр.: *Афіцыйны сайт Віцебскай епархii.*

ІНАКЕНЦІЙ (ЛЯЦЯЕЎ) [7.6.1881 — 14.12.1937, ГУЛАГ], архіепіскап. У 1907 пастрыжаны ў манаства, рукапаложаны ў дьякана. Скончыў Казанскую духоўную акадэмію са ступенню кандыдата багаслоўя (1909), рукапаложаны ў іераманаха, прызначаны выкладчыкам Іркуцкай царкоўна настаўніцкай семінарыі. З 1911 назіральнік Іркуцкага духоўнага вучылішча. З 23.1.1913 загадчык Іркуцкай семінарыі, настояцель Уладзімірскага манастыра ў сане архімандрыта. З 6.3.1914 загадчык Палтаўскай царкоўна настаўніцкай школы, настояцель Самсонаўскай царквы (знаходзілася на полі, дзе адбылася Палтаўская бітва). 7.11.1921 хіратанісаны ў епіскапа Клінскага, вікарыя Маскоўскай епархіі. У 1922 ухіліўся ў абнаўленчы раскол. Прызначаны на Екацярынінскую кафедру. У чэрв. 1923 прынёс пакаянне і прыняты ў зносіны з РПЦ. З 15.10.1923 епіскап Стаўрапольскі і Кубанскі. У жн. 1924 прызначаны часова кіруючым прыходамі Полацка-Віцебскай епархіі, дзе паспяхова змагаўся з абнаўленцамі. 12.4.1925 падпісаў акт аб перадачы вышэйшай царкоўнай улады мітрапаліту Круціцкаму Пятру (Палянскаму), месцазахавальніку Патрыяршага прастола РПЦ, з 1.10.1927 епіскап Растоўскі, вікарыя Яраслаўскай епархіі, з 2.11.1927 — Падольскі, з 18.5.1932 — Уладзімірскі і Суздальскі, з 5.2.1935 — архіепіскап Харкаўскі. Арыштаваны 20.7.1936. Абвінавачваўся ў «контррэвалюцыйнай прапагандзе». Асуджаны 27.1.1937 да ППК (тэрмін невядомы). Этапаваны ў Сібірскі канцлагер НКВД Новасібірскай вобл. (Марыінск). 8.12.1937 лагернай тройкай прыгавораны за «антысавецкую агітацыю сярод зняволеных» да ВМП. Расстраляны. Па першай справе рэабілітаваны 25.10.1989 пракуратурай Харкаўскай вобл., па другой — 21.1.1958 пастановай прэзідыума Кемераўскага абл. суда.

Кр.: *Крывонос Ф., сежц.* Очерки из истории Витебска 20—30 гг. XX ст. // Витебские Епархиальные Ведомости. 2001. № 1 (2). С. 25; ут\т.ІсІІ2.р8ІЫ.ссад.гг

ІНАКЕНЦІЙ (ЯСТРАБАЎ) [16.7.1867, Астраханская губ., Расія — 22.5.1928, Масква], архіепіскап, духоўны пісьменнік, перакладчык. Пасля сканчэння Казанскай духоўнай акадэміі са ступенню кандыдата багаслоўя (1892) выкладаў этнаграфію, калмыцкую мову, перакладаў духоўныя творы. З 1898 магістр багаслоўя. Рукапаложаны ў іераманаха (1902), узведзены ў сан архімандрыта (1905), з 1906 епіскап Канеўскі, вікарыі Кіеўскай епархіі. З 1910 рэктар Кіеўскай духоўнай акадэміі, настояцель Брацкага Благавешчанскага манастыра. З ліп. 1914 узначальваў ПолацкаВіцебскую епархію. Са студз. 1915 — старшы місіянер кансісторыі пры Свяцейшам сінодзе, настояцель Данскога манастыра ў Маскве. Пазней рэктар Кіеўскай духоўнай акадэміі, вікарны епіскап Канеўскі. З верас. 1917 зноў кіраваў ПолацкаВіцебскай епархіяй. Арыштаваны ў крас. 1922 за «распаўсюджванне звароту да патрыярха Ціхана». Змешчаны ў Віцебскую псіхіячэбніцу. У ліст. 1923 высланы ў Маскву, у 1925 у Кубань. У 1927 прызначаны архіепіскапам Астраханскім. Аўтар буквара і падручніка для калмыцкіх школ.

Кр.: *Краванос Ф., свяціц.* Очерки из истории Витебска 20 — 30 гг. XX ст. // Витебские Епархиальные Ведомости. 2001. № 1 (2). С. 23—24;

ІОНА (ЛАЗАРАЎ) [Іван Іванавіч; 1869, с. Лучына СанктПецярбургскай губ. — 21.10.1937, Маскоўская вобл., НКВД], свяшчэннамучанік. З сям'і свяшчэннаслужыцеля. У 1892 скончыў Наўгародскую духоўную семінарыю. Накіраваны назіральнікам у Звенігародскае духоўнае вучылішча. 4.11.1892 пастрыжаны ў манашаскі сан з нарачэннем імені Іона. 3.12.1892 рукапаложаны ў сан іерадыякана. 23.12.1893 залічаны ў брацію СавінаСтаражоўскага манастыра і 6.1.1895 узведзены ў сан іераманаха. 30.12.1899 па хадатайніцтве епіскапа Полацкага Ціхана (Ніканорава) залічаны ў брацію Полацкага архіерэйскага дома і 5.1.1900 прызначаны яго казначаем і рызнічым. З 27.11.1900 настояцель Невельскага СпасаПраабражэнскага заштатнага манастыра. 2.9.1902

пераведзены на пасаду настояцеля Наўгародскага Скавародскага трэцякласнага манастыра і праз год узведзены ў сан архімандрыта. 22.3.1911 Свяцейшым Сінодам прызначаны настояцелем стаўрапігіяльнага Уваскрасенскага Новаіерусалімскага манастыра. У студз. 1918 накіраваны ў распараджэнне архіепіскапа Варонежскага і Задонскага Ціхана. 29.1.1926 рукапаложаны ў епіскапа Невельскага, вікарыя Віцебскай епархіі, але прыступіць да выканання абавязкаў па незалежных ад яго абставінах не змог. 14.5.1926 звольнены на пакой з благаслаўненнем нам. Месцаблюсціцеля мітрапаліта Сергія жыць у с. Баццюшкава Дзмітраўскага рна Маскоўскай вобл. Праз зняволеных, якія мелі свабодны выхад з Дзмітраўскага канцлагера дапамагаў святарам, што адбывалі ў ім пакаранне. Арыштаваны ў 1937. Абвінавачваўся ў «контррэвалюцыйнай агітацыі». На допытах вінаватым сабе не прызнаў. 17.10.1937 асуджаны тройкай НКВД да ВМП. Расстраляны.

Кр.: *Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.* ~358

ІОСИФ (СТРОК) [Іван Мацвеевіч; 31.1.1904, в. Шылавічы Слонімскага пав. Гродзенскай губ., цяпер Слонімскі рн Гродзенскай вобл. — ?], архімандрыт. Беларус. 3 сям'і святара, былога валаснога пісара. Скончыў падрыхтоўчы клас духоўнага вучылішча ў Жыровічах Слонімскага пав. (1915), 2класнае Калужскае духоўнае вучылішча (1917), вышэйшае пачатковае вучылішча (1921), рускую гімназію (1924), Віленскую духоўную семінарыю (1927), 1 курс Ленінградскай духоўнай акадэміі (1954). 23.10.1927 архіепіскапам Гродзенскім Аляксіем (Грамадскім) рукапапожаны ў іерэя і прызначаны памочнікам протаіерэя Уладзіміра Любіча, настояцеля ПетраПаўлаўскага храма ў Карэлічах, цяпер Навагрудскі рн Гродзенскай вобл. 3 1.1.1928 службы ў Пакроўскай царкве в. Мількаўшчына, цяпер Гродзенскі рн. 3 21.2.1928 выконваў абавязкі настояцеля ПетраПаўлаўскага храма в. Волпа, цяпер Ваўкавыскі рн Гродзенскай вобл. 3 20.6.1928 — у Анненскім прыходзе ў в. Міжэрычы, цяпер Зэльвенскі рн

Гродзенскай вобл. З 1935 духоўны рэвізор Баранавіцкай благачыннай акругі. Ездзіў па Польшчы, збіраў грошы на адбудову Мікалаеўскага храма в. Палонка (цяпер Баранавікі рн Брэсцкай вобл.). Аднаўленне завершанаў 1937. У 1944, падчас баёў за Барысаў, прытуліў у саборы 75 дзяцейсіратаў і ўратаваў ім жыццё. З 20.10.1941 настояцель Барысаўскага сабора. Аднаўляў закрытыя пры савецкай уладзе храмы, быў благачынным цэркваў Барысаўскай акругі. У 1943 епіскапам Смаленскім Сцяфанам (Сеўбам) узнагароджаны санам протаіерэя. У жн. 1944 зацверджаны архіепіскапам Васіліем (Ратміравым) настояцелем і благачынным у Барысаве. Арыштаваны 27.12.1944 у Барысаве па адрасе: вул. Камсамольская, д. 150. Асуджаны 21.11.1945 паводле пастановы калегіі НКВД за «зраду радзіме і антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ІШК нягледзячы на тое, што як благачынны дапамог вызваліцца з палону шэрагу савецкіх ваеннапалонных. Этапаваны ў Ягрынскі канцлагер МДБ Архангельскай вобл. Вызвалены 27.12.1949. Вярнуўся ў Беларусь. З сак. 1950 настояцель Мікалаеўскай царквы в. Блажавічы, цяпер Чавускі рн Магілёўскай вобл. Са снеж. 1951 служыў у Манастаршчынскім храме Смаленскай епархіі. З ліп. 1952 настояцель СпасаПраабражэнскага, са снеж. 1952 ПетраПаўлаўскага храмаў у Рослаўлі Смаленскай вобл., благачынны цэркваў 1й Рослаўскай акруі Смаленскай епархіі. У 1953 епіскапам Смаленскім і Дарагабужскім Сергіем (Смірновым) узнагароджаны паліцай. Паступіў у Ленінградскую духоўную акадэмію. Пасля адмовы супрацоўнічаць з дзяржбяспекай забаронены ў служэнні (снеж. 1954). 24.2.1956 мітрапалітам Мінскім і Беларускім Шцірымам (Свірыдавым) прызначаны псаломшчыкам Успенскай царквы мяст. Новы Свержань Стаўбцоўскага рна Мінскай вобл. У чэрв. 1956 пераведзены ў СвятаБлагавешчанскі храм в. Ляды Смалявіцкага рна Мінскай вобл., дзе кіраваў царкоўным хорам. У 1959 пасля адмовы ў пераглядзе справы пра абнаўленне свяшчэннага сана (нягледзячы на станоўчую характарыстыку благачыннага Барысаўскай акругі Паўла Кірыка і

прыхаджан Барысаўскага сабора) выехаў у Польшчу. У 1962 у Яблагынскім манастыры св. Ануфрыя пастрыжаны ў манашаскі сан з імем Іосіф. У 1964 у Аўстрыі іерархамі Рускай праваслаўнай зарубежнай царквы ўзноўлены ў святарскім сане. Узведзены ў сан ігумена Яблагынскага манастыра (Польшча). У канцы 1960х г. выехаў у ЗПА. Служыў у прыходах, якія адносіліся да юрысдыкцыі Канстанцінопальскага патрыярхата. 1969 узведзены ў сан архімандрыта. Быў настояцелем царквы св. Юрыя ў Чыкага. З 1980х г. — у Ціханаўскім манастыры ў ЗПА. Рэабілітаваны 21.8.1956 трыбуналам БВА. Асабовая справа І. № 6859с з фотаздымкам захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага упраўлення, ф. 1, в. 2, с. 574; *Касяк І.* З гісторыі праваслаўнай царквы беларускага народу. Нью-Ёрк, 1956; *Синодик за веру ч царковь Хрыстову пострадавших в Мннской епархии*; *Ёрш С.* Наш зямляк — ралігійны дзеяч // *Газета Слоні́мская.* 1999. 22—28 крас.; *СагдЮІаА, Т\ІгонМ.* Віабпвігі гась сьг2е5сі)ап8Іа ХХ \уіеІаА; *Головко Л .А., Трофимов А.А.* Житне Преподобномученка Ноасафа н свяіценномученпка Ярослава. М., 2002.

ІРЫНЕЙ (ГУРЫНОВІЧ) [Ірыгаей Іванавіч; 1864, мяст. Цырын Навагрудскага пав. Мінекай губ., цяпер Карэліцкі рн Гродзенскай вобл. — ?], архімандрыт, з насельнікаў Слуцкага СвятаТроіцкага манастыра. Беларус. У 1920я г. настояцель Прачысценскай царквы в. Васільчыцы Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Капыльскі рн Мінскай вобл. Ухіліўся ў абнаўленчы раскол. 1.9.1926 узведзены ў сан ігумена, узнагароджаны паліцай, з 5.9.1926 архімандрыт. Арыштаваны ў чэрв. 1929 у Слуцку Мінскай вобл. за заклікі да моладзі не ўступаць у клуб бязбожнікаў. Асуджаны 3.9.1929 асобай нарадай пры АДПУ да 3 гадоў пазбаўлення права жыць у 12 населеных пунктах і на Урале. Этапаваны ў Ніжні Ноўтарад. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны ў 1992 пракуратурай Беларусі. Асабовая справа Г. № 33343с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *БНДЦЭД; Сгноднк за веру н цэрковъ Хростову пострадаешах в Мынской епархш; Шыленок Д., свяц.* Из нсторнн Православной Цэрквн в Беларусснн (1922—1939). М., 2006.

ЇЎЛІЕЎ (ИВЛИЕВ) Пётр Іванавіч [1880, станца Арчыдзінская, цяпер Міхайлаўскі рн Валгаградскай вобл., Расія — ?]. Рускі. У 1920я г. настояцель Успенскага храма в. Блужа Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Пухавіцкі рн Мінскай вобл. Арыштаваны 16.2.1930. Асуджаны 5.3.1930 з дыяканам царквы Іванам *Наўроцкім і шэрагам актыўных прыхаджан асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Этапаваны ў Салавецкі канцлагер АДПУ Карэльскай АССР (Кеде). Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 26.12.1989 пракуратурай Мінскай вобл. Групавая справа І. і інш. № 29919с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.*

Кр.: *БНДЦЭД.*

ШЧАНКА(ИЩЕНКО)БрафейВасілевіч[1868 — 1930 (?), АДПУ], святар. У 1920я г., верагодна, служыў ва Успенскай царкве в. Свірыдавічы Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер Рэчыцкі рн Гомельскай вобл. Арыштаваны 13.2.1930 у в. Ямпаль Рэчыцкага пав., цяпер Рэчыцкі рн. Асуджаны калегіяй АДПУ 21.2.1930 да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 10.8.1989.

Кр.: *Памяць. Гісторыкадакументальная хроніка Рэчыцкага раена. У 2х кн. Кн. 1. Мн., 1998.*

ШЧУК (ШЦУК) Клімент Якаўлевіч [1890, Валынская губ., цяпер Валынская вобл., Украіна — 24.11.1937, Уфа, НКВД], святар. Беларус. Скончыў духоўную семінарыю. Арыштаваны 23.7.1937. Асуджаны за «шпіянаж», «антысавецкую агітацыю» і «ўдзел у контррэвалюцыйнай тэарыстычнай арганізацыі» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 7.2.1958.

Кр.: *Книа памяцү жерте полишаческнх репрессый Республыкы Башкортостан.*

КАБАЕЎ (КАБАЕВ) Генадзій Нікіфаравіч [?, мяст. Уваравічы Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер БудаКашалёўскі рн Гомельскай вобл. — ?]. Скончыў духоўную семінарыю (?). Паводле сведчання Іаана (Мацвееўкі) «у 1930я г. К. быў рукапаложаны ў іераманах». Паводле сведчання ў 1948 настояцеля Мікалаеўскай царквы в. Дудзічы Чачэрскага рна Гомельскай вобл. Пятра Валадзько «К. да арышту ў 1937 служыў ва Уваскрасенскім саборы ў Оршы». Але як сведчыў настояцель СвятаІльінскага прыхода Оршы іераманах Варсанофій (Памінальны) і епархіяльны рэвізор Бычкоўскі «К. свяшчэнна або царкоўнаслужыцелем у 1930я г. не быў». Арыштаваны 19.9.1937. Асуджаны за «антысавецкую агітацыю» да 10 гадоў ППК. Этапаваны ў адзін з канцлагераў ГУЛАГа. 24.12.1948 архіепіскапам Мінскім і Беларускай Шчырымам (Свірыдавым) прызначаны настояцелем Успенскай царквы мяст. Гарадок Жлобінскага рна Гомельскай вобл. Зноў арыштаваны ў канцы лют. 1949. 22.3.1949 прыгавораны да 8 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1., в. 1, с. 339.

КАБЫШКА (КОБЫШКО) Пракопій Карпавіч

[1879, в. Ржаўка Лепельскага пав. Віцебскай вобл., цяпер Бешанковіцкі рн Віцебскай вобл. — ?], свяшчэнна або царкоўнаслужыцель. Беларус. з сялянскай сям'і. Скончыў Віцебскую духоўную семінарыю (?). Служыў у адным з храмаў ПолацкаВіцебскай епархіі. Быў жанаты, гадаваў чацвёрта дзяцей. Арыштаваны 19.12.1929 у роднай вёсцы. Асуджаны 16.6.1930 з шэрагам святароў асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў высылкі. 11.3.1933 тройкай АДПУ ЗаходнеСібірскага краю прыгавораны да 3 гадоў пазбаўлення права жывыць у 12 населеных пунктах. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 27.11.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа К. № 21054п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: БНДЦЭД.

КАВАЛЕНКА (КОВАЛЕНКО) Анісім Аляксандравіч

[1882, в. Княжыцы Магілёўскага пав. цяпер Магілёўскі рн — ?], свяшчэнна або царкоўнаслужыцель. Беларус. з сялянскай сям'і. У 1920я г., верагодна, служыў у Георгіеўскай царкве в. Высокае Магілёўскага пав., цяпер Шклоўскі рн Магілёўскай вобл. Арыштаваны 30.12.1929. Праходзіў па адной справе з дзяканам Пятром *Крымскім* і актыўнымі прыхаджанамі Іванам Быкоўскім (н. ў 1866), Міхаілам Дурасевічам (1901), Уладзімірам Станкевічам (1898). Асуджаны 10.4.1930 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 8.7.1989 пракуратурай Магілёўскай вобл. Групавая справа К. і інш. № 10513сн захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

22.9.1936 арыштаваны вартаўнік склада чыгуначнай станцыі «Магілёў» Каваленка Іван Аляксандравіч (н. ў 1879 у в. Ільінка Магілёўскага пав., цяпер Магілёўскі рн), верагодна, брат Анісіма Каваленкі. 30.12.1936 калегіяй АДПУ асуджаны за «антысавецкую прапаганду» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 4.1.1990 прэзідыумам Вярхоўнага суда БССР. Асабовая справа К. № 13441 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД*.

КАВАЛЕНКА (КОВАЛЕНКО) Ціт Аляксавдравіч

[1875 (?), в. Ільінка Магілёўскага пав., цяпер Магілёўскі рн (паводле інш. звестак Дуброўка Магілёўскага пав., цяпер Шклоўскі рн) — ?, НКВД], святар, верагодна, брат Анісіма і Івана *Каваленкаў*. Беларус. з сялянскай сям'і. Скончыў пастырскія курсы. Першы раз арыштаваны ў 1919. Неўзабаве вызвалены. Зноў арыштаваны 21.7.1925. Абвінавачваўся ў «контррэвалюцыйнай дзейнасці». Асуджаны не быў. У трэці раз арыштаваны 28.3.1931 у в. Рудзькаўкі (?), цяпер тэрыторыя Магілёўскага рна (вёска не існуе). 29.5.1931 калегіяй АДПУ прыгавораны за «антысавецкую агітацыю» і як «удзельнік куладкабандыцкай групойкі» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны.

Рэабілітаваны 12.7.1989. Кр.: *НАРБ, ІКБР*.

КАВАЛЁЎ (КОВАЛЕВ) **Аўраам Яўменавіч** [1888, в. Сялец Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чавускі рн Магілёўскай вобл. — ?], селянінаднаасобнік. Беларус. 3 сялянскай сям'і. У 1920я г. старшыня або член прыходскага савета адной з цэркваў Чавускага пав. Быў жанаты, гадаваў дачок Марыю (н. ў 1927), Лізавету (1931), сыноў Івана (1922), Мацвея (1925). Арыштаваны 15.4.1933. Асуджаны калегіяй АДПУ 9.6.1933 за «антысавецкую агітацыю» і як «удзельнік контррэвалюцыйнай царкоўнапаўстанцкай арганізацыі» да 5 гадоў ІШК. Этапаваны ў Дзмітраўскі канцлагер АДПУ Маскоўскай вобл. Вызвалены 31.3.1937. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракуратурай БССР 17.7.1989. Групавая справа К. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР*.

КАВАЛЁЎ (КОВАЛЕВ) **Васілій Філіпавіч** [1876, в. Казлоўка Віцебскан губ. — 28.2.1938, турма НКВД], свяшчэнна або царкоўнаслужыцель. Арыштаваны 17.2.1938 у в. Глыбокая Калінінскай (Цвярской) вобл. 26.2.1938 асуджаны да ВМП. Расстраляны.

Кр.: *Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі*.

КАВАЛЁЎ (КОВАЛЕВ) **Дзмітрый**. Беларус. 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля. Рэпрэсаваны ў 1929 у в. Хабакоўка Гомельскага пав. Магілёўскай губ., 20.2.1964 злілася з в. Антонаўка Добрушскага рна Гомельскай вобл. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл., ф. 896, в. 1, с. 88, л. 15.

КАВАЛЬ (КОВАЛЬ) **Грыгорый Васілевіч** [1889, в. Дубравіца Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Клімавіцкі рн Магілёўскай вобл. — ?], святар. Арыштаваны 17.7.1937 у Гомелі. Асуджаны 30.10.1937 да 10 гадоў ППК.

Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 11.7.1988.

Кр.: Памяць. Псторыкадакументальная хроніка Гомеля. У 2 кн. Кн. 1я. Мн., 1998.

КАВАЛЬ (КОВАЛЬ) Іван Міхайлавіч. Гл.: ІЕРАНІМ (КАВАЛЬ).

КАЖЭЎНІКАЎ (КОЖЕВНИКОВ) **Аляксій Мікалаевіч** [1917— пасля 1980], протаіерэй. Атрымаў сярэдняю спецыяльную (або вышэйшую) адукацыю. Да 1941 буравы майстар Геалагічнай партыі ДнепраНёманбуда, адказны за правядзенне буравых работ на рацэ Шчара ад вусця (каля в. Дзераўная, цяпер Баранавіцкі рн Брэсцкай вобл.) да Слоніма. 18.8.1941 архіепіскапам Гродзенскім і Беластоцкім Венедыктам (Бабкоўскім)¹ камандзіраваны ў Слонім для выканання абавязкаў псаломшчыка і дьякана ў СвятаТроіцкім храме. З 7.12.1941 пазаштатны член кліра Жыровідкага Успенскага манастыра. 25.9.1942 упраўляючым Навагрудскай епархіяй епіскапам Віцебскім і Полацкім Афанасіем (Мартасам) прызначаны протадыяканам Навагрудскага Мікалаеўскага кафедральнага сабора, потым вярнуўся ў Жыровіцкі манастыр. 27.6.1943 архіепіскапам Магілёўскім і Мсціслаўскім Філафеем (Нарко) рукапаложаны ў іерэя ПетраПаўлаўскай царквы в. Пярэжыры, цяпер Пухавіцкі рн Мінскай вобл. 27.10.1944 архіепіскапам Мінскім і Беларускім *Васіліем* (Ратміравым) прызначаны настояцелем СвятаТроіцкага храма в. Дзераўная, цяпер Слонімскі рн Гродзенскай вобл. 5.11.1946 узнагароджаны камілаўкай. У другой палове 1940х г. рэпрэсаваны, высланы за межы Беларусі. З 19.11.1950 да 22.5.1956 чорнарабочы камбіната № 18 Міністэрства будаўніцтва прадпрыемстваў нафтавай прамысловасці. Пасля вызвалення вярнуўся на радзіму. 6.6.1961 архіепіскапам Мінскім і Беларускім Варлаамам (Барысевічам) узведзены ў сан протаіерэя. Да 2.9.1975 настояцель Крыжаўздзвіжанскай царквы в. Мацвеевічы Бярозаўскага рна Брэсцкай вобл., потым служыў у СвятаСімяонаўскай царкве в. Малеч таго ж рна. З

19.10.1979 за штатам.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с.

КАЗАКОВА (КОЗАКОВА) Анастасія Філімонаўна [1879, в. Корасць Полацкага пав. Віцебскай губ., цяпер Шумілінскі рн Віцебскай вобл. — ?], сястра Блены, Акіма і Івана *Казаковых*. Беларуска. З сялянскай сям'і. Да арышту манахія СпасаЕўфрасінеўскага манастыра ў Полацку. Арыштавана 26.5.1932 у роднай вёсцы. Абвінавачвалася ў «антысавецкан аітацъгі». Вызвалена 21.8.1932. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана 30.11.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа К. № 20810п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД*.

КАЗАКОВА (КОЗАКОВА) Блена Філімонаўна [1886, в. Корасць Полацкага пав. Віцебскай губ., цяпер Шумілінскі рн Віцебскай вобл. — ?], сястра Анастасіі, Акіма і Івана *Казаковых*. Беларуска. З сялянскай сям'і. Да арышту манахія СпасаЕўфрасінеўскага манастыра ў Полацку. Арыштавана 8.3.1932 у Віцебску па адрасе: вул. Бебеля, д. 16. Асуджана 14.7.1932 з 15 свяшчэнна і царкоўнаслужыцелямі асобай нарадай пры АДПУ за «сувязь з членамі контррэвалюцыйнай групы і антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў высылкі ў Паўночны край. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана 12.9.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа К. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

26.2.1932 органамі АДПУ у в. Корасць арыштаваны рабочы калгаса «Чырвоны партызан», бацька траіх дзяцей Казакоў Акім Філімонавіч (н. ў 1897 у в. Корасць), брат Елены, Анастасіі і Івана *Казаковых*. 23.5.1932 калегіяй АДПУ асуджаны за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 30.11.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа К. № 20877п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

26.5.1932 органамі АДПУ у в. Корасць арыштаваны

рабочы калгаса «Чырвоны партызан» бацька траіх дзяцей Казакоў Іван Філімонавіч (н. ў 1888 у в. Корасць), брат Блены, Анастасіі і Акіма Казаковых. 21.8.1932 калейіян АДПУ асуджаны за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 30.11.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа К. № 20810п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

КАЗАРЭЗ (КАЗАРЭЗ) Андрэй Лявонцэвіч [1872, Гродзенская губ. — ?], дьякан. Арыштаваны 9.4.1932. Асуджаны 16.8.1932. Далейшы лёс невядомы.
Кр.: *За Хрнста пострадашые.*

КАЗЛОЎ (КОЗЛОВ) Фама Захаравіч [1896, в. Шастакі Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Шклоўскі рн Магілёўскай вобл. — 18.7.1938, ГУЛАГ). Беларус. 3 сялянскай сям'і. Да арышту дьякан царквы ў роднай вёсцы. Арыштаваны 11.2.1930. Асуджаны 9.3.1930 калегіяй АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Пасля вызвалення вярнуўся на радзіму. Служыў у Пакроўскім храме в. Кішчыцы Шклоўскага рна. Зноў арыштаваны 18.9.1937. Асуджаны 5.11.1937 са святарамі Магілёўскай епархіі Гаўрыілам *Мельячэнкам*, Дзімітрыем *Случаноўскім*, Антоніем Сцяпанавым і інш. тройкай НКВД як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі» да 10 гадоў ППК. Этапаваны ў Тайшэцкі канцлагер НКВД Іркуцкай вобл. Загінуў у зняволенні. Па першай справе (№ 10338сн; захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.) рэабілітаваны 27.7.1989, па другой (№ 14144сн) 22.11.1989 пракуратурай Магілёўскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

КАЗЛОЎСКІ (КОЗЛОВСКИЙ) Георгій Грыгор'евіч (Георгіевіч) [1870 ці 1871, в. Галіны Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чэрыкаўскі рн Магілёўскай вобл. — ?], святар (абнаўленец). Беларус. 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў 4 курсы духоўнай семінарыі. На службе з 1892. Да 1908 настояцель

Успенскага храма в. Завідаўка Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Добрушскі рн Гомельскай вобл. Потым (да 1920) за штатам (зза хваробы). У 1920я г. святар Беларускай аўтаномнай праваслаўнай царквы (абнаўленчай), служыў у РастваБагародзіцкім храме в. Пышачы (тагачасны паштовы адрас: ст. Ухвала), цяпер Крупскі рн Мінскай вобл., потым — у Ільінскай царкве в. Верамейкі Чэрыкаўскага пав. Арыштаваны 19.2.1932. Асуджаны 23.7.1932 з фельчарам Верамееўскага медыцынскага пункта Міхаілам Гапеевым калегіяй АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў пазбаўлення волі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 16.1.1989 пастановам прэзідыума Вярхоўнага суда СССР. Групавая справа К. і інш. № 11176 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл. Разам з К. арыштаваны, асуджаны да 3 гадоў ППК і рэабілітаваны яго сын Мікалай Казлоўскі (н. ў 1903 у в. Галіны). Далейшы яго лёс таксама невядомы.

Кр.: *Памятнная кнжжка Могнлевской губернии; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.*

КАЗЛОЎСКИ (КОЗЛОВСКИЙ) Ігнацій Дзімітрыевіч [1886, Полацкі пав. Віцебскай губ. — 1937, ГУЛАГ], святар. Беларус. У 1930я г. знаходзіўся ў зняволенні ў Беларуска-Балтыйскім канцлагеры НКВД Карэльская АССР. Узяты пад варту і 20.9.1937 асуджаны тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да ВМП. Расстраляны на ст. Мядзведжая Гара (Сандармох). Рэабілітаваны пракуратурай Карэліі 31.3.1989.

Кр.: *Інфармацыя з базы дадзеных Ю. А. Дзімітрыева.*

КАЗЛОЎСКИ (КОЗЛОВСКИЙ) Павел Васілевіч [1873, мяст. Галаўчын Магілёўскага пав., цяпер Бялыніцкі рн Магілёўскай вобл. — ?]. Беларус. З духоўнага саслоўя. Да арышту настояцель Пакроўскай царквы ў г. Сянно Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Віцебскай вобл. Арыштаваны 7.4.1935 у Сянно па адрасе: вул. К.Маркса, д. 46. Асуджаны 31.8.1935 паводле пастановы калегіі НКВД за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ІШК. Далейшы лёс

невядомы. Рэабілітаваны 16.7.1991 судовай калегіяй па крымінальных справах Вярхоўнага суда БССР. Асабовая справа К. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: *НАРБ, ІКБР*.

КАКОЦЬКА (КОКОТЬКО) Дзмітрый Фядотавіч

[1877, мяст. Дуброўна Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Віцебскай вобл. — ?]. Беларус. Стараста Мікалаеўскай (Праабражэнскай) царквы ў Дуброўне. Быў жанаты, меў чацвёрта дзяцей. Арыштаваны 18.4.1932. Асуджаны 21.7.1932 з дыяканам царквы Сідарам *Бірулем* асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 6.5.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Групавая справа К. і інш. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *ВНДЦЭД*.

КАЛАДКЕВІЧ (КОЛОДКЕВИЧ) Пётр Дзмітрыевіч

[1876, мяст. Сіняўка Чарнігаўскай губ., цяпер Украіна — ?]. Беларус. У 1910я г. служыў у царскай арміі ў чыне падпалкоўніка. У 1930я г. бухгалтарфатограф арцелі фатографай у Мінску, актыўны прыхаджанін АляксандраНеўскага храма. Арыштаваны 14.4.1933 у Мінску па адрасе: вул. Шырокая, д. 12, кв. 2. Асуджаны 1.11.1933 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў высылкі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 12.6.1989 пракуратурай БССР. Групавая справа К. і інш. № 24819с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР; Сноднк за веру н церковь Хрыстоеу пострадаваших в Мннской епархіи.*

КАЛАДОЎСКИ (КОЛОДОВСКИЙ) Аляксій Мартынавіч

[17.3.1872, в. Баранава Веліжскага або Невельскага пав. Віцебскай губ. — ?]. Беларус. Скончыў духоўную семінарыю. У пачатку 1900х г. дыякан Мікалаеўскага храма в. Бобр Сенненскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Крупскі рн Мінскай вобл., законанастаяўнік 2класнай

царкоўнапрыходскай школы. 27.1.1906 рукапаложаны ў іерэя і прызначаны ў Георгіеўскі храм в. Шэйка Сенненскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Крупскі рн Мінскай вобл. У 1930я г. настояцель Пакроўскай царквы в. Вялікія Лазіцы Шклоўскага рна Магілёўскай вобл. Арыштаваны 18.5.1935. Праходзіў па адной справе з актыўнымі прыхаджанамі Пятром Басавым (н. ў 1893), Дзмітрыем Галіноўскім (1891), Васілём Казловым (1876), Андрэем Пусоўскім (1888). Абвінавачваўся ў «правядзенні антысавецкай агітацыі і прапаганды». Вызвалены і рэабілітаваны 24.6.1935 пастановай Шклоўскага раённага аддзела НКВД. Далейшы лёс невядомы. Групавая справа К. і прыхаджан Пакроўскай царквы № 5167 захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

10.2.1938 арыштаваны рабочы чыгуначнай ст. Віцебск бацька дваіх дзяцей, Каладоўскі Андрэй Мартынавіч (н. ў 1882), брат Аляксія Каладоўскага. 28.4.1938 ён асуджаны тройкай НКВД да 10 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 20.11.1989. Яго асабовая справа № 20448п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная книжка Могылевской губернии; БНДЦЭД.*

КАЛОША Сімяон Іванавіч [8.3.1892, в. Лань Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Нясвіжскі рн Мінскай вобл. — 12.9.1957], дьякан. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Скончыў Ланскае 2класнае вучылішча. З 1939 служыў псаломшчыкам у Пакроўскай царкве в. Лань Нясвіжскага рна Мінскай вобл. Арыштаваны ў 1950. Вызвалены ў 1952. З 1953 дьяканпсаломшчык СвятаТроіцкага храма в. Салтанаўшчына таго ж рна, з 1955 ІаанаПрадцечанскай царквы в. Гавязна таго ж рна.

Кр.: *Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2; Сынодык за веру н церковь Хрыстову пострадавших в Мынской епархьи.*

КАЛУБАЕЎСКІ (КОЛУБАЕВСКИЙ) Аляксандр Антонавіч [1890, Ваўкавыскі пав. Гродзенскай губ. — 21.10.1937, Гомель, турма НКВД], святар, настояцель

Мікалаеўскага (?) храма ў мяст. Васілевічы Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер г.п. Рэчыцкага рна Гомельскай вобл. Арыштаваны 19.9.1937. Асуджаны тройкай НКВД 16.10.1937 да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 19.6.1989.

Кр.: Памяць. Гісторыкадакументальная хроніка Рэчыцкага раёна. У 2х кн. Кн. 1. Мн., 1998.

КАЛЯДЗЮК (КОЛЯДЮК, КОЛЕДЮК) Георгій Лаўрэнцэвіч [1894, в. Лаўрыппава Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Навагрудскі рн Гродзенскай вобл. — 22.2.1964]. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Вучыўся ў духоўнай семінарыі. З 1924 служыў протадыяканам у Гродне, затым у Георгіеўскім храме ў Нясвіжы, цяпер райцэнтр Мінскай вобл. Рукапаложаны ў іерэя. Ажаніўся, гадаваў дзіця. З 1942 служыў у Мінску. З 1943 у СвятаДухавым кафедральным саборы, СпасаПраабражэнскім манастыры. Арыштаваны 19.12.1944. Асуджаны 27.6.1946 адначасова з пробашчам Мінскага кафедральнага касцёла Віктарам *Шутловічам* асобай нарадай МДБ за «антысавецкую агітацыю» і «супрацоўніцтва з нямецкімі акупацыйнымі ўладамі» да 8 гадоў ІШК. Этапаваны ва Унжэнскі канцлагер НКВД Горкаўскай чыгункі (ст. Сухабязводная). Вызвалены ў 1952. Служыў святаром у Міхайлаўскай царкве в. Жодзіна, цяпер горад Смалявіцкага рна Мінскай вобл., у Пакроўскім храме в. Хатляны Уздзенскага рна Мінскай вобл. З 1959 настояцель РастваБагародзіцкай царквы в. Глінная Пінскага рна Брэсцкай вобл. Рэабілітаваны 23.10.1989 пракуратурай БССР. Асабовая справа К. № 28092с захоўваецца ў архіве ҚДБ Беларусі.

Кр.: *БНДЦЭД; НАРБ, ІКБР*; Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2; *Сноднк за веру н церковь Хрыстову пострадавших в Мынской епархии.*

КАМАНСКИ (КАМАНСКИЙ) Васілій Максімавіч [1868, в. Кузькавічы Быхаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Быхаўскі рн Магілёўскай вобл. — 30.3.1938, Томск, турма НКВД], святар. Беларус. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. Арыштаваны 12.2.1938 у

в. Тымск Каргасоцкага рна Томскай вобл. Асуджаны 12.3.1938 як «член партыі святых» даВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 12.6.1956.

Кр.: *Кнага памятн томчыей.*

КАМЕНЦАЎ (КАМЕНЦЕВ) Леанід Іванавіч

[1888, в. Петрапаўлава, цяпер Смаленскай вобл., Расія — ?]. З сялянскай сям'і. Скончыў духоўную семінарыю. Служыў дьяканам у СвятаТроіцкай царкве в. Морына Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Іўеўскі рн Гродзенскай вобл. Быў жанаты, меў трое дзяцей. Арыштаваны 20.6.1941 ў в. Дакудава Лідскага рна Гродзенскай вобл. Абвінавачваўся ў «антысавецкай дзейнасці». Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 8.12.1947 УМДБ Мінскай вобл. Асабовая справа К. № 2534 захоўваецца ў архіве УКДБ Гродзенскай вобл. Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

КАМІНСКІ (КАМИНСКИЙ) Майсей Іванавіч

[24.7.1894 мяст. Жытныя Горы Кіеўскай губ., цяпер Украіна — ?]. Украінец. З духоўнага саслоўя. Вучыўся ў духоўнай семінарыі. У 1930я г. служыў псаломіпчыкам у Крыжаўздзвіжанскім храме в. Вялікая Лысіца былога Навагрудскага пав., цяпер Нясвіжскі рн Мінскай вобл. Арыштаваны 14.12.1939. Асуджаны 13.7.1940 асобай нарадай НКВД за «шггіянаж на карысць Польшчы» да 8 гадоў ППК. Этапаваны ў Паўночначыгуначны канцагер НКВД Комі АССР. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 29.8.1989 пракуратурай БССР. Асабовая справа К. № 27968с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *БНДЦЭД.*

КАМПАНЕЦ (КОМПАНЕЦ) Амвросій Грыгор'евіч

[1890, в. Верасочы, цяпер Украіна — ?], іераманах. Украінец. З сялянскай сям'і. У 1920я г. служыў у Мікалаеўскай царкве з. Новая Тухіня Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Дубровенскі рн Віцебскай вобл. Арыштаваны 24.12.1931. Асуджаны 11.5.1932 асобай

нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 10.7.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа К. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: *БНДЦЭД*.

КАМЯГА (КОМЯГО) Агапій Яфімавіч [1888, в. Бонічы, цяпер Чарнігаўская вобл., Украіна — 1937, ГУЛАГ], дыякан. Украінец. З сялянскай сям'і. У 1930я г. служыў у Мікалаеўскай царкве пас. Козырава (цяпер у межах Мінска). Быў жанаты, меў дзевяць дзяцей. Арыштаваны 9.4.1935. Асуджаны 10.8.1935 з інш. свяшчэннаслужыцелямі Козыраўскай царквы, старастам і актыўнымі прыхаджанамі паводле пастановы калегіі НКВД за «антысавецкую дзейнасць» да 5 гадоў ППК. Этапаваны (як і большасць з асуджаных) у Далёкаўсходні канцлагер НКВД. Паводле некаторых звестак у 1937 прыгавораны да ВМП і расстраляны. Па першай справе (№ 31424с; захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі) рэабілітаваны 24.8.1960 ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда БССР.

Кр.: *НАРБ, ІКБР; Сніоднк за веру н церковь Хрыстову постпрадавших в Мннской епархии.*

КАНАВАЛАЎ (КОНОВАЛОВ) Уладзімір Сцяпанавіч [1877, в. Бор Віцебскай губ. — 22.9.1937, Омск, турма НКВД], рэгент. Рускі. З сялянскай сям'і. Скончыў вясковую школу, рэгенцкія курсы. Падчас арышту — вартаўнік царквы. Арыштаваны 28.7.1937 у с. Ольгіна (тагачаснага Маскаленскага рна Омскай вобл.) па адрасе: 1я Паўночная вул., д. 49. Праходзіў па групавой справе «Духавенства Маскаленскага рна». Асуджаны тройкай НКВД 19.9.1937 як «удзельнік контррэвалюцыйнай рэлігійнай групы» і за «правядзенне антысавецкай агітацыі» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 16.6.1989 пракуратурай Омскай вобл.

Кр.: *Кннга памята жертв полнтнческнх репрессый Омской области.*

КАНАПЛЁЎ (КОНОПЛЕВ) Патап Фёдаравіч

[1885, в. Васілевічы Чавускага пав. Магілёўскай губ.,

цяпер Магілёўскі рн — ?], царкоўны актывіст. Беларус. 3 слянскай сям'і. Арыштаваны ў 1937. Асуджаны 28.9.1937 з шэрагам свяшчэнна і царкоўнаслужыцелей тройкай НКВД за «антысавецкую прапаганду» да 10 гадоў ППК з канфіскацыяй маёмасці. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 9.4.1966 Магілёўскім абл. судом. Групавая справа К. і інш. № 9171 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД*.

КАНАРСКИ (КАНАРСКИЙ) Никанор Вікенцевіч

[1864, в. Астравы Быхаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чавускі рн Магілёўскай вобл. — ?], іерэй, верагодна, брат Васілія Вікенцевіча Канарскага¹. З сям'і псаломшчыка. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю (?). У 1920я г. служыў у СпасаПраабражэнскім храме ў роднай вёсцы. Арыштаваны 21.6.1927. Абвінавачваўся ў «антысавецкай агітацыі». 5.12.1927 паводле пастановы калегіі АДПУ вызвалены і рэабілітаваны. Далейшы лёс невядомы. Асабовая справа К. М 2805сн захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятпная кннжка Могішэвской губернии; БНДЦЭД*.

КАНАШЭВІЧ (КАНАШЁВИЧ) Фама Арцёмавіч

[1886, в. Зоры Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чэрыкаўскі рн Магілёўскай вобл. — 1.11.1937, Гомель, турма НКВД], святар. Беларус. Настояцель Мікалаеўскага храма в. Папоўка Гомельскага пав. Магілёўскай губ., з 25.10.1922 в. Леніна Гомельскай акругі, цяпер Добрушскі рн Гомельскай вобл. Арыштаваны 20.8.1937 у Навабеліцы Магілёўскага рна. Асуджаны 30.10.1937 да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 11.7.1988.

Кр.: Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл., ф. 896, в. 1, с. 43, л. 32, с. 80, л. 295; *Памяць. Гісторыкадакументальная хроніка Гомеля*. У 2 кн. Кн. 1я. Мн., 1998.

КАНСТАНЦІН (БУЛЫЧОЎ) [Канстанцін Якімавіч; 23.12.1858, Арлоў Вяцкай губ., Расія — ?], архіепіскап. 3

багатай купецкай сям'і. Скончыў фізікаматэматычны фт СанктПецярбургскага унта (1881). Працаваў банкаўскім служачым. У 1890 паступіў у СанктПецярбургскую духоўную акадэмію, якую скончыў у 1894 са ступенню кандыдата багаслоўя. 29.1.1892 прыняў манахаскі пострыг, рукапаложаны ў іерадыякана (21.2.1892), у іераманаха (7.11.1893). У 1894—96 назіральнік АляксандраНеўскага духоўнага вучылішча ў СанктПецярбургу. З 1896 у сане архімандрыта рэктар Віцебскай духоўнай семінарыі, старшыня савета Віцебскага епархіяльнага Уладзімірскага брацтва, старшыня гісторыкастатыстычнага камітэта (для складання і апісання цэркваў Полацкай епархіі), старшыня Полацкага епархіяльнага вучылішчнага савета, цэнзар «Полоцкнх Епархнальных Ведомостей» і пропаведзей, якія прамаўляліся святарамі ў Віцебскім кафедральным саборы. З 1900 рэктар Кіеўскай духоўнай семінарыі. 29.7.1901 у СвятаТроіцкім саборы АляксандраНеўскай Лаўры мітрапалітам СанктПецярбургскім Антоніем хіратанісаны ў епіскапа Гдоўскага, вікарыя СанктПецярбургскай епархіі. З 23.4.1904 да верас. 1911 епіскап Самарскі і Стаўрапольскі. З кастр. 1911 епіскап Магілёўскі і Мсціслаўскі. 6.5.1915 узведзены ў сан архіепіскапа. Удзельнік Памеснага Сабора ў Маскве ў 1917—18. Прыхільнік Патрыяршства. 23.7.1919 арыштаваны ЧК ў Гомелі. Да 17.5.1920 знаходзіўся ў Іванаўскім канцлагеры. Вызвалены паводле хадайніцтва вернікаў. Прызнаў абнаўленчае царкоўнае кіраванне і ўхіліўся ў раскол. З 1922 абнаўленчы епіскап Магілёўскі. Узведзены ў сан мітрапаліта. У 1925 Патрыяршым Месцаахоўнікам Пятром (Палянскім) і сонмам іерархаў у саборы Данскога манастыра ў Маскве пасля пакаяння зноў прыняты ў зносіны з Рускай праваслаўнай царквою. У 1925, будучы епіскапам Тамбоўскім, стаў адным з арганізатараў грыгарыянскага раскола. З 22.12.1925 (з дня пачатку існавання Часовага вышэйшага царкоўнага савета) мітрапалітам Сергіем (Страгародскім) забаронены ў свяшчэннаслужэнні.

Кр.: Памятная кнжка Внтебской губернии; Афіцыйны

сайт Віцебскай епархіі; Степанов (Русак) В. Свидетельство обвинення. 1993. Т. 3. С. 219; мдаш./опгі.га.

КАНЫШКОВА (КОНЫШКОВА) Праскоўя Іванаўна
[1878, в. Гараны, цяпер тэрыторыя Аршанскага рна Віцебскай вобл. (вёска не існуе) — ?], манахіня. Беларуска. З сялянскай сям'і. Арыштавана 4.4.1932 у Оршы Віцебскай вобл. Асуджана 9.8.1932 з інш. манахінямі, манахамі, царкоўнымі служачымі і актыўнымі прыхаджанамі асобай нарадай пры АДПУ за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да 3 гадоў высылкі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана 9.2.1959 ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда БССР. Груповае справа К. і інш. № 6739п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД*.

КАПАЧЭНЯ (КОПОЧЭНЯ) Васілій Паўлавіч
[1891, в. Языль Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Старадарожскі рн Мінскай вобл. — 1933, турма АДІГУ]. Беларус. З сялянскай сям'і. Да арышту псаломшчык СпасаПраабражэнскай царквы ў роднай вёсцы. Быў жанаты, гадаваў пяцёра дзяцей. Арыштаваны 27.12.1932. Асуджаны 12.2.1933 са святаром *Уладзімірам Хрышчанавічам*, старастам і актыўнымі прыхаджанамі паводле пастановы калегіі АДПУ БССР да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Сям'ю К. выслалі за межы Беларусі. Рэабілітаваны 29.3.1989 пракуратурай Мінскай вобл. Груповае справа К. і інш. № 22818с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Літ.: *Життя свмценнамученников Мынской епархии*. С. 58, 61; *БНДЦЭД*.

КАПУСЦІНСКІ (КАПУСТИНСКИЙ) Фанцін Іванавіч
[1863 ці 1866, в. Варанея або в. Варожныя (?) Лепельскага пав. Віцебскай губ., цяпер тэрыторыя Лепельскага рна Віцебскай вобл. (вёска не існуе) — 7.10.1937, Віцебск, турма НКВД], протаіерэй. Рускі. З сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў Віцебскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў

іерэя (1888). Служыў у дамавой царкве ў гонар вобраза «Усіх смуткуючых радасць» пры турэмным замку ў Віцебску. З 1906—07 настояцель храма Раства Хрыстова ў Віцебску, законанастаўнік царкоўнапрыходскай школы, казначэй Епархіяльнага апякунства. Меў жонку Лідзію Васілеўну (н. ў 1866) і сына Арсена (жыў у Ашхабадзе, навуковы супрацоўнік). Арыштаваны 8.12.1931 у Віцебску па адрасе: вул. Крапоткіна, д. 5, кв. 2. Асуджаны 14.7.1932 з 15 свяшчэнна і царкоўнаслужыцеляш калегіяй АДПУ за «антысавецкую агітацыю» і за «контррэвалюцыйную работу» да 3 гадоў ППК. На радзіму вярнуўся ў 1935. Зноў арыштаваны 19.9.1937 і 28.9.1937 прыгавораны з 40 свяшчэнна і царкоўнаслужыцелямі і актыўнымі прыхаджанамі тройкай НКВД да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны па першай справе 12.9.1989 пракуратурай Віцебскай вобл., па другой 28.7.1956. Справы К. захоўваюцца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжка Внтебской губернии; Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.*

КАРАЗЕЕЎ (КАРАЗЕЕВ) Васілій Паўлавіч

[23.4.1876, в. Альпупты Віцебскай губ. — 13.12.1937, НКВД], селянінаднаасобнік. У 1920я г. стараста царквы ў роднай вёсцы. У 1930—31 без суда і следства як «вораг народа» высланы з сям'ёй у Сібір; маёмасць канфіскавана. У 1932 калегіяй АДПУ асуджаны да 3 гадоў ППК. Пасля вызвалення жыве ў АлмаАце, быў старастам Увядзенскай царквы ў час служэння ў ёй архіепіскапа АлмаАцінскага Ціхана (Шарапава). Зноў арыштаваны 7.12.1937. Асуджаны як «актыўны царкоўнік і перакананы манархіст», які, нібыта, у верас. 1937 «на сходзе царкоўнага актыва (а таксама сярод насельніцтва) праводзіў контррэвалюцыйную прапаганду на карысць Германіі і Японіі. Агітаваў супраць новай канстытуцыі СССР, выказваўся супраць палітыкі партыі і савецкага кіраўніцтва». Асуджаны 10.12.1937 тройкай НКВД да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 19.4.1989 першым нам. пракурора Казахскай ССР.

Кр.: *Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.*

КАРАЛЬКОЎ (КОРОЛЬКОВ) **Андрэй Канстанцінавіч** [1884 — 19.3.1933, Мазыр, турма НКВД], святар. Да арышту служыў у РастваБагародзіцкім храме в. Дзямідаў былога Рэчыцкага пав. Мінскай губ., цяпер Нараўлянскі рн Гомельскай вобл. Арыштаваны 22.12.1932. Асуджаны 3.3.1933 да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 7.8.1989.

Кр.: Памяць: Гісторыкадакументальная хроніка Нараўлянскага раёна. Мн., 1998.

КАРАСКЕВІЧ (КАРАСКЕВИЧ) **Канстанцін Лаўрэнавіч** [1879, в. Пустынькі Сенненскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Сенненскі рн Віцебскай вобл. — ?]. Да 1907 настояцель СвятаДухавай царквы в. Прылесе Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чавускі рн Магілёўскай вобл. У 1920я г. настояцель СпасаПраабражэнскай царквы в. Баршчоўка Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Рэчыцкі рн Гомельскай вобл. Арыштаваны 27.5.1931. Асуджаны калегіяй АДПУ 26.7.1931 да 5 гадоў ІПК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 17.11.1989.

Кр.: *Памятная кнжка Могшівеской губерти*; Памяць. Гісторыкадакументальная хроніка Рэчыцкага раёна. У 2х кн. Кн. 1. Мн., 1998.

КАРАЦЕЦКІ (КОРОТЕТСКИЙ, КОРОТЕЦКИЙ) **Дзімітрый Максімавіч** [1892, в. Жгунская Буда Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Добрушскі рн Гомельскай вобл. — ?], святар. Служыў ва Успенскай царкве в. Жгунь Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Добрушскі рн. Асуджаны 8.12.1932 да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 17.10.1989.

У сак. 1938 у Гомелі тройкай НКВД асуджаны да ВМП і 2.4.1938 расстраляны Карацецкі Максім Дзянісавіч (н. ў 1860 у в. Жгунская Буда), бацька Дзімітрыя Карацецкага. Рэабілітаваны 12.3.1962.

Кр.: Памяць: Гісторыкадакументальная хроніка Добрушскага раёна. У 2 кн. Кн. 1. Мн., 1999.

КАРЖАНЕЎСКИ

(КОРЖЕНЕВСКИЙ)

Данііл

Аляксандравіч [1873, Крынкаўская вол. Беластоцкага пав. Гродзенскай губ., цяпер тэрыторыя Польшчы — кастр. 1937 (?), Магілёў, турма НКВД], верагодна, сын або сваяк Аляксандра Каржанеўскага¹. Скончыў духоўнае вучылішча. З 1894 вучыўся ў Мінскай духоўнай семінарыі. Рукапаложаны ў іерэя. У 1902 замяніў бацьку на пасадзе настояцеля Васілеўскай царквы. Арыштаваны 17.9.1937 у в. Тарасавічы Асіповіцкага рна. Праходзіў па адной справе са святараш Мікалаем *Вярыгам*, Мікалаем *Заусцінскім*, Сімяонам *Зяленскім*, Іосіфам *Ціхановічам*, старастам і актыўнымі прыхаджанамі царквы. Асуджаны 20.10.1937 тройкай НКВД за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 1.9.1963 пастановай Магілёўскага абл. суда. Групавая справа К. і інш. № 8901 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

9.1.1934 арыштаваны рыбавод рыбнай гаспадаркі «Няпрэйка» Маскоўскай вобл. Каржанеўскі Аляксандр (н. ў 1904 у в. Карытнае), сын Данііла Каржанеўскага. 7.3.1934 тройкай НКВД асуджаны як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі» да 8 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 15.1.1957 трыбуналам БВА. Яго асабовая справа № 9923с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Описание церквей и приходов Мннской епархии; Памятная книжка Мынской губернии; Памятная книжка Мннской епархии; Личный состав епархьяльного управления; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.*

КАРЖАНЕЎСКИ (КОРЖЕНЕВСКИЙ) Яўгеній [1891, в.

Стары Свержань Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Стаўбцоўскі рн Мінскай вобл. — ?]. Беларус. Сын Уладзіміра Каржанеўскага. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю (1913). З 1914 настояцель Святагаанаўскай царквы в. Віцкаўшчына Мінскага пав., цяпер Дзяржынскі рн Мінскай вобл. Быў жанаты, меў двое дзяцей. Арыштаваны 20.7.1929. Праходзіў па адной справе са старастам царквы Віктарам Аляксандравічам *Шпакоўскім*. Асуджаны 20.11.1929 са святаром Мінскай епархіі Сергіем *Рункевічам*,

дыяканам Слуцкага сабора Пракофіем Зданко і інш. асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 22.11.1991 пракуратурай Мінскай вобл. Групавая справа К. і інш. № 31910с з фотаздымкамі захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Неўзабаве пасля суда над святаром арыштаваны шэраг актыўных прыхаджан, сярод якіх былі бацька і брат гісторыка Мікалая Мікалаевіча Улашчыка — Мікалай Феліцыянавіч Улашчык (н. ў 1861) і Павел Мікалаевіч Улашчык (1895).

Кр.: *Памятная кнжка Мннской губернии; Памятная кнжка Мннской епархіи; Личный состав епархнального упраелешм; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; ф. 136, в. 1, с. 41145.*

КАРЖЭЎСКИ (КОРЖЕВСКИЙ) Мікалай Іосіфавіч [1870, в. Чарнянка Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер в. Чорнае (?) Рэчыцкага рна Гомельскай вобл. — ?], сын або сваяк Іосіфа Васілевіча Каржэўскага¹. Скончыў духоўную семінарыю. У 1920я г. дыякан ПетраПаўлаўскага храма ў Магілёве. Арыштаваны 20.6.1927. Асуджаны 13.9.1927 са святаром Канстанцінам *Грыневічам* і актыўнымі прыхаджанамі *Гартынскім* Васілём Андрэевічам, *Гартынскай* Марыяй Мікалаеўнай, Грыгор'евым Пракопам Сцяпанавічам калегіяй АДПУ за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 17.11.1989 пастановай прэзідыума Магілёўскага абл. суда. Групавая справа К. і інш. № 11201 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД.*

КАРЖЭЎСКИ (КОРЖЕВСКИЙ) Міхаіл Васілевіч [1873, мяст. Негін Клімавіцкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Касцюковіцкі рн Магілёўскай вобл. — 7.10.1937, Віцебск, турма НКВД]. Беларус. 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў 4 класы духоўнай семінарыі. На службе з 1895. У пачатку 1900х г. дыяканпсаломшчык Увазнясенскай царквы ў Горках Магілёўскай губ. 23.9.1906 пераведзены ў

СпасаПраабражэнскі храм у Быхаве. Рукапаложаны ў іерэя. З 1910 настояцель СвятаДухава храма в. Забор'е Сенненскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Крупскі рн Мінскай губ. У 1920я г. святар Беларускай аўтаномнай праваслаўнай царквы (абнаўленчай), настояцель Увазнясенскага храма в. Несіна Лепельскага пав. Віцебскай губ., цяпер Лепельскі рн Віцебскай вобл. У 1929 асуджаны за «сабатаж падатковай палітыкі

Савецкай улады». Высланы ў мяст. Коханава (цяпер Талачынскі рн Віцебскай вобл.). У 1933 вярнуўся ў Віцебск. Меў дачку Ганну (н., верагодна, у 1897; у 1930я г. працавала настаўніцай у Віцебскай СШ № 12). Зноў арыштаваны 21.9.1937. Прыгавораны тройкай НКВД 28.9.1937 за «антысавецкую прапаганду» да ВМП з каяфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 28.7.1956 прэзідыумам Віцебскага абл. суда. Асабовая справа К. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятлная кнжжка Могнлевской губернии*; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; *Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі*.

КАРОЛЬ (КОРОЛЬ) Пётр [1877 — 1930 (?), турма АДПУ], протаіерэй. У ліку лепшых скончыў Мінскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя (1903). З 1904 настояцель Міхайлаўскага храма в. Грабаў Мазырскага пав. Мінскай губ., цяпер Петрыкаўскі рн Гомельскай вобл. З 1909 павятовы назіральнік царкоўнапрыходскіх школ Ігуменскага РастваБагародзіцкага сабора. З 1914 законанастаўнік Барысаўскай жаночай настаўніцкай гімназіі. У 1920я г. настояцель РастваБагародзіцкага сабора ў Ігумене (цяпер Чэрвень) Мінскай вобл., Ільінскай царквы ў Тураве Мазырскага пав. Мінскай губ., цяпер Жыткавіцкі рн Гомельскай вобл., благачынны. Арыштаваны 17.1.1930. Асуджаны 12.3.1930 да ВМП. Расстраляны.

Кр.: *Личный состав епархиального управления*; *Памятная кнжжка Мынской губернии*; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; *Синодык за веру н церковь Хрыстоеу пострадавших*.

КАРОТКІ (КОРОТКИЙ) Мікалаай Міхайлавіч [1874, в. Благовічы Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чавускі рн Магілёўскай вобл. — ?]. Беларус. 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. Служыў у Крыжаўздзіжанскім храме в. Замачак Сенненскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чашніцкі рн Віцебскай вобл. 3 1912 настояцель Мікалаеўскай царквы ў роднай вёсцы. Арыштаваны 15.9.1929. Асуджаны 20.1.1930 асобай нарадай НКВД за «антысавецкую дзейнасць» да 3 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 16.1.1989 пастановай прэзідыума Вярхоўнага суда СССР. Асавовая справа К. № 9800 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная ктїжка Могііевскай губертш; БНДЦЭД.*

КАРОТКІ (КОРОТКИЙ) Фэдар Афанасевіч [1883, Слуцкі пав. Мінскай губ. — 1938 (?), Магілёў, турма НКВД]. Беларус. У 1910я г. псаломшчыкдыякан Успенскага храма в. Заўшыцы Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Салігорскі рн Мінскай вобл. 9.2.1915 пераведзены ў ІаанаПрадцечанскую царкву ў мяст. Пагост Слуцкага пав. 31.5.1915 рукапаложаны ў іерэя і прызначаны настояцелем у Дзімітрыеўскі храм в. Перароў (тагачасны паштовы адрас: ст. Тураў) Мазырскага пав. Мінскай губ., цяпер Жыткавіцкі рн Гомельскай вобл. Арыштаваны 1.3.1938 у Магілёве. Асуджаны 21.9.1938 тройкай НКВД за «ўдзел у шпіёнскапаўстанцкай арганізацыі» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 24.12.1992 трыбуналам БВА. Групавая справа К. і інш. № 5070 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная кннжка Могнлевскай губертш; Памятная кнажка Мннскай губертш; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.*

КАРП Данііл Якаўлевіч [17.12.1880, в. Красная Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Карэліцкі рн Гродзенскай вобл. — 20.6.1982, Карэлічы Гродзенскай вобл.], святар. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Скончыў

Навагрудскае вучылішча (1905), курсы псаломшчыкаў пры Жыровіцкім манастыры (1931). Царкоўным чытанню і спевам вучыўся ў Ляданскім і ў Слуцкім манастырах. У 1914 у царкве ў гонар вобраза «Усіх смуткуючых радасць» пры Мінскім вучылішчы сляпых абвенчаны з Вікторыяй Вікенцеўнай Ждановіч (н. ў 1894), меў сына Яўгена (1915), дачку Ніну (1917). У 1915 мабілізаваны і да 1918 служыў ваенным псаломшчыкам пры 18м Валагодскім палку. У 1919 мітрапалітам Мінскім і Беларускім Мелхіседэкам (Пaeўскім) прызначаны псаломшчыкам храма ў мяст. Карэлічы Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер райцэнтр Гродзенскай вобл. У 1931 епіскапам Гродзенскім і Навагрудскім Аляксіем (Грамадскім) пераведзены ва Усясвяцкую царкву в. Дольная Рута, цяпер Карэліцкі рн. З 1940 служыў у Дзмітрыеўскім храме в. Шчорсы, цяпер Навагрудскі рн Гродзенскай вобл. У 1944—47 зза хваробы без месца. 28.10.1947 мітрапалітам Мінскім і Беларускім Шцірымам (Свірыдавым) прызначаны псаломшчыкам ПетраПаўлаўскай царквы ў мяст. Карэлічы. Арыштаваны 5.11.1950. Асуджаны 11.1.1951 за «антысавецкую агітацыю» да 10 гадоў ШК. Вызвалены датэрмінова. З 9.3.1955 зноў служыў у Карэлічах. 5.10.1958 рукапаложаны ў дыякана, 8.10.1958 — у святара. З 11.11.1958 настояцель Успенскага храма в. Стараельня Дзятлаўскага рна Гродзенскай вобл. 28.6.1960 епіскапам Бабруйскім, вікарыем Мінскай епархіі Ляонціем (Бондарам) прызначаны настояцелем царквы Усіх Святых в. Дольная Рута. З 28.2.1962 за штатам. Пахаваны на могілках в. Заполле Карэліцкага рна. Рэабілітаваны 11.12.1958 пленумам Вярхоўнага суда СССР. Асабовая справа К. № 5598 захоўваецца ў архіве УКДБ Гродзенскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР*; Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф.І.в. 2,с.316.

КАРПУШАЎ (КАРПУШЕВ) Кірыл Венядзіктавіч

[1884, в. Нічыпаравічы Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Шклоўскі рн Магілёўскай вобл. — 1937 (?), Магілёў, турма НКВД], царкоўнаслужыцель. Беларус. З сялянскай

сям'і. Арыштаваны ў верас. 1937 у роднай вёсцы (?). Асуджаны 28.9.1937 тройкай НКВД за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 9.4.1966 пастановай Магілёўскага абл. суда. Групавая справа К. і інш. № 9171 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД.*

КАРЫШАЎ (КАРНШЕВ) Яўлампій Аляксеевіч

[1894, в. Кунач Лівенскага (?) пав. Арлоўскай губ., Расія — ?], святар. Рускі. З дваранскай сям'і. Скончыў духоўную семінарыю. У 1920я г. служыў у адной з цэркваў Полацка. Быў жанаты, гадаваў шасцёра дзяцей. Арыштаваны 17.11.1930. Асуджаны 25.11.1930 з псаломшчыкам Іванам Федаровічам асобай нарадай пры АДПУ за «контррэвалюцыйную агітацыю» да 3 гадоў ППК. Этапаваны ў Вішэрскі канцлагер АДПУ Уральскай вобл. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 29.5.1992 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа К. № 22077п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД.*

КАРЭЙША (КОРБЙША) Гаўрыіл Сцяпанавіч

[1868, в. Наваселле (Навасёлкі) Смаленскай губ., Расія — ?]. З сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў духоўную семінарыю, рукалаложаны ў іерэя. З 1908 настояцель Пакроўскай царквы в. Язёры Магілёўскага пав., благачынны 1й акругі цэркваў Магілёўскага пав. З 1915 настояцель СпасаПраабражэнскага храма ў мяст. Шклоў Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. Быў жанаты, меў дачку Кацярыну (н. ў 1905), сьгаоў Яўгенія (1900), Паўла (1903). Арыштаваны 3.4.1933 у Шклове па адрасе: вул. 1я Савецкая, д. 115. Асуджаны калегіян АДПУ 9.6.1933 за «антысавецкую агітацыю» і як «удзельнік контррэвалюцыйнай царкоўнапаўстанцкай арганізацыі» да 3 гадоў высылкі ў Казахстан. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракуратурай БССР 17.7.1989. Групавая справа К. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ

Беларусі.

Кр.: *Памятная книжка Могилевской губернии; НАРБ, ІКБР.*

КАРЭЦКІ (КОРЕЦКИЙ) Аляксій Барысавіч [1887, мяст. Крычаў Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. — ?], манах. Беларус. З сям'і службоўца. Арыштаваны 7.4.1931 у Крычаве Магілёўскай вобл. Асуджаны 17.5.1931 калегіяй АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 16.1.1989 указам прэзідыума Вярхоўнага суда СССР. Асабовая справа К. № 11227 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

КАСАБУКА (КОСОБУКО) Аляксандр Іванавіч

[1893, Магілёўская губ. — 1931 (?), Віцебск, турма НКВД]. Беларус. З сялянскай сям'і. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю (1913), рукапаложаны ў іерэя. Служыў у РастваБагародзіцкім храме в. Галавенчыцы Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чавускі рн. Быў жанаты, меў двое дзяцей. Арыштаваны 14.4.1931 у мяст. Копысь Аршанскага рна Віцебскай вобл. Асуджаны 17.5.1931 са святаром Дзімітрыем *Лузгіным* і актыўнымі прыхаджанамі асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 27.11.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Групавая справа К. і інш. № 17110п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: *НАРБ, ІКБР.* Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. У 1920я г. настояцель храма в. Антонава Буда Магілёўскага пав., цяпер Бялыніцкі рн Магілёўскай вобл. Арыштаваны 6.4.1930. Праходзіў па адной справе з царкоўным актывістам Фёдарам Шутавым (н. ў 1870). Асуджаны 28.5.1930 калегіяй АДПУ за «авітацыю супраць калгасаў» да 3 гадоў высылкі ў Сібір. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 21.11.1989 пракурорам Магілёўскай вобл. Групавая справа К. і інш. № 11188 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл. Кр.: *БНДЦЭД.*

КАСМАЧЭЎСКИ (КАСМАЧЕВСКИЙ) Васілій Макаравіч.

Святар. Беларус. З 1915 настояцель ПетраПаўлаўскага храма в. Наваселле (Навасёлкі) Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Веткаўскі рн Гомельскай вобл. Рэпрэсаваны ў 1929 або ў 1930. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *Памятная книжка Могішевской губернии*; ДА Гомельскай вобл., ф. 1379, воп. 1, сп. 2, л. 8.

КАСПЕРСКИ (КАСПЕРСКИЙ) Аляксій Аляксіевіч

[31.5.1895 — 14.7.1965], протаіерэй. Сын Аляксія Касперскага. З 1919 служыў псаломшчыкам у Гарадзейскай царкве Навагрудскага пав. Рукапаложаны ў іерэя. З 1921 святар РастваБагародзіцкага храма в. Поўбераг Навагрудскага пав., цяпер Навагрудскі рн Гродзенскай вобл. З 1924 настояцель Пакроўскай царквы в. Доры, цяпер Валожынскі рн Мінскай вобл. З 1931 служыў у Пакроўскім храме в. Ёдчыцы, цяпер Клецкі рн Мінскай вобл. З 1935 у СпасаПраабражэнскай царкве в. Райца, цяпер Карэліцкі рн Гродзенскай вобл. З 1936 у Міхайлаўскім храме в. Уселюб, цяпер Навагрудскі рн. Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі. З 1941 настояцель СвятаАльінскай царквы ў г.п. Любча таго ж рна. З 5.3.1945 адбываў пакаранне па арт. 72 КК БССР (антысавецкая агітацыя). 5.3.1953 вызвалены, служыў у РастваБагародзіцкім храме в. Лахва Лунінецкага рна Брэсцкай вобл. У 1955 пераведзены ў Іванаўскую вобл. Расіі. З 1958 святар Іванаўскага СпасаПраабражэнскага кафедральнага сабора.

Жонка Соф'я Сяргееўна апошнія гады жыла ў Маладзечне Мінскай вобл. Памерла ў канцы 1980х г.

Кр.: *Памятная книжка Манской губернии*; Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2.

КАСТРЫЦКІ (КОСТРИЦКИЙ) Пётр Іларыёнавіч

[1886, Магілёў (паводле інш. звестак мяст. Горкі Магілёўскан губ.) — 1938 (?), Магілёў, турма НКВД], святар, службовец. Беларус. З сям'і свяшчэннаслужыцеля. У 1910я

г. член губернскага камітэта апякунства аб народнай цвярозасці, саветнік Магілёўскай казённай палаты. У 1920я г. рукапаложаны ў іерэя (?). У 1930я г. рахункавод Магілёўскай арцелі інвалідаў. Арыштаваны 28.2.1938. Асуджаны 21.9.1938 тройкай НКВД за «ўдзел у шпіёнскапаўстанцкай арганізацыі» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 24.12.1957 пастановай трыбунала БВА. Групавая справа К. і інш. № 5070 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятнная кннжка Могилевской губернии; НАРБ, ІКБР.*

КАСТРЫЦКІ (КОСТРИЦКИЙ) Яўгеній Антонавіч

[1887, в. Кляпін (Кляпіна) Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Кармянскі рн Гомельскай вобл. — ?]. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю (1910), рукапаложаны ў іерэя. Служыў у РастваБагародзіцкай царкве в. Надзейкавічы Клімавіцкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Смаленская вобл., Расія. У 1920я г. настояцель Успенскага храма в. Галяні Ія Чавускага пав. Магілёўскан губ., цяпер Магілёўскі рн. Арыштаваны 8.3.1930. Праходзіў па адной справе з актыўнымі прыхаджанамі Андрэем Казловым (н. ў 1875), Дзянісам Парфяненкам (1862), Ісакам Парэцкім (1886), Пятром Парэцкім (1884). Асуджаны 22.3.1930 асобай нарадай пры АДПУ як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі» да 5 гадоў ІПК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 14.7.1989 пракуратурай Магілёўскай вобл. Групавая справа К. і інш. № 10334сн захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *ПамАгнная кннжка Могилевской губернии; Памяць: Гісторыкадакументальная хроніка Чэрыкаўскага раёна. Мн., 1994.*

КАТОВІЧ (КОТОВИЧ) Аляксій Ніканоравіч [1879 (?), Гродзенская губ. — ?], святар, службовец. 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў СанктПецярбургскі унт і СанктПецярбургскую духоўную акадэмію (1904). Падчас

арышту — старшы архівіст Ленінградскага абл. архіва. Арыштаваны 22.12.1933 у Ленінградзе па справе «еўлогіеўцаў» і як «падазроны ў шпіянажы». Асуджаны 25.2.1934 да ППК умоўна. Далейшы лёс невядомы.

Літ.: *СанктПетербургской епархіи Сноднк.*

КАТОВІЧ (КОТОВИЧ) Антоній. Протаіерэй. Да 1914 настояцель Крыжаўздзвіжанскага храма в. Амелянец Брэсцкага пав. Гродзенскай губ., цяпер Камянецкі рн Брэсцкай вобл. Пасля службы ў царкве в. Кукалаўка Александрыйскага пав. Херсонскай губ., другім святаром Пакроўскага храма ў Александрыі. З 1925 пасля закрыцця прыхода адпраўляў тайныя богаслужэнні. Арыштаваны і асуджаны да высылкі ў Сібір. Паводле некаторых звестак, расстраляны ў 2й палове 1930х г.

Кр.: *За Хрнста пострадавшие.*

КАТРЭНКА (КАТРЕНКО) Паладзій Антонавіч

[1873, в. Краснакуцк, цяпер райцэнтр Харкаўскай вобл., Украіна — ?]. Украінец. З сялянскай сям'і. У 1920я г. настояцель храма в. Машанакі Магілёўскага пав., цяпер Магілёўскі рн. Арыштаваны 10.5.1932. Асуджаны 3.9.1932 з шэрагам інш. святароў Магілёўскай епархіі калегіяй АДПУ за «ўдзел у антысавецкай арганізацыі» і за «контррэвалюцыйную агітацыю» да 3 гадоў высылкі ў Казахстан. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 16.1.1989 пастановай пракурора Магілёўскай вобл. і 31.10.1989 указам прэзідыума Вярхоўнага суда СССР. Групавая справа К. і інш. № 10669 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл. Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

КАШАВІЦКІ (КОШЕВИЦКИЙ) Аляксандр Іванавіч

[1864, мяст. Чавусы Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. — 1937 (?), Магілёў, турма НКВД]. Беларус. З сям'і свяшчэннаслужыцеля. З 1906—07 настояцель Георгіеўскага храма в. Хамінск Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Гомельскі рн. Арыштаваны ў 1937 у Чавусах. Асуджаны 28.9.1937 тройкай НКВД за

«контррэвалюцыйную дзейнасць» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабітаваны 9.4.1966 пастановай Магілёўскага абл. суда. Групавая справа К. і інш. № 9171 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная кніжка Могшэвской губерніи; БНДЦЭД.*

КАШКО (КОШКО) Якаў Фёдаравіч [1889, в. Таль Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Любаньскі рн Мінскай вобл. — люты 1933, Мінск, турма НКВД], стараста СвятаТроіцкай царквы в. Таль. Быў жанаты, меў пяцёра дзяцей. Арыштаваны 8.1.1933. Асуджаны 14.2.1933 калегіяй АДПУ за «антысавецкую агітацыю і прапаганду» да 10 гадоў ІПК з канфіскацыяй маёмасці. Загінуў у зняволенні. Таксама была рэпрэсавана сяг'я К. Рэабітаваны 31.3.1962 прэзідыумам Мінскага абл. суда. Асабовая справа К. № 17537с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Літ.: *Жытгшя свяціцэнномученников Мынской епархнн. С. 70.*

КАШНИКАЎ (КАШНИКОВ) Дзімітрый Фёдаравіч [1875, Мінская губ. (?) — 28.9.1937, Смаленск, НКВД], святар абнаўленчы. Арыштаваны 26.3.1937 у Гжацку Смаленскай вобл. Асуджаны 17.9.1937 з мітрапалітам *Міхаілам* (Свідзерскім), святаром Грыгорыем *Цітовічам* і інш. тройкай НКВД Зах. вобл. за «антысавецкую дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Кр.: *Смоленскый мартпролог.*

КАШНЯРОЎ (КОШНЕРОВ) Мікалай Мікітавіч [1873, в. Цітаўка, цяпер Раслаўскі рн Смаленскай вобл., Расія — ?]. Беларус. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. З 1910 настояцель БарысаГлебскага храма в. Макрадка Чавускага пав., Магілёўскай губ., цяпер Чавускі рн Магілёўскай вобл. Арыштаваны 4.9.1929. Асуджаны 2.11.1929 асобай нарадай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў высылкі на Паўночны край. Далейшы лёс невядомы. Рэабітаваны 6.6.1991. Асабовая справа К. № 15278 захоўваецца ў архіве УКДБ

Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная книжка Могилевской губернии; БНДЦЭД.*
402

КВЯТКОЎСКИ (КВЯТКОВСКИЙ) Васілій Іосіфавіч

[1866, Дзвінск Віцебскай губ., цяпер Даўгаўпілс, Латвія — ?]. Беларус. 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. У 1920я г. настояцель Мікалаеўскага храма в. Дабрыгоры Лепельскага пав. Віцебскай губ., цяпер Бешагасовіцкі рн Віцебскай вобл. Арыштаваны 5.8.1928. Праходзіў па адной справе з актыўнымі прыхаджанамі братамі Аляксандрам Курмілевічам (1895) і Кузьмой Курмілевічам (1888). Асуджаны 18.10.1929 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў высылкі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 24.12.1992 пракуратурай Віцебскай вобл. Групавая справа К. і інш. № 22912п з фотаздымкамі захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

КВЯТКОЎСКИ (КВЯТКОВСКИЙ) Іосіф [1878, в. Рудзіца Мінскага пав., цяпер Дзяржынскі рн Мінскай вобл. — 30.9.1937, Орша, турма НКВД], прагаіерэй, сын Уладзіміра Елісеевіча Квяткоўскага¹. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю (1898?), рукапаложаны ў іерэя (1900). Прызначаны ў Петра-Паўлаўскі храм в. Гаруцішкі Мінскага пав., цяпер Дзяржынскі рн Мінскай вобл. З 1904 настояцель Крыжаўздзвіжанскай царквы в. Сямёнавічы Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Уздзенскі рн Мінскай вобл. У 1910 служыў у СпасаПраабражэнскім храме в. Рудзіца. З 1911 настояцель Крыжаўздзвіжанскай царквы в. Цэпра Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Клецкі рн Мінскай вобл. 18.12.1913 пераведзены ў Пакроўскі храм в. Мальшэвічы Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Слуцкі рн Мінскай вобл. З 1916 настояцель Крыжаўздзвіжанскай царквы в. Багушэвічы Ігуменскага пав., цяпер Бярэзінскі рн Мінскай вобл. Узнагароджаны нагрудным крыжам. Апошняя месца службы — Пакроўскі храм у Талачыне Віцебскай вобл. Быў

жанаты, меў двое дзяцей. Арыштаваны 7.8.1937 з шэрагам святароў Полацка-Віцебскай епархіі. 15.9.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» асуджаны да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 19.4.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Групавая справа К. і інш. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Отшсанне цэрквей н прнходов Мннскай епархіи; Памятпная кнжжка Мннскай губернии; Лычнныи состпав епархыального управленья; Памятная кніакка Манскай губертш; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.*

КВЯТКОЎСКИ (КВЯТКОВСКИЙ) Міхаіл Васілевіч

[1874, в. Белыхвостава Невельскага пав. Віцебскай губ., цяпер Пскоўская вобл., Расія — 7.9.1937, Тара, Омская вобл., турма НКВД]. Рускі. З сям'і свяшчэннаслужыцеля, верагодна, брат Аляксандра Васілевіча Квяткоўскага¹. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. У 1920я г. настояцель ПетраПаўлаўскай царквы ў мяст. Клясціды Дрысенскага пав. губ., цяпер Расонскі рн Віцебскай вобл. Быў жанаты, меў двое дзяцей. Арыштаваны 8.2.1930. Асуджаны 14.3.1930 са святарамі Іаанам *Свірыдавым*, Іосіфам *Шатпкоўскім*, старастам і актыўнымі прыхаджанамі асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую дзейнасць» да 5 гадоў ШПК. Пасля вызвалення працаваў бухгалтарам у арцелі «Зара» ў в. Петрапаўлаўка Омскай вобл. Зноў арыштаваны 28.7.1937. Прыгавораны 2.9.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да ВМП. Расстраляны. Па першай справе (захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.) рэабілітаваны 28.8.1956 трыбуналам БВА, па другой 7.5.1962 прэзідыумам Омскага абл. суда.

29.9.1937 у Томска-Асінскім канцлагеры НКВД Новасібірскай вобл. ўзяты пад варту Квяткоўскі Іван Васілевіч (н. ў 1879 у в. Белыхвостава), брат Міхаіла Квяткоўскага і, верагодна, Аляксандра Квяткоўскага. 28.10.1937 лагернай тройкай асуджаны за «контррэвалюцыйны сабатаж» да ВМП і 9.11.1937 расстраляны. Рэабілітаваны 14.8.1989.

Кр.: *Памятная кншкка Вытешскай губернии; Кнша*

*памяты жерты полигшчскнх репрессыі Омскоі областа;
Боль людская: Кннга памятн толшчей.*

КЕЗІК (КЕЗИК) Анна Паўлаўна [1882 (?), в. Сцебіракі Вілейскага пав. Віленскай губ., цяпер Вілейскі рн Мінскай вобл. — ?], манахіня. З сялянскай сям'і. Жыла ў манастырах 33 гады: 15 гадоў — у Леснінскім, 3 гады — у Тваражкоўскім манастыры ў Ленінградзе, потым на падвор'і гэтага манастыра. Арыштавана ў 17.4.1932. Асуджана да 3 гадоў ссылкі ў Казахстан. Далейшы лёс невядомы. Групавая справа К. і інш. № п77283 захоўваецца ў архіве УФСБ СанктПецярбурга і Ленінградскай вобл.

Літ.: *СанктПетпербургскоі епархіі Снодык.*

КЕРНАЖЫЦКІ (КЕРНАЖИЦКИЙ) Васілій Сцяггаавіч [1893, в. Даманавічы Мазырскага пав. Мінскай губ., цяпер Салігорскі рн Мінскай вобл. — ?], медык, святар (?). Беларус. З духоўнага саслоўя. У 1911—12 вучыўся ў 4 класе Магілёўскай духоўнага семінарыі (скончыў каля 1914). У 1920я г., верагодна, служыў у адным з храмаў Мінскай губ. У 1930я г. працаваў фельдчарамлабарантам у роднай вёсцы. Арыштаваны 2.11.1933. Асуджаны калегіяй АДПУ 23.2.1934 за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны трыбуналам БВА 5.5.1964. Групавая справа К. і інш. № 31445с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НГАБ, ф. 2257, в. 1, с. 20; НАРБ, ІКБР.*

КЕРНАЖЫЦКІ (КЕРНАЖИЦКИЙ) Іван Гаўрылавіч [1876, в. Балотчыцы Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Слуцкі рн Мінскай вобл. — ?], селянін аднаасобнік. Беларус. З сялянскай сям'і. Да арышту стараста РастваБагародзіцкай царквы в. Прусы Слуцкага рна Мінскай вобл. Быў жанаты, меў пяцёра дзяцей. Арыштаваны 28.12.1929 у роднай вёсцы. Асуджаны 13.1.1930 калегіяй АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў высылкі. Вызвалены ў 1931. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны пракуратурай БССР 13.6.1989. Групавая

справаК. і інш. № 28025с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *БНДЦЭД; Сноднк за веру ы церковь Хрыстову пострадавшнх в Мннскоий епархии.*

КЕРНАЖЫЦКІ (КЕРНАЖИЦКИЙ) Павел Іванавіч [1882, в. Стаўбун Рагачоўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Веткаўскі рн Гомельскай вобл. — ?], протаіерэй. Беларус. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. З 1908 настояцель Усясвяцкай царквы в. Шрэвічы Рагачоўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Жлобінскі рн Гомельскай вобл. Арыштаваны 11.5.1927 у Гомелі. Асуджаны калегіяй АДПУ 16.9.1927да3 гадоў высылкі ў Сібір. Пасля вызвалення вярнуўся на радзіму. У 1930я г. настояцель Пакроўскага храма ў Магілёве. Паўторна арыштаваны 2.10.1935. Прыгавораны 21.4.1936 тройкай НКВД за «антысавецкую дзейнасць» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Па першай справе рэабілітаваны 8.8.1988, па другой (№ 9394; захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.) 27.2.1969.

Кр.: *Памятная ктїжка Могнлевскоий губернии; Памяць. Гісторыкадакументальная хроніка Гомеля. У 2 кн. Кн. 1я. Мн., 1998.*

КІРКЕВІЧ (КІРКЕВИЧ) Антоній [15.1.1870 (паводле інт. звестак 1871), мяст. Загародскі Пагост (ПагостЗагародскі) Шнскага пав. Мінскай губ., цяпер Пінскі рн Брэсцкай вобл. —1.11.1937, Мінск, турмаНКВД], протаіерэй, рэлігійны і грамадскі дзеяч¹. Сын Паўла Кіркевіча². Скончыў Мінскую духоўную семінарыю (1892). Прызначаны псаломшчыкам у Казанскую царкву в. Нягневічы Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Навагрудскі рн Гродзенскай вобл. 9.11.1892 рукапаложаны ў іерэя і накіраваны ва Уваскрасенскую царкву в. Вялікая Слабада Навагрудскага пав. Мінскай губ., цяпер Карэліцкі рн Гродзенскай вобл. З 1897 назіральнік царкоўнапрыходскіх школ Мінскага пав. З 1902 казначэй Мінскага павятовага аддзялення Епархіяльнага

вучылішчнага савета. З 1905 звышштатны святар Мінскага Кацярынінскага сабора, законанастаянік 2-класнай царкоўнапрыходскай школы. У 1910я г. павятовы назіральнік царкоўнапрыходскіх школ Мінска. Быў жанаты, гадаваў дачок Ніну (н. ў 1898), Алену (1902), Яўгенію (1905), Ірыну (1912). Узнагароджаны набедранікам (1901), скуф'ёй (1904), камілаўкай (1911), санам протаіерэя (29.6.1917). Удзельнік з'езда прадстаўнікоў праваслаўнага духавенства і вернікаў Мінскай епархіі 9—10.8.1927. Адзін з ініцыятараў стварэння Беларускай аўтакефальнай праваслаўнай царквы (1927). У 1930я г. служыў у царкве св. Марыі Магдаліны на вул. Старажоўскай у Мінску. Арыштаваны 22.7.1937 у Мінску па адрасе: Канатны зав., д. 32. Асуджаны 25.10.1937 з шэрагам свяшчэнна і царкоўнаслужыцелей тройкай НКВД за «антысавецкую дзейнасць» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 5.4.1989 пракуратурай БВА. Групавая справа К. і інш. святароў № 23379с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная книжка Мінскай епархіі; Памятная книжка Мінскай губерні; Личный состав епархиального управления; НГАБ, ф. 136, в. 1, с. 41145; Синодик за веру а церковь Христову пострадавших в Мінскай епархіі; Гарбінскі БРД; Рэпрэсаваныя...*

КІРКЕВІЧ (КИРКЕВИЧ) Яўгеній [1888 — ?], сын Іаана Кіркевіча¹. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю (1913). У 1920я г. настояцель Ільінскай царквы в. Сведскае. Падчас арышту служыў у ПетраПаўлаўскім храме в. Чыркавічы Светлагорскага рна Гомельскай вобл. Арыштаваны 13.9.1931. Асуджаны 28.9.1931 да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 9.6.1989.

Кр.: *НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; Памяць. Псторыкадакументальная хроніка Рэчыцкага раёна. У 2х кн. Кн. 1. Мн., 1998.*

КІРЫК (КИРИК) Павел [23.5.1912, в. Оханава Слонімскага пав. Гродзенскай губ., цяпер Дзятлаўскі рн Гродзенскай вобл. — 20.2.1979, Навагрудчына], протаіерэй.

Беларус. Сын Канстанціна Кірыка¹. Скончыў Віленскую духоўную семінарыю (1933), Багаслоўскі фт Варшаўскага унта (1937), Маскоўскую духоўную акадэмію са ступенню кандыдата багаслоўя (1970). 9.8.1937 ажаніўся з Маргарытай Кубаеўскай (н. 30.8.1917), дачкой протаіерэя Сергія Кубаеўскага. Епіскапам Гродзенскім і Навагрудскім Савам (Саветавым) рукапаложаны ў дьякана (28.8.1937), прасвітара (29.8.1937). 3 кастр. 1937 місіянер Пастаўскага благачыння, памочнік благачыннага. 3 ліст. 1937 настояцель царквы в. Ажуны, цяпер Пастаўскі рн Віцебскай вобл. 3 1.5.1939 служыў у Дзісенскім храме ў гонар іконы Божай Маці «Адзігітрыя», цяпер Мёрскі рн Віцебскай вобл., штатны законанастаўнік Дзісенскай дзяржаўнай гімназіі (да 17.9.1939). 3 1.11.1939 святар Віленскага СвятаДухава сабора. 3 ліп. 1940 да ліст. 1941 настояцель царквы в. Гіравая Лемкаўскага благачыння (Польшча). 3 сак. 1942 да ліп. 1944 сакратар Навагрудскай духоўнай кансісторыі, дырэктар багаслоўскапастырскіх курсаў, адначасова з верас. 1942 другі святар Навагрудскай БарысаГлебскай царквы. 3 4.10.1944 настояцель Навагрудскага сабора, навагрудскі благачынны. Узведзены ў сан протаіерэя. 3 17.3.1947 настояцель Пакроўскай царквы ў Клецку, клецкі благачынны. 3 25.11.1948 настояцель храма ў гонар роўнаапостальных Канстанціна і Алены ў Валожыне Мінскай вобл., валожынскі благачынны. 3 3.11.1949 служыў у Мікалаеўскай царкве ў Паставах, цяпер райцэнтр Віцебскай вобл., пастаўскі благачынны. Арыштаваны 27.4.1951. Асуджаны асобай нарадай МДБ 5.9.1951 са святаром Яўстафіем *Баслыком* асобай нарадай МДБ за «антысавецкую агітацыю» да 10 гадоў ППК. Этапаваны ў Бурапаломскі канцлагер МДБ Горкаўскай чыгункі. Вызвалены 30.8.1956 са зняццем судзімасці. Вярнуўся на радзіму. 27.12.1956 мітрапалітам Мінскім і Беларускім Піцрымам (Свірыдавым) камандзіраваны ў Мікалаеўскі сабор у Бабруйску. 3 15.3.1957 настояцель СвятаБлагавешчанскай царквы в. Вялікія Ляды Смалявіцкага рна Мінскай вобл. 3 8.10.1957 служыў у СвятаМіхайлаўскім храме Жодзіна Смалявідкага рна

Мінскай вобл. 3 23.9.1958 благачынны цэркваў Барысаўскай акругі. 3 6.5.1960 настояцель СпасаПраабражэнскага храма Шклова Магілёўскай вобл., шклоўскі благачынны. 3 6.9.1967 настояцель Пакроўскага сабора ў Баранавічах, благачынны цэркваў Баранавіцкай акругі. 3 22.5.1968 і да апошніх дзён клірык СвятаДухава кафедральнага сабора ў Мінску. Узнагароджаны паліцай (1946), нагрудным крыжам з упрыгожаннемі (1957), мітрай (1975). Рэабілітаваны 24.8.1992 пракуратурай Віцебскай вобл. Асабовая справа К. з фотаздымкам захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *За Хрыста пострадашы; Памятная кнэжка Гродненскай губерши; Архіў Мінскага епархіяльнага праўлення*, ф. 1, в. 2, с. 155.

КІРЫЛОВІЧ (КИРНЛОВИЧ) Феафан Іванавіч

[1873, мяст. Чарняўка Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Шклоўскі рн Магілёўскай вобл. — 1.10.1938 (?), Магілёў, турма НКВД], іерэй. Беларус. 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў духоўную семінарыю (?). Служыў у Магілёўскай епархіі. Арыштаваны 1.3.1938. Асуджаны 21.9.1938 з шэрагам святароў паводле пастановы калегіі НКВД як «удзельнік шпіёнскай паўстанцкай арганізацыі» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 24.12.1957 трыбуналам БВА. Групавая справа К. і інш. святароў № 5070 захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: **НАРБ, ІКБР.**

КІРЭЙ (КИРЕЙ) Дзімітрый Ульянавіч [1904, в. Асінагародок Дзісенскага пав. Віленскай губ., цяпер Пастаўскі рн Віцебскай вобл. — ?]. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Атрымаў сярэднюю або сярэднюю спецыяльную адукацыю. Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі, служыў настояцелем у Пакроўскай царкве ў роднай вёсцы. Арыштаваны 20.1.1945. Асуджаны 27.10.1945 паводле пастановы калегіі НКВД за «супрацоўніцтва з нямецкімі акупацыйнымі ўладамі і

антысавецкую дзейнасць» да 5 гадоў ППК. Эгапаваны ва УхтаГжэмскі канцлагер МДБ. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 9.1.1965 Віцебскім абл. судом. Асавовая справа К. № 13041п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД.*

КІСЛОЎ (КИСЛОВ) **Афанасій Грыгор'евіч** [1880, с. Тараскіна Себежскага пав. Пскоўскай губ., цяпер Себежскі рн Пскоўскай вобл., Расія — 23.9.1937, турма НКВД]. Рускі. З сялянскай сям'і. Да 1910 псаломшчык Успенскага храма в. Яслуйжы (Айзкальне) Віцебскай губ., цяпер Латвія. Рукапаложаны ў дьякана (1910), служыў у РастваБагародзіцкай царкве в. Сіроціна Полацкага пав. Віцебскай губ., дзе ў 1916 рукапаложаны ў іерэя і накіраваны ў прыход в. Жукава (?) Невельскага пав. Віцебскай губ. З 1918 у храме в. Хвошына (?) Віцебскага пав., з 1924 у в. Рудня Віцебскай губ. Па сведчанні дачкі, у другой палове 1920х г. арыштаваны органамі АДПУ. На допытах неаднаразова катаваны да страты прытомнасці. Пасля вызвалення (1930) перавёўся ў Пскоўскую епархію, служыў у храме с. Прыхабы Себежскага рна Пскоўскай вобл. Зноў арыштаваны 2.9.1937 у с. Смагіна (знаходзілася ў 2 кіламетрах ад прыхода с. Прыхабы) як «раней рэпрэсаваны царкоўнік». Асуджаны 23.9.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую дзейнасць» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Сям'я К. — жонка Ганна Іосіфаўна і сем дзяцей, малодшаму з якіх было 6 гадоў, — засталася без сродкаў для існавання. Па першай справе рэабілітаваны 29.8.1989, па другой 6.2.1970 Пскоўскім абл. судом.

Кр.: *Не предать забвенню. Псков; Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.*

КІСЛЫ (КИСЛЫЙ) **Канстанцін** [25.5.1898, Лэнчыца Калішскай губ., цяпер Польшча — 8.1.1980, Беласток, Польшча], грамадскі і рэлігійны дзеяч, кампазітар. Беларус. З праваслаўнай сям'і. Пачатковую адукацыю атрымаў у

Калішы. Падчас 1й сусветнай вайны з сям'ёй эвакуіраваўся ў Марыупаль, дзе скончыў настаўніцкую семінарыю (1918). Працаваў выкладчыкам спеваў і кіраўніком хору. Потым жыў у Турцыі, у мясцовасці СанСцяфана каля Канстанцінопаля (Стамбула). У 1921 вярнуўся ў Зах. Беларусь, жыў у Слоніме, дзе арганізаваў хор пры СпасаПраабражэнскім саборы і гарадскі свецкі хор. З 1933 — у Беластоку, стварыў школьны царкоўны хор пры Мікалаеўскім саборы і свецкі хор пры Таварыстве беларускай школы. У другой палове 1930х г. на іх аснове арганізаваў зводны хор у Беластоку. Пасля ўсталявання ў 1939 у Зах. Беларусі савецкай улады арыштаваны органамі НКВД. Вызвалены ў чэрв. 1941. У ліп. 1941 вярнуўся ў Беласток. Супрацоўнічаў з мясцовым Беларускам аб'яднаннем, аднаўляў хор (з 1942 перайменаваны ў Ансамбль беларускай песні і танца), выступаў з канцэртамі. З чэрв. 1944 у эміграцыі. Жыў у Германіі, з 1948 у Бельгіі. Быў дырыжорам студэнцкага Ансамбля беларускай песні і танца ў Лювэне (Бельгія), выступаў з ім у Бруселі, Лондане, Парыжы, Кёльне, Боне. З мая 1956 жыў у Кліўлендзе (ЗША), прымаў актыўны ўдзел у бел. культурнаграмадскім жыцці. У якасці дырыжора супрацоўнічаў з бел. царкоўнасвецкімі харамі. У 1950я г. прымаў удзел у рэарганізацыі кліўлендскага хору бел. моладзі ў жаночы ансамбль «Васількі», адкрыў сваю інструментальнамузычную студыю. Ужо цяжка хворы вярнуўся з ЗША у Беласток, дзе і памёр.

Кр.: *СазЫнз/аЛ, Тыгопеіс ./*. Віаіагазіі гась сьбггексіапзІсі XX \et

КІСЯЛЁВА (КИСЕЛЕВА) Ганна Цярэнцеўна [1889 ці 1890, Гарадок Віцебскай губ., цяпер райцэнтр Віцебскай вобл. — ?]. Да 1929 жыла ў Старадубе Бранскай вобл. Арыштавана 27.11.1929. Праходзіла па справе епіскапа Дамаскіна (Цэдрыка). Абвінавачвалася ў тым, што «ў сваёй кватэры прымала на начлег вернікаў, якія прыезджалі да епіскапа». Асуджана 28.5.1930 калегіяй АДПУ за «антысавецкую дзейнасць» да 3 гадоў высылкі ў Паўночны край. Далейшы лёс невядомы. Групавая справа К. і інш.

захоўваецца ў архіве УФСБ Бранскай вобл.

Кр.: *Афіцыйны сайтн Віцебскай епархіі.*

КІШЧАНКА (КИЩЕНКО) Палікарп Маркавіч

[1886, в. Робішы (?), цяпер тэрыторыя Віцебскага рна (вёска не існуе) — ?]. Беларус. з сялянскай сям'і. У 1920я г. настояцель Увазнясенскай царквы в. Стралкі Дрысенскага пав. Віцебскай губ., цяпер Верхнядзвінскі рн Віцебскай вобл. Арыштаваны 26.4.1933. Асуджаны 26.5.1933 са старастам царквы Гардзеём *Цецервянком* і інш. асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 8 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 25.4.1989 пракуратурай БВА. Асабовая справа К. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл. Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

КЛАДЗЕЦКІ (КЛОДЕЦКИЙ) Іаан Мікалаевіч. Гл.: ІНАКЕНЦІЙ (КЛАДЗЕЦКІ).

КЛЕАПАТРА БУТРАМЕЕВА [Ксенія Аляксандраўна; снеж. 1879 (?), в. Насовічы Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Калінкавіцкі рн Гомельскай вобл. — ?], манахіня. з сялянскай сям'і. з 1905 да закрыцця ў 1923 насельніца Іаанаўскага манастыра. Да лют. 1932 заставалася жыць у будынку манастыра. Арыштавана 17.2.1932. Асуджана 22.3.1932 да 3 гадоўсылкі ў Сярэдняю Азію. Далейшы лёс невядомы.

Літ.: *СанктПетербургскай епархіі Сннодык.*

КЛЕСАЎ (КЛЕСОВ) Канстанцін Аляксандравіч

[1889, Чэрыкаў Магілёўскай губ., цяпер райцэатр Маілёўскай вобл. — ?]. Беларус. з сям'і свяшчэннаслужыцеля (?). Верагодна, скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю. У 1920я г. настояцель Багародзіцкай царквы в. Галоўчыцы Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чэрыкаўскі рн Магілёўскай вобл. Быў жанаты, меў двое дзяцей. Арыштаваны 24.2.1930. Праходзіў па адной справе з актыўнымі прыхаджанамі Іларыёнам Карпалавым (1882), Андрэем Ляшчовым (1863), Маркам Пятрочанкам

(1881), Сцяпанам Пятрочаякам (1877), Паўлам Саўчанкам (1875). Асуджаны 9.3.1930 калегіяй АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 8.6.1989 пастановай пракурора Магілёўскай вобл. Групавая справа К. і інш. № 11186 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

19.11.1937 у в. Фокіна Віцебскага рна арыштаваны настаўнік няпоўнай СІП в. Войтава Віцебскага рна Клесаў Уладзімір Аляксандравіч, верагодна, брат Канстанціна Клесава. 27.11.1937 асуджаны тройкай НКВД за «сувязь з антысавецкімі элементамі» да 10 гадоў ІШК і этапаваны ў НоваЧуйскі асобы канцлагер НКВД Зах. чыгункі (?). Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда БССР 23.7.1956. Асабовая справа К. № 6432п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

**КЛЕШЧАНОК (КЛЯШЧОНАК, КЛЕШЧАНКА)
(КЛЕЩЕНОК, КЛЫЩЕНКО) Карп Максімавіч**

[1889 — ?], дыякан. Служыў у ПетраПаўлаўскай царкве в. Чыркавічы (тагачасны паштовы адрас: ст. Парычы) Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Светлагорскі рн Гомельскай вобл. Асуджаны 26.10.1937 да 10 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 31.10.1989.

Кр.: Памяць: Светлагорск і Светлагорскі раён: Гісторыкадакументальныя хронікі гарадоў і рнаў Беларусі. Мн., 2000.

КЛІМЕНКА (КЛИМЕНКО) Сава Елісеевіч. Дыякан. Беларус. У 1920я г. служыў у Мікалаеўскай царкве в. Неглюбка Чарнігаўскай губ., цяпер Веткаўскі рн Гомельскай вобл. Рэпрэсаваны ў 1930 (?). Далейшы лёс невядомы.

Кр.: ДА Гомельскай вобл., ф. 1379, воп. 1, сп. 2, л. 5.

КЛІМОВІЧ (КЛИМОВИЧ) ФЫмон Васілевіч [1882, в. Відзенічы Магілёўскай губ., цяпер Талачынскі рн Віцебскай вобл. — ?]. Беларус. З сялянскай сям'і. Падчас арышту працаваў у калгасе «Новае Жыццё». Арыштаваны 13.1.1941.

Абвінавачваўся ў «правядзенні сярод насельніцтва антысавецкай царкоўнай агітацыі, накіраванай супраць савецкай улады і калгаснага будаўніцтва». Вызвалены 9.6.1941. Далейшы лёс невядомы. Асабовая справа К. захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі; БНДЦЭД. ~418*

КЛІМУК (КЛНМУК) **Авдрэй Грыгор'евіч** [1878, мяст. Крынкі Брэсцкага пав. Гродзенскай губ., цяпер Падляшскае ваяв., Польшча — 14.12.1937, Ленінград, турма НКВД], псаломшчык СвятаТроіцкага сабора пры Колпінскіх могілках пад Ленінградам. Падчас арышту цяляр «Іжорбуда». Арыштаваны 6.11.1937 у Колпіна Ленінградскай вобл. па адрасе: вул. Чырвоная, д. 40, кв. 1. Асуджаны тройкай НКВД 10.12.1937 як «член антысавецкай тэарэтычнай арганізацыі» і за «антысавецкую агітацыю» да ВМП. Расстраляны.

Кр.: *Ленінградскі мартыролаг.*

КЛІНДУХОЎ (КЛИНДУХОВ) **Леанід Васілевіч** [1891, в. Свяцілавічы Рагачоўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Веткаўскі рн Гомельскай вобл. — 23.9.1937, Віцебск, турма НКВД]. Беларус. Верагодна, сын Васілія Філіпавіча Кліндухова¹. Скончыў Віцебскую духоўную семінарыю (?). У 1920я г. настаіцель Георгіеўскай царквы ў мяст. Расасна Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Дубровенскі рн Віцебскай вобл. Быў жанаты, гадаваў чацвёрта дзяцей. Арыштаваны 9.2.1930. Асуджаны 12.3.1930 са святарамі ПолацкаВіцебскай епархіі Пятром *Мамыкам*, Дзімітрыем *Розавым*, Міхаілам *Саракалетавым* і інш. асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Пасля вызвалення вярнуўся на радзіму. Зноў арыштаваны 6.8.1937 і 29.8.1937 тройкай НКВД прыгавораны да ВМП. Расстраляны. Па першай справе (захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.) рэабілітаваны пракуратурай Віцебскай вобл. 22.6.1989, па другой 6.5.1989.

Кр.: *Памлтная кнажка Могылевскай губернаы; НАРБ, ІКБР.*

КЛИНЦОЎ (КЛИНЦОВ) Герасім Маркавіч [1866, в. Даманы Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Дрыбінскі рн Магілёўскай вобл. — кастр. 1937 (?), Магілёў, турма НКВД]. Беларус. з сялянскай сям'і. Да арышту старшыня савета царквы ў роднай вёсцы. Арыштаваны ў 1937. Асуджаны 28.9.1937 тройкай НКВД за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 9.4.1966 пастановай Магілёўскага абл. суда. Груповае справа К. і інш. № 9171 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл. Кр.: *БНДЦЭД*.

КЛИНЦОЎ (КЛИНЦОВ) Сцяфан Лазаравіч [17.5.1902, в. Ніканавічы Быхаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Быхаўскі рн Магілёўскай вобл. — лют. 1980], святар. Беларус. з сялянскай сям'і. Скончыў народнае вучылішча (1914). З 1922 псаломшчык Мікалаеўскай царквы ў роднай вёсцы. З 1927 служыў у Георгіеўскім храме в. Сялец (БаланаваСялец) Быхаўскага рна. Рукапаложаны ў дьякана (27.10.1929). 15.5.1931 арыштаваны і асуджаны за «супраціў прадстаўніку дзяржаўнай улады» да года зняволення. 12.6.1932 рукапаложаны ў іерэя, прызначаны настояцелем СвятаДухавай царквы в. Гладкава Чавускага рна Магілёўскай вобл. З крас. 1935 да жн. 1935 служыў пры архіепіскапе Магілёўскім Паўліне (Крошачкіне). Пасля яго арышту ў пачатку кастр. 1935 вярнуўся ў вёску да бацькоў, працаваў з імі на гаспадарцы. Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі. Са жн. 1941 настояцель СвятаТроіцкага храма ў Быхаве. У снеж. 1943 эвакуіраваўся ў Мінск. Служыў пры СпасаПраабражэнскай царкве. Узнагароджаны скуф'ёй (1934), камілаўкай (1943). З 1944 настояцель Мікалаеўскага храма в. Глухі Быхаўскага рна. Быў жанаты на Сцяпаніі Іванаўне Сінаменка, гадаваў пяцёра дзяцей. Арыштаваны 18.7.1950. Прыгавораны асобай нарадай пры МДБ 20.10.1951 за «антысавецкую агітацыю і прапаганду», «паклёп на савецкую ўладу» і «ўсхваленне А.Гітлера» да 25 гадоў ППК з канфіскацыяй

маёмасці. Этапаваны ў адзін з канцлагераў МДБ Іркуцкай вобл. Вызвалены ў ліп. 1956. На радзіму вярнуўся інвалідам. Рэабілітаваны Магілёўскім абл. судом 24.4.1992. Асабовая справа К. № 15032 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР*; Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с. 314.

КОЗЫРАЎ (КОЗЫРЕВ) **Кір Аляксандравіч** [1877, в. Малінаўка Дзвінскага пав., цяпер Латвія — ?]. Беларус. 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. 3 1909 настояцель Ільінскай царквы в. Гаралёва (Гаралёўскае; тагачасны паштовы адрас: ст. Сураж) Віцебскага пав., цяпер Віцебскі рн. Быў жанаты, меў двое дзяцей. Арыштаваны 4.3.1932 у в. Салавічы Віцебскага рна. Асуджаны 21.4.1932 са святаром Полацка-Віцебскай епархіі Міхаілам *Сівіцкім* і актыўнымі прыхаджанамі асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую дзейнасць» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 25.12.1959 ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда ВССР. Групавая справа К. і інш. № 8759п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжка Внтебской губерти; БНДЦЭД.*

КОЗЫРАЎ (КОЗЫРЕВ) **Міхаіл Грыгор'евіч** [1886, мяст. Камень Лепельскага пав. Віцебскай губ., цяпер Лепельскі рн Віцебскай вобл. — 1930 (?), Віцебск, турма АДПУ]. Беларус. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. 3 1911—12 настояцель Мікалаеўскай царквы в. Зародзішча Себежскага пав. Віцебскай губ., цяпер Пскоўская вобл., Расія. У 1920я г. служыў у ПетраПаўлаўскім храме в. Будніца Веліжскага пав. Віцебскай губ., цяпер Веліжскі рн Смаленскай вобл., Расія. Быў жанаты, гадаваў пяцёра дзяцей. Арыштаваны 6.1.1930. Праходзіў па адной справе з актыўнымі прыхаджанамі Аўгустам Маспалам (н. ў 1897), Гаўрылам Матаронкам (1884), Мікітай Сапуновым (1886), Піліпам Сапуновым (1896), Ягорам Сідуновым (1899), Іванам Берзіным (1877), яго сынам Мікалаем Берзіным

(1911), Аляксандрам Бурнасекам (1896), Пятром Гогам (1881), Аляксандрам Задраўскім (1896), Іванам Хашчовым (1878). Асуджаны 23.2.1930 са святарамі Серафімам Захаравым, Аляксандрам Румянцавым асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» і як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі,» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 19.10.1963 Віцебскім абл. судом. Групавая справа К. і інш. № 12678п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжка Вытебской губерши; БНДЦЭД.*

КОЛЬНЕР Васілій Іпалітавіч [1886, Гродзенская губ. — 6.6.1938, турма НКВД], святар. У 1930я г. служыў у адной з цэркваў Краснасельскага рна, цяпер Кастрямская вобл., Расія. Арыштаваны і асуджаны да ВМП. Расстраляны.

Кр.: *За Хрнста пострадавшие.*

КОМАР Матфей Герасімавіч [1874, в. Пацава Слабада Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Кіраўскі рн Магілёўскай вобл. — 15.4.1943, ГУЛАГ], царкоўнаслужыцель. Беларус. З сялянскай сям'і. Да арышту служыў у Мікалаеўскай царкве ў роднай вёсцы. Арыштаваны 12.9.1937. Асуджаны 19.10.1937 са святаром Георгіем Лісоўскім, дьяканам Платонам Арэшкам і інш. тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю і ўдзел у контррэвалюцыйнай кулацкай арганізацыі» да 10 гадоў ППК. Этапаваны ў Карагандзінскі канцлагер НКВД Казахскай ССР. Загінуў у зняволенні. Рэабілітаваны пастановай прэзідыума Магілёўскага абл. суда 4.2.1961. Групавая справа К. і інш. № 7275сн захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл. Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

КОНАН (КОНОН) Уладзімір Якаўлевіч [17.9.1891, мяст. Лужкі Дзісенскага пав. Віленскай губ., цяпер Шаркаўшчынскі рн Віцебскай вобл. — пасля 1970]. Скончыў пачатковую школу ў Лужках (1905), настаўніцкую семінарыю ў Маладзечне Мінскай вобл. (1912). З 1.9.1912 выкладаў у 2-класнай школе в. Гедройцы, цяпер Літва (?).

Удзельнічаў у 1й сусветнай вайне. З 1919 настаўнік няпоўнай СШ в. Іказнь, цяпер Браслаўскі рн Віцебскай вобл. З 1926 выконваў абавязкі псаломшчыка РастваБагародзіцкага храма ў Лужках. 24.1.1927 ажаніўся з Марыяй Міхайлаўнай Юцкевіч (н. 8.7.1899 у мяст. Глыбокае Дзісенскага пав., цяпер райцэнтр Віцебскай вобл.), гадаваў сыноў Міхаіла (н. 3.12.1927; у 1947 службыў у Савецкай арміі), Мікалая (н. 26.10.1929; педагог; асуджаны 15.7.1948 як «член Саюза беларускіх патрыётаў» да 10 гадоў ППК з канфіскацыяй маёмасці; вызвалены ў 1954; скончыў Ленінградскі горны інстытут, працаваў горным майстрам; пасля выхату на пенсію вярнуўся дадому ў Лужкі; рэабілітаваны 5.2.1990), Уладзіміра (н. 10.3.1942). З 20.9.1939 — настаўнік, з 1.9.1941 — дырэктар 7класнай школы ў Лужках.

6.9.1942 епіскапам Смаленскім Сцяфанам (Сеўбам) рукапаложаны ў дьякана, 12.9.1942 архіепіскапам Магілёўскім і Мсціслаўскім Філафеем (Нарко) — у святара. 16.9.1942 прызначаны выконваючым абавязкі настояцеля Мікалаеўскага храма в. Юдыцына Браслаўскага благачыння, цяпер Літва (?). 10.3.1945 мітрапалітам Мінскім і Беларускім Васіліем (Ратміравым) прызначаны настояцелем Юдыцынскага храма. У 1946 збіты невядомымі да паўсмерці і абрабаваны. 29.9.1949 арыштаваны органамі МДБ. Асуджаны да 1 года і 6 месяцаў зняволення. 16.4.1951 мітрапалітам Мінскім і Беларускім Піцірымам (Свірыдавым) прызначаны настояцелем СвятаАнненскай царквы в. Крулеўшчына Докшыцкага рна Віцебскай вобл. Узнагароджаны скуф'ёй (1952), камілаўкай (1956). З 20.12.1961 за штатам.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с. 336.

КОРАБАВА (КОРОБОВА) Вольга Дзмітрыеўна

[1882, в. Папоўка Магілёўскай губ. — ?], манахіня. Беларуска. З сялянскай сям'і. Арыштавана 3.4.1932 у Оршы Віцебскай вобл. Асуджана 9.8.1932 з інш. манахінямі, манахамі, царкоўнымі служачымі і актыўнымі

прыхаджанамі асобай нарадай пры АДПУ за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да 3 гадоў высылкі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана 9.2.1959 ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда БССР. Групавая справа К. і інш. № 6739п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД*.

КОРАНЬ-КАРНЕЎСКИ (КОРЕНЬ-КОРНВВСКИЙ) Ілья Карпавіч [1872, в. Забор'е Магілёўскай губ. — ?]. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Атрымаў вышэйшую духоўную адукацыю. Да арышту настояцель Мікалаеўскай царквы ў мяст. Дрыса Віцебскай губ., з 1962 Верхнядзвінск, райцэнтр Віцебскай вобл. Арыштаваны 19.11.1937 у Дрысе па адрасе: вул. Кааператывная, д. 8. Асуджаны 29.11.1937 з жонкай Анастасіяй Якаўлеўнай Савіцкай і святарамі Паліеўктам *Валюжынічам*, Ігнатам *Фраловым* тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да 10 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 24.11.1989 пракуратурай Віцебскай вобл. Групавая справа К. і інш. № 21277п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР*.

КОРЗУН Анатолій Мікалаевіч [18.1.1916, манастырь Опціна Пустынь Казельскага пав. Калужскай губ., Расія — 11.3.1981, Мінск], протаіерэй. Са шматдзетнай сям'і протаіерэя Мікалая Феафілавіча Корзуна. Скончыў Віленскую духоўную семінарыю (1936). Служыў псаломшчыкам у ІаанаПрадцечанскай царкве в. Засулле Стаўбцоўскага рна Мінскай вобл. 12.9.1937 ажаніўся з Міладоўскай Лідзіяй Іванаўнай, гадаваў трое дзяцей. 19.9.1937 епіскапам Гродзенскім і Навагрудскім Савам (Саветавым) рукапаложаны ў дьякана, 24.10.1937 — у святара і прызначаны настояцелем ІаанаПрадцечанскага храма в. Новая Воля, цяпер тэрыторыя Польшчы (?). У 1941 мітрапалітам Мінскім і ўсяе Беларусі Панцеляіманам (Ражноўскім) накіраваны настояцелем Мікалаеўскага храма в. Дубна Свідзельскага рна Гродзенскай вобл. 3 5.12.1948 служыў у новаадкрытай Ільінскай царкве в. Малыя

Сцяпанішкі, цяпер Мастоўскі рн Гродзенскан вобл. У 1949 па запрашэнні епіскапа Вялікалуцкага і Тарапецкага Міхаіла (Рубінскага)¹ заняў месца першага святара Казанскага кафедральнага сабора ў Вялікіх Луках Пскоўскай вобл., Расія. У 1950 пераведзены ў СвятаТроіцкую царкву Невеля Пскоўскай вобл. У 1951 вярнуўся ў сабор у Вялікіх Луках. З 1952 святар Усясвяцкага храма г. Тарапец Вялікалуцкай вобл. Арыштаваны 12.4.1952. Асуджаны 9.8.1952 ваенным трыбуналам БВА Гродзенскай вобл. да 25 гадоў ППК. Этапаваны ў Варкуцінскі канцлагер МДБ Комі АССР, потым у Мардоўскую АССР. Жонка Лідзія засталася адна з 4 непаўналетнімі дзецьмі. 20.6.1956 камісіяй прэзідыума Вярхоўнага савета СССР справа перагледжана і тэрмін зніжаны да 12 гадоў 6 месяцаў. 20.10.1960 умоўнадатэрмінова вызвалены з месцаў зняволення. У 1961 некаторы час служыў псаломшчыкам Усясвяцкага храма ў г. Тарапец, але пасля выкліку ў органы дзяржбяспекі, дзе К. «растлумачылі», што вызвалены ён умоўна і таму бліжэйшыя 4 гады павінен адпрацаваць на грамадзянскай працы, пакінуў храм. Са снеж. 1961 электрык Тарапецкай мэблевай фабрыкі, а пасля пераезду ў г. Невель у 1963 электраманцёр будаўнічамантажнага ўпраўлення № 135. З чэрв. 1965 выконваў абавязкі псаломшчыкарагента СвятаТроіцкай царквы г. Невель. Са снеж. 1965 служыў у СвятаТроіцкім храме г. Востраў Пскоўскай вобл. З 1.10.1966 епіскапам Архангельскім і Холмагорскім Ніканам (Фамічовым) прызначаны настаяцелем СпасаПраабражэнскай царквы с. Айкіна Комі АССР. З 12.3.1979 служыў у РастваБагародзіцкім храме ў г. Кіраў Калужскай вобл., потым у царкве ў гонар Праведнага Лазара ў г. Людзінава той жа вобл. Узнагароджаны скуф'ёй (1944), камілаўкай (1947), нагрудным крыжам (1968), санам протаіерэя (1970), паліцай (1973), нагрудным крыжам з упрыгожаннем (1976), ордэнам князя Уладзіміра 3й ступені, мітраю (1980). З 1.1.1981 за штатам. Пахаваны на Паўночных могілках.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с. 315.

КОРСАК Іван Сцяпанавіч [1893, мяст. Лебедзева Вілейскага пав. Віленскай губ., цяпер Маладзечанскі рн Мінскай вобл. — ?]. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Служыў псаломшчыкам у СвятаТроіцкім храме ў родным мястэчку. Быў жанаты, гадаваў трое дзяцей. Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі. Арыштаваны 18.11.1944. Асуджаны 21.11.1945 асобай нарадай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да 8 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 4.9.1989 пракуратурай БССР. Асабовая справа К. № 27813с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

КОРЦІ (КОРТИ) Павел Карлавіч [1873, в. Чудзілава Віцебскай губ. — ?], святар. Арыштаваны 21 11.1937 у Тарапы Калінінскай (цяпер Цвярской) вобл. Асуджаны 27.12.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую дзейнасць» да 10 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны прэзідыумам Вярхоўнага суда СССР 16.1.1989.

Кр.: *За Хрыста страдавіце.*

КОРШУНАЎ (КОРШУНОВ) Уладзімір Іванавіч [1879, в. Кацялёва Чавускага пав. Магілёўскай губ., цяпер Горацкі рн Магілёўскай вобл. — ?]. Беларус. Скончыў духоўную семінарыю. У пачатку 1900х г. прызначаны псаломшчыкам ІаанаПрадцечанскага храма в. Ашкавічы Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Горацкі рн. 7.2.1906 пераведзены ў СвятаТроіцкую царкву ў Горках. Рукапаложаны ў іерэя. У 1920я г. настояцель СпасаПраабражэнскай царквы ў роднай вёсцы. Арыштаваны 11.2.1930. Асуджаны 12.3.1930 са святарамі Магілёўскай епархіі *Максімам Галубковым, Фёдарам Івановым, Міхаілам Піневічам, Кірылам Сухабаеўскім* асобай нарадай пры АДПУ за «агітацыю супраць калгасаў» да 3 гадоў высылкі ў Сібір. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 30.8.1998 пракуратурай Магілёўскай вобл. Групавая справа К. і інш. № 10852 захоўваецца ў архіве

КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

КОСТКА (КОСТКО) **Парфірый Іосіфавіч** [1876, в. Холбні Горацкі пав. Магілёўскай губ. — 1.10.1938 (?), Магілёў, турма НКВД], святар. Беларус. 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. Служыў у Пакроўскай царкве в. Вейна Магілёўскага пав., цяпер Магілёўскі рн. Арыштаваны ў 1931. Падчас вобыску ў святара канфіскавалі маёмасць, але сам ён неўзабаве быў вызвалены. Зноў арыштаваны 1.3.1938 у Магілёве. Асуджаны 21.9.1938 з шэрагам святароў Магілёўскай епархіі паводле пастановы калегіі НКВД як «удзельнік шпіёнскай паўстанцкай арганізацыі» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 24.12.1957 трыбуналам БВА і 11.5.1993 УУС Магілёўскага абл. выканкама. Групавая справа К. і інш. святароў № 5070 захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная книжка Могылевской губернии; БНДЦЭД.*

КОСТКА (КОСТКО) **Сімяон** [24.5.1921, в. Куноса Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Нясвіжскі рн Мінскай вобл. — крас. 1996, Брэст], мітрафорны протаіерэй. Сын Міхаіла Косткі. Скончыў Ленінградскую духоўную семінарыю (1960), Ленінградскую духоўную акадэмію са ступенню кандыдата багаслоўя (1969). Удзельнік 2й сусветнай вайны. У першай палове 1940х г. ажаніўся з Верай Пятроўнай Ізгейм, гадаваў сына Уладзіміра (н. ў 1947). Арыштаваны ў другой палове 1940х г. Абвінавачваўся ў «правядзенні антысавецкай агітацыі». Асуджаны да ВМП. Вызвалены і амнісціраваны са зняццем судзімасці ў першай палове 1950х г. У 1956 мітрапалітам Мінскім і Беларускім Шцірымам (Свірыдавым) рукапаложаны ў іерэя і прызначаны настояцелем Георгіеўскай царквы в. Валавель Драгічынскага рна Брэсцкай вобл. У 1961 пераведзены ў Пакроўскі храм в. Бухавічы Кобрынскага рна Брэсцкай вобл. 3 1965

настаяцель Уваскрасенскай царквы г.п. Антопаль Драгічынскага рна. З 1968 другі святар ПетраПаўлаўскага храма ў Кобрыне. З 1970 настаяцель Мікалаеўскай царквы в. Шарашова Пружанскага рна Брэсцкай вобл. 29.6.1990 епіскапам Брэсцкім і Кобрынскім Канстанцінам (Хомічам) прызначаны клірыкам Сімяонаўскага кафедральнага сабора ў Брэсце. Узнагароджаны ордэнам Сергія Раданежскага (1991).

Кр.: *Памятная кннжка Мынской губерніш; Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с.*

КОСТРЫЦА (КОСТРИЦА) Н. (М). У 1910я г. стараста царквы в. Язна Дзісенскага пав. Віленскай губ. У 1918 арыштаваны і зняволены ў Відебскай губернскай турме. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *За Хрыста пострадавшне.*

КОТАЎ (КОТОВ) **Дзмітрый Фёдаравіч** [1887, Адэса — ?], педагог. З сям'і службоўца. Скончыў СанктПецяўбургскі гісторыкаархеалагічны інстытут, СанктПецяўбургскую духоўную акадэмію. Магістр багаслоўя. У 1913—19 памочнік (нам.) інспектара СанктПецяўбургскай духоўнай семінарыі, выкладчык Іркуцкай духоўнай семінарыі. У 1920—30я г. на педагогічнай рабоце ў вышэйшых і сярэдніх навучальных установах. З 1942 дырэктар СШ у Адэсе. У 1944 асуджаны органамі НКВД да 5 (?) гадоў пазбаўлення волі за «супрацоўніцтва з нямецкімі акупацыйнымі ўладамі». З 1950 выкладчык Саратаўскай духоўнай семінарыі. Са жн. 1951 нам. інспектара Мінскай духоўнай семінарыі, выкладчык царкоўнаславянскай мовы, рускай грамадзянскай гісторыі, інш. дысцыплін.

Літ.: *Черепыца ВЛ. Очерки исторни Православной Церквн на Гродненіцнне (с древнейшнх времен до нашнх дней). Ч. 1. С. 162. Гродно, 2000.*

КОЎШ (КОВШ) **Аляксандр** [1890, в. Рыдзяі, цяпер Верцялішкаўскі сельсавет Гродзенскага рна — 1943, Мінск], святар, публіцыст. Скончыў Свіслацкую настаўніцкую

семінарыю, працаваў на Століншчыне (цяпер Брэсцкая вобл.). Пасля бухгалтарскіх курсаў служыў у аддзяленні Расійскага дзяржаўнага банка ў Любліне. З пачаткам 1й сусветнай вайны эвакуіраваўся ў Разань, потым у Майкрп. Вярнуўся ў Зах. Беларусь у 1921. Рукапаложаны ў іерэя ў Гродне епіскапам Уладзімірам (Ціханіцкім). З 1925 у Вільні, настояцель прыхода ў Шнішшках. Выкладаў Закон Божы ў Віленскай беларускай гімназіі. Выступаў у друку па пытаннях царкоўнага і грамадскага жыцця, за беларусізацыю царквы. Супрацоўнічаў з БСРГ. У сувязі з яе забаронай у 1927 арыштаваны польскімі ўладамі, але неўзабаве апраўданы і вызвалены. У 1928—29 рэдактарвыдавец царкоўнаграмадскага час. «Веларуская зарніца» і газ. «Народная ніва» (з 5.1.1928). У 1930—32 зза канфлікту з *РАстроўскім* звольнены з гімназіі. З крас. 1932 член Праўлення Беларускага Інстытута гаспадаркі і культуры. Кіраўнік секцыі Чырвонага крыжа пры Беларускім цэнтры. Быў пазбаўлены ўладамі месца настояцеля Пятніцкай царквы, адпраўлены святаром у в. Кастыкі Вілейскага пав. Вярнуўся ў Вільню ў 1939, служыў у Мікалаеўскім храме. У другой палове 1941 прызначаны ў выдавецкую камісію пры мінскім архірэі. Удзельнічаў у выратаванні яўрэяў, за што быў арыштаваны гестапа і расстраляны.

Кр.: ЭГБ.т. 4; *СазЫнМ.*, *Тыгонейс*. Віаіопізісі гнсьб сьбггезсцайвісі ХХ АУІеІш; *Рэпрэсаванья...*

КОХАН Ігнацій Герасімавіч [снеж. 1881, в. Ямінск Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер Любаньскі рн Мінскай вобл. — ?]. Беларус. З сялянскай сям'і. У 1910я г. — псаломшчык Мікалаеўскага храма в. Грозава Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Капыльскі рн Мінскай вобл. 8.3.1915 рукапаложаны ў дьякана. У 1920я г. служыў у РастваБагародзіцкай царкве ў роднай вёсцы. Арыштаваны 8.12.1929. Асуджаны 20.1.1930 са святарамі, старастам і актыўнымі прыхаджанамі асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў ППК. Пасля вызвалення вярнуўся ў Беларусь. Служыў настояцелем у

Слуцкім Мікалаеўскім саборы. Зноў арыштаваны 14.3.1933 у Навадворцах. 9.6.1933 прыгавораны калегіяй АДПУ як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі» да 5 гадоў ППК (заменена на ссылку). Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 29.5.1989 пракуратурай БССР. Справы К. № 23208с і № 27605с (групавая) захоўваюцца ў архіве КДБ Беларусі. Кр.: НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.

КОШАЛЕЎ (КОШЕЛЕВ) Андрэй Іванавіч [1892, в. Худаўцы Сенненскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Крупскі рн Мінскай вобл. — ?], святар. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Меў чацвёрта дзяцей. Арыштаваны 1.3.1932 у в. Нарэйша, цяпер тэрыторыя Сенненскага рна Віцебскай вобл. (вёска не існуе). Асуджаны 5.6.1932 з псаломшчыцай Бешанковіцкай царквы Аленай *Магер* і старастам Васілём *Талстым* асобай нарадай пры АДПУ За «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў высылкі ў Казахстан. Пасля вызвалення вярнуўся на радзіму. 20.7.1939 у час знаходжання ў турме НКВД у Магілёве абвінавачаны ў «контррэвалюцыйнай агітацыі» і 8.2.1940 прыгавораны да 5 гадоў ППК. Этапаваны ў Карагандзінскі канцлагер МДБ Казахскай ССР. Вызвалены 1.1.1945. Далейшы лёс невядомы. Па першай справе (№ 20811п; захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.) рэабілітаваны 27.11.1989 пракуратурай Віцебскай вобл., па другой (№ 13454; захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.) 18.4.1990 прэзідыумам Вярхоўнага суда БССР.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

КРАСІНСКІ (ТАМАШОЎ) (КРАСИНСКИЙ) (ТОМАШЕВ) Мікалай Фаміч [1891, Вілейка Віленскай губ., цяпер Мінскай вобл. — 23.11.1938, турма НКВД], тэатральны дзеяч, удзельнік хрысціянскага руху. Беларус. Са шляхецкай сям'і. Скончыў 1ю Віленскую гімназію і юрыдычны фт Пецябургскага унта (1915). З 1920 жыве ў Вільні. Працаваў настаўнікам, потым інспектарам у праваслаўнай духоўнай семінарыі. У 1922—24 выкладаў у Віленскай беларускай гімназіі, працаваў у бел. грамадскакультурных

арганізацыях, у тым ліку ў Цэнтральнай школьнай радзе і ў Беларускам навуковым таварыстве. Падтрымліваў беларусізацыю праваслаўнай царквы. Адзін з кіраўнікоў і арганізатараў «Беларускай драматычнай майстроўні», дзе ў 1922 паставіў спектаклі «У зімовы вечар» паводле Э.Ажэшкі і «Лес шуміць» паводле У.Караленкі. У 1923 эміграваў у БССР. Працаваў у Наркомаце асветы БССР. З 1925 нам. старшыні секцыі мастацтва і старшыня тэатральнай секцыі Інбелкульта. У 1926—28 дырэктар БДТ2; з 1928 вучоны сакратар Беларускага дзяржаўнага музея. Падчас арышту — адказны сакратар «Беларускага таварыства драматургаў і кампазітараў». Пісаў аб праблемах культуры ў Зах. Беларусі (у тым ліку ў зборніку «Беларускае мастацтва»). Арыштаваны АДПУ 14.3.1930 па справе «Саюза вызвалення Беларусі». 10.4.1931 калегіяй АДПУ асуджаны за «шкодніцтва і антысавецкую дзейнасць» да 5 гадоў высылкі ў Оханск (паводле інш. звестак у Шадрынск). У 1935 пераехаў у Сарапул. Зноў арыштаваны 12.6.1938 і 30.10.1938 асобай нарадай пры НКВД Туркменскай ССР прыгавораны да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 19.9.1960 судовай калегіяй па крымінальных справах Вярхоўнага суда БССР. Групавая справа К. і інш. № 20951с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *БНДЦЭД; Гарбінскі БРД; Тэатральная Беларусь. Энцыклапедыя. У 2 т. Мв., Т. 1. С. 538. Мн., 2002; Рэпрэсаваныя.*

КРАСНАПОЛЬСКІ (КРАСНОПОЛЬСКИЙ) Дзмітрый Іванавіч.

Гл.: МІТРАФАН (КРАСНАПОЛЬСКІ).

КРАСОЎСКІ (КРАСОВСКИЙ) Міхаіл Восіпавіч

[1864, в. Дубатаўка Свянцянскага пав. Віленскай губ. — ?], святар. Беларус. з сялянскай сям'і. Арыштаваны 8.2.1933 у в. Бросна тагачаснага Ленінскага рна Смаленскай вобл. (?) Абвінавачваўся ва «ўдзеце ў тэарыстычнай арганізацыі» і «зборы хлеба па прыходах». Асуджаны 21.4.1933 паводле пастановы калегіі АДПУ да 6

месяцаў зняволення. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *Кніга памяты жывых пераможцаў рэпрэсій Каланннскай абласці.*

КРАЎЗЭ (КРАУЗЕ) Лаўр Васілевіч [1891, мяст. Краснаполле Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. —11.11.1937, Орша, турма НКВД], святар, настаўнік. Беларус. З сям'і службоўца. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю (1913). Верагодна, служыў у адным з праваслаўных храмаў Магілёўскай або Віцебскай губ. Быў жанаты, гадаваў двое дзяцей. У 1930я г. дырэктар школы ў пас. Барань Аршанскага рна Віцебскай вобл. Арыштаваны 17.9.1937. Асуджаны 23.10.1937 тройкай НКВД за «шпіёнскую дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны трыбуналам БВА 14.7.1958. Асабовая справа К. № 7249п захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД.*

КРАЎЧАНКА (КРАВЧЕНКО) Міхаіл Грыгор'евіч [16.11.1901, в. Малінаўка Дзвінскага пав. Віцебскай губ. — 1945 (?), Рыга, турма НКВД], святар. Скончыў Рыжскую духоўную семінарыю (1931). Служыў у Рыжскіх прыходах. З 1941 у Рыжскай Унутранай Праваслаўнай Місіі. Арыштаваны ў 1944 за «ўдзел падчас нямецкай акупацыі ў Беларускай камітэце». Пад следствам знаходзіўся ў Рыжскай турме НКВД. Загінуў у зняволенні ад туберкулёза.

Кр.: *Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі.*

КРАЦЕВІЧ (КРАТЕВИЧ) Барыс Мікалаевіч. Гл.: АНТОНЕЙ (КРАЦЕВИЧ).

КРАЦЯНКОЎ (КРОТЕНКОВ) Аляксій Пятровіч [1878, в. Няглюбкі, цяпер тэрыторыя Віцебскага рна (паводле інш. звестак Чарнігаўская губ., Украіна) — 18.4.1930, Свярдлоўск, турма НКВД], святар. Беларус. З сялянскай сям'і. Арыштаваны 17.1.1930 у в. Ніжынская тагачаснага Ірбіцкага рна Уральскай вобл. 11.4.1930

асуджаны да ВМП. Расстраляны.

Кр.: *Книга памяти жертв политических репрессий. Свердловская область.*

КРОШАЧКІН (КРОШЕЧКИН) Пётр Кузьміч. Гл.: ПАЎЛІН (КРОШАЧКЮ).

КРУК Вольга Ігнатаўна [1895, в. Цецеравец Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Клецкі рн Мінскай вобл. — ?]. Беларуска. З сялянскай сям'і. Да арышту псаломшчыца СпасаПраабражэнскай царквы в. Вяляцічы Барысаўскага рна Мінскай вобл. Арыштавана 31.1.1931. Асуджана 4.7.1931 са святаром царквы Аляксандрам *Юнацкевічам* і актыўнымі прыхаджанамі тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» і «контррэвалюцыйную дзейнасць» да 3 гадоў пазбаўлення волі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана 25.8.1989 пракуратурай БССР. Групавая справа К. і інш. № 28026с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

КРЫВАДУБСКІ (КРИВОДУБСКИЙ) Ігнат Ігнатавіч [1894, в. Бранавічы, цяпер Слуцкі рн Мінскай вобл. — 29.11.1938, Мінск, турма НКВД]. Беларус. З сялянскай сям'і. Да арышту псаломшчык Успенскага сабора ў Слуцку Мінскай вобл. Быў жанаты, гадаваў дзіця. Арыштаваны 14.3.1933 у Слуцку па адрасе: вул. Глухая, д. 22. Асуджаны 9.6.1933 тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» і як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі» да 3 гадоў ППК. 13.11.1938 тройкай НКВД прыгавораны да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 17.7.1989 пракуратурай БССР. Групавая справа К. і інш. № 27605с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

КРЫВАНСАВА (КРИВОНОСОВА) Еўдакія Кандратаўна [1888, Крыгчаў Магілёўскай губ., цяпер райцэнтр Магілёўскай вобл. — ?]. Беларуска. З сялянскай сям'і. Да арышту гаспадыня малітоўнага дома ў 1м

Крычаўскім пас. Магілёўскай вобл. Была замужам. Падчас 2й сусветнай вайны заставалася на акупаванай тэрыторыі. Арыштавана 11.12.1944. Абвінавачвалася ў «членстве ў контррэвалюцыйнай арганізацыі». Вызвалена і рэабілітавана УКДБ Магілёўскай вобл. 27—29.6.1945. Далейшы лёс невядомы. Асабовая справа К. № 493сн захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл. Кр.: *БНДЦЭД*.

КРЫКУНОЎ (КРИКУНОВ) **Аляксандр Іванавіч** [1899, Мінск (паводле інш. звестак 1895, в. Водзіна Мінскай губ.). — ?]. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Да арышту дзякан ПетраПаўлаўскага кафедральнага сабора ў Мінску. Быў жанаты, гадаваў дзіця. Арыштаваны 27.3.1927. Асуджаны 17.6.1927 са свяшчэннаслужыцелямі Мінскай епархіі Міхаілам *Лукашэвічам*, Антоніем *Царанковым* і інш. асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў ППК. Этапаваны ў Салавецкі канцлагер АДПУ Карэльская АССР (Кем). Пасля вызвалення (16.8.1930) жыве ў Маскве, працаваў на чыгунцы. Зноў арыштаваны 28.1.1937. Тройкай НКВД прыгавораны 16.8.1937 да 8 гадоў ІШК. Далейшы лёс невядомы. Па першай справе (№ 28843с; захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі) рэабілітаваны 28.12.1989 пракуратурай Мінскай вобл., па другой 19.12.1958 Вярхоўным судом СССР.

Кр.: *Белая кніга*.

КРЫМСКІ (КРЫМСКИЙ) **Пётр Львовіч** [1873 або 1878, в. Анісімавічы (?), Магілёўскага пав. (паводле інш. звестак в. Нічыпаравічы Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Шклоўскі р-н Магілёўскай вобл. — ?), дзякан. Беларус. 3 духоўнага саслоўя. Служыў у Магілёўскай епархіі. Арыштаваны 31.12.1929 у в. Трыбушкі Шклоўскага р-на. Праходзіў па адной справе са святаром Анісімам *Каваленкам*, старастам і актыўнымі прыхаджанамі. Асуджаны 10.4.1930 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 1 года зняволення. Пасля вызвалення жыве ў в. Хоцімка Шклоўскага р-на. Зноў арыштаваны 29.12.1932. Прыгавораны 8.2.1933 да 5 гадоў

ППК. Далейшы лёс невядомы. Па першай справе (№ 10513сн; захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.) рэабілітаваны 8.7.1989 пракуратурай Магілёўскай вобл. Па другой (№ 10449сн) 31.8.1991.

Разам з К. быў арыштаваны, асуджаны да 5 гадоў ППК і рэабілітаваны па адной справе яго сын Мікалай Крымскі. Далейшы яго лёс таксама невядомы.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

КРЫЦУК (КРИЦУК) Матфей Аляксандравіч. Гл.: МАТФЕЙ КРЫЦУК.

КРЭЙДЗІЧ (КРЕЙДИЧ) Мікалан Мікалаевіч [1908, Мельнік, цяпер Беластоцкае ваяв., Польшча — ?]. Без сям'і свяшчэннаслужыцеля. Атрымаў вышэйшую адукацыю. Да арышту настацьель Свята-Троіцкай царквы в. Казішча былога Кобрынскага пав. Гродзенскай губ., цяпер Кобрынскі рн Брэсцкай вобл. Быў жанаты, гадаваў двое дзяцей. Арыштаваны 4.10.1940. Асуджаны 1.4.1941 паводле пастановы калегіі НКВД як «член контррэвалюцыйнай арганізацыі» да 8 гадоў ППК. Этапаваны ў Варкуцінскі канцлагер НКВД Архангельскай вобл. і Комі АССР. Вызвалены ў ліп. 1947. Асобай нарадай пры МДБ СССР 1.3.1950 адпраўлены на пасяленне, верагодна, у Краснаярскі край. Канчаткова вызвалены ў верас. 1954. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 17.5.1989 пракуратурай Брэсцкай вобл. Асабовая справа К. № 8302с з фотаздымкам захоўваецца ў архіве КДБ Брэсцкай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД.*

КРЭМЕНЬ (КРЕМЕНЬ) Іаан Іванавіч [1886, в. Калодніца Чарэйскай вол. Сенненскага пав. Магілёўскай губ. — ?], святар. Беларус. з сялянскай сям'і. У 1920я г. настацьель Пакроўскай царквы в. Дудаковічы Магілёўскага пав., цяпер Круглянскі рн Магілёўскай вобл. Быў жанаты, меў двое дзяцей. Арыштаваны 10.2.1930 у в. Пасырава Круглянскага рна. Асуджаны 12.3.1930 за «антысавецкую агітацыю»

супраць калгасаў і рэлігійную агітацыю сярод моладзі» да 5 гадоў ППК. Зноў арыштаваны 23.4.1936 у Оршы Віцебскай вобл. Прыгавораны 6.9.1936 са святаром Пятром *Жукоўскім* паводле пастановы калегіі НКВД за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ІШК і 3 гадоў пазбаўлення правоў. Далейшы лёс невядомы. Па першай справе (№ 20944п; захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.) рэабілітаваны 20.11.1989 пракуратурай Віцебскай вобл., па другой (захоўваецца тамсама) 11.3.1992 прэзідыумам Вярхоўнага суда Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

КРЭСЮК (КРЕСЮК) Лук'ян Кандратавіч [9.2.1893, в. Сялец Ашмянскага пав. Віленскай губ., цяпер Смаргонскі рн Гродзенскай вобл. — ?]. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Скончыў духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. Да арышту настояцель Пакроўскага храма в. Бакшты Ашмянскага пав. Віленскай губ., цяпер Валожынскі рн Мінскай вобл. Быў жанаты, меў двое дзяцей. Арыштаваны 4.10.1939. Асуджаны 11.12.1940 паводле пастановы калегіі НКВД за «антысавецкую дзейнасць» да 8 гадоў ІШК. Этапаваны ў Салікамскі канцлагер МДБ Молатаўскай (цяпер Пермскай) вобл. Вызвалены ў ліст. 1941 (?). Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 18.7.1989 пракуратурай БССР. Асабовая справа К. № 27523с з фотаздымкам захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

КСЯНДЗОЎ (КСЕНДЗОВ) Сергій Іванавіч [1886, в. Баркі Аршанскага ці Мсціслаўскага пав. Магілёўскай губ. (паводле інш. звестак в. Вялікае Сяло (Юзафполле) Сенненскага пав. Магілёўскай губ.) — 1938 (?), Магілёў, турма НКВД]. Беларус. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю (1910), рукапаложаны ў іерэя. 3 1911 настояцель Успенскай царквы в. Вялікае Сяло Сеяненскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Сенненскі рн Віцебскай вобл. 3 2.4.1934 служыў у Ільінскім храме ў Оршы Віцебскай вобл. Арыштаваны 15.2.1938 у Магілёве. Асуджаны 21.9.1938

тройкай НКВД за «ўдзел у шпіёнскапаўстанцкай арганізацыі» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 24.12.1957 трыбуналам БВА. Групавая справа К. і інш. № 5070 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжжа Могылевской губерни; НАРБ, ІКБР; БНДЦЭД.*

КУДАРЭНКА (КУДАРЕНКО) Грыгорый Лаўрэнавіч.
Г.а.: ІГНАЦІЙ (КУДАРЭНКА).

КУДРАЎЦАЎ (КУДРЯВЦЕВ) Мікалай Уладзіміравіч [1892, Лепель Віцебскай губ. — 4.11.1937, Віцебск, турма НКВД]. Рускі. З сям'і свяшчэннаслужыцеля. Скончыў Віцебскую духоўную семінарыю (1913), рукапаложаны ў іерэя. Служыў у адным з храмаў Віцебскай губ. (?). Быў жанаты, гадаваў дзіця. У 1930я г. бухгалтар Віцебскага сельскагаспадарчага тэхнікума. Арыштаваны 18.9.1937 у Віцебску па адрасе: вул. Ветэрынарная, д. 25. Асуджаны 22.10.1937 тройкай НКВД як «член ПАВ» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 8.4.1958 трыбуналам БВА. Асабовая справа К. з фотаздымкам захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД.*

КУЗЬКОЎ (КУЗЬКОВ) Гаўрыіл Ільіч [1890, в. Завараты Горацкага пав. Магілёўскай губ., цяпер Шклоўскі рн Магілёўскай вобл. — 1937 (?), Магілёў, турма НКВД], царкоўнаслужыцель. Беларус. З сялянскай сям'і. Служыў у Магілёўскай епархіі. Арыштаваны 8.4.1937 у роднай вёсцы. Асуджаны 28.9.1937 тройкай НКВД за «контррэвалюцыйную дзейнасць» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 9.4.1966 пастановай Магілёўскага абл. суда. Групавая справа К. і інш. № 9171 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД.*

КУЗЬМА Мікалай [1880 — ?]. Псаломшчык. Служыў у СвятаТроіцкай царкве в. Цялядавічы Слуцкага пав. Мінскай

губ., цяпер Капыльскі рн Мінскай вобл., затым ў царкве мяст. Капыль Слуцкага пав. Меў восем сыноў. Усе ўдзельнічалі ў 2й сусветнай вайне (трое загінулі). Арыштаваны 17.1.1945, але неўзабаве вызвалены. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: *Снгоднк за веру н церковь Хрнстпову постпрадавшых е Мынской епархны.*

КУЗЬМЕНКА (КУЗЬМЕНКО) Андрэй Васілевіч

[1871 — 11.3.1938, Мазыр, турма НКВД]. У 1930я г. ў абнаўленцтве. Настаяцель храма ў Мазыры Гомельскай вобл. Асуджаны да ВМП. Расстраляны.

Кр.: Памяць: Псторыкадакументальная хроніка Мазыра і Мазырскага раена. Мн., 1997.

КУЗЬМЕНКА (КУЗЬМЕНКО) Міхаіл Сімяонавіч

[8.11.1915, Гомель — 12.3.1986], мітрафорны протаіерэй, гісторык царквы, публіцыст. З мяшчанскай сям'і. Пасля сканчэння СІП працаваў на розных грамадзянскіх прадпрыемствах. Скончыў Віленскую духоўную семінарыю (1935), 3 курсы багаслоўскага фта Варшаўскага унта (1939), 2 курсы Віленскай кансерваторыі (1941), Маскоўскую духоўную акадэмію са ступенню кандыдата багаслоўя (1971, завочна). Падчас 2й сусветнай вайны заставаўся на акупаванай тэрыторыі. 31.5.1942 у СвятаДухавым Віленскім манастыры епіскапам Ковенскім, вікарыем Літоўскай епархіі Даніілам (Юзвюкам) рукапаложаны ў дьякана, 27.6.1943 — у святара. Служыў сакратаром управы, загадчыкам гаспадаркі СвятаДухава манастыра, выхавальнікам, выкладчыкам, інспектарам Віленскай духоўнай семінарыі. Адначасова быў казначэем на Віленскай панчошнай фабрыцы. З 12.9.1944 да 20.11.1944 начальнік аддзела працы і зарплаты Дзяржаўнага скуранога камбіната «Чырвоная Зорка» ў Вільні. 3.4.1945 прызначаны настацелем СпасаПраабражэнскай царквы в. Порплішча, цяпер Докшыцкі рн Віцебскай вобл., благачынным Докшыцкай акругі (з 16.5.1946). 27.6.1941 ажаніўся з Вольгай Антонаўнай Высоцкай (н. 16.5.1919 у Іркуцку,

Расія), гадаваў сыноў Ігара (1943), Уладзіміра (1946) і дачку Арыядну (1949). Арыштаваны 19.2.1951. Асуджаны да 10 гадоў ППК. Этапаваны ў Мінеральны канцлагер МДБ Комі АССР (Інта). Вызвалены 1.6.1956 датэрмінова са зняццем судзімасці. Некаторы час жыў у Куйбышаве. 11.10.1956 мітрапалітам Мінскім і Беларускім Піцірымам (Свірыдавым) прызначаны другім святаром Уваскрасенскага сабора ў Барысаве. З 8.10.1957 трэці святар ПетраПаўлаўскага сабора ў Гомелі. З 17.1.1958 другі святар БарысаГлебскага храма ў Магілёве. 13.6.1961 прызначаны настояцелем СвятаТроіцкай царквы ў мяст. Галоўчын Бялыніцкага рна Магілёўскай вобл. З 1.6.1970 і да смерці настояцель СпасаЕўфрасіннеўскага храма ў Полацку Віцебскай вобл. Узнагароджаны скуф'ёй (1943), камілаўкай (1946), нагрудным крыжам (1949), санам протаіерэя (1958), мітрай (1979), ордэнам Сергія Раданежскага 2й ступені (1980). Аўтар публікацый па гісторыі праваслаўнай царквы. Рэабілітаваны 28.11.1978. Пахаваны ў Вільнюсе.

Кр.: ЭГБ, т. 4; Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2, с. 391.

КУЗЬМІН (КУЗЬМИН) Дзмітрый. Царкоўнаслужыцель. Беларус. Рэпрэсаваны ў 1929 або ў 1930 у в. Тарасаўка Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Веткаўскі рн Гомельскай вобл. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: ДА Гомельскай вобл., ф. 1379, воп. 1, с. 2, л. 8а.

КУЗЬМІНСКІ (КУЗЬМИНСКИЙ) Васілій. Дыякан. Беларус. У 1920я г. служыў у Міхайлаўскай царкве в. Вылева Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Веткаўскі рн Гомельскай вобл. Рэпрэсаваны ў 1929 або ў 1930. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: ДА Гомельскай вобл., ф. 1379, воп. 1, с. 2, л. 5.

КУЛІК (КУЛІК) Таццяна Міхайлаўна [12.1.1895, в. Ільінка Магілёўскага пав., цяпер Магілёўскі рн — ?], манахіня Тварожкаўскага падвор'я ў Ленінградзе. Арыштавана 17.4.1932. Этапавана ў Казахстан. Далейшы

лёс невядомы. Групавая справа К. і івш. № п77283 захоўваецца ў архіве УФСБ СанктПецярбурга і Ленінградскай вобл.

Літ.: *СанктПецербургскай епархіі Сноднк.*

КУЛЬЧЫЦКІ (КУЛЬЧИЦКИЙ) Іаан [1867, в. Камень Барысаўскага пав. Мінскай губ. — ?], протаіерэй. Беларус. Сын Мікалая Кульчыцкага¹. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя (1892). Служыў у ПараскеваПятніцкай царкве в. Качановічы Пінскага пав. Мінскай губ., цяпер Пінскі рн Брэсцкай вобл. У 1920я г. настояцель РастваБагародзіцкага храма в. Прусы Слуцкага пав. Мінскай губ., цяпер Салігорскі рн Мінскай вобл. Меў двое дзяцей. Арыштаваны 1.2.1930. Асуджаны 30.3.1930 з актыўнымі прыхаджанамі асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую дзейнасць» да 3 гадоў высылкі. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 26.12.1989 пракуратурай Мінскай вобл. Групавая справа К. і інш. № 28841 с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная книжка Мннской губернии; Статистические сведения о церквях а, причтах Мннской епархии; Памятная книжка Мннской епархии; Личный состав епархиального управления; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67.*

КУЛЬЧЫЦКІ (КУЛЬЧНЦКИЙ) Ляонцій [22.1.1920, в. Ганута Вілейскага пав. Віленскай губ., цяпер Вілейскі рн Мінскай вобл. — пасля 1990], протаіерэй. Беларус. Сын Ніла Кульчыцкага, мітрафорнага протаіерэя, настояцеля адной з Віленскіх цэркваў, благачыннага Віленскай акругі. Скончыў 3 класы Віленскай духоўнай семінарыі (у 1934 пакінуў вучобу па стане здароўя), Віленскую беларускую гімназію (1937), Землямерны дзяржаўны тэхнікум (30.4.1942). 23.11.1941 ажаніўся з Маргарытай Іларыёнаўнай (н. 20.4.1924 у Паставах, цяпер райцэнтр Віцебскай вобл.), дачкой другога святара Пастаўскай Мікалаеўскай царквы протаіерэя Іларыёна Івашкевіча. Гадаваў сьгаа Алега (н. 30.8.1942). 3 1.4.1942 выконваў абавязкі псаломшчыка

Пакроўскай царквы в. Беніца. З 1.1.1943 настаўнік няпоўнай СП, з 5.12.1943 і да 24.6.1944 дырэктар рамеснай школы ў Маладзечне. З 9.8.1944 да 28.10.1944 знаходзіўся пад следствам пры Маладзечанскім абл. упраўленні МДБ. Вызвалены ў сувязі са спыненнем справы. З 15.3.1945 і да 13.9.1947 землеўпарадчык Маладзечанскага абл. адцзела сельскай гаспадаркі. 10.8.1948 архіепіскапам Мінскім і Беларускай Шчырымам рукапаложаны ў іерэя. З 11.8.1948 выконваў абавязкі другога святара Мікалаеўскага храма ў Паставах, дзе настояцелем быў яго хворы цесць. З 15.12.1948 — другі святар храма. З 4.1.1949 да 15.6.1949 выконваў абавязкі настояцеля Пастаўскай царквы (пасля арышту 1.1.1949 настояцеля Ісідара Насекайлы). З 3.10.1949 — у храме ў гонар роўнаапостальных Канстанціна і Алены ў Валожыне Мінскай вобл., благачынны цэркваў Валожынскай акругі (з 28.7.1951). 17.5.1956 прызначаны настояцелем Міхайлаўскага храма ў Слуцку Мінскай вобл., благачынным Слуцкай акругі (да сак. 1961). З 20.3.1972 да 1.11.1977 па сумяшчальніцтве служыў у Сімяонаўскай царкве в. Барок Слуцкага рна. Узнагароджаны набедранікам (1950), скуф'ёй (1952), камілаўкай (20.3.1953), нагрудным крыжам (1955), санам протаіерэя (1961), паліцай (1966), Патрыяршай граматай (1981), мітрай (1983). З 15.2.1989 за штатам. Апошнія гады жыў у Слуцку.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1., в. 1, с. 298.

КУЛЬЧЫЦКІ (КУЛЬЧИЦКИЙ) **Сцяфан** [7.11.1879, в. Дамавіцк Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Чэрвеньскі рн Мінскай вобл. — 1.11.1937, Мінск, турма НКВД], протаіерэй Мінскай епархіі, рэлігійны і грамадскі дзеяч. Беларус. Сын Іаана Кульчыцкага¹. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю, СанктПецярбургскую духоўную акадэмію са ступенню кандыдата багаслоўя (1904). Выкладаў у мужчынскай гімназіі і рэальным вучылішчы ў Рэвелі, цяпер Талін, Эстонія. Рукапаложаны ў іерэя (7.6.1904). З 31.8.1904 служыў у царкве св. Марыі

Магдаліны пры духоўным жаночым вучылішчы ў мяст. Парычы Бабруйскага пав. Мінскай губ., цяпер г.п. Светлагорскага рна Гомельскай вобл., выкладаў Закон Божы. З 1907 святар Мінскага ПетраПаўлаўскага кафедральнага сабора, выкладчык Мінскай духоўнай семінарыі. З 6.10.1908 і да 1916 ключар сабора, член Мінскага епархіяльнага рэвізійнага камітэта. Узнагароджаны санам протаіерэя (1914). Удзельнік з'езда Беларускага праваслаўнага духавенства ў Маскве (1917), Прадстаўляў святарства Мінскай епархіі на Памесным саборы РПЦ ў 1917—18. З крас. 1918 увайшоў у склад Рады БНР, працаваў у Камісіі па міжнародных справах. Абраны ў выканаўчы камітэт Мінскага беларускага прадстаўніцтва. У 1926 служыў у ПетраПаўлаўскім саборы ў Мінску. Удзельнік з'езда прадстаўнікоў праваслаўнага духавенства і вернікаў Мінскай епархіі 9—10.8.1927. Адзін з ініцыятараў стварэння Беларускай аўтакефальнай праваслаўнай царквы (1927). У 1930я г. святар царквы св. Марыі Магдаліны ў Мінску. Арыштаваны 28.7.1937 у Мінску па адрасе: Маляўскі зав., д. 28. Асуджаны 25.10.1937 тройкай НКВД за «антысавецкую дзейнасць» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 25.3.1989 пракуратурай БВА. Групавая справа К. і інш. святароў Мінскай епархіі № 23379с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная книжка Минской губернии*; НГАБ, ф. 136, в. 1; Юрэвіч Л. Вырваныя бачыны: Да гісторыі Саюзу Беларускай Моладзі. Мн., 2001;

КУЛЯШОВА (КУЛЕШОВА) Марыя Іванаўна [1892, в. Сядзіч Быхаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Быхаўскі рн Магілёўскай вобл. — ?], манахіня. Беларуска. З сялянскай сям'і. Арыштавана 14.3.1932. Асуджана калегіяй АДПУ 3.9.1932 як «удзельніца контррэвалюцыйнай царкоўнай арганізацыі» да 3 гадоў высылкі ў Паўночны край. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітавана пракуратурай Магілёўскай вобл. Беларусі 16.1.1989. Групавая справа К. і інш. № 10669 захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР.*

КУМАНСКИ (КУМАНСКИЙ) Ігнацій Міхайлавіч

[1864, в. Збышын Быхаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Кіраўскі рн Магілёўскай вобл. — ?], святар. З сялянскай сям'і. Скончыў духоўнае вучылішча. Служыў у Пакроўскай царкве ў роднай вёсцы. У 1920я г. настаіцель Пакроўскай царквы в. Вольніца Бабруйскага пав. Мінскан губ., цяпер Глускі рн Магілёўскай вобл. Арыштаваны 8.12.1929 у Курскай вобл., Расія. Асуджаны да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 12.8.1992.

Кр.: *Памятная кнжка Могалевской губернии; НГАБ, ф. 2786, в. 1, с. 67; Кнжка памята жертов полишнческих репрессай Курской области.*

КУНИЦКАЯ (КУНИЦКАЯ) Марфа Дамінікаўна [1901, Мінск — ?], манахіня, сястраМагдаліны (Куніцкай). Скончыла пачатковую школу. Да 1923 прыхаджанка Іаанаўскага манастыра. У 1920"я г. асуджана за неўнясенне кватэрнай платы. Працавала бракоўшчыцай на фабрыцы «Чырвоны сцяг». Уздзельнічала ў тайных богаслужэннях. Зноў арыштавана ў сак. 1932. Асуджана не была. 22.3.1932 вызвалена зпад аховы. Далейшы лёс невядомы.

Літ.: *СанктПетербургской епархии Сыноднк.*

КУНИЦКАЯ (КУНИЦКАЯ) Марыя Дамінікаўна. Гл.: МАГДАЛІНА (КУНИЦКАЯ).

КУНЦЭВІЧ (КУНЦЕВИЧ) Матрона Вікенцеўна

[1879, в. Малчаны Віленскай губ. — ?], актыўная прыхаджанка Срэценскай царквы ў Палюстрадава. Арыштавана 4.10.1932 у Ленінградзе па «царкоўнай справе». 8.12.1932 асуджана да 3 гадоў высылкі ў Паўночны край. Далейшы лёс невядомы. Асабовая справа К. № п80743 захоўваецца ў архіве УФСБ СанктПецярбурга і Ленінградскай вобл.

Літ.: *СанктПетербургской епархии Снодык.*

КУНЦЭВІЧ (КУНЦЕВИЧ) Пётр Радзівонавіч [1877, в.

Меркулавічы Рагачоўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чачэрскі рн Гомельскай вобл. — ?], царкоўнаслужыцель. Арыштаваны 9.9.1937 у Навабеліцы Магілёўскага рна. Асуджаны тройкай НКВД 30.10.1937 да 10 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 10.7.1988.

Кр.: Памяць. Гісторыкадакументальная хроніка Гомеля. У 2 кн. Кн. 1я. Мн., 1998.

КУПРЫЯНЕЦ (КУПРВЯНЕЦ) Касіян Іосіфавіч

[1888 — ?], псаломшчык. З 1916 служыў у царкве в. Пlosкае (?), цяпер Талачынскі рн Віцебскай вобл. Арыштаваны і асуджаны ў 1931. Вызвалены ў 1939. З 1941 псаломшчык Пакроўскай царквы ў Талачыне. З 1965 за штатам.

Кр.: Архіў Мінскага епархіяльнага ўпраўлення, ф. 1, в. 2.

КУПРЭЎ (КУПРЕЕВ) Васілій Міхайлавіч [1873, в. Ясенка Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Краснапольскі рн Магілёўскай вобл. — 9.10.1937, Магілёў (?), турма НКВД], царкоўнаслужыцель. Беларус. З сялянскай сям'і. Да арышту служыў у царкве ў роднай вёсцы. Арыштаваны 6.8.1937. Асуджаны 18.9.1937 са святаром Уладзімірам *Ганчаровым* тройкай НКВД за «антысавецкую агітацыю» да ВМП. Расстраляны. Рэабілітаваны 27.7.1989 Магілёўскай абл. пракуратурай. Асабовая справа К. № 10227сн захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *БНДЦЭД*.

КУРКАРАВА (КУРКОРОВА?) Агаф'я Васілеўна

[1892, в. Папоўка Гомельскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Добрушскі рн Гомельскай вобл. — ?], манахіня. З 1912 у Новадзявочым манастыры ў СанктПецярбургу. Пасля закрыцця манастыра працавала ў дзіцячых яслях і ў бальніцы. Арыштавана 17.4.1932. Асуджана да 3 гадоўсылкі ў Казахстан. Вызвалена 4.10.1933. Далейшы лёс невядомы. Літ.: *СанктПецербургской епархыы Сннодык*.

КУРНЕВІЧ (КУРНЕВИЧ) Іаан Фаміч [1862 — 27.10.1937,

Смаленск, турма НКВД], святар, верагодна, брат Іосіфа Фаміча Курневіча¹. Беларус. 3 сям'і свяшчэннаслужцеля. Арыштаваны 4.10.1937 у в. Асінаўка Хіславіцкага рна, Расія. Асуджаны 18.10.1937 са святаром Грыгорыем *Мулерам*, дыяканам *Васіліем Пашыным* тройкай НКВД за «антысавецкую дзейнасць» да ВМП. Расстраляны. Кр.: *СмоленскіЙ мартыролаг*.

КУРНЕВІЧ (КУРНЕВИЧ) Іосіф Пятровіч [1882, в. Лазіцы Магілёўскага пав. — ?]. Беларус. 3 духоўнага саслоўя. У 1920я г. настояцель Крыжаўздзвіжанскай царквы в. Чарнаручча Магілёўскага пав., цяпер Шклоўскі рн Магілёўскай вобл. Быў жанаты, меў пяцёра дзяцей. Арыштаваны 25.2.1932. Асуджаны 21.4.1932 асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю і прапаганду супраць калгасаў» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 16.1.1989 указам прэзідыума Вярхоўнага савета БССР. Асабовая справа К. № 10798 захоўваецца ў архіве КДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *НАРБ, ІКБР*.

КУРНОСАЎ (КУРНОСОВ) Міхаіл Паўлавіч [1898, в. Беладзедаўка Суражскага пав. Віцебскай губ., цяпер тэрыторыя Віцебскага рна (вёска не існуе) — 7.10.1937, Віцебск, турма НКВД]. Беларус. 3 сялянскай сям'і. Да першага арышту дыякан (паводле іншых звестак псаломшчык) Успенскай царквы в. Казакова Веліжскага пав. Віцебскай губ., цяпер Віцебскі рн. Меў жонку Лідзію Сямёнаўну (33 гады), дачок 456 Наталлю і Фёклу. Арыштаваны 24.5.1928 у роднай вёсцы. Асуджаны 8.10.1928 асобай нарадай АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 3 гадоў высылкі. Пасля вызвалення вярнуўся на радзіму. Зноў арыштаваны 27.3.1932 і 23.5.1932 прыгавораны са свяшчэннаслужцелямі Яўціхіем *Блахіным*, Іаанам *Озеравым* за тое ж «злачынства» да 5 гадоў ШПК. Пасля вызвалення жыў у Віцебску, працаваў шкляром у «Рэмканторы гаржылсаюза». У трэці раз арыштаваны 19.9.1937 у Віцебску па адрасе: 1ы

Вялікалукскі зав., д. 8. Тройкай НКВД 28.9.1937 асуджаны да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Па першай справе (№ 21742п; захоўваецца ў архіве УКДБ Віцебскай вобл.) рэабілітаваны пракуратурай Віцебскай вобл. 10.4.1992, па другой (№ 17191п) 31.8.1989, па трэцяй 28.7.1956.

Кр.: *Афіцыйны сайт Віцебскай епархіі; БНДЦЭД.*

КУТАРГА (КУТОРГА) Грыгорый Канстанцінавіч

[1860 в. Косцінка Быхаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Магілёўскі рн — 22.4.1938, Магілёў, турма НКВД]. Беларус. 3 сям'і свяшчэннаслужыцеля, верагодна, брат Васілія Канстанцінавіча Кутаргі¹, бацька Мікалая *Кутаргі*. Скончыў Магілёўскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. Служыў у Міхайлаўскай царкве в. Азёры Чэрыкаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чэрыкаўскі рн Магілёўскай вобл. 3 1912—13 настояцьель Успенскай царквы в. Гразівец Быхаўскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Чавускі рн Магілёўскай вобл. Арыштаваны 2.3.1938 у Магілёве. Асуджаны 14.3.1938 тройкай НКВД як «удзельнік контррэвалюцыйнай кулацкай арганізацыі» да ВМП з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 2.9.1961 Магілёўскім абл. судом. Групавая справа К. і інш. № 7486сн захоўваецца ў архіве УКДБ Магілёўскай вобл.

Кр.: *Памятная кнжка Могылевской губернии; НАРБ, ІКВР.*

КУТАРГА (КУТОРГА) Мікалай Грыгор'евіч [1894, мяст. Копысь Аршанскага пав. Магілёўскай губ., цяпер Аршанскі рн Віцебскай вобл. — ?], настаўнік, святар (?), верагодна, сын Грыгорыя *Кутаргі*. У 1912 вучыўся ў 4 класе Магілёўскай духоўнай семінарыі (скончыў у 1914 (?)). У 1920я г., верагодна, служыў святаром. У 1930я г. працаваў настаўнікам у чыгуначнай школе ў Асіповічах Магілёўскай вобл. Арыштаваны 25.6.1938. Абвінавачваўся ў прыналежнасці да «шпіёнскай арганізацыі». 22.4.1940 пастановай НКВД Беларускай чыгункі асабовая справа К. (№ 4955; захоўваецца з фотаздымкам у архіве УКДБ

Магілёўскай вобл.) спынена. Далейшы лёс невядомы.

Кр.: НГАБ, ф. 2257, в. 1, с. 20; НАРБ.ІКБР.

КУЦ Міхаіл (Андрэй). Удзельнічаў у грамадзянскай вайне ў складзе белай гвардыі. Рукапаложаны ў іерэя. Служыў у царкве в. Шылавічы Слонімскага пав., цяпер Слоніскі рн Гродзенскай вобл. Расстраляны разам з жонкай мясцовымі атэістамі ў вер.— кастр. 1939 ва ўрочышчы Хвядосаўшчына. У 1997 каля Шылавіцкай царквы ў гонар Казанскай іконы Божай Маці вернікі ўсталявалі крыж з надпісам «На вечныя гады памяці ўсіх замучаных і забітых у час бязбожных ганенняў».

Кр.: Ёрш Сяргей. *Шылавіцкая трагедыя* // Газета Слонінская, №18, 1997.

КУЧЫНСКІ (КУЧИНСКИЙ) Андрэй Іванавіч. Гл.: АСШКРЫТ (КУЧЫНСКІ).

КУЧЫНСКІ (КУЧИНСКИЙ) Мікалай Іванавіч

[1886, в. Брадзец Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Бярэзінскі рн Мінскай вобл. — ?]. Беларус. З сялянскай сям'і. Скончыў Мінскую духоўную семінарыю, рукапаложаны ў іерэя. З 1914 настояцель Пакроўскай царквы в. Навасёлкі Ігуменскага пав. Мінскай губ., цяпер Пухавіцкі рн Мінскай вобл. У 1920я г. служыў у СвятаТроіцкім храме в. Бродаўка Барысаўскага пав. Мінскай губ., цяпер Барысаўскі рн. Быў жанаты, гадаваў пяцёра дзяцей. Арыштаваны 10.2.1930. Асуджаны 3.3.1930 з шэрагам святароў Мінскай епархіі і актыўнымі прыхаджанамі асобай нарадай пры АДПУ за «антысавецкую агітацыю» да 5 гадоў ППК. Далейшы лёс невядомы. Рэабілітаваны 24.5.1989 пракуратурай БССР. Групавая справа К. і інш. № 25696с захоўваецца ў архіве КДБ Беларусі.

Кр.: *Памятная кніжка Мннскай губершш.*

КУШНЕР Іаан [22.6.1908, в. Лапунова Дзісенскага пав. Віленскай губ., цяпер Шаркаўшчынскі рн Віцебскай вобл. —

5.7.1943, ваколіцы Ракава Валожынскага рна Мінскай вобл.]. Беларус. У кастр. 1908 сям'я К. выехала ў Пецярбург. Вярнулася ў 1919. У 1925 скончыў СІП ў Лужках (?) на Дзісеншчыне, паступіў у духоўную семінарыю ў Вільні. Пасля сканчэння рукапаложаны ў іерэя. З 1930 вучыўся на багаслоўскім фце Варшаўскага унта. Цікавіўся бел. фальклорам. Пасля сканчэння унта (1934) служыў настацелем на Гродзеншчыне. Удзельнічаў у бел. рэлігійным і грамадскім руху. З 1941 жыў у Мінску. Служыў настацелем АляксандраНеўскай царквы на вайсковых могілках. Дапамагаў яўрэйскім дзецям з Мінскага гета. Удзельнічаў у рабоце Агульнабеларускага царкоўнага сабора ў Мінску (30.8. — 2.9.1942). Падтрымліваў адрэджэнне Беларускай аўтакефальнай праваслаўнай царквы. Забіты савецкімі партызанамі.